

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

27 Mayıs
ve
Yön Hareketinin
Sınıfsal Eleştirisi

köXüz

Yayımları

27 Mayıs ve Yön Hareketinin Sınıfsal Eleştirisi

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

köXüz

Dijital Yayınlar İndir - Oku - Okut - Çoğalt - Dağıt

Bu kitap ilk defa: 1970 yılında Ant Yayınlarında yayınlanmıştır.

Bu kitap KöXüz sitesinin dijital yayınıdır.

Kar amacı olmadan, okumak ve okutmak için, indirmek, dijital olarak basmak ve dağıtmak serbesttir.

Alıntılarda kaynak gösterilmesi dlenir.

köXüz

Yayınları

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm:

Sosyalizmimiz ve Devletçiliğimiz9

2. Bölüm:

Devletçilik (Kapitalizm Fideliği) Üzerine

Bir Küçük Burjuva Kuruntu Fikri.....33

3. Bölüm:

Devrimciliğin Birinci Sorunu Sınıf İktidarı

(Birinci Kurtuluş ve 27 Mayıs Açısından).....91

4. Bölüm:

27 Mayıs ve İktidar.....127

5. Bölüm:

27 Mayıs'ın Sentetik Açıdan İncelenmesi.....199

**27 MAYIS VE
YÖN HAREKETİ'NİN
SINIFSALELEŞTİRİSİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Sosyalizmimiz ve Devletçiliğimiz

SOSYALİZMİMİZ VE DEVLETÇİLİĞİMİZ'*¹

(Dayanabilirsek: Kendi kendimizi
tenkit edelim.)

Bugün, dünyanın her yerinde, Sosyalizm: Komünizme karşı alınmış bir tedbirdir; daha doğrusu, Elçi müşavirliği yapan bir eski Milli Birlik üyemizin deyimiyle: "*Komünizme taşmayı önleyecek son bent*"tir; herkesçe hoş görülen bir "ehveni şer: kötünün yeğniği"dir. Ama bizim devletçiliğe kardırılan sosyalizm *anlayışımızla*, Batı'daki sosyalizm yapıları arasında, en az Ortaçağla Modern çağ arasındaki farklar kadar karlı dağlar ve uçurumlar vardır. Batı'da sosyalist devletçilik, işverenin hesaplılığına dayanır; bizde "Devletçi Sosyalizm" -bilerek, bilme-yerek- Ortaçağın tartışız, darasız *keyfilğini* okşar.

Boyuna unutturuz: Batı'da sosyalizm ne zaman, nasıl ve niçin doğdu?

Batı'da, derebeyi düzeni köklerinden yolundu. Ortaçağın antika ağaları yerine, yeni sanayinin açtığı cihan pazarına ayak uydurup yontulmuş modern emlak sahipleri geçti. Derebeyliğin yıkılış ihtilalleri içinde silah arkadaşlığı yapılırken alevlenmiş halk ve işçi hareketleri önünde ansızın ürken işveren sınıfı, toplum içinde insanın insanı işletme ve sömürmesinin inceliklerini denemiş ortak aradı. Bu uğurda, tek başına dizginleyemediği sarsıntılarla herşeyi kaybetmektense, büyük arazi sahiplerine "kılıçlarının hakkı" olan "*irat: Rant*" adlı "aslan payı"nı tanıyıp uzlaşmaktan başka yol bulamadı. Üst sınıfların ekonomi temelinde yaptıkları bu *İrat - Kâr* paylaşımı, devlet ve siyaset alanlarında üleştikleri *İş - bölümü* ile perçin-

(¹) TİP'in "sahnede" görünmediği 27 Mayıs ertesi (1961) günleri "Sorumlu Aydınlar"a okunan, hayli "Yönsüz" ve densiz bir devletçilik mavalı patlak vermiştir. O zaman, bir adsız sendika yayınları arasına eksik gedik sıkışık yiten bu yazıcığ, sözcüklerine dokunmaksızın yeni kuşağa sunmayı yersiz bulmadık.

lendi. Modern "*serbest rekabet*" kanunlarına uygun "*Hür Parlamento*" düzeni sağlandı. Bu esnek sıkıyönetim altında yalnız kalan, ekonomide *işleyici kol*, politikada vergi ve oy *ödeyici kul* durumuna giren işçi sınıfı, *Devlet dışında* başının çaresine baktı. Ortaçağ toplumundan kendi saflarına ve çevresine düşmüş zümre ve tabakaların çeşitli insan ve temayüllerine [eğilimlerine] göre bir sürü "*Sosyalizm*"lere sarılmak yollarına girdi. Demek, Batı'da sosyalizm, devletin dışında ve karşısında doğdu. Devletçiliğe halâ, bir türlü, kolay kolay ısındırılmadı.

Türkiye'de gidiş ve kavrayışlar hangi basamakta bulunurlar?

Doğru konuşalım. Derebeyi kalıntılarımız, bütün dişleri ve tırnaklarıyla iliklerimize işlemiş olarak yaşarlar. Örnek alalım: bir İngiliz işvereni ile Lordu, anayurdunda: Devletin kanunu, hatta örf dışında kılını kıpırdattırmaz; dünyada: Hemen yarı yeryüzünü, sömürge ve yarı - sömürge gibi kullanır.

Bir de bizim ağalarımızla bezirganlarımıza bakalım: hepsi Devlet koltuğunda şakşakçı teb'a, rüşvetçi müteahhit kenedirler; "yurtseverlik"i bu yönde anlar ve savunurlar. Dünyaya gelince, onlar ecnebi mallarına ajan ve yabancı nüfuzuna hayran olmaktan hiç tedirgin düşmezler. Bu, her çiğ ve acı güçlüyü kendisine "Metbu" (Süzeren: üst ağa) saymaya hazır insanlara Ortaçağda "Vasal" (Kul taifesi) denir.

Demek, bizim yönetici sınıflarımız henüz vatandaş, modern *yurttaş* olmamıştırlar. Devletçiliğimize bu yönden bakalım. Uzun ve karanlık Şark tarihimiz örneklerle doludur. İslam anayasamız Kur'an'dır. Bir yanda Tanrıcul kesinlikte Kur'an ayetleri, kör hafız ezberıyla, dediği anlaşılmaksızın, gözü kapalı hoş sesle okunurken, Ötede sarıklı talkıncılar, Kur'ana aykırı en keyfi saltanatlarla fetva verirlerdi. Tıpkı o alışkanlığımızla, tercüme anayasa ve kanunlarımızı hiçe sayan en ilkel münasebetlerimiz, geriliğimizi "*kitabına uydurarak*", bütün ekonomi ve toplumumuzu boğuyor. Mevzuatımız, yalnız ileri insan görüşlü bir ecnebi bize "şunu yapın" dediği vakit, "Kitabımızda o da yazılı" demek için, göstermelik, laf bitişidir. Siyaset, idare, ahlak, hukuk, bilim ve sanat münasebetlerimiz, geri tepmede her şeyi mubah sayan kılıklerle soysuzlaştırılıyor. İç bağıntılarımız, dağların kayması gibi kendiliğinden ve önüne geçilemezmişçe, dış münasebetlerimizde kapitülasyon gelenek ve göreneklerini diriltmek üzere inanılmaz, yarışlara kalkışıyor. En rahatsız olmuş görünenler bile, "*Yaşasın devletçiliğimiz!*" biçiminde, "*Padişahımız, efendimiz öldü, Padişahım çok yaşa!*" gülbankını çekiyorlar...

İşte tam o sırada, işçi sınıfımız dışından ve ta yukarılardan bir sosyalizm gürültüsüdür gırla gidiyor. Hem de bütün iddiası ne? Kalkınmamızı özel sermaye yerine, Devletçiliğimiz eliyle yapmak! Ne büyük laf! Bu neye benziyor? Aslan pençesine düşmüş eşeğin: "Aman aslanım, kendi pençeni ısır, mideni ye ve kalbini kopar! O daha lezzetlidir..." demesine. Bu eşeklik, bizim "sosyalist devletçiliğimiz" den daha mümkün bir şeyi istemektir. Çünkü aslan da bir hayvandır. Gözü kararıp pençesini de ısırabilir. Devlet bir hayvan değildir. Yapacağını hiçbir zaman pençesindeki eşeklere danışmaz. Öyleyse bizim "devletçilerimiz" in sosyal eşeklikleri neye yarar?

Çevremize azıcık göz gezdirelim. Bugün, ecnebi sermaye hepimizden daha *devletçi!* Ortaçağ artığı haciağa ve bezirganlarımızın Yassıada'dan başka işe yaramadıklarını göstererek: sıkı sıkıya, kısıkrak bağlanacağımız *devlet planları* bekliyor. Tahttan indirilmiş *Düyunu Umumiye* saltanatı, başka türlü bir güvenilir Konsorsiyum sağlayamaz. Yalnız Ortaçağ lonca esnafı kafalı "devletçilerimizde, Ortaçağ azmanı Hacıağa ve bezirganlarımıza kurban Lala Paşalarımız, bu çeşit "Devletçiliğimizde "sosyalizm" veya "komünizm" kokusu alabilirler. Ecnebi sermaye ile birlikte Sivas Kongresi şerefine kadeh kaldırarak kaynaşma sevdasına düşmüş güdücü sınıflarımız, milletlerarası pazarlığını yığınlarımıza mal etmek için, sosyalizm gibi laf kalabalıklarını neden hoş görmesinler? Onun için, sosyalizm hazır elbisesi, bütün makbul "*Avrupa malı*" yabancı nesnelere gibi, değerleri tartışma konusu edilemez "düsturlar" halinde ülkemize sokuluyor. Her pahalı satılmak istenen şey gibi, sosyalizm de, hayran kaldığımız Batı menşeli "*İthal malı*" olarak piyasaya sürülüyor.

Makinayı en iyi yapıldığı Avrupa'dan sokuyoruz da, "Sosyalizmi" niçin Avrupa'dan almayalım?

Birincisi: Bugün artık makinenin en iyisi Avrupa'dan başka yerde de yapılıyor. Hatta Avrupa'dan daha iyisi Amerika'da, yahut Japonya'da yapılıyor. Demek, Avrupa üstünlüğü, Avrupa hayranlığımızın sebebi olmaktan çıkmıştır. Bugün, dünyanın en ummadığımız başka birçok yerlerinde daha iyi teknik ve düşünceler bulunabilir. Maksat sırf iyi, doğru, güzelse...

İkincisi: Niçin tekniği ve düşüncüyü Avrupa'dan getirtiyorumuz? Özrümüz kabahatimizden büyük. Geriliğimiz bizi daha iyi düşünmeye ve yapmaya koyvermiyor! Geriliğimiz bu *dizginle-*

meyi nasıl başarıyor? "Devletçiliğimiz" sayesinde... Şimdi, oturup, o devletçiliğimizi "evamir'i aşere" yapmamız gerekir mi? Buna lüzum da yok. "Evamir'i aşere"miz (On emrimiz) de, yüz emrimiz de, her emrimiz de "0"ndan, kırk yıllık, bin yıllık "Devletçiliğimiz"den tepemize iner. Bizim ona hink deycilik etmemize hacet yokki...

Üçüncüsü: Avrupa'dan alıyorsak, lütfen namusumuzla, tahrif etmeden alalım. Avrupa'da hiçbir sosyalizm devletçilikle başlamadı. Tersine, her sosyalizmin, devletçilik yüzünden boynu altında kaldı. Almanya'da Lassalizm, bizzat Lassal'in öldürülmesiyle kapandı. Fransa'da Blankizm, "devletçi" "*İş Atölyeleri*" ile halk hareketinin başını yedi... Yani, devletçilik, ismarlama değilse, kendi kendisi için dahi, bütün ütopyalar gibi uğursuzluk getirir.

Dördüncüsü: Avrupalı, kendisi işine daha elverişli bir makineyi keşfetmedikçe eskilerini bize tevakkeli yere vermediği gibi, bizim derebeyi sırlı küpümüz de, kalıbına en uygun olmayan "sosyalizm"i içerisine sızdırmaz vs.vs.

Bütün bu sebepler yüzünden şöyle bir paradoksla karşılaşırız:

AVRUPA'DA: Sosyal yapı değişiklikleri kaçınılmaz bir gelişim sayılıyor. O gelişimi önlemek ve -söz yerinde ise- "amortize" etmek için fizik kanunlar uyguluyor. Kazanı aşırı istimle patlatmamak için (iktisadi ve siyasi buhranlarla Batı dünyasını havaya uçurtmamak için) Batı'nın güdücü sınıfları bir "*Emniyet sübabı*" arıyorlar. Sosyal emniyet sübablarının en elverişlisini sosyalizmde buluyorlar.

TÜRKİYE'de: Bütün sosyal ve politik çabaların sonucu, tam Batı'dakinin tersine dönüyor. Kılık ve saç sakal "*devrim*"leri bile, kadim devletçiliğimizden gelmiyorsa, isyan çıkarıyor. Tıraş "inkılapları" dışında en ufak bir toplumcul yapı değişikliği ise: Ölüm (Komünizm) sayılıyor. Modernleşme gidişini bütün gerekleriyle ve sonuçlarıyla benimseyeceğimize, o gidişin sosyal yapımıza getireceği her türlü değişiklikleri *sansüre* uğratmak için uykularımız kaçırılıyor. Ortaçağ münasebetlerimizin kilit mevkiini her ne pahasına olursa olsun dokunulmaz tutmak için bir *maske* aranıyor. Ve o maske *Devletçiliğimizle* karışık Sosyalizmtrak "aydın" gevezeliklerinde bulunuyor... Devletçiliğimizle sosyalizm arasında köprü kurmaya çalışan şövalyelerin kişicil iç kuruntu ve buruntuları ne olursa olsun, objektif etki ve emekler bu değirmene su taşıyor.

Avrupa'da *Büyük Sanayi'nin* kuruluşuna yol açan işçi sınıfının *yiğın hareketi* sosyalizmi yaratırken, bizde "devletçiliğimiz" adıyla savunulan tutum, pratikte, işçi hareketlerini yer altına sokup, vergi kaçakçılığı ile sosyal adaletsizliği göklere çıkaran bir sanayileşme geriliğini bilerek, bilmeyerek kışkırtıyor. 1000 kişi çalıştıracak bir işletme, İş Kanunu sınırına girmemek için, 101 parçaya bölünüyor. 1936'dan beri çeyrek yüzyıl geçti. "*Özel sermaye'nin* bu köstebek oyununu, devletçiliğimiz görmek bile istemedi. "Mademki kanundur, İş Kanunu bütün işçiler için yürürlüğe girdi" diyemedi... Teb'asını kendi kanunları içine sokmayı bile bir imtiyaz haline sokmuş olan devletçiliğimiz, o tavşan uykusu ile, sermaye birikisini değil, milli zenginlik israflarını en mirasyedi derebeyice arttırdığını, sanki kavrayamadı. İşçiyi domuzuna sömürmenin makineleşmeyi durdurduğunu, makineleşmesiz sermaye birikisinin olamayacağını sanki göremedi.

- Canım, Tahtakale dükkancıklarına oranla, Sümerbank fabrikaları az çok modern işletmeler olmadı mı?

Birincisi: Geriliğimizi korumak için tabii devletçiliğimiz gerekti. Tabii devletçiliğimizin ayakta durması için bazı teşebbüslersiz olunamazdı.

İkincisi: Demokrat Parti rahmetlik, bir tek sözünde durmuş olmak için Devlet işletmelerini satılığa çıkardığı zaman, bir tek ciddi özel sermayeci müşteri çıkmadı. Ancak, bedavaya verilir ve üstelik dış kirası para da ödenirse, Devletçiliğimizi utandırmamak için devlet işletmelerini almaya katlanan bir özel sermayeci, ilk iş olarak bu işletmelerdeki personelin beşte üç veya dört kişisini kapı dışarı edeceğini şart koştu.

Üçüncüsü: 15 milyar yatırım yapılmış devlet işletmelerinde, bunca "*drakonyen*" (zor kötek) fiyat ayarlamalarına rağmen, tekel imtiyazları olmasa her yıl 300 milyon Türk lirası zararına çalışılıyor.

Dördüncüsü: Hiçbir özel sermayenin yapamayacağı zamları, pervasızca yapan devletçiliğimizin, Meclis kontrolü dışında, kanun üstü işleyiş ve ihale mekanizması, memlekette pahalılığın ve işsizliğin zaptedilemez ve karşı konulamaz öncüsü oluyor.

Beşincisi: En fecii, 1923 ile 1963 arasında tam kırk yıl geçti. Dünyanın bırakalım başka yerlerini 40 yılda aşiret çağının Japonya'sı, en modern Avrupa kapitalist üretimine öldürücü rekabetle karşı koydu. Devletçiliğimizin en büyük anıtı olan

Karabük için Amerikalı uzman Thornburg, yüzümüze karşı: "*Beyinsizliğin şaheseri!*" sıfatını damgaladı. Vs. vs.

Bu çapta bir sanayiciliğe, "*modern işletmecilik*" mi, yoksa "yağma Hasanın böreği", fodlacılığı besleyen "*modern işkembecilik*" mi demek daha doğru olur, derince düşünülecek şeydir.

"*Kalkınmamız*" şöyle dursun, boyuna artan nüfusumuz düşünülürse, *olduğumuz yerde kalmamızı* bile rahatça sağlama-yan böyle bir devletçiliğimiz, ister istemez "*Demokrasi*"yi kura-ramadı. Çünkü *Demokrasi*, Avrupa'da 150 yıldan beri tarif edildiği gibi: "*En kalabalık, en züğürt yurttaşların*" lehine olur.

Devletçiliğimiz ise, çoğunluğumuzun (işçi, köylü, esnaf, aydın, memur yığınlarımızın) sosyal adaletsizliğe kurban edilme-leri pahasına, çok parti çağında birkaç şehirde, tek parti çağın-da birkaç mahallede birkaç "milyoner" yaratmanın şarkısını boruyla çaldırtmayı, demokrasi havası diye övdü. Şimdi, kul-larını aç bırakmamak demek olan demokrasiyi bile gerçekleştirememiş olan bir devletçiliğimizin, "kulların efendi olmaları anlamınadır" denilen sosyalizme öncü sayıldığını düşünelim! Hem de kulların hiç haberleri bile olmaksızın, birkaç efendi kendi aralarında kendi kendilerini kandırıp atlatıvererek sos-yalizmi uygulayıversinler! Pes.

Hayatta olmaz öyle şey. Ama, "Ruh" alemi başka. Belki "ruh"larımıza, "gaipten" bir sosyalizm ilhamı yahut vahyi gel-mişse? Olaylarımıza dönelim.

Avrupa'da sosyalizm, az çok *işçi yığınları* için, işçilerle bir-likte, işçiler tarafından benimsedikçe güçlenmiştir. İşçi katma *inmemiş* işçi ile gerçekten omuz omuza *güreşmemiş* "aydın": Sen-Simon olsa, Robert Ovin olsa, Şarl Furye olsa "*Ütopist*" (hayalci, kuruntucu) sayılmıştır. Bizde devletçi sosyalizm, dü-şünce çoraklığımızda kolay satış yapmaya memur birkaç ya-rım aydının, geçit resimlerinde çığırktan afişler asmaya, te-şehhüt miktarı [çok kısa süre] izin verilmiş dergicikte üç beş okur yazarda kafa göz bırakmayan, camiyle kilise arası lanet-lenmeye yarar "*münevver avuntusu*"dur.

Üzerinde en çok gürültü kopardığımız KÜLTÜR bakımından, Avrupa, yüzyıldan beri, az çok bağımsız bir *düşünce hürriyeti-ni* düşünce olarak kaldığı ölçüde yasak edememiştir. Bizde, anayasalar harıl harıl yazarlar: "*Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir*" (Madde 20). Sonra Millet Meclisi katların-da, ecnebi bir konsorsiyumdan yardım görmek üzere düzülen planı yapan ve savunanlar "komünist" damgasıyla resmen

suçlandırılırlar. Çünkü Musolini'den adapte edilmiş Ceza Kanununda bile o adla bir suç yazılmadığı halde, o "düşünce"ye benzer veya benzemez her hoş gitmeyen fikri kötölemek ve yasak etmek için "komünist" demek, akan bütün suları durdurur. Kanunun ve Adliyenin dili bir karış çıkar, öyle bir suçun damgasını yemiş yurttaşı temize çıkarıncaya kadar... Neden? Çünkü bizde kanunlar değil, şahıslar, derebeyiler "Devletçiliğimiz" e egemendirler. Daha doğrusu "Devletçiliğimiz" in özü, "Devletlu"ları kanunların üstünde saymaktır. Bu şartlar altında, düşüncemiz, patenti belli tekellerde imtiyazlaştırılmış kalıp fikirlerle *ismarlama* laf ebeliklerinden öteye geçemez. Kültür alanında, dünyaya sunulacak tek bir orijinal şaheserimiz doğmadı diye de, ağlaşıp dururuz. Yahut tersine, dünyanın her yerinde harc-ı alem olmuş en bayağı fikirleri, hep biz keşfetmişiz gibi, kendi "eşsiz örneksiz" buluşlarımız olarak millete yutturmaya kalkışırız.

Devletçiliğimizin kurduğu karantınayı Cennet saydırmaya çabalayan "devlet kuşu" sosyalistlerimiz sağ olsunlar.

Maddi alanda Avrupa en yüksek *teknik medeniyeti* kurmuş, biz o medeniyeti, siyasi kabuğunda bir *kıyafet* inkılabı sanmışız. Yarım yüzyıl, harika, mucize, dünyalara bedel ilerleme türkülerıyla dere tepe düz gitmişiz. Bir de arkamıza dönüp bakmışız ki, arpa boyu yol almamışız. Yarım yüzyıl önce bıraktığımız yere, dönme dolapla dolaşmışız. Avrupa ile aramızda yarım yüzyıl öncekinden çok daha büyük bir mesafe ile geri kaldığımızla karşılaşınca, afallayıp kalmışız!

Manevi alanda Avrupa, Ortaçağ skolastiğini bir daha geri getirmemesine gömüp, *modern düşünceyi* sağlamış. Biz, Arapça ve Acemceyi bırakıp, Frenkçe'den, Almanca'dan, en son İngilizce'den tercüme ve taklitler yapmakla, medrese kafamıza uygun bir *yeni skolastik* şapkasını başımıza geçirdiğimizi bile anlamamışızdır.

Bugün, en kör göze dahi batan biricik gerçek ortada duruyor: Batı'da sosyalizm büyük sanayinin yarattığı modern işçi sınıfına, uzun süreli güreşlerle savunduğu yaşama ve düşünme hürriyetini, modern toplum çerçevesini çatlatmaksızın, kısmi tatminlerle amortize etme, giderme yolları açan iyi kötü bir *sosyal istikrar* sağlamaktır.

Türkiye'de neler oluyor? Büyük sanayi mamulleri nasıl Avrupa'dan hazırca geliyorsa, ülkemizde nasıl ancak Avrupa'da modası geçmiş, tekniğin son sözü olmaktan çıkmış, az çok is-

karta makineler getirilerek "monte" edilir edilmez bir "milli sanayi" doğdu sanılıyorsa, tıpkı onun gibi, Avrupa'da büyük sanayinin *tabii ürünü* olan sosyalizm de, ancak Avrupa'da işportaya çoktan düşmüş sosyalizm veya sosyal düşünce döküntülerinden derme çatma parçalar, yedek parçalar biçiminde yurda aktarılırsa, "yerli malı" bir sosyalizmimiz oluverir, biliniyor. Ham maddesi Amerika'dan, makinesi İsrail'den getirtilip, çift çarşılarımızda sekiz on yaşındaki kız-oğlan çocuklarımızı sabah namazından yatsıya dek balmumuna çeviren "plastik sanayimiz" ne kadar "milli" ise, o kadar milli "montaj fikir" özentilerine kapılıyoruz. Fakat bu "fikir"ler, hele "devletçiliğimizde kaynaştırıldılar mı, Ortaçağ zihniyetimizle ister istemez hayattan kopuyorlar. Basmakalıp, halkımıza gün ışığı göstermeyen bir sürü yapma ve uydurma "milli sosyalizm" kılıklı "ideoloji" ukalalıkları moda oluyor. O yüzden bizim "sosyal" düşüncelerimiz ve "sosyalizmlerimiz" Hatta soysuzlaştırılmışın soysuzlaştırılmışı -Ahmet Agayefin dediği gibi- "önü sonu tutar" bir sistem bile yumurtlayamıyor. Her sıkışan zümre, sınıf veya sözcünün mahalle kahvesi ağzına, kocakarı aklına geleni, paşa keyfine uyduğu gibi ortaya savurması bir "yenilik" ve "ilerilik" sanılıyor. Her kolay kabadayı kalemşoronun kursağında geçirdiği git gıdıklama, her panayır şairinin veya tatlı su romancısının "manası karnında" guruldayan gaazi, fantazi fikir kırıntıcıları "sosyal hikmet" yerine geçiriliyor. Ne sağ, ne sol, kimse Modern anlamda Düşünceyi ciddiye almıyor. Bütün sosyal yaygalarımız, halkın ve milletin her türlü hürriyet ve insanlık yönelişini şaşkına çeviren anarşi unsuru sosyalimsi palavralara dökülüyor.

Bizim "devletçi sosyalizm" çığırkanlarınız o palavraların en gözde kahramanlarındandırlar. O sırtlarını "sağlam kazığa", devletçiliğimize dayamış kabadayılardan ağzında "sosyalizmimiz" dahi, hatta Batı'nın anladığı yönde "Komünizme taşmayı önleyecek son bent" olmaktan bile çıkıyor. Diktatör taslaklarının demagoji taçlarını süsleyen sahte elmas, zümrüt, zebercet taşları, taklit mücevherat rolünü ancak oynayabiliyor. Bu çeşit "sosyalistlerimiz", Türkiye'de gâh sinsi sinsi, gâh bütün haşmetiyle, debdebesiyle, fakat her zaman dipdiri yaşamış, yaşatılmış derebeyi bağıntılarımızı, "Devletçiliğimiz" maskesi altında, "besle büyüsün, ört uyusun" eden bir rezil çemberi haklı çıkarmaya yarıyorlar. Yıllar yıldır dinlediğimiz "sosyal" maval-lar, kırk yıldır şiştikçe iştihası artan, iştahlandıkça şişen Or-

taçağ artığı bürokrasimiz, Şark kırtasiyeciliğimiz ortamında, dış yardım sadakasıyla "Ne kendi eyledi rahat, ne halka verdi huzur". Biçare palaspere memurlar saltanatımızı hem tavlayan, hem avlayan meşhur: "*Yem borusu*" yerine geçiyor. Vardı, geldi, Konya altı saat, derken, hayat pahası ve işsizlik hamamı içinde halk kadar memuru da terletip bayılan geriliğimizi, gökten inmiş kurtarıcı "Mehdi resulullah", hak rahmeti bir mucize ilerleyiş gibi yıldızlamaya özeniyor. Bütün o "sosyalizm" kasketli "Devletçilik" çalımlarımız, profesör Zati Sungurların dünya güzelini belinin ortasından testereyle kesip yapıştıran, yahut hokkabaz külâhı içinde tılsımlı tavşanlar hoplatan, "ne sihirdir, ne keramet, el çabukluğu marifet", kavuklu derebeyi geriliği ile sarmaş dolaş silindir şapkalı ecnebi nüfuzunu putlaştırmış, gülünmekten çok ağlanacak bir *çorbacı skolastiğinin* sarhoşluğudur.

Bunun en tipik, daha doğrusu en ibret alınacak "trajik" örneği mi aranacak?.. Dünkü tek parti çağının, tarikat ehli dışında kimsenin ciddiye almadığı çorbacı skolastiğinin son perdesi; "ne idükleri" belirli "komünizm" süprüntüsü "*Kadroculuk*" idi. Bugünkü çok parti çağının, hemen herkesçe ciddiye alınan çorbacı skolastiğinin ilk perdesi: ne idükleri belirsiz, (küçümseme ve kötüleme anlamında değil, iyi, hoş, parlak sözleri ne olursa olsun, en "doğru" ve sağlam diye yaslandıkları yerde, "devletçiliğimiz" gibi çürük tahtaya basmış olan) "*Yöncülük*"tür.

Kadroculuk: "*İşverenden yana devletçilik*" imiş de, Yöncülük: "*Halktan yana devletçilik*" miymiş? Haydi, efendim! Kül poğaçasına hasret memleketimizden başka yerde kim satın alır böyle manda tezeğinden iri lafları, karın doyuracak somun diye? En haklı görünen olayları bile gölgesi altında kuşkuya gömen temel fikirlerine bakılınca, iki akıntı arasındaki (birbirlerine bugün de çekici gelen) metot ve mantık sonucu (yol ve varılacak köy) iddialarında tek fark şudur: Kadroculuk daha kelbi biçimde "*ütopik demagoji*" idi. Yöncülük daha tasavvufi (mistik) biçimde "*demagojik ütopi*"dir. Kadrizm, sinikçe (hinoğlu hince) bilerek yapılmış tahriflerle uydurmaya kalkıştığı "*ütopya*" da, sırf bahşişini kazanmak üzere yaranmak istediği sınıfların *gerçek oluşum* ve *eğilimlerini* köy softası kadarcık ezberleyememiş *alaturka demagoji* idi. Yönizm: Demagojiye (kuru kalabalığı parlak boş lafla temelde yanıltmaya) kaydığını sezmezsizin, güvencini edinmek üzere yaranmak istediği

zümrelerin tarihcil durumlarını bir "tarihçi" Murat bey, veya bir "tarihi istikbal"ci Celal Nuri İleri bey kadarcık olsun görememiş silme "*alafranga ütöpizm*"dir. Osmanlı, "sınıf-i me'murin" derdi bunların "Devletçilik" dedikleri kuşa! Gönül genç "Yön" koçlarını, dişleri dökülmüş kadro kurtlarıyla aynı ağılda görmekten üzülmüş, neye yarar? Acıklı yanları bu.

Traji-komik çalımları, melo-dramatik curcuna yalımları ne olursa olsun, çökmüş Osmanlı İmparatorluğu'ndan yadigar düzenle, medreseci lonca mantığına, solcu softalığı katmış kötü esnaf ukalalıkları hangi sapa balta olurlar? İkintılı, sıkıntılı "sosyal" sözler veya her ihanetini gördükçe sevgili yosmaya tapıncılı sitemlerle, kurda koyun pöstekisi mi giydirilecek? Kendilerine nasılsa -diplomalarına bakıp- "Aydın" etiketi takılmış, burnunun ucunu görmez, kendini beğenmiş zavallı *kapıkulu* kalabalığı, ara sıra kazan kaldırma peşrevli "İzmir havası" tem-posuyla, "zinde" zeybek oyununa mı kaldırılacak?... O kadarcığına bile yaramıyorlar. İşte 27 Mayıs "aktı geçti"! O "Sur'u İsrail" "uyanıklarımız neredeydiler? Bezirgan kulislerde "seçim" yapıldıktan, atı alan hacıağa Üsküdar'ı boyladıktan sonra, mantar gibi fişkırmakla "atom bombasına benzeyişlerini mi seraplaştıracaklar? Yoksa, Türkiye halkının gerilikten kan kusan "sadrine şifa" verecek kağıttan "reçete"ler mi sunacaklar?

Çeşitleri Kadrizm kadrilizmle veya Yönizm bönizmle kalsa öpülüp başa konulacak olan bu "Eshab'ı kehf'in "*devrimci doktor*" perukalı "Kıtmir" üstadlarının, kaçık "ideolog"luklarıyla gösterdikleri bütün "beceri": Türk milletinin başındaki en büyük tarihcil derdi (pahalı, lüks devletçiliğimizi) zemzemle yıkamak, o her akli başında işverenin pek iyi -sosyalistlerimizden çok daha iyi- tanıdığı, tanımladığı, yaka silktiği *Hacıağa kokulu Levanten* yetiştirmeye elverişli gübreligi, o ahır karanlığındaki nemli "*mantaryaslas*/"nı, en güneşli, en bereketli, biricik ekin tarlası diye millete tek umut kaynağı, tek "arz'ı mev'ut" gibi gösterip, halkı yağmur duasına çağırmaktır. Yurdumuzda en basit toplumcul düşünce kurallarını yasak edip, her fikri kör körüne kışla itaatına sokamazsa kelepçeleme kafatası ölçüsünü, ruh şebekesini, vicdan ağını, bulunmaz Hint kumaşını, "eşsiz örneksiz" Keşmir şalı diye, geri kültürümüzün Mahmutpaşa yokuşu Ankara caddelerinde, maldan anlamayanlara, beş aşağı, on yukarı ucuz, pahalı satmaktır.

Geçtim, o "Şark kurnazı" madrabazlıkları, kendilerinden başka anlayarak dinleyen var mı? Belki, koltuklu masa başında

"salla başı, al maaşı" geçinmekten başka ülkü bilmeyen; sertçe yat borusuyla zıbarıp, yumuşakça lahuti hamam borusu ile talime kalkmayı bütün bir değişmez yaşama sanan "me'murün taifesi" yahut usturuflu üç beş cümle tekerlenince her işin yoluna gireceğini (Amerika'dan buğday gelmese, Avrupa'dan "Sadaka'i Fıtır" gelmese de, fodlaların sür git ödeneceğini) uman ulufeci "Aydınyan" veya "Solcıyan", "Sağcıyan"... böyle kaval seslerine alışık ezeli devlet süt kuzucuklarıdır. Ne desen, inanıverirler. Önlerine kim düşse kanıverirler. Maaşlar tıklarında gittikçe pek uysaldırlar. Kazanı boş görmedikçe kaldırmazlar. Ama vergisi ve karakoluyla bizim bitmez tükenmez, ucu bucağı görünmez kırtasiyeciliğimizi etinde, kemiğinde duymuş halkımız önüne, bizim salak ve solak hafızlarımız, Pala Paşalar karcık olsun çıkabiliyorlar, "Kalkınma" "hat'mi şeriflerini indirebiliyorlar mı? Hayır. Çünkü halk önünde "devletçiliğimiz"e "Şanım şekeri" dedikleri gün, yüzleri kızarmasa bile, "Arabın yüzü gibi istenmeyecektir. Tersine, hani şu "devletçiliğimizin sıcak "serler"inde tıkick harçlıklarla sulanıp sun'ice büyütölmüş "şeriatçı-ırkçı"larımız yok mu? Onlar, "suret'i haktan" görünüp, sığındıkları "devletçiliğimiz"e sözüml ona çatarak, toplumumuzu Hülagü Han'ın okla yay çağına döndüreceklerini vaat ettikleri milletçe alkışlanacaklar da, beriki sosyal - devletçiler, taretorlu ağızlarıyla sırf "devletçiliğimizin cennet köşkleri"ni tapşır-maya kalkar kalkmaz, -yanıbaşlarında jandarma süngüsü yokken- yuhalanacaklarını enkonsiyanlarıyla sezmektedirler.

Ne yazık ki, "Fasık'ı mahrum" gözyaşları dökerek, ettiklerini yuhalanmakla biçerlerken, görecekleri ilgisizliği ve tiksintiyi, yaptıkları ham sofu vaizlerinin sonucu değil, "toplumsal ilericiliğe" karşı, anlayışsız "sokak adamı"nın cahilce sövüp sayması bilecekler; böylece, Türkiye halkının her türlü sosyal adalete ve ileriliğe düşman olduğu sanısına bir yol da kendi denemeleriyle yol açacaklardır.

Yok, sosyal baylarımız: Batı'dan en az yüz elli yıl geri "devletçiliğimizi sözde ileri batıcı "Sosyalizm" kaftanını giydirmekle yapılan kalkınma "İdeolog"luğu, hiç değilse yeni bir "Demagog"luk sayılamaz.

Bırakalım o "Sosyalizm" (Yön) veya "Nasyonal Sosyalizm" (Kadro) gibi ulema pozlu kuruntuları. Önce kendi gerçeğimize inelim. Doğu'nun softa kafasını Batı maymunluğu gövdesine aşlayıp, Türkiye halkında kalmış iki paralık akl'ı selimin de ortasına tüy dikmeyelim.

Sosyalizm: Batı için ne kadar kaçınılmaz bir zaruretse, Türkiye için o kadar fikir gümrüğünden konfeksiyon mal, hazır elbise kaçırmak, kafamızı gövdemizden apayrı çalıştırmak, beynimizi çok alışkın bulunduğumuz düşünce tembelliğiyle katılaştırmak, taşlaştırmak, molozlaştırmak oluyor. Birisi göğsüne "Sosyalizm" rozetini taktı mı, bütün millet meselelerimiz için, "Hak dini bendedir!" gibilerden, kafa yormak şöyle dursun, kılını kıpırdatmamayı erdemliğin son rütbesi sayıp oturuveriyor. Batıda sosyalizm: Başka türlü dindirilemeyen sancılara karşı kullanılmış bir morfin şiringasıdır. Bizde sosyalizm: Hammadesi Avrupa'dan kaçak olarak yurda sokulan afyon kadarcık bir yerli malı olmayan, *keyif veren zehirdir*. Her türlü pratikten kopmayı haklı çıkaracak bir afyonkeşliktir. Nedeni üzerinde çok durmayalım. Bütün "Solciyan" tayfamıza dikkat edelim: Hepsisi de memleketin her hareketine karşı "Ben sabahtan söyledim!" diyen kurnaz Yahudi usulüyle, lahavle çekip baş çevirirler. Çırpınan insanlarımızın ne dünü, ne bugünü, ne yarını ile ilgilenmeyi "tarikatlarına uygun bulmazlar. Bu kabadayıları, Babialinin "büyük kapılı" kokain tekkelerinde "sosyalizm" kabağı çeğiştiren esrarkeş dervişlerdir. Oturdukları peygamber postları üstünde, geceli gündüzlü virdü tespihle, dünya ve ahiret veballerini yerine getiren acıip su kuşu ermişlerine benzerler. Dünyanın hiçbir yerinde bu kadar "ucuz sosyalizm" görülmemiştir.

Çünkü dünyanın hiçbir yeri Türkiye değildir. Bizim en son toplumsal gerçeğimiz, Avrupa ile taban tabana zıttır. Daha doğrusu Batı'ya karşı kanlı, ateşli savaşa giren kuvayimilliyeciliğimiz, Batı'daki az çok "sosyalist" hükümetlere karşı gelişmiştir. Kuvayimilliyeciliğimiz, "Milli mücadele"ye hiç sebepsiz, tesadüfen mi girmişti? Girmekle yanılmış mıydı? Kimse milli mücadelenin yanlış olduğu iddiasına açıkça kalkışmıyor. Hatta, bütün siyasi tezleri: Yassıada'da vurgunculuktan mahkum olanların canlarına dokumuşa bile, mallarını affa uğratmalı, diyen partiler bile o kadarına henüz varamadılar. Kolay değil.

Kırk üç yıl önce, Sivas Kongresinde tartışılan "milli kurtuluş" problemini, Bölükbaşı'dan Alican'a kadar bütün Führerlerimizle Lala Paşalarımızın bir tek uzun veya kısa "AF"la çözümledikleri gibi, bir tek ince veya kalın "SOSYALİZM" lafıyla çözümlenebileceğimizi sanmayalım. Kuvayimilliyecilik nasıl "Sosyalizm" değil, -Mustafa Kemal'in deyimiyle,- "Müstebit hilafet ve saltanatla, kapitalizm ve emperyalizmden kurtuluş"

idiyse, bugün de aynı problemleri firenkari "sosyalizm" maskeleri altında apokarya maskarasına çevirmeyelim. Milli Birlik Komitesi üyeleri, "manası şairin karnında" bir "sosyalizm" boncuğu ile oyalanacaklarına, "Atatürk ilkeleri"ni, Türkçe ezanla karışık tasarruf bonusu, yahut "herşeyden önce eğitim" atlasıyla kaplı fakir köylüye dek arazi vergisi biçiminde yorumlamasaldı, belki de hem kendileri bu kadar çabuk meydanlarda taşlanmazlar, hem de memleket pek çok ilkelere bu derece hasret düşmez idi.

Neden 30 Ağustos'un kanlı zaferinden sonra gelen şey "*istikrar*" oldu da, 27 Mayıs'ın kansız zaferinden sonra gelen "*istikrarsızlık*" oldu. "Sosyalizm" veya "ilke" tartışmalarından mı? Hayır. 1960 yılındaki durumumuz, 1923 yılındaki durumla taban tabana zıttır. Ekonomi alanında "*Mübadele*" denilen yığınla insan transferleri, politika alanında Cihan ve İstiklal savaşlarıyla ihtilallerdeki insan kırımları yüzünden ortaya açılmış *boşluk*: 1920'den sonraki açlara ve işsizlere, ters, menfi, eksi yoldan da olsa, geçim ve iş alanları sağlamıştı. Bütün bayındır Anadolu'nun zenginlik kaynaklarını tekellerinde tutan "gayri müslim"lerin tasfiye yollu sınır dışı edilişi, gel geç de olsa, ansızın yerli unsurlara geniş fırsatlar, hatta kimi Müslüman açıkgozlere yağmalar alanı açmıştı. Sıra sıra ihtilallerden sonra, seri halinde Trablus, Balkan, Birinci Cihan Savaşlarının cephe gerilerinde su gibi harcadığı yüzbinlerce "münevver memur"dan "münhal" kalmış yerler, terhis edilen ordu ve sivil kadrolara bol bol hizmet kapıları açtı. Mübadele sayesinde, yüzyıllardan beri ecnebi ajanı gayri müslimlerin topraklarımızdan sökülüp atılmaları, yerleri doluncaya kadar olsun, halkımızı bir an için nispi bir ekonomik sömürülmeden kurtulmaya ve istikrara kavuşturdu. Elle tutulur önemli zenginlikler el değiştirip paylaşıldı. Sekiz on yıllık (en aza 1908'den beri 15, 1809'dan beri 115 yıllık) İmparatorluğun çözülüş ihtilal ve harplerince tırpanlanmış münevverlerin devlet kapısındaki açık yerleri öylesine çoktu ki, yeni yeni devlet kadroları kurulduğu sıralar göze çarpan *memur deflasyonu* ile karşılaşıldı. Bugün beş altı yılda bitirilemeyen yüksek tahsil o zaman iki üç yıldır. Ankara Hukuku, 2 yıl içinde zincir usulü ilkokuldan bile gelmiş her yaşta öğrencilerden akın akın diplomalılar yetiştirdi. 27 Mayıs'ın her iki yönde hiçbir şansı olmadı. Tersine, zenginliklerin mübadelesi yoktu ve olamazdı; özel ve yabancı sermayeyi ürkütmemek korkusu, vurguncula-

rın bile siyaset dışında rahatsız edilmelerini önledi; vergi kaçakçılığını ispat eden "servet beyannamesi" doktrinsizlikle övünen sözde Partilerin ortak kaygısı ve bir numaralı kabusu oldu. *Memur enflasyonu* ise, akılları durduracak çapta tavanı aşmıştı. Bu şartlar altında 27 Mayıs, ne harp, ne ihtilal açamayacağına göre, ne yapabiliirdi? Yüzde yüz halka inip, bütün milleti ekonomi ve politika alanlarında teşkilatlandırarak, toprak reformunu, kooperatifçiliği, sanayileşmeyi bir milli seferberlik halinde, Anadolu İstiklal Savaşının feragat, hürriyet ve şuuru ile çarçabuk gerçekleştirebilirdi. Ne yaptı? Sonradan "gayri samimi beyanlar" sayılan anlaşılmaz "sosyalizm"lerle oyalandı. Sosyalizm yenir mi, yenmez mi işkilleri arasında, altta güreşmenin ustası "Devletçiliğimiz" imdada yetişti: "Aman, aslanlar, şunları yaparsanız siz yaparsınız. Seçim ve Partiler gelmeden çabuk karar verin. Göreyim, sizi!" diyerek, akıl hocalığını tam yaptı, işçi, müstahdem, memur, esnaf, 27 Mayıs'ı çılğınca mı alkışladı? Bak işvereni darılttınız, işletmeler kapanıyor, çabuk özel sermayeye sermaye ödenmek üzere işçiye, memura, esnafa TASARRUF BONOSU kesip, zorla ödünç parayı yevmin cedit, rızkun ceditle rin nafakalarından parababalarına aktarın. Beş on ağanın emniyet altına alınması ile Toprak Reformu lafları, baldırı çıplak köylülerin hoşlarına mı gitti? Devletçiliğimizin kırdaki teme! direkleri (Kadroculuğun "rasin temelleri"!) sarsılmasın; "sosyal devlet" in yerini bulması, çalışan köylüden de arazi vergisi alınmakla olur. Bu iki tedbircik, 27 Mayıs'ı geniş köy ve şehir yığınları içinde o saat tecrit edivermişti. Halkla arası açtırılan 27 Mayıs için geriye ne kalmıştı? Sokağa dökülüp el ele veren Üniversite ile Ordu. "Devrim" in bu iki motorunu "tıkanıklık" tan kurtarsa kurtarsa 27 Mayıs yiğitleri kurtarabilir. Devrimin kan döktüğü Beyazıt Meydanı'na "Hürriyet Meydanı" adını takarak, kendisini cezaen yanardağ ağzına çevir, tam üç yıl greyderlerle kökünden kazı. Bir daha hürriyet gösterilerine sahne olmaya tövbe etsin. Meydanlara yapılan bu sembolik işkenceyi insanlara uygulamak daha kolay. Üniversitede 147'ler, Orduda 7000 Eminsular, pekala "zinde kuvvetler" i en az ikiye bölerek, kambur üstüne kamburlar çıkarabilir!... Ondan sonra yap bir "seçim"... "Kalplere vur bir zımba! Rumba da Rumba, Rumba!"

"Gelmiş geçmiş iktidarların en iyi niyetlisi" olduğunu söyleyen ve belki de sahi öyle olan Milli Birlik Komitesi bütün bu davranışlara neden kapıldı? Özetlenirse: *"Sınıfsız, imtiyazsız"*

bir toplum olduğumuzu şarkılaştıran "Devletçiliğimiz"e kanışından. Sınıflara bakmadan: "Devletçiliğimiz her şeyi yapabilir" sanısı, kolayca: "Her şey devletçiliğimiz için" oluvermişti. En parlak sosyal sözlerse, ancak toplum sınıfları bakımından uygulanınca öz anlamlarını açıklayabilirler.

Tasarruf bonusu: Söz olarak devlet eliyle "*sosyal kalkınmamız*" içindi. Uygulanınca, özel sermayeyi beslemek üzere dar geçimlilerin kuşaklarını büsbütün sıkmak oldu... Arazi vergisi: söz olarak "*devlet yükünü taşımakta, eşitlik*" içindi. Uygulanınca, küçük mülkleri büyük arazilere aktaracak vergi adaletsizliğini büsbütün artırmak oldu.

Batıcı demokrasi: Her sınıftan ne alındığını, her sınıfa ne verildiğini açıkça pazarlığa çıkarmaktır. Bizde "*İhale Kanunu*" vardır, ama "Devletlu"larımız "*İhaleyi dilediğine yapıp yapmaktan serbesttir*" kaydını her günkü gazete ilanlarıyla belirtiriz. Kimse sormaz: İhaleyi *dilediğimize* yapacaksak, bu ihale kanununa ne hacet var? Devletçiliğimizi bu olay özetler. Sınıflı bir toplumda "sınıf yok" denildi mi, açık hesap görülmeyecek, "dilediğimize ihaleyi yapacağız" demek istenir. Bu hürriyet değil, istibdattır. Demokrasi değil: Diktatörlüktür. "Devletçilerimiz" bu bakımdan diktatörlüğün çanak yalayıcılarıdır.

Nereden kalkarsak kalkalım, görülüyor ki, Türkiye'mizin birinci meselesi: "Komünizmi önleyecek" bir sosyalizm değildir. Önce, iliklerimizi, damarlarımızı yedi bin yıldan beri ahtapot gibi sarmış Şark kalem efendiliği Devletçiliğimizin maddi yükünü: PAHALILIĞI - İŞSİZLİĞİ -YOKSULLUĞU, manevi yükünü: ADALETSİZLİĞİ - ANTİDEMOKRATİK KANUNLARI - MUTLAK DÜŞÜNCE KÖLELİĞİMİZİ açıklamalı ve giderme yollarına samimiyetle girmeliyiz. Bunun ilk şartı: Toplum sınıflarımız arasında açıkça, namusluca hesaplaşmayı yasak etmeyen ucuz ve alçak gönüllü devlettir. Sınıflar üstünde veya dışında, Liberalizm mi, yoksa Sosyalizm mi gibi alafranga tartışma tahtravallileri, Bizantizmdir. Kimin için o inceden inceye kıyılmış, naneli, "kırmızı biberli" sosyalist laf pideleri? Avrupacı "Devletçi" lahmacunlar? Kaç kişinin karnını doyurur o yarım buttu roman ve şiir düzmeçiliğine kardırılmış -Allah kabul etsin- "Devrimci" mevrutlar? Ve hepsinin altında: ("Tahtında müstetir hüvesi!" derdi Osmanlı.) Devlet kapısında maaşa, şöhrat çatısında mart kediliğine kavuşuncaya dek, şu veya bu partinin kazıkları ile çelik çomak oynayan "Halkçı" panayır tellallıkları?

Bari yaranabilseler? Ağızlarıyla kuş tutsalar: Devletçilerimize KOMONİZ damgası vuruluyor. Çünkü Devletçiliğimize öyle bir İsrail oğullarının günah çıkartma tekesi gerek. İsa aleyhisselam doğumundan iki bin küsur yıl önceki Hammurabi çağından beri sağlanmış müstebit devletçiliğin iki yüzlü acem kılıcı kimin hesabına bileniyor? Belki Kadristlerin örneği kimisine ağız sulandırıcı geliyor. Siyasette dokunulmaz parya sayılırsalar bile, "ekonomice kese doldurma, rüyalarında görmedikleri mevki ve çiftlik sahibi olma gibi kayrılmalar, "devletçilerimiz" için bir çeşit "Teşviki Sanayi Kanunu" sayılıyor. Lakin, milletin ensesinde kırk yıldır, bin yıldır boza pişiren şey: "Solciyanımızın her derde deva ebe gömeci diye sattıkları ve her fırsatta sille tokadını yedikçe şamar oğlanına döndükleri " Devletçiliğimiz "dir.

Bizdeki Şark devletçiliği, hatta Prusyalı demirden başvekil Bismark'ın taklit ettiği Lui Napolyon "devletçiliği"bile olamadı. Bismarkizm, sanayileşme yarışına baştan kara atılmış bir Almanya'da yaşadığı için, onun "Kürsü sosyalizmi" çorbasına, az buçuk modern işçi sınıfının tuzu karıştırılabilmşti. Bizim Çorbacılar hiç öyle "hata"ya, kazara olsun düştüler mi? Tek parti devletçiliği kısa kesti:"Türkiye'de işçi, mişçi yok!" dedi. Çok parti devletçiliği için: işçi vardı, ama "köylü efendimiz" gibi, sırf ve ancak "OY DAVARI" olarak sayılırdı. Seçimden seçime "SAYIM" yapılırken, şehir sürülerinin gittikçe daha çoğunluğu mı tutan ekonomik "atıl kitle" olarak işçi sınıfı değil, iş-çiler hesaba katılabılırdı. Nitekim Kadrizm: "İmtiyazsız,sınıfsız" Türkiye'de, "*münevver ve mütefekkir insan*"ların atıştırdıkları bir devlet sofrası dalkavukluğu idi. Yönizm: Sınıfların artık "milli şef"çe ilan edilmiş bulunduğu Türkiye 'de, sınıflar üstü "*Aydın ve zinde kuvvetlerin* güdeceği devletçilik oldu. Kadrizm için, "işçi sınıfı" veya "sınıf güreşi" yoktu, varsa önlenmeliydi! "Sen herkesi kör, alemisersem mi sanırsın?" diyen bulanmadı. Yönizm: Ünlü imtiyazlı "Bildiri"sinde "*MEVKİE GELMİŞ*"lerin (acaba Kadrocu" devletlular mı? Hepsi bir "sosyete"de mevkisahibi "*Felsefesi etrafında birleşme*" ("Felsefe": Ziya Gökalp'in "Hak yok, vazife var" şiarı yerine, "Sınıf yok, Devlet var" parolası) "*Kurtulmanın birinci şartıdır*" buyuruyor. Demek, bütün kapıkulları bile değil, "Mevki sahipleri birleşiniz!"Ana felsefe bu: geri kalan pek çok parlaksözler, acı olaylar, tatlı umutlar, mutlu yapınmalar bu "Kurtlu azınlık" felsefesine dayanmaktadır!

Bakış ve görüş bu olunca, Firavunlardan, Nemrutlardan beri bütün Şark müstebitliklerinin hep, toptan, şaşmaz"devletçilikleri"nin kabahati neydi? Binlerce yıl önce, halk "kan bağlarını tutarken, Devletçilik de bir "kan"dan gelme asilzadelikti. Şimdi sıra savma Demokrasiye geldi. Sahici demokrasiyi önlemek için, Devletçiliğimiz "demokrat" kılığına girecektir. Ve girdi. Tefik Fikret'in deyimi ile: "Kanun diye, kanun diye, kanun tepeleme"nin en eski üstadı Şark devletçiliğidir, ister cübbe, kaftan giysin, ister smokin, firak... Kırk kişiyiz, birbirimizi biliriz. "Biz bize benzeriz!"

Siz hiç gördünüz mü, bizde halktan gelmiş yani devletten gelmemiş tek bir "hürriyet", "kanun" veya "demokrasi"? Tek bir reform, inkılap veya ihtilal? Ne geldiyse başımıza devletçiliğimizden geldi. O yüzden "Hürriyet, Kanun, Devrim" sözde, Devletçiliğimiz işde kaldı. Bugün susta duran "Sosyalistlerimizi bakılırsa, sosyalizm de devletçiliğimizden gelecek. Artık, öyle bir "sosyalizm"i mutlaka Batı'da ararsak, Salazar veya Franko düzenlerinden başka yerde bulamayacağımızı bilmek için evliya olmaya gerek yoktur. Oysa, bizim kiyasetli Salazarımız, "Her dem taze, her zaman ZİNDE" devletçimiz ortadadır. O patent, İsmet Paşacığımızı tekelledir. Abacı, kebeci, öteki devletçi sosyalistler neci?

Ve İnönü Paşamız, demokrasicik oyununa başlanacağı gün bizlere hadlerimizi bildirdi: "*Sınıf esasına müstenit [dayanan]*" çok parti olacak, ama, zinhar: "*Söz ayağa düşürülmeyecek!*" Ve sözü ayağa hiç düşürttü mü İnönü hazretleri? Sözü yedi bin yıllık (kendi deyimiyle) "*Batakçı ağaların*" çamuruna düşürttü; ondan beter yerli yabancı bir avuç parababalarının midelerine düşürttü. Fakat, ne yaptı yaptı, ilamaşaallah: "Ayağa", yani *halka* söz düşürtmedi. O kadar ki, Devletçiliğimizin elinden tutup iktidara çıkarttığı Bayar-Menderes çetesi, "ayak" takımına, (Vatan Cephesi paçavra proletaryaya) yüz verdiği gün, el ense edildi. Her "devletlu" ölür, yaşasın Devletçilik! En "mangalda kül bırakmayan" "devrimciliklerimiz, kendilerini alkışlamak ve kutlamak için olsa dahi, halkı nikahlı karı gibi izinsiz sokağa çıkartmamayı birinci "Hikmet'i Devlet" bildi. Herşey - demokrasi tarifinin tersine- halk dışında, halktan habersiz olacaktı. Ve sonra buna "Halk için" denecekti.

Onun için, "Aklımız eriyor, gücümüz yetmiyor" diyen sevgili çocuk halkımız, yedi bin yıllık ağız yanmışlığı ile Devletçiliği-

mizden ürker. Devletçiliğimize karşı en sahte çıkışları dört elle tutar. DP ve AP zaferleri ondandır. Devletçiliğimizin tenkidi de, gene devletçiliğimizin buyrultusuyla, demagojinin en iki yüzlüsüne bırakılmıştı.

"- Sonra asıldılar" mı?

Nasrettin Hoca ülkemizde, Yassıada Başsavcısının arada kullandığı sözü hatırlatmayın adama: "Hamamın namusunu temizlemek!" yeter mi?

Tarihimizin her sayfasında okuruz: "Seyfiye" (Kılıçlılar: Silahlı Kuvvetler) ile "İlmiye" (Sarıklılar: İlimciler), "züyuf akça" (enflasyon parası) ile ödenen "alüfe"leri" (maaşları) geçimlerine yetmedikçe, birleşerek kazanlar kaldırılır. Yeniçeri ayaklanmalarını hemen kötülemezlim. Sadrazamlar (Başvekiller)le birkaç "nabekar vezir" (uygunsuz bakan)ın kelleleri uçurulur. Gerekirse Padişah saray zindanında boğulur... Yeter ki Devletçiliğimiz kurtulsun. Birilerinin kalkıp, yerlerine başkalarının oturması sözü ayağa düşürmeden yapılır. "Halkın haklanması" başarılı.

Devletçiliğimiz "Devrimci" değil midir? Ne demek! Hacı Bektaş'ı Veli'nin ensemizde sıvazladığı keçe "Börk"le dörtyüz yıl cihangirlik ettiğimize bakmayın. Sultan Mahmud'u Sani'den beri az mı külah değiştirdik? Kostüm ihtilalleri, gençlik aşısı gibi gelir Devletçiliğimize. Devletçiliğimiz bir "TANZİMAT" çıkardı: Ecnebi donanmasının top ateşi altında, Müslümandan başka bütün milletler Osmanlılıktan sıyrıldı; Türkiye, "müttefiklerimiz" Batı devletlerine girtlağına dek borca batıp Düyun'u Umu miye Sömürgesi durumuna girdi. O sayede iki Abdülcanbaz'lar (Abdülmecit ve Abdülaziz Hanlar) devletçiliğimizi 39 yıl tepe tepe kullandılar. Üçüncü Abdülcanbaz (Kızıl müstebit Abdulhamit) ile Devletçiliğimiz bir "*Kanun'u Esasi*" çıkarttı, o Anayasanın rafa konulması üçüncü Abdülhane 33 yıl, aynı Anayasanın raftan indirilmesi Meşrutiyet Han ve Kahramanlarına 12 yıl meydanı boş bırakıp, Devletçiliğimizi 45 yıl daha yaşattı. Koskoca bir imparatorluk yıkıldı, Devletçiliğimizin kılına dokunulmadı. Avrupa'yı, esnaf dükkancılarından modern büyük sanayiye yükselten 19. yüzyıl, Türkiye'de böyle aşıldı. Batı ilerlemekte şahıkalашırken, biz dört nala geri gidip yarı - sömürgeleştik: Hep o devletçiliğimiz sayesinde! Yalnız, o zamanki Devletçiliğimize "Hilafetçiliğimiz" veya "Saltanatımız" denirdi.

Müslüman milletler de, Birinci Cihan Harbi'nde Batılı bıçağı ile kesilip ayrıldıktan ve aynı Batılılar Anadolumuzu dilim dilim

ayıp yutmaya kalktıktan sonra, Devletçiliğimizin nefesi tutulmuştu. Büyük Millet Meclisi, o zaman bir "*Halkçılık Programı*" kotardı. Devletçiliğimiz, onun uygulanmasını "*Zaferden sonra*"ya bıraktı. Zafer, çarçabuk devletçiliğimizin zaferi oldu. "Sınıf'ı me'murin" 3-5 binden 30 bine, 300 bine dek bereketlendi. 20 yıllık tek parti "İnkılapçılığımızın temeli (Milliyetçi - Laik - Halkçı Cumhuriyetçi) "*Devletçiliğimiz*"di. İkinci 20 yıllık "*De-mokrası*"ciliğimizin temeli (Birleşik Milletlerci - Natocu - Centocu - Seatocu) gene "*Devletçiliğimiz*"dir. Neden bir üçüncü 20 yıllık "*Sosyal Cumhuriyetçiliğimizin* temeli (Anayasacı - Senatocu - Plancı - Batıcı) bir daha "*Devletçiliğimiz*" olmasın?

Böylelikle Devletçiliğimiz, Batı'nın 19. Büyük Sanayileşme Yüzyılı üstünden perende attığı gibi, dünyanın 20'nci Atom Yüzyılı üstünden de pekala tosun gibi atlatılabilir!.. Ondan sonrası? Devletçiliğimizden sonrası isterse TUFAN olsun, ne çıkar?

Bağdat da elimizde yok ki, "yanlış hesap"larımızı oradan geri döndürelim, işsizlik, pahalılık ateşi karşısında döner kebaba dönmüş halkımıza, Amerikan buğdayı, yağı, peyniri, tavuğu, etiyle beslenen toraman "sosyalizmci", "Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur" Devletçiliğimizi. Kırım Harbi'nden Kore Harbi'ne yadigâr olup "komonist"likle suçlandırılan "PLAN" gereğince, 5 yılda 15 milyar Türk lirası devletçi ecebe borç ateşine devam! Bandırma ovasında 200 metre öteye düşürülen "Marmara" füzemiz 5 dönüm ağacı şan için yakıp kül etti ya! Asi Harbiyelilere, Sultan sarısı kakma yollu kızıl ceket, zırlı mavî pantolon, holivut uğuru ak itten maskot önde, gelsin bando mızıkalı geçit resimleri: Alabanda sancak Devletçiliğimiz! İnönü paşam, hastanedeki ablasından sonra, Amerikan Cumhurbaşkanı yardımcısının karısı madamanın elini hür basınımızın birinci sayfasında eğile eğile öperek yardım sağlayacak, özel teşebbüsü doyuran devletçiliğimize.

Döner kebab Osmanlı sofrasında bağdaş kurularak beş parmakla yenilmemiş de, Amerikan iskemlesinde, İngiliz çatalı, Fransız kaşığı, Alman bıçağı ile atıştırılmış. Kebab Devletçiliğimizin. Dalavere, malavere Türk Mehmet nöbete.

"Ecanip"e karşı o denli nazik davranan Devletçiliğimizi, içerde tanımaz mısınız? Arife tarif gerektirmeyecek kadar besbellidir o. Herkesin gözü önünde, hiç kimsemize ayrıca en ufak açıklamaya değmez, aşırıca bilinen bir karışıkça makinedir. En basit işçimize, köylümüze, esnafımıza sorun: "Karako-

la mı düşmek istersin, Cehenneme mi?" Alacağınız karşılığın illaki yerli malı olmamasını derseniz, taze bitmiş sizin kadar "sosyalist" misafirimiz Amerikan sendikacısına sorun. Siz bütün ömrünüzce "TURİST" kalmışsınız bu topraklar üstünde, o altı ayda yerlimiz olmuş... Gangsterine kucak açılan Amerikalı bile, "sözü ayağa" düşürür düşürmez, yakalanıp, karakolda alaturka "gözdağı"na getirilerek, sırf *Amerikan vatandaşı* olduğu için özür dilemeyle bırakılıyor. Aynı durumda olan *Türk vatandaşları* ise, karakol bodrumunda saklanılıyorlar. Gene Amerikalının yüzü suyu hürmetine ertesi sabah, her yerleri mos mor, doğduklarına pişman, sokağa tükürülüyorlar. Çelebi, böyle olur bizde de işçiden yana, sosyalizmden yana devletçilik dediğin... Amerikalının bildiği demokrasi; halkı gönül kanısıyla kandırmaktır. Bizim "sosyal" devletçiliğimiz, ("gönül" de söz mü?) Kanuna, Anayasa, Baba-tasaya bakmayıp, karakola kıstırdığını, hem karda gezip izini, belli etmeksizin muma çevirmektedir.

Bu Devletçiliğimizin mi sırtına binip sosyalizmi "yansıtacaksınız? Vah, "o mahiler ki, derya içredir, deryayı bilmezler", vah! Bu kerte samimi toylardansanız, kendi kendinizi pekiyi aldatabilirsiniz. Devletçiliğimizi aldatacağınızı umuyorsanız, Arabistan'ın bütün develeri ile Güney Amerika'nın bütün lamalarını güldürürsünüz kendinize. Devletçiliğimiz yedi bin yıllık deneme-siyle işini bilir. Bilmeden *yapar*, o. "Ve başlangıçta fiil var idi!"

Devletçiliğimize tanrıclık şirinlik muskası takmak üzere, sosyalizm afsun, tafsununu bile bile kullanıyorsanız yahut daha ince yoldan burnumuzu ustalıkla kırması için yol gösteriyorsanız, ne hacet? Yedi bin yıllık Firavunluklarla Nemrutlukların en değerli hazinelerini derleyen Osmanlı dekadansının en gelenekcil antika devletçiliği mirasına konmuş anayurtta yaşıyoruz.

Egemenliğini savunmak için her yıl milyarları çatır çatır öğüten koca devletçiliğimizi, küçük hesaplarla bugün abdestsiz ağza alabildiniz diye, torbada keklük mi sandınız? Şaşılır kedinin çamaşır yıkayışına!

Sakin beni "Devlet düşmanı" bir anarşist sanmayın. O zaman, size, hiçbir şey anlatamamış olurum. O zaman siz, Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan bütün savunmaları kulağının ardıyla dinleyen, iddianamesi çoktan yazılmış savcı olursunuz. Ceza Kanunu'nun Musolini'den devletçi maddelerini, Mecelle ülül'emrinin Ferman'ı Şahaneleriyle kokteyl etmişe dönersiniz.

Sahici demokrat devletin candan savunucusuyum. Doğu dñnyamıza yedi bin yıldır göz açtırmamış lanet halkamızın cankurtaran simidi olmadığım belirtmek istiyorum. Hani, bunca Ferman, Islahat, Devrim çabalarına rağmen giderilememiş, gereğince "Şeytan da olan, Bolşevik de olan" kırtasiyeciliğimiz yok mu? Nice "münevver ve mütefekkir insan"larımızı "Suyu arayan" mahut elmacı eşeği gibi çeşmeye götürüp götürüp, içirmeksizin getiren, bin bir saltanattan daha sultan, bütün medeniyet putlarından daha ebedi, ezeli, ölmez, ulu, ulusal, kutsal ve tutkalsal azrailimizdir.

Ona bir çare gösterebiliyor musunuz? Ama, kuru lafla, yaş lafla, yazılı lafla, okunmuş lafla değil: Teşkilatlı ve şuurlu pratik çare. Bırakın "soyut - somut" sosyalizm tekerlemelerini, Batıcı demokrasi temcit pilavlarını. Düşündüğü gibi yaşamak için güreşmeyen aydın, uşaktır. Teşkilatsız halk, köle kalabalığıdır. Halkın teşkilatına dayanmayan her parlak söz, sosyal şarlatanlıktır. İşçi sınıfımız karıncalar gibi kaynaşıp teşkilatlanıyor. Demek öncü "münevver ve mütefekkir insan" değil, işçidir. İşçi saflarında, işçi emrinde, iktisadi, siyasi pratik teşkilat işine katılmayan aydın, vatan ve millet sevgisinde samimi-yetsiz veya korkaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

Devletçilik: Kapitalizm Fideliği

- Üzerine Bir Küçükburjuva Kuruntu Fikri -

1 - YÖN TEZİNİN DOKTRİNLERİ VE PAROLALARI ÜZERİNE ÖNSÖZ

Bugün "YÖN" adlı dergi ölmüş bulunuyor. Sağlığında onun düşüncelerini yayanlar, şimdi "Devrim" adlı bir dergi çıkarıyorlar. Yön niçin öldü? Devrim niçin doğdu? Ayrı konu. Her ikisinin de yaşaması gerekirdi. Olmadı, Yön battı. Ama ana düşünce Devrim'de sürüp gideceğe benziyor.

"Yön"ün ilk çıkışını sevinerek izledikti. Daha ilk sayısının "Bildiri"sini okur okumaz, ne yalan söyleyelim, öyle bir alışkanlığımız olsa: "Beynimizden vurulmuşa döndük" diyebilirdik. Hazırlık propagandası, Yön'ü genç kuşak sosyalistlerinin çıkarıldığını yaymıştı. Bildiri, otuz yıl önceki Kadro kapıkullarının hemen bütün kuruntularını kendisine taban etmişti!

Bir örgüt için olduğu gibi, bu dergi için de dört beş yıl sustuk. Sabırlılığa alışmışız. Gençlerin deneyizliklerini İyi dileklerine bağışlamamalı mıydı? Ne var ki Teorik yanlış küçük değildi. O sıra hiç kıvıldamayan kimi eskice sosyalistlere anlattık. "Hadi canım sen de!" dediler. Demek kimi sosyalistler de aldanıyorlardı.

"Deneyiz iyi dilek", çarçabuk yankı yaptı. "Hiçten iyi" miydi? "Sosyalizm" iddialı çıkmasa, hatta işe Bilimcil Sosyalizm metodunu karıştırmasa, kutlanacak yanları vardı, iş Bilimcil Sosyalizme dayanınca, son kuşağın taze beyinleri karıştırabilirdi. Bunu hoş görmeye hakkımız yoktu.

En sonra bir sinyal çektik: "Atma Avcıoğlu, Din kardeşiyiz!" Avcıoğlu ne demek istediğimizi anlamamış göründü. "Sosyalizmin el kitaplarından" bilgiçlik satmak istediğimize dokundu. Sonra sayfalarını "İyi dilekli" bütün Sol'lara açtı. O zaman, aşağıdaki yazıları kaleme aldık.

Maksadımız, şu veya bu kişiyi "kandırmak" değildi. Objektif incelemeydi. Avcıoğullarının pek tedirgin oldukları üslubumuzu yumuşatamamıştık. İncelemeyi, o gün için bir kıyıya attık. Derken Yön battı. "Yönizm" de battı mı?

Hiç batar mı? O, en sevimli olduğu kertede en verimlilerinden biri olan Avcioğullarının kişiliklerinden üstün bir sosyal "Kategori"nin eğilimidir. Yüz tane Avcioğlu gitse, bin tanesi gelirdi. Nitekim "Devrim"i görmedim. **"Türkiye'nin Düzene** baktım. Saygıdeğer emek. Ne var ki "Yön" havalı. Atmosfer çevremizdir.

Sağdan soldan, -biz sağa bakmadığımız için daha çok soldan- şikayetler geldi. Biz nereden başlayalım? Otuz yıl önceki "Kadronun Kadrosu" eleştirimiz, bereket "sıçanların elinden yakasını kurtaramamış. Kayıp. "Yönün Yönü" yazısı ise kıyıda duruyor.

Onu, hiç değilse olduğu gibi vermek, yeni çaba istemiyor. Genç arkadaşlara karşı boynumuzun borcudur. Borcumuzu ödemeye çalışalım.

2 - DOKTRİNLER

Her küçükburjuva düşüncesinin en hoşlandığı şey: "Orjinal Doktrin"ler ortaya atmaktır. Atar atmaz "dünya izah" edilmiş olacaktır.

Yönizm'in 3 doktrini var:

- I - Batılılaşma Doktrini,
- II - İktisat Doktrini,
- III - Devletçilik Doktrini...

Belki de onun hiç böyle şeyleri yok. Ama, varmış gibi ele alınmadıkça, *ana* - *fikirleri* anlamak güçleşir.

PROBLEMİ KOYUFI

Yönizm, bir küçükburjuva devrimciliğinin "*Vicdan azabı*" teorisidir. Bu "*bitmeyen kavga*" bilince çıkarılırken, sınıfı ve Konusu konulmalıdır.

YÖNÜN SINIF YAPISI

Yön Dergisi daha ilk sayısında (20 Aralık 1961) bir Ortak *Bildiri* yaydı. Altına imza atanların Sosyal kategorileri şöyledir:

SORUMLULAR	17	İktisatçı
1 General	3	Ressam
2 Profesör	3	Rejisör
4 Milletvekili	3	Evkadını
5 Senatör	1	Futbolcu
9 Subay	80	Yazar
10 Doçent	48	Öğretmen
35 Asistan	59	Memur
37 Mühendis	4	Eski Memur
23 Avukat	363	
19 Doktor		

SORUMSUZLAR (Öğrenci)

- 72 Hukuk Öğrencisi
- 28 Siyasal Bilgiler Öğrencisi
- 27 İktisat Öğrencisi
- 23 Lise Öğrencisi

150

SOSYAL SINIFLAR

- 1 Ağa
- 2 Çiftçi
- 6 Tüccar
- 9 İşçi

18

İmza atanlara bakınca, Yön'ün bir kapıkulu atmosferi içinde doğduğu ve bir kapıkulu dergisi olacağı anlaşılıyordu.

Bu rakam ve orantıları, Yön'e, Türkiye'de kapıkullarından başka kimsenin sosyalizme elverişli bulunmadığı kanısını verecektir.

Yalnız yukarıki rakamlar bile, YÖN'ün karakteristiğini açabilir. Yönizm, Sosyal Sınıflardan % 3.5 oranında ancak ilgi görür. Bunun da yarısı (%1.75) işçidir. Sosyalizme en açık sınıf işçidir. Modern toplumda bir sosyal sınıf olmayan aydınları Yön sosyalizminde % 96.5'durlar. Bunların % 34.8'i açık memur, % 37.05'i serbest meslekli (*örtülü memur*), %28.25'i öğrenci (*gelecek memur*) olmak üzere hepsi kapıkuludur.

YÖN'ÜN KAÇAK GÜREŞ YORDAMI

Bildiri, sondan bir önceki bağlantısında şöyle yazıyordu:

" Varmak istediğimiz amaçların su veya bu noktası tartışma konusu edilebilir. Bu bildirinin yayınlanmasındaki maksat da bu çeşit tartışmalara yol açmaktır. "(4/e)

Yani, Yön'ün istediği: "tartışma konusu", Yön'ün bütün "amaçları" değil, onların "şu veya bu noktası"dır. Yani, bizi teferruatla uğraştıracak. Nitekim, Yöncülere karşı yapılan iki açık tartışma oldu:

1 - "Atma Avcıoğlu Din Kardeşiyiz!" denildi. Avcıoğlu karşılığı: Söylenenlerin özünü pas geçti, yalnız kendi biyografisi ile ilgili beşinci derece takılma (teferruat ve üslup) üzerine bildiri yaptı.

2 -Bir genç avukat, işçi sınıfının önemi üzerinde durdu. Yön, öz konu üzerinde konuşmayı sonraya bıraktı yalnız ken-

disine yakıştırılmış onuncu derece bir dokundurmayı afa-kanlıca yalanladı.

Bu "*kaçak güreş*", Yöncü "*dogma*"ya dokunacak eleştirme-lere yolu kapadı. Bununla birlikte, kimse Yönizmi kendisinin "müsaade" edeceği yönde ele almak zorunda değildir.

YÖNİZM'İN ANA FİKİRLERİ

"Yönizm", Türkiye toplumuna "Yön" vermek gibi ağır ve nankör bir çaba içindedir. Bunun için 3 doktrin parola ortaya atılıyor. 3 doktrin şunlardır:

- 1 - *Batılılaşmak* Doktrini,
 - 2 - *İktisat* Doktrini
 - 3 - *Devletçilik* Doktrini.
- 3 parolaları da o 3 doktrinden çıkar:
- 1 - *İstismarı* [sömürüyü] *kaldırmak*,
 - 2 - *Sosyal Adalet*,
 - 3 - *Planlı istihlal* [üretim]

Bu altı nokta, "*Yönizm*" de olağanüstü birbirine karışık, içi-ce ve ayrılmaz durumdadır. Gene de, kimi yerlerini tekrarlamak tehlikesini de göze alarak, onları ayrı ayrı bölümlerde gözden geçirmek gerekir. Kendileri yıllardır aynı temayı öylesine ısıtıp ısıtıp öne sürdüler ki, bizim o "Temcit Pilavı"na fazla kaşık atmamızı pek yadırgamasalar olur.

Yalnız, "*Yönizm*"in üç doktrini ile üç parolasına girmeden önce ve rahat girebilmek için, bu *eğilimin* hangi sosyal kökten kaynak aldığına ve hangi *yordamla* işlediğine iki üç sözcükle değmelidir.

I - BATICILIK DOKTRİNİ

Yöncülerin en tartışılmaz "Hakikat" gibi koydukları "Batılılaşma" nedir? Kısaca görelim.

BATILILAŞMAK MI, BATIDAN KURTULUŞ MU?

Yönizm, Bildiri'sinin 1 sayılı paragrafında şöyle diyor:

"İktisadî alanda hızla kalkınmak. Yâni, milli istihlal seviyesini hızla yükseltmek."

Bu "hızlı" gidiş hangi yoldan yürüyecek? 1. paragrafın (a) fıkrası yolu şöyle çiziyor:

"Atatürk Devrimlerinin amacı olan Batılılaşmak."

Atatürk Devrimleri Milli Kurtuluş ateşi içinde başladı. Bu Devrimler: "*Batılılaşmak*" mıdır, "*Batılılaşmamak*" mıdır? Onu,

42 yıl sonra yazı alanına girecek "Yöncü"lerden öğrenmek yerine, Mustafa Kemal Paşa'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde ki ilk açış söylevinden okumak daha yerinde olur.

Mustafa Kemal Paşa, dünya önünde giriştiği Devrimin bir *Kurtuluş Savaşı* olduğunu söyledi. Bu Milli Kurtuluş'un iki amacı bulunduğunu belirtti:

- 1 - *Emperyalizme ve Kapitalizme karşı gelmek.*
- 2 - *Müstabitliğe (Osmanlı derebeyliğine) karşı gelmek.*

Mustafa Kemal Paşa'nın kendi ağzından çıkmış bulunan o iki amacı, Yönizm'in atlayarak görmezlikten gelmesi, nasıl bir "*Sosyalizm*", yahut "*Solculuk*", yahut "*Hızla kalkınma*" yahut "*Hızla yükselme*" olur? Anlaşılmıyor.

Yönizm'in, asıl *Milli Kurtuluş* ortada dururken ve bugünün en yakıcı konusu olmuşken, onu bırakıp önem verdiği "*BATILILAŞMAK*" nedir?

BATILILAŞMAK NEYİN PEÇESİDİR?

"*Batılılaşmak*"\ en bayağı "*El kitabı*"nda, en toy İlkokul çocuğunun bile kolayca okuyup anlayabileceği şeydir, artık, Türkiye'de dahi... *Batılılaşmak*, bir ülkede *KAPİTALİZMİ* kurmaktır. Nitekim Türkiye'de de şimdiki dek yapılmış bütün "*Batılılaşmak*" işlemleri, *Kapitalistleşmekten* başka sonuç vermemiştir. Veremezdi de.

Yönizm, inanmazsa, ağabeyileri olan "*Kadrizm - Kadrilizm*" "üstad"larına sorabilir.

Niçin düpedüz *Kapitalizm* demek dururken, dolambaçlı yoldan epey anlamsız ve lastikli "*Batılılaşmak*" denmiştir? Onun bizdeki tarihçil ve Sosyal karakteristiği üzerinde durmayalım. Yalnız şu kadarcığını söyleyelim: *Batılılaşmak*, "*Utangaç kapitalistleşmek*"tir.

Kapitalist sınıfı Türkiye'de her zaman "*kökü dışarıda*" bir sınıftır. Saltanat çağında *Komprador* kapitalizm idi. Yabancı sermayenin Türkiye'deki *Kontuar'larma* bağlı doğrudan doğruya ajanları idi. Cumhuriyet çağında *Finans - Kapital* oldu. Yani, Türkiye'deki kapitalist sınıfına karşı bile açık yüzle görünemeyecek kertede Millete ve Vatana karşı, *Uluslararası Finans - Kapital* ile göbek - bağlı idi.

O yüzden, toprağımızda Maskeli Haydut biçiminde gizli faaliyet göstermek zorunda kaldı. Hele 1920 yılları, Milli Kurtuluş Savaşı Kapitalizme ve Emperyalizme karşı olmayı kutsal bir milli amaç olarak tüm insanlığa ilan ettikten sonra, kalkıp,

"Türkiye'de kapitalizmi yoktan var edeceğiz!" demek, her baba-yiğidin harcı değildi.

Ancak, Amerika gelip on binlerce yabancı uzman ve askerle Türkiye'yi "Üs" yaptıktan sonra, artık Kapitalizmi savunmak büyük bir kahramanlık olmaktan çıktı. Sırt, Emperyalizmin ağababalarına dayanmıştı. Öyleyse neden halâ "Batılılaşmak" gevelemeleri yapılır?

Arap: "Hain korkak olur" demiş. Millete, Vatana açıkça ihanet etmek kolay iş değildir. Yapılanlar şirin gösterilmek için, kıyıcığından "zararsız" sözcükler uydurulup kullanılacaktır. "Batılılaşmak", o "zararsız" sözcüklerin en sınanmışlarından.

Yöncülerin "Batılılaşmak" sözcüğünü kullanmaları, Emperyalizm ve Kapitalizme aşık olduklarını mı gösterir? Hayır. Onlar, 1920 Türkiye'sinde olduğu gibi, halâ Emperyalizm başka, Kapitalizm başka şeydir sanırlar. Ama Kapitalizmin *destu* olmadıklarını ispatlamak için, Emperyalizmin *düşmanı* olduklarını somut açıklamalarla belirtirler.

Emperyalizme düşmanlıklarında içtenlik taşımadıklarını öne sürmek aklımızdan geçmiyor. "Eski Sosyalistler"den öylesine tiksinişlerini bile, *Kadrim* kapıkullarını gereğinden çok ciddiye almış bulunmalarına bağlamak olağandır. Onların, Batılılaşmayı Bildirilerine birinci madde yapıları bile, bilmiyoruz o denli toy mudurlar? Yanılığlarına verilebilir.

BATILILAŞMA:

ŞEHİR - KÖY İKİLİĞİNİ KALDIRIR MI?

Onlar yanılıyor diye, herkesi yanıltmaya kimsenin hakkı olamaz. Hele Milli çabayı Kapitalizme yöneltmek kimin işi? Kimin ülküsü olur? Herhalde solların değil. Öyleyse Yönizm, Türkiye'nin Batılılaşmasından ne bekliyor? Bir değişiklik bekliyor. Batılılaşırsak:

"Türkiye'deki, *istihsal seviyesi yükseldikçe, memleketin sosyal yapısı değişecek.*" (Bildiri) diyor. Tabii değişip duruyor da. Ama hangi "*Yönde*"? Yön iki değişik sonuç muştuluyor:

- 1- "*Şehir - Köy ikiliği ortadan kalkacak*",
- 2- "*Batı Uygarlığının temeli olan akılcı düşünce kitlelere yayılacaktır.*" "

Doğru mu?

Batı'da 15. yüzyıldan beri hızla, Türkiye'de 30 - 40 yıldan beri kaplumbağa çabukluğu ile de olsa değişiklikler oluyor. Bu değişiklikler nelerdir?

Şehirle köy ikiliği büsbütün artmıştır. Batı'da da Türkiye'de de, Kapitalizm, "istihsal seviyesi yükseldikçe", şehirler hınca-hınç dolmuş, köyler ıssızlaşmıştır. Bunu, bunu "Batılılaşan" büyük şehirlerimizi sarmış Gecekondu ordugahları kadar hiçbir şey en kör göze batıramaz.

Türkiye'ye, II. Emperyalist Evren Savaşı'ndan sonra "Batılılaşma" (yabancı sermaye başkanlığında) akın etmiş, o akın hızlandıkça Gecekondu faciası alıp yürümüştür. Son 1955 ile 1960 yılları arasında Köy nüfusu 17.1 milyondan 18.8 milyona çıkmış, artış % 10 olmuştur; şehirde nüfus 3.1 milyondan 4.5 milyona çıkmış, artış %43 olmuştur. (1963 "Türkiye İstatistik Yıllığı, s. 58)

Demek, Batı'da olduğu gibi Türkiye'de de şehir, köyün 4 buçuk katı daha çok büyümüştür. Şehirli köylü kadar doğurgan olmadığına göre, köylüler şehirlere kaçmışlardır. Yönizm'in insanlarımıza bunun tersini söylemesi neden? Türkleri aşka getirmek mi istiyor? Yalan yanlışla değirmen dönmez.

BATILILAŞMA TEMELİ AKIL MIDIR?

"Akılcı düşünce" mi "Batı Uygarlığının temeli"dir? O da tersine konuyor. "Akıl" hangisidir? Batı'nın, korsanlıkla ve yabancı ülkeleri soyup soğana çevirmekle biriken sermayesini Yönizm belki "Akılcılık" sayıyor. Dolayısı ile biz Türklerin sermaye biriktiremeyişimiz akılsızlığımızdan olmalıdır.

Batılı Emperyalizm de bunu söylüyor. Onlardan Hitler daha ileri de gidiyor. Ne yazık ki kazın ayağı hiç Öyle değil. 15 ile 19 uncu yüzyıllar arasındaki Batı kapitalizminin canavarlıklarının akılla ilgisi üzerinde durmayalım. Şu, *Batıcı Akıllı'nın* en sultan geçindiği 19. yüzyıl ile birlikte, her 5-10 yılda bir patlak veren Ekonomi Krizleri, 20. yüzyılla birlikte her 20 - 30 yılda bir patlak veren Emperyalist Evren Savaşları; hep: "Batı Uygarlığının temeli"nde yatan akıl almaz dinamikler midir? Yoksa "kitlelere yayılmış" o yaman "Akılcı düşünce" eseri midir?

Sosyalizm, kapıkulu yakıştırmaları, derme çatma küçük burjuva bilgiçliğine çevrilir ve Marksizm kalpazanı Kadriizm esinlemesine kapılınır ise, kötü burjuva *idealizmi*, yeni kuşaklara bal gibi *Tarihcil Materyalizm* diye yutturulmaktan kurtulamaz.

Her *bezirgan* Toplum gibi, "Batı Uygarlığı" da, *akıl* değil, kör "Arz ve Talep" temeline dayanır. Ve bu madde temeli, yanlış, hatta tersine değerlendirmelerle yok edilemez.

TÜRKİYE'DE BATICI AKIL

Yönizm: "Hayır, biz onu demiyoruz. Biz Türkiye'de, hiç değilse Batı Uygarlığı ölçüsünde bir 'Akılcı düşünce' istiyoruz. Türkiye'de onu gerçekleştireceğiz" diyecek.

İlkin, eğer tam "*Batıcı akılcı düşünce*"yi istiyorsak, onun doğuş kanunlarını ve şartlarını tersine çevirmenleriyiz. Batı Aklının, 500 yıllık *Burjuva* gelişiminden sonra doğduğunu, yoksa onun burjuva gelişimini doğurmadığını unutmamalıyız.

Ondan sonra, Batı'da (Emperyalist *Metropollerde*) değil, Doğu'da (*Sömürge* Topluluklarda) yaşadığımızı "akıldan" çıkarmamalıyız ki, ayaklarımız yerden kesilmesin ve başımız dururken ayaklarımızla düşünmeyelim.

Türkiye 250 yıldan beri "*Batı Uygarlığı*" yönünde yabalıyor. Şu en "*Devrimci - Halkçı - Laik - Devletçi - Milliyetçi*" Cumhuriyet çağımızın o çeşit çabalarla nerden nereye geldiği gözler önünde, yürekler acısıdır. "*Atatürk Devrimlerinden* 20 yıl sonra doğmuş "*kitlelerde*" değil, yüksek öğretim gençleri arasında bile halâ "*Şeyh Said'i Nursi*"yi Peygamber sayanlar var.

Ya kitlelerin "*Akılcı düşünce*"si ne alemde? Açın Osmanlı Fetva sayfalarını, en uyanık Anadolu köyünde, köylüleri sopa ile namaza götürme buyrukları doludur. Laik Cumhuriyet çağında bunun tersi oluyor. Aklına estikçe, hükümet her gün, yalnız köyde değil, İstanbul'un göbeğinde, gizli tören yapan bir Tarikat toplantısı basıyor. Sakallı, çarşafı insanlar, uğradıkları işleme dehşet ve tiksinti ile tepki gösteriyorlar.

Demek ne olmuş? En iyi dileklerle yarım yüzyıllık "*Akılcı düşünce*" çabaları, tam tersi sonuç vermiş. Kabahat, Nurcu, Pilavcı, Süleymancı, Takunyacı halkta mı? "*Akılcı düşünce*"de mi?.. Gerçeklik ortada: Kapitalizmin ölüm çağında, *Finans - Kapital* kılavuzluğu ile yapılan "*Çağdaş Uygarlık*" gazvesi, hemen Babil çağının *Tefeci Bezirgan* haciağalarını iktidara getirmiştir.

Olmuyor, demek. 20. yüzyılın ortasında Türkiye'ye "*Batıcılık*", Batı'nın "*Akılcı düşüncesini*" getirmiyor. Osmanlılıktan da geri, Arabistan çöllerinde kalmış sandığımız 7 bin yıllık en "*Akıl dışı*" Babil büyüclüğünü getiriyor. Bizim "*ilerici*" veya "sol" yahut "*sosyalist*" "*Batı Uygarlığı*" taklidi yapınmalarımız tutmamış.

"*Denenmişi bir daha denemek*"te yarar ne? Zarar, kendimizi ve başkalarını aldatmaktır. Zararın neresinden dönülse kâr sayılmaz mı? Ne yazık ki, bizde, eline bir "*kürsü*" geçirenin ilk işi, Yeni Cami İmamı gibi oraya çıkıp, kendi talkınlarından başka kimseye söz verdirtmemek olmuştur.

19. YÜZYILDA KALKINMA PAROLASI

Yönizm'in "Akılcıl düşünürleri 20. yüzyılda bulunduğumuzu bilmiyorlar mı? Biliyorlar. Bildiklerini de şu satırlarla belirtiyorlar:

"1 - *Batı memleketlerinin kalkınmaları sırasında, çok elverişli şartlara ve sömürgeciliğe rağmen, gelişme yavaş, israfli, fakat gücünü genel oydan almayan idareler altında gerçekleştirilmiştir. Ancak yirminci yüzyılda, esas itibarıyla istihlal seviyesinin yükselmesi sayesinde ki, Batı memleketlerindeki iktisadi sistem az çok tatmin edici şekilde işleyecek hale gelmiştir.*"

Bu sefer ne oluyor? Az önce "*Batı Uygarlığının temelinde, "Akılcıl düşünce"* bulan Yönizm, şimdi akla sığmaz "*israf*" ve *Dikta ("gücünü genel oydan almayan")* düzeni seziyor. Ve onu, "*Kalkınma*" diye mistikleştirdiği bir Totem - Formüle bağlıyor. Böyledir küçük burjuva "*sağduyusu*".

Oysa, Batı'da "*Kalkınma*" diye soyut ve mutlak bir esnaf yakıştırması yoktur. 18. yüzyıl Fransız filozoflarının dillerine doladıkları "*ilerleme*" (Osmanlıda: "Terakki") ülküsü, "*kalkınma*"yı yapmamış, 500 yıllık kapitalizm "*kalkınması*" gerçekleştikten sonra "*İlerleme*" felsefesini beyinlere yankılamıştır. "*Kapitalizm*" bir gerçekliktir. Şeylerin adlarını açık koymadan mistifikasyona "*kalkınmayalım.*"

Batı'da "*Kalkınma*" değil, "*Kapitalizm*" için: "*çok elverişli şartlar ve sömürgecilik*" olmuş. Hani Türkiye'nin Kapitalizmi geliştirecek "*şartları*" ve "*sömürgeciliği?*" Yok. Yalnız "*gücünü genel oydan almayan idareler*": sömürge ve "*elverişli şartlar*" temeli bulunmadan, üstyapı *diktası* ile *Sermaye* birikimi yapabilir mi?

Cumhuriyetin ilk çeyrek yüzyılı boyunca şehir nüfusunun köy nüfusuna oranla artışı %1'i zor geçmiştir. Yani idare, "*gücünü genel oydan almadı*" ve kapitalistçe "*Kalkınma*" olmadı. Öylesine olmadı ki, kırk yıllık durgun ekonomi altında yıpranan yığınlar, Finans - Kapitalin ansızın ilan ettiği: "vur, vuranın, tut, tutanın" yağma düzenini bile, hak rahmeti saydılar. Halâ "*oylar*": kurtarıcı pozunda görünen Finans - Kapital iğneli fıçısına akıyor. Ve bu "*Batılılaşma*". 20. yüzyılın ikinci yarısında...

20. YÜZYILDA "TATMİN" PAROLASI

Yoksa 19. yüzyıl boyu görülmeyen "*Batılılaşma*" mucizesi 20. yüzyılda mı doğdu? Yönizm onu söylüyor: "*Ancak yirminci yüzyılda... Batı memleketlerindeki iktisadi sistem az çok çok tatmin edici*" olmuş.

İşte küçük burjuva "*akılcı düşünce*" için bir mistikleştirilmiş Tabu-Sözcük daha: "*Tatmin!*" "*Tatmin*" nedir? Kimi etkiler? Nasıl ölçülür? Belirsiz. Esnaf duygusallığını bırakıp, sosyal sınıf objektifliği açısından konuya bakalım. 20. yüzyılda "kalkınma" değil "kapitalizm" daha mı "*Tatmin*" edicidir?

"*Esas itibarıyla istihsal seviyesinin yükselmesi sayesinde*": İşçi Sınıfı içinde bir Aristokrat amele zümresi satın alındı. Sendika gangsterliği, "Sosyalist" kuzu postlarına bürünüp, işçileri Finans - Kapitalin dümen suyunda sürüklemeye çalışıyor... Gidiş, *sınıfolar* olarak işçileri mi "*tatmin*" ediyor, "*kapitalizmi*" mi? Ve bu gidiş dünyanın kaçta kaçında gerçekleşti?

Gerçekleştiği yere göz atalım. I. Emperyalist Evren Savaşından önce Kapitalizm yeryüzünün %100'üne egemen, iken, ondan sonra %70'ine zor egemen oldu. II. Emperyalist Evren Savaşından sonra Kapitalizm dünyamızın ancak %30'unu tutabiliyor. Demek, en iyimser ve en dangalak Emperyalist uşakları için bile kapitalizmin "*tatmin*" edilerek "*işleyebileceği*" alan, 1918'den 1948'e değin 30 yılda 2.5 (iki buçuk) kez daralmıştır.

Geri kalan 2/3 dünyanın bir yarısında *işçi sınıfı sosyalizmi* kuruyor. O bir yarısında *geri kalmış* ülkeler Emperyalizmi temizlemek çabasıındalar. 1900 yılı dünya "iktisadi sistemi" olan "*Batılılaşmak*": 1917 yılı dünyanın üçte ikisinde, 1945 yılı dünyanın *üçte birinde* ancak *sağ* kalabildiğine şükrediyor.

Bunu Yönizm bilmez mi? Bilir. Daha eğlencelisi, bildiğini aynı "*Bildiri*" de şöyle açıklamaktan geri kalmaz:

"*Bununla birlikte, Sosyalist Partileri, düşünürleri ve hatta liberal eğilimli siyasetçiler, kendi memleketlerindeki iktisadi sistemin israfı olduğunu, zaruri ihtiyaçlarını ihmal ettiğini, hızlı bir gelişmeyi ve sosyal adaleli sağlamak bakımından da yetersiz kaldığını delilleriyle belirtmektedir.*"

Öyleyse? Sonra "kaba konuştu" derler: bu perhiz ne, öteki lahana turşusu ne? Dünyada değil, kendi öz Metropolunda (Anayurdunda) iler tutar yeri kalmamış "*Batılılaşma*", hele kırk yıl sakalımızı yaktıktan sonra, Türkiye'nin Türklerine nasıl salık verilebilir? Hele, ondan sonra sırayla sayılacak: "*Demokrasiye*" "*Sosyal Adalet*"e, "*Sömürüyü kaldırtma*"ya, nasıl "*sağlam temel*" edilir?

Artık, her A.P.li mahalle imamının gözlerini kapayıp ağzını açar açmaz okuduğu gibi: "*Çağdaş uygarlık*" duası bitmiştir. Öyle ezbere Tanrı gibi Kaadiri Mutlak bir tek *Uygarlık* yok: 1

- *Çağdaş Kapitalizm*, 2 - *Çağdaş Sosyalizm* vardır. Kapitalizm yahut sosyalizm dışında ne "iktisat", ne "üretim" kalmıştır. Arafat'ta kalmak, dinde bile "hayvanlara" yakıştırılır. Kapitalizm *kapitalistlerle*; Sosyalizm *işçilerle* yapılır.

II - İKTİSAT DOKTRİNİ

Yönizm'in ileri gelenleri", Batı bilimini yutmuş, "Akılcı düşünce" tiryakisi keskin "İktisat Uzmanı" imişler. Ve o uzmanlıklarına güvenerek, neredeyse *Kadrim* ustaları gibi, *Ekonomik* Determinizme taş çıkartırlarmış.

Genç "Yön"çüleri kart "Kadro"cularla karıştırmak hoşumuza gitmiyor. Bu gençlerin, tam 1961 yılı 20 Aralık günü, ansızın "*Türk Toplumuna*"na vermek istedikleri "Yön", bütünü ile ele alınmazsa haksızlık edilmiş olur.

"*Ajitasyon*" alanında kaldıkça epey olumlu açıklamalı yaptılar. Ama onların ambisyonları bu değil. "Dokt"urular. Doktrin kurmak isterler. Yön Doktrinini en iyi özetleyen belge, yüzlerce imza toplayan "Bildiri"sidir. Bildiri'de hemen her şey iki ana tema üzerine oturtuluyor:

- 1- *İktisat*,
- 2- *Devletçilik*.

Önce "Yön"ün İktisat Doktrini ve anlayışı üzerinde duralım.

HERŞEY "İKTİSADİ" MİDİR?

Yön için hangi toplum konusu ele alınırsa alınsın, hepsi "*iktisadiden*" çıkar. Sırasıyla (usanmaksızın) okuyalım:

a) *Buhran*

BUHRAN (Bunalım): 27 Mayıs ihtilalinden iki yıl sonra Yön Türkiye'nin bir "*buhran içinde*" olduğunu "*keşf*" ediyor!

İddia: "*Türkiye bugün ciddi bir iktisadi ve siyasi buhran içindedir.*" (2/a) diyor. Doğru.

Bu "Lapalis'in hakikati"na inanmamak için hiçbir sebep yok. Siyasi buhranın sebebi nedir? Yön hemen karşılığı yapıyor: İktisadidir.

İspat: "*Sosyal buhran iktisadi buhranın tabii bir sonucudur.*" (2/a)

Böylece Yön: sanki dersin, Marksist'tir.

b) *Baticılık*

BATICILIK: Yahut "*Çağdaş uygarlık*" nedir? Yön (Atatürk'ün ölümünden 22 yıl sonra) haber veriyor: Baticılık Atatürk devrimlerinin amacıdır.

İddia: "Atatürk devrimleriyle amaç edinilen çağdaş uygarlık", "Atatürk devrimlerinin amacı olan batılılaşmak"tır. Doğru mu? "1- Batılılaşmak" doktrini sırasında gördük.

Batılılaşma amacına nasıl varılacak? Gene *iktisatla*. Hatta "*iktisat*" sözcüğü biraz ve çokça yuvarlak "Marksizm" kokuyor. Yön onu daha keskin "Marksizm" ile "*İstihsal*" (üretim)e çeviriyor.

İspatı: "*En geniş anlamıyla Batının istihsal seviyesine yaklaştığımız ölçüde* (Atatürk devrimlerinin amacı olan çağdaş uygarlık) *gerçekleşebilir.*"

Böylece Yön: sanki dersin *keskin Marksist'tir*. İktisadı, *temel* yapmakla kalmıyor, iktisadın temelinin de *üretim* (istihsal) olduğunu söylüyor.

Bundan daha alâ Marksizm olur mu?

c) *Demokrasi*

DEMOKRASİ nedir? Biliyoruz. Türkiye'de Tek Parti düzeninin "*Değişmez Milli Şefi İsmet İnönü Paşa*, Amerikan Akıl tröstünden (Basra körfezinde petrol adasına sahip) *Thornburg'a* verdiği sözü yerine getirerek, Türkiye'de "*sınıf esasına müstenit*" çifteli parti, yahut "*Çift parti*" kurulabileceğini ilan ettiydi. Paşa: "*Sözü ayağa düşürmeyecek*" demokrasi istemişti. O paşaca istekten 16 yıl sonradayız. Demokrat Parti, bütün Anadolu ve Rumeli yollarını noktalamış bulunan Petrol Bayi istasyonları sayesinde kurulmuştu. Vatan Partisi'ni iki yıl zindanda boğmuştu. Ses eden çıkmamıştı. Üç yıl sonra, bir geceyarısı D.P. batmıştı, İşte o sıra Yön ortaya çıktı.

1- İddia: "*Türk Demokrasisini yaşatmak... ve Demokrasi rejimini sağlam temellere oturtmak*" idi. Nasıl oturtulacak? Hep iktisatla, istihsale.

1- İspatı: "*Ancak iktisadi alanda hızla kalkınmak, yani milli istihsal seviyesini hızla yükseltmek*" Türk demokrasisini oturtur"!

2- İddia: "Demokrasi herşeyden önce insan haysiyetine dayanan ve insanı üstün değer sayan bir rejimdir."(1/c) İnsan "*haysiyeti*" ne ile korunacak? İstihsale.

2- İspatı: "*Ne kadar çok gayret sarf edilirse edilsin, düşük bir istihsal seviyesiyle, kütlelerin kültür seviyesinde esaslı bir yükselme sağlamak sağlam hayaldir. İşsizlik, açlık, çıplaklık, soğuk ve sefaletten yaşama içgüdüğü, öğrenme merakından daha ağır basacaktır.*" (1/2)

ŞEYTANIN DÜRTÜSÜ

Konu buraya gelince, insanı şeytan dürtüyor: "Amerika'da 'İstihsal Seviyesi' ne alemde?" Dünyanın en yüksek seviyesi! Amerika'da kültür var mı? Öylesine var ki, kültürlü Ak derililer kültürsüz Kara derililere bulaşmamak için aynı otobüse dahi binmekten kaçınıyorlar; ve geceyarısı beyaz kukuleteli kefenlere bürünüp, siyah insanları linç etmek üzere tek tek avlıyorlar. Vietnam'da "insan haysiyeti"ni füzelerle, napalm bombalarıyla ve zehirli gazlarla savunuyorlar. Bu çabalar, ne yazık ki Amerikan "İstihsal seviyesi"nin aşırıca yüksek bulunmasından ileri geliyor ve cür'et alıyor.

Yöncüler: "-Canım, biz Türkiye için konuşuyoruz!" diyecekler... Biz de onu demek istiyoruz. Yarın Türkiye'de kör topal "istihsal seviyesi" yükseldikçe, "Türk Demokrasisi" oturacak mı? Örneğin, Türkiye ansızın Almanya kesilse, bir Hitler'in çıkarmaması için "istihsal seviyesi" yeterli garanti olur mu? Demek demokrasi için sırf "istihsal seviyesi" insanı kandıramıyor. Yöncül "Marksizm" buna ne buyurur?

İKTİSADİ = ANTİDEMOKRATİK!

Yön'ün Bildiri'sinde en anlaşılmaz söz şudur:

"*Böyle (özel teşebbüse dayanan) bir kalkınma... siyasi gücü geniş ölçüde iktisadi güce tabi kılması yüzünden demokratik de değildir.*" (3/a)

Bu, yukarıdan beri: Buhranı, Batıcılığı, Demokrasiyi, Sosyal Adaleti boyuna "istihsale" bağlayan Bildiri'nin, şimdi bütün o söylediklerini şüpheyi düşürmüyor mu?

Bizim bildiğimiz, "İktisat ilminin ve tarihin ışığı", sınıflı toplumda en son duruşmada Üstyapı'yı Ekonomi tabanı belirlerdir. Buna Ekonomik Determinizm denir. Ama bu, Üstyapı ile Tabanın karşılıklı etki - tepkisini yok etmez. Tam tersine, bu Determinizm, iktisadi gücü siyasi güce tabi tuttuğu gibi, siyasi gücü de iktisadi güce tabi tutar. Yön'ün. "*keskin Marksizm*" adını verdiğimiz bütün yukarıki iddiaları ve ispatları (tek yanlı ve üstünkörü olmakla birlikte), hep siyasi gücümüzü iktisadi güce (istihsale) tabi kılmak uğruna harcanmıştı. Onun için, o tek yanlı ve skolastik "*iktisat determinizmine*" biz "*keskin Marksizm*" demiştik.

Bu sefer Yön birden bire tersine dönüyor: İktisadi güce tabi olan siyasi gücü *antidemokratik* sayıyor. Ya deminden beri "iktisadi"yi başımıza dikmenin alemi neydi? Yüreğimizi ne hoplatır durursun?

Maksadı "*özel teşebbüs*"ü haksız çıkarmak mı? İyi dilek doğru söylemekle "iyi"dir. Bir yanlış üzerine kurulan yapı, temelsiz ve "kötü"dür. Diyalektik tezat mı yapılıyor? *Kuru mantıkla* zıtlıklara düşmek, Diyalektik değil "*abes*" olur yani saçma olur. Böyle acemice saçmalarla özel teşebbüs çürütülemez, kuvvetlendirilir. Diyalektik bindiği dalı kesmek değildir.

III - DEVLETÇİLİK DOKTRİNİ

"Yönizm"in "*Batılılaşmak Doktrini*" de, "*İktisat Doktrini*" de laftır. Söylenir. Kusuruna bakılmasa da olur. Saçmalasa da, dilin kemiksizliğine verilebilir. Ama "*Devletçilik Doktrini*" hiç şakaya gelmez. DEVLET, som iştir.

"*Batılılaşmak*" da, "*İktisat ve İstihsal*" yapmak da, *Plan* kurmak, *Sosyal Adalet* indirmek, *İstismanı* kaldırmak da ve daha nice bin eylem hep Devletçiliğimizle olacaktır.

Yön dergisi iyi hazırlanmış bir ajitasyonla alana çıktı, Bütün iddiası adında topluydu. YÖN... Kime yön verilecekti? Türk milletine. Hangi yoldan? *Devletçilikle*.

"KALUBELA"DAN BERİ DEVLETÇİLİK

Devletçilik Türkiye'de yeni birşey değil. Cumhuriyet kuruldu kurulalı, idareciler kendilerinin *Devletçi* olduklarını söylediler. Anayasa'ya sokulan 6 oktan birisi Devletçiliktir. O yüzden, otuz küsur yıl önce, Paşa'nın emriyle kurulup dağılan *Kadroculuk* adlı iddialar da Devletçiliği "*ideolojileştirme*" görevini almışlardı.

Ona bakarsanız, Birinci Cumhuriyetten önce de Türkiye Devletçi idi. İttihatçıların *Vagon ticareti* ile "*Mutemet*" ihaleciliği domuzuna Devletçilikti. Hatta Abdülhamit ve Öncesi Türkiye'sine Şirketlerin girişi *Devletçilik* eliyle yapılmıştı.

Fethettiği toprakları eşit çiftçiler arasında paylaştırıp, Dirlikçilerin kontrolünde işleten, sonra Dirlikleri Kesimlere (Mukatalalara) çeviren Osmanlı İmparatorluğu sapına kadar Devletçi idi.

Nemrut'la Firavun bile, ilk Sümer Kentindeki tapınak ulusu İshakku bile ilk çeşit "*Devletçi*" den başka birşey değildirler.

Onun için, "*bizim bize benzeyen*" Devletçiliğimiz üzerinde kısa bir açıklama yapmadan, konuyu aydınlatamayacağımız ortadadır.

OSMANLI TOPLUMUNDA: SOSYAL BÖLÜNÜŞ

Her ülke insanı, beden ve kafa yapısı ile kendi Tarihinin ürünüdür.

Türkiye insanının mayası veya tohumu Orta Asya'dan göçebe geldi. Osmanlıları, Antika Bizans - İslam medeniyetlerinin kalıntılarında bir *Rönesans* yarattılar.

İlk Osmanlı, bir avuç doğru, yiğit ve eşit göçebe çelik çekirdeği oldu. Sürülerle Medeniyet kalabalıklarını önüne katıp güttü. Osmanlı idaresi deyince göz önüne bu iki küme gelir:

1- Güden savaşçıl İlb'ler, Gaazi'ler;

2- Güdülen barışçıl *Köylüler*, *Reaya*...

Arapça "*Raiy*" sözcüğü: "*Sürüyü otlatmak*", "*Yaymak*", "*Gütmek*" anlamına gelir. Osmanlı Devlet sistemindeki prensipler Çobanlık düzeninin ürünü olur:

1- *Çobanlar* (Savaşçıl güdücüler),

2- *Sürüler* (Barışçıl güdülenler).

AYIRTLANIŞ VE YADLANIŞIN DOĞAL GÖRÜNÜŞÜ

Bütün *sınıflı* toplumlarda iş başka türlü değildir. Yalnız Osmanlılıkta bu ayrılış iki ayrı *üretim düzeni* kaynağından geldi. Savaşçı güdücüler: *Çobanlık ekonomisinin*, ele geçirilen güdülenleri, *Tarım ekonomisinin* insanları idiler. İlk Osmanlı güdücüler, Toplum içinde gelişmiş bir *üst sınıf* olarak geldiler. Yendikleri Toplumdaki yığınların başına *dıştan* geçirilmiş bir örgüt oldular.

Bu ayırtlanış ve yadlaşıklık, zamanla Devletleşti. Kent (Site) içinde Tefeci - Bezirgan sınıfın doğması, toplumu bölmesi, ona egemen bir örgüt getirmesi yavaş, uzun, güç bir süreçti. Osmanlılık için aynı süreç çok çabuk, kestirme ve kolay geçti. O yüzden, yenik alt güdülenlere yabancı üstünlükleri tabii geldi. Devlet sanki gökten inmiş, insanları gütmeye memur, başımsız, üstün bir güçtü.

DİRLİK DÜZENİ

Osmanlılığın *politik üstyapısı* havada durmadı. Osmanlılar, her Tarihöncesinin İkel Sosyalisti gibi, kendinden saydıklarına karşı iyi çobandılar. İyi çoban bakımlı sürü getirir. Bakım yalnız "idare" değil, dişe dokunur besi bulmaktır. Koyun çobanı nasıl iyi *Otlakla* güdümünü sağlarsa, Osmanlı da Medeniyet sürüsü *Reaya*'sına iyi düzenlenmiş topraklar sağladılar. Bu da Osmanlı devletini daha başlangıçta uyruklarının rızıkına dek karışabilir kıldı.

14. yüzyılda Osmanlı *Devlet'i*, *Memleketi* böyle yürüttü. Göçebe Çobanın Medeniyet sürülerini doğru toprak ilişkileri için-

de güdüsüne *Dirlik Düzeni* denildi. 6 bin 500 yıldır o düzenden iyisi bulunamamıştı. Dirlik Düzeni, hiç değilse ilk yüzyıllarında, çağına, göre ülkücül bir güdüm sistemi oldu. Dirlikçi Devlet, çoban güdücülüğünün altın çağı idi. Bu gerçeklik, Devlet güdücülerine yalnız üstünlük değil, az çok haklı bir öğüntülü güven geleneği bıraktı.

KESİM DÜZENİ

Sonra, uzun yüzyılların gelişimi, Dirlik Düzeni içine *Tefeci - Bezirgan* sermaye sızdı. *Üretime*, dolayısı ile *Devlete* el attı. Topraklar Reaya'nın (eşit çiftçilerin) tasarrufundan gittikçe uzaklaştırıldı. *Kesimcilere* (Mukataacı'lara) peşkeş çekildi. "*Malikane*" denilen sistemle, *Kesim Düzeni* yerleşti. Orada artık Osmanlı Toplumunu kesin sosyal sınıflara ayrıldı.

Dirlik Düzeninde, *Mülkiye* (politik idare), *ilmiye* (bilim, hukuk işleri), *Seyfiye* (askerler), *Kalemiye* (ekonomi, maliye işleri) ile 4 *Devlet Sınıfı* şartsız kayıtsız ekonomisini de, politikasını da elinde tutar güderdi. Kesim Düzeninde bu Devlet yapısı olduğu gibi kaldı. Yalnız roller, hiç kimse farkına varmaksızın, yavaş yavaş tersine döndü.

Dirlik Düzeninde, "*Nüfuz*" (yetki, sorumluluk) dört Devlet Sınıfında, bütün ekonomi Devlet "*Nüfus*"u denileni çiftçi halkta idi. Kesim Düzeninde Devletin "*Nüfuz*"u ile "*Nüfus*"u arasında Tefeci - Bezirgan sınıfı girdi.

Dirlik Düzeninde, Devlet Sınıfları, Devletin ve kendilerinin geçimlerine yarayan gelirleri (öşürleri, haraçları, vb.) kendi elleriyle toplarlar, paylaşırlardı. Kesim Düzeninde: "*Devlet Nüfusunun* yarattığı bütün değerleri ve artan değerleri Tefeci - Bezirgan sınıf topladı. Onlardan "*Devlet Nüfuzu*"nun "s/n/f"ına bir pay ayırdı.

İKTİDAR SINIF KARAKTERİNİN GİZLENİŞİ

Bu öylesine yapıldı ki, Tefeci - Bezirganlık Devlete sıkı gününde peşin para veriyora benzerdi. Sanki Devlet Sınıflarına: "Siz zahmet etmeyin. Ben toplar, gelirlerinizi oturduğunuz yerde ayağınıza getiririm." deniyordu. Tefeci -Bezirganlar: Devletin Nüfusunu (Çiftçileri) de, Nüfuzunu (4 sınıfı) da tirtiklayıp eline ve insafına geçirdi. Ama, görünüşte sanki *egemen* sosyal sınıf dört Devlet Sınıfı idi; Tefeci - Bezirganlık onun hizmetçisi, angaryacısı idi.

Tefeci - Bezirganlık, altta greşen kurnaz pehlivan oldu. Devlet Sınıflarının, eskisi gibi, astıkları astık, kestikleri kestik görünmelerine ses çıkarmadı. Üretim gelişmediği, verim ve ürünler azaldığı halde, (her gün daha çok soyup ezdikleri) Halk yığınlarını ayaklanmaktan alıkoyacak tek korkunç silah, Devlet Sınıfları idi.

Devlet Sınıfları, Kesim Düzeninde bal gibi Tefeci-Bezirgan uşaklığı yapıyorlardı. Kendilerine sorulsa, onlar gene: 1 Tuğlu Bey, 2 Tuğlu Beylerbeyi, 3 Tuğlu Vezir (*Mülkiye*); Devlet hazinelerine karışan Nişancı, Defterdar (*Kalemiye*); Din ve dünya bilimlerini Allahtan başka kimse-den almayan kutsal ulu hoca (*İlmiye*); yedi iklim, dört bucağı kılıcı hakkına fethetmiş kahraman Gaazi (*Seyfiye*) idiler...

Bütün Toprak gelirleri ve zenginlik, kaynakları (*Memleket*), Tefeci Bezirgan sınıfların (Eşraf, Ayan, Mütégallibe'nin) eline mi geçti? *İdare* (Mülkiye), *Hazine* (Kalemiye), *İnanç - Bilim* (İlmiye), hepsinden üstün *baba kılıç* (Seyfiye) Devletin elinde değil miydi? Kim demiş iki paralık tefeci, ciğeri mangır etmez "*Haşa min huzur!*" bezirgan gibi "*başbozuk*" takımı, Devlet nüfuzu önünde Müslümanım diyebilsin?

BATIDA - DOĞUDA MODERN DEVLET

Devlet Sınıfları hep o kulak üstüne yattılar. O kuruntuyla şiştiler, işte Türkiye'de Devletçilik, dediği dedik?? olan bu gör-enekten gelir. Ne zaman "*Devletçiliğimiz*", Kadir'i Mutlak Tanrı gibi, Vatan ve Milletin alinyazısını çizen "*essiz örneksiz*" bir Anka Kuşu çalımı ile göklere çıkarılsa, hep o Osmanlı "*Nüfuzü Devlet'i*" gözleri kamaştırır. İlk Kamucu (Müslüman Ortak Mülkiyetli Topraklarının denetçisi) Devletin başına gelenlerin, pişmiş tavuğun başına gelmediği unutulur.

"*Devlet Nüfuzu*" Batıda da aşağı yukarı bizdeki mekanizma ile kuruldu. Ama daha 16. yüzyılla birlikte *Kapitalist* sınıfı Devlete kafa tutmaya başladı. 17. yüzyıl İngiltere'sinde, 18. yüzyıl Fransa'sında, 19. yüzyıl Karaavrupasında kapitalist sınıfların Devrimleriyle, Devlet, güçlü *Burjuvazinin* emrine geçti.

Batıda o geçişler, belirli şartlarla dramatik birer *Trajedi* oldu. Derebeyi karakterli Devleti *Burjuva Devleti* kılığına soktu. Çok kanlar döküldü. Türkiye'de aynı geçiş, hep "*Karma Derebeyi - Burjuva kırması*" biçiminde gelişti. Hiçbir zaman "*Kansız*" olmaktan çıkmadı. O yüzden, bütün ciddiliğini yitirmiş "*anemik*" bir *Komediden* öte, fars dedikleri Ortaoyunu denli gülünçleşti.

Batıda *Devletçilik* (Fransa'da Louis Napoleon'la, Almanya'da Bismarck'la) oldu. Ama Vatanın *yerli* kapitalizmini Büyük *Sanayileşme* doruğuna çıkarır çıkarmaz, *Derebeyi Nüfuzu* olmaksızın az çok *kesinlikle* çıkabildi. Devlet, dayandığı sosyal sınıfın avadanlığı idi.

Bizim Devletçiliğimiz, sınıf dışı bir Zümrüt Anka değildir. Ancak, kapitalist sınıfımız Saltanat zamanı *Komprador*, Cumhuriyet zamanı *Finans Kapital* biçimiyle, cılız ve "*kökü dışarıda*" kaldığı için, Tefeci - Bezirgan sınıflarla ortaklaşa bir *melez* Devlet olarak sürüp gitti. Devletin yarı Derebeyi karakteri, keyfi çalımlarına sınıf mınif dinlemezmiş çeşnisi kattı.

Egemen sınıfların o *kamufraj* pek hoşlarına gitti. Kimi kapıkullarının sağlı sollu Devletçi "ideolog"luklarını, dolgun maaş yahut kazançlı ün ile ödülleyerek, illüzyonu sürdürdü. Bir zaman "*Kadroculuk*" adıyla "cılık çıkan" ortaoyunu meddahlığı "kapıkulları" nezdinde epey parsa topladı. Bundan umutlananlar çok oldu. Olacaktır da.

DEVLETÇİLİK YERİNE: MİLLETÇİLİK

"Yön" gençlerini *Kadroculuk* lekesiyle damgalamak, en istenilmeyecek şeydir. Ama onların kendileri, "Devletçilik" illüzyonunu kadroculukla paylaşmak eğiliminde görünüyorlar.

"Yön" gençleri görünmek istedikleri gibi iseler, biz kendilerine *Devletçiliği* değil, *Milletçiliği* layık görürüz. Başka dillerde "*Etatizm: Devletçilik*" terimi var. "*Nasyonalizm: Milliyetçilik*" terimi de var. "*Milletçilik: Nationisme*" deyimini hatırlamıyoruz. Ama Türkiye'de böyle bir deyim gereklidir. *Milletçilik* vardır.

Milletçilik: Türkiye'nin *uzak Tarihinden* gelip, şimdiki gerçek yapısını etkilemiş bir eğilimin en az yanlış karşılığıdır.

UZAK TARİHİMİZİN GELENEĞİ

Uzak Tarihimizden gelen Milletçilik *geleneği* Osmanlılıktan kalmaz. Kayı Boyu, Orta Asya'nın ilkel Komünizminden aktardığı sosyal geleneklerini *Miri Toprak* biçimine sokmuş ve Osmanlı Saltanatının sonuna dek sürdürmüştür.

Bu sosyal gelenek ve göreneğimiz Türk köyünde *imece* veya *Bektaşılık* biçiminde yaşıyor. Devlet Sınıflarımızdan *Silahlı* ve *Aydın* gençliğimiz, özellikle ilk Türk İlb'lerinin toplum uğruna fedakâr *ülküçülüğünü* ayakta tutmuştur ve tutuyor.

Bugün, Türkiye'nin insanlık ölçüsünde *orijinal* (kişiliği kendi tekelinde) sayılacak başlıca iki *sosyal* düşünce ve davranış karakteri ve ünü vardır:

1- *Genç Türkler*: Her milletin devrimci gençleri yetişir. Hiç birisinin devrimci gençleri dünyada kendi milletinin adı ile anılmaz. Hangi milletten olursa olsun, Devrim Savaşına atılan gençlere *Genç Türkler* deniyor.

2- *Kurtuluş Savaşçılığı*: Her millet, hele geri ülkelerde Emperyalizme karşı savaştı. Kimileri bizden çok önce savaştı. Ama Türk silahlı ve aydın gençleri, "*Genç Türk*" geleneği ile savaşarak, ilk büyük *antiemperyalist* zaferi kazandı. Bunda, Uzak Tarihimizin İlkel Komuna gelenek ve göreneklerinden kalmış *Genç Türkler* düşünce ve davranışının özü rol oynamıştır. Onun için, antiemperyalist savaşlarda Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı anılır.

YAKIN TARİHİMİZİN GELENEĞİ

Gerek *Genç Türkler*, gerek muzaffer *Kurtuluş Savaşı* gibi özel olaylarımız, "*Devletçilik*" kadar ikiye bölünmüş ve kabuklaşmış bir kavrama sığdırılmaz. Çok derin ve sosyal anlamlı *Milletçilik* eğilimi, bir milletin yüzlerce ve binlerce yıllık doğuş ve yaşayışından doğar. Devlet ise, milletçe her zaman yok edilebilen gelgeç bir biçimdir. Her milletin tarihinde birçok *Devlet* gelir geçer. Ama, bir devletin tarihinde birçok milletlerin gelip geçtiği işitilmemiştir.

Yakın Tarihimizden gelen *Gerçeklik*, Uzak tarihimizden gelmiş Sosyal gelenek ve göreneklerimizden kaçınılmaz üründür. Bu gerçeklik, Cumhuriyeti kuran *Ordu - Gençlik* ülkücülüğünün olumlu yanıdır.

Cumhuriyetin daha ilk gününden beri *Devlet Sınıflarının*, iktidarı sağlama bağlar bağlamaz, kaydığı "vur patlasın, çal oynasın" eğilimini eski denemeler sınamıştı. Türkiye'nin 7 bin yıllık *Tefeci - Bezirgan* Hacıağa efendiliği ile 70 yılı aşkın *Finans - Kapital* Beyefendiliği, Devlet Sınıflarının o rahatlık özlemine "Safa Pezevenkliği" adını vermişti. O "Safa pezevenkliği"ni en yağlı kaypaklıklar iniş yüzüne (sathı mailine) oturtmak için, kaleyi içinden fethetme şeytanlığını başarı ile uygulamaya girişti.

Devlet Sınıfları, daha dün, önden *Yunan* maskeli Emperyalizmin saldırısını, arkadan *Sultan* maskeli Tefeci -bezirganlığın hançerini unutamayacak kertede hafızasına sahipti. Elbet bir Bilimcil Sosyalizm metodu ile, Zaferi *göklere* çıkarıp kahramanları *Tanrılaştırmanın* Tarihçil anlamını aydınlatması beklenemezdi.

Ama yakın denemesiyle, Lozan'da: "*Bir gün para istemeye geleceksiniz. O zaman Milli Kurtuluş Savaşı ile tükürdüklerinizi size bir bir gösterip yalatacağız*" diyen Lord Curzon'un sözü yenilir, yutulur değildi. O acıyla, yukarıdan Finans-Kapitalin, aşa-

ğıdan Tefeci - Bezirganlığın sinsice baskılarına bakarak, Politika ve Ekonomide direnmezse hemen silinip süpürüleceğini sezdi.

"Musul Davası" üzerine patlayan *Şeyh Sait İsyanı*, Şirketler konusunda, Komprador burjuvaziye dokunur dokunmaz birbirini kovalayan "Gaazi'ye suikast"ler, Osmanlı Borçları sıkıştırır sıkıştırmaz verilen "Serbest Fırka" tavizi ile birlikte sıçrayan "Menemen Hadisesi" ve benzerleri... ortadaydı. 27 Mayıs Devrimi'nden sonraki yağlı iniş yüzünden Ordunun ve Tabii Senatörlerin ve Anayasanın hasına gelenler, daha Önce "Milli Mücadele" kahramanlarını kovalıyordu.

Bu politik "*Sinir Savaşı*" altında hangi ekonomik ve sosyal nedenlerin yattığı duruca konulmasa bile, birşeyler sezinlenmişti. Yeryüzünde Türkiye'ye ilk *Modern Büyük Sanayi* yardımını, faizsiz, hele "komisyonsuz", mal karşılığı, eliyle getirip kuran Proletarya Devrimi, Nazilli, Menemen Kombinalarını armağan etmişti. *Devlet Sanayii* ve Yabancı Şirketleri *Devletleştirme* yapılmazsa, Finans -Kapital yuvalarına sinmiş Tefeci - Bezirgan suikastçılarının ve aylıklı askerlerinin nötralize edilemeyeceği gün ışığına çıkmıştı.

Böylece eski, yeni, antika, modern *Devletçiliğimiz* kaynaşarak altı oktan biri oldu. Türkiye'de *Devletçilik* denilen olay, böyle bir "*Devlet Sınıfları'nım*, kendi kendilerini savunma içgüdülerinden fıskırdı. Dolayısı ile Birinci *Milli Kurtuluş* Savaşl'nın *Komprador* burjuvaziye temizleme misyonunu yerine getiren Anti-emperyalist ve Antifeodal bir *Milletçi Ekonomi* tabanı yarattı.

DEVLETÇİLİKLE MİLLETÇİLİĞİ AYIRMA

Ancak, bu *Milletçi* Devlet işletmelerinin gerçekten Sosyal güç kazanması, başka, gizli servislerde kalıplanıp şartlanmış *Kadroculuğun*, terbiyeli maymun içgüdüğü: Bir işaretle konuşup bir işaretle sustuğu *Devletçilik* bambaşka şeydir.

Nitekim, meddahlığı, hatta parsalı köçekliği yapılan Cumhuriyetin *Modern "Devletçiliği"*, o zamanki Proleter Sosyalizminin önceden gördüğü yoldan ve tıpkı Saltanatın Antika "*Devletçiliği*" gibi, çarçabuk "Kapitalist Fideliliği" oldu. Ve bu fidelikten, bugünkü korkunç: (*Finans - Kapital + Tefeci - Bezirgan*) ittifakı kaynak aldı.

İkinci Emperyalist Evren Savaşından sonra, *Milletçi* bir savunma olanağı henüz bir türlü giderilememiş bulunan *Devlet Sanayii*, egemen sınıflarca bir numaralı düşman sayıldı. D.P.'nin Amerikan uzmanlarınca kotarılmış "*Hürriyet ve Demokrasi*" bayrağında yazılmış en önemli parola: *Milli Kurtuluş*

geleneğinin son kalıntısı olan *Devlet Sanayiini* "Özel Sektör"e aktarmaktı.

Oysa "*Devlet Sektörü*" doğmuştu, "boğmaya gelmez"di. Yarım milyona yakın *Devlet İşçisi* ve *Devlet Hizmetlisi* o sektörden geçiyor; tümüyle *Vahşi Kapital* o sektörün dehlizlerinde yaşıyordu; ve *Finans - Kapitalain* kendisi de Devletçiliğimizin kaymağını, *Devlet Sınıflarımızla* kırışarak gününü gün ediyordu. Sıkıştırma ve eritme birikince 27 Mayıs patladı.

DEVLETÇİLİKTEN MİLLETÇİLİĞE GEÇİŞ GEREĞİ

İşte "*Yönizm*" burada sahneye çıkıyor. "*Devletçilik*" terimini kullanıyor. Herkesten yeni terim icadı beklenemez. "*Milletçilik*" mi demeli, "*Devletçilik*" mi gibi sözcük tartışması, özde anlaşılırsa değmeyebilir. Türkiye'de *Devlet Sektörü* denilen, *Milletin* dışından, tırnağından arttırılmış değerlerle kurulu bir ekonomi tabanının, Finans - Kapital mihrabında *kurban* edilmesine karşı, Tefeci-Bezirgan örümcek yuvalarında *çarçur* edilmesine karşı savaşmak gerekir mi?

Bunu tartışmak bile gülünç olur. Ama bu savaşta *savunma* çağı çoktan geçmiştir. Uzak ve Yakın tarihimizin son *ekonomik* sosyal kalıntısının ölüm dirim savaşında müdafaadan *Taarruza* geçilmelidir. Bu da Millet'in malını Millete vermekle: "*Devletçilikle* soysuzlaştırılıp aşındırılmış olan Millet ve Kamu Sektörünü *Milletçi* yapmakla gerçekleşir.

Bu nasıl yapılacak? Elbet ilkin konunun kendisini *aydınlığa* ve *bilince* çıkarmakla olur. Bu aydınlık kimlerin bilincine çıkarılacak? Bütün Millet'in. Ama, Millet içinde elbet *Devlet Sınıfları* gibi, *İşçi Sınıfı* ve Köylü-Esnaf-Aydın *küçük burjuva* yığınları da vardır. Bunların hepsine dayanmakla birlikte, ağırlık merkezi olan "*zinciri sürükleyecek halka*" hangisidir?

Türkiye'deki Demokratik savaşın stratejisi ve taktiği, önce *Özgüçlerin* seçilmesi ve tutulması, yani *bilince* ve *örgüte* kavuşturulmasıdır. *Yönizm*: 1) Kimlere, 2) Hangi şeyi, 3) Nasıl veriyor? Kısaca özetleyelim:

Kime: 1) *Yönizm*, "*Aydınlar*" dediği *Kapıkulları'm*. özgüç sayıyor. "*Bildirir*" sinin altına topladığı imzalardan belli. Elbet, Devlet Sektörü Özel Sektör eline geçerse, bir kapitalist alıcının D.P.'ye söylediği gibi: bedava verseler, Devlet işletmelerindeki 4 kişiden 3 ünü kapı dışarı edecektir. Kapıkullarının işsiz ve aç kalmaktansa, Devlet Sektörünü savunacakları kendiliğinden anlaşılır.

Nasıl: 2) Diyelim ki Yönizm İşçi-Köylü güçlerini başkalarına bırakıyor. O *Kapıkulu* "uzmanı"dır. Kapıkuluna durumu nasıl benimsetecek? Aynı zamanda hem *Bilinç*, hem *Örgüt* salık vermekle. Yönizm aylar, yıllardır bir ciddi *örgüt* teklifinde bulunmadı. Küçük burjuva ikirciklilikleriyle: *İşçi Partisi* mi desek, *Çalışma Partisi* mi kursak, diye hangi yoncayı yiyeceğini kestiremedi.

Hangi: 3) Diyelim ki Yönizm, "*Elimden bu kadarı gelir*" diyerek, yalnız *Kapıkuluna*, yalnız *Bilinç* verme görevini üstüne alıyor. Hangi "*bilinci*" veriyor? Burada Yönizm, sırf "*Devletçilik*" denilen kolay, ısmarlama, içten pazarlıklı *Kadroculuk* illüzyon - atraksiyonunu ciddiye alırsa, doğru olur mu?

Yönizm, Kadroculuğu sözle reddetti, işde ise, Kadrocu Devletçilikten Tarih Kefen soyuculuğuna "terfi" edenleri, kasılla gençliğe örnek gibi sundu. Ve "Devletçiliğin" yanına bir "*Emekten yana*" sözcüğü katılınca herşeyin yoluna giriverdiğini sandı.

"YENİ", "ŞUURLU YERİNE: "SINIF" TEMELİ

Önyargıya kapılmamak için Yön "Bildiri"sini bir daha ele alalım. Açıklamaya çalıştığımız gibi, Yönizm, 7 bin yıllık Doğu gelenekli "*Devletçiliğimiz*"in hem olumlu, hem olumsuz yanlarını keşince ve açıkça ortaya koymalı, kendisinin Devletçiliği Kadro kapıkulluğundan başka hangi türde anladığını belirtmelidir.

Yönizm öyle bir ayırt yaparak işe başlayacağına, anlamı Kadrocuların kursağında kalmış "*Devletçilik*" parolası ve palavrasını, kendi deyimi ile "*Köklü*" ve "*Akılcı düşünce*" ile perdahlamaya girişiyor. Nereden mi bildik? "Kadroculuğun" "ciğerini okumuşuz" da oradan biliriz. "*Akıl*" hangi sosyal kümenin aklısıdır? İlkini onu aydınlatmak gerekir.

Yönizm ne yapıyor? Antika Devletçiliğimizin Kadrocu ağzında büsbütün soysuzlaştırılmış biçimi üzerine bir "*Yeni*" etiket yapıştırmakla herşeyin başkalaşacağını ve eski Devletçilikte bir "*Devrim*" yapacağını umuyor. Şöyle diyor:

"Günümüzün gerçeklerine uygun bir Devletçilik anlayışını, Türkiye için zaruri sayıyoruz." (Bildiri, 3/c)

Ve bu deyimi, bir tek sayfada ne denli çok tekrarlırsa, o denli aydınlattığını sanıyor.

"Varmak istediğimiz amaçlara YENİ bir Devletçilik anlayışı ile erişebileceğimize inanıyoruz." (Keza, 3.)

Oysa bütün mesele, asıl o "Yeni" olan şeyin ne olduğunda toplanır.

İster istemez "Gerçeklere uygun-Yeni" Devletçiliğin ne olduğu sorusu karşımıza dikiliyor. Sözcüklerin mistisizmine güven olur mu? Yönizm tekrarlıyor:

"YENİ Devletçiliği yukarıda belirttiğimiz amaçlara erişmek için mutlaka başvurulması gereken şuurlu Devlet müdahalesi şeklinde anlıyoruz." (Keza, 4)

Bu yol da, "Yeni" kalktı, yerine "Şuurlu" oturdu. Yeni'nin yerine daha büyüğü bir "Şuurlu" sözcüğünün mistisizmi geçince, akan sular durur mu? Babil esnafı, Etiler köylüsü, Osmanlı kapıkulu için "Şuur" nedir? "Bilinç" diyor yeni kuşak. Sınıflı toplumda yuvarlak bir "bilinç" yok, Sosyal Sınıf Bilinci vardır. Hangi sosyal sınıfın Bilinci "Devlet müdahalesini" biçimlendirecek?

Yönizm'in ödünü kopartan şey ise, yalnız böyle bir soru oluyor. Onuncu Cumhuriyet yılı Marşı'nın "Sınıfsız imtiyazsız bir kitleyiz" sözlerini 30 yıl sonra tekerlemeyi yeterli buluyor. O zamanki "Sınıf" allerjisinin Türkiye'yi nerelere getirmiş bulunduğunu göre göre bunu yapıyor.

O zaman, yalnız "Gerçeklere uygun" düşmeyen, bilim dışı kuruntu yapmakla kalmıyor. Çünkü zeka ve "akıl" yanında herkese "Yön" bile verdiğini öneriyor. Öyleyse, akılcıl ve bilimcil görünürken, akıl ve bilim ötesine sıçramak, insanı ister istemez düşündürüyor. Acep Yönizm çok mu saftır? (Öyle olmasını gönül istiyor.) Yoksa çok mu: "Herkesi kör, alemi sersem mi sanırsın?" sözünü unutuyor?

DEVLET "İNANÇ" DEĞİL, "SINIF" ARACIDIR

Devletsiz Devletçilik olmaz. Devlet denildi mi ise, o bir "inanç" değil, bir "sosyal sınıf aracı"dır. Tarihin tek büyük "gerçeklik" budur. Bu en keskin gerçekliği atladık mı, toplumda ve Politikada başka bütün "gerçekliklerden" yan çizmiş oluruz.

Devlet problemi üzerinde yanılma küçümsenemez. Otomatikçe geri teper. Adamı alnından vurur. Devlet "silah"tır. Silahla oynamak, Abdülhamid'in "Hürriyefle oynamasına benzemez.

"Gerçeklik" sözcüğüne gelince: Herhangi bir kanının üzerine birkaç tane "Gerçek" yazılı etiket yapıştırmakla, o kanı gerçekten gerçek durumuna sokulamaz. Gerçekler: Olanlar, bitenlerdir, madde ve anlamca, Olay'lardır.

Olayları, herkes yorumlayabilir, ama değiştirmeye kimse'nin gücü yetmez, yetememelidir de. Birakalım yarım buçuk "kültürlü" aydınlarımızın birbirleri için süsleyip püsledikleri (tahrif ettikleri demeyelim) olaylar ortadadır.

Şu kırk yıllık Cumhuriyetin Devletçiliği ortada. Hiçbir kusunun görmesek, memleketi, ileri ülkelerle kıyaslanınca, 40 yıl öncesinden *daha geri* bırakmış değil midir?...

Uçak Birinci Cihan Savaşında icat edilmişti. Bizim şehir havacılarımız, o günkü Fransız havacılarıyla rekor kırarca yarışmışlardı. Şimdi tepkili füzeyle aya gidiliyor. Biz öyle bir tecrübeye dahi kalkmış değiliz. Demek Batı ile aramızdaki mesafe 50 yılda *kısalmamış*, uzamıştır.

Bu hiç değilse Devletçiliğimizin verimsiz ve yetersiz kaldığını gösterir. Buna karşı ne yapmalı? Yön'e göre mesele basittir. Atatürk: "Hürriyeti matbuatın mahzurları gene hürriyeti matbuat ile düzeltilir." buyurmuştu. (Buyrultusunu bereket uygulamamıştı, başka). Atasözü: "*Çivi çiviyle sökülür*" der. Yön de önce söyler: Devletçiliğin kötülüğü daha çok devletçi olarak giderilir, der.

"Bir takım devlet işletmelerinin verimsiz kalış sebeplerini Devletçilikte değil, aksine yeter derecede Devletçi olmayışımızda ve Devletçiliği sistemli bir şekilde uygulamayışımızda aramak gerektiğine inanıyoruz." (Bildiri, 3/c)

Böylece "*Gerçekler*" alanından çıkıp çıkıp "*İnançlar*" alanına girmiş bulunuyoruz. "*İnanç*"\ küçümsemiyoruz. Ancak, önce inandığımız şey nedir? Onu açık bilmeliyiz. Sonra o şey kimleri inandıracığımızda hayale kapılmamalıyız.

"Devlet"in ne olduğu ve kimin elinde bulunduğu bilinmeden, onu bir aydın Kapıkulunun istediği "Yön"de kullanabileceğini sanmak nedir? Yalnız bu soruyu sormak bile, *Sosyal Adalet - Sömürü - Plan* gibi iri iri lakırdılar ardında bir küçük burjuva "Blöf'çülüğünün nasıl saklanmak istediğini göstermeye yeter. Bu, Frenklerin "*Mistifikasyon*" dedikleri biçimde, karşındakileri aptal yerine koyma eğilimidir. Çünkü, *Sosyal Adalet* de, *Sömürü* de, *Plan* da yalnız ve ancak İKTİDAR problemidir.

KABA SÖZ TEMSİLİ: DEVLETÇİLİK

Kaba bir benzetiş yapalım: Herifin erkekliği yok. Önüne gelen kızı ve kadını nasıl "*parlak ilanı aşklarla*" mutlu edip gebe bırakabileceğini anlatıyor!.. 30 yıl önce, üç buçuk kapıkulundan başka kimsenin ciddiye almadığı "*Kadroculuk*" adlı "*Aдеми iktidarlılar Felsefesi*", 30 yıl sonra "*Kalkınma Felsefesi*" entarisi ile önümüze çıkarılıyor. Hem de ne zaman? Bütün başarısızlıkları *İktidar* problemindeki kapıkulu ikircikliliklerinden ve eğiliminden gelmiş bulunan 27 Mayıs devriminden sonra.

O zaman bu "*Kalkınma Felsefesi*" adlı mistifikasyon, tıpkı 30 yıl önceki ağababası "*Kadroculuk ideoloğu*" mistifikasyonu gibi basit bir küçükburjuva *ütopisi* olmaktan çıkıyor. O eğilimi savunanların kişi olarak niyetlerinde *iyi* veya *kötü* oluşları da önemli olmaktan çıkıyor. 27 Mayıs'ın yarasına tuz biber mi dökelim? Eğer yarayı açan mikrop oportadaydaken, "*Hayır yara tertemizdir, ilaç değil üfürük yeter*" kanısı yayılırsa, sırf karacahil olması hangi suçluyu masum bebeklik durumuna sokar? Adama, "*Mütetabbiğe*", "*Sahte hekimliğe*", "*Şarlatanlığa kalkma*" derler. Ve kanunda yazılı ceza kesilir.

Kaba konuşulmadıkça açık seçik anlatılamıyor. O çeşit "Felsefe" veya "*ideologluk*"lar "*Devrim*" adına yapıldı mı, durum ne oluyor? Devrim'e şöyle bir "*Akı*" veriliyor: "Sen *iğdiş* edilmene ses çıkarma. O şerefli bir "*fennisünnet*" düşünüdür. Bizim vereceğimiz reçeteler sana şanlı bir döl gücü sunacaktır." 27 Mayıs'tan sonra böyle "*Fenni Sünnetçilik*" neye yarar?

Yalnız prepüs'ünün değil, bütün kamışının ve tohum yurmurtalarının da köklerinden kesildiğini gören "Sünnet Çocuğu"nu, "Oldu da bitti, maşallah!" alkışlı, törenli, şölenli sünnet düşünleriyle teselli etmenin bir anlamı kalır: Gelecek sünnet düşünlerinde Devrim'i iğdişleştirme felsefesi!

3 - PAROLALAR

Her "Doktrin ortaya atan, ondan çıkacak pratik sonuçları "Parolalar" biçiminde ortaya atar. Atar atmaz "Dünya değişmiş" olacaktır.

Yönizm'in 3 parolası pek "sansasyonel" dir:

- 1- Sosyal Adalet,
- 2- İstismarı kaldırmak,
- 3- Plan indirmek.

Belki de onun hiç böyle birşeyleri yok. Ama, varmış gibi ele almadıkça, ana - davranışları anlamak güçleşir.

PROBLEMİ KOYUFI

Üç Yön doktrininin üç de parolası var. Bunlara değerken problemin bir daha konulusu gerekiyor.

"FELSEFE" Mİ, BİLİM Mİ?

Yönizm, "*Bilim*"i kendisine "az" bulur. Bir de "*Felsefe*" yaratıcılığına girer.

Neden? Belki "*Bilim*" ve "*Gerçek*" adına öne sürdüğü üç "*Doktrin*"in, "bilim"e ve "gerçek"e uymadığını kendisi de sezer. Yahut, "*Doktrin*"ler üçüzünün "*Hak din*" olduğuna inanmayacak olan "*müşrik*"leri, saçlı sakallı "*Felsefe*" gibi bir yılanmış Babahan Zeus'un bulutlar arasından göndereceği yıldırımlarla yola getirmek için.

Oysa "*Felsefe*" nedir? Bilimin gerçeklik alanında olaylarla dolduramadığı boşlukları doldurma çabasıdır. 19. yüzyıl ortalarına dek öyle, olay eksiklikleri yerine geçirilmek istenen Felsefe sisteminin teyellemelerine ihtiyaç vardı. Marks - Engels'ten sonra, soyut "Bilim"in en eksiklerle dolu *Sosyal Bilimler* alanı da gerçek tabanı üzerine oturdu. *Mantık* ile *Gnozeoloji* denilen Varlık bilimi dışında Felsefe'ye yer kalmadı.

"Yönizm", Felsefeyi nerede arıyor? "*Kalkınma*" alanında!... Daha Yönizm o heybetli "*Kalkınma Felsefesi*"ni ararken yaka-

lanıyor. *Kalkınma* olağanüstü somut bir *ekonomi* kategorisidir ve ancak yüzde yüz *Bilim* ile çözümlenebilir. Kalkınma probleminde varlık, yokluk, madde, ruh gibi, Mantık da yalnız bilimden gelir. Orada "Felsefe"nin işi ne?

Kalkınma ile Felsefe bir araya gelir gelmez tepişirler. Kalkınmak için, herhangi bir uyduruk Felsefe sisteminin "*san-tans*"ları, tanrıciil buyrultuları değil, ciddi araştırma gerekir.

Bir nokta var. Yövizm'in "*Başbuğ*"u Avcioğlu'dur. Onu Marks'a benzetelim. Marks gençliğinde, cahillikle, ekonomi dışında bir felsefe eğilimine kapılmıştı. Sonra, az deneyince, kendini ekonomi politiğe vererek bilinen sosyal keşifleri yaptı, örneğin Avcioğlu da toy ve cahil bir aydın olarak Yön'ü çıkarırken felsefeye kapılmış, sonra eksiklerini görüp bilime dönecek sayılamaz mı? Hep öyle düşündük. Ve Türkiye'de doğacak taze ve "zinde" Marks'ları bekledik.

"*Türkiye'nin Düzeni*" adıyla bir makalenin başlığını kitabına alan Yön Başbuğu, Marks gibi cahillik çağı olan "Yön"den, "*Devrim*"in, bilginlik çağına geçmiş gibi görünebilir. Bir şartla: önce "Yön"deki günahlarının kefarecini vermeli. Ondan sonra da, Marksizmin yüz yıl önce kurulduğu için yeniden keşfedilmeye ihtiyacı var mıdır? Bunu ondan sormayalım. Her genç için böyle bir keşifler aşamaları olağandır.

Yövizm, bir "*Eleştirinin Eleştirisinin Eleştirisi*"ne benzemiyor. Ayrıca, Marks'ın tersine yoldan gidiyor: Felsefeden Ekonomi-Politiğe gideceğine, Ekonomi "Uzman"lığından Kalkınma Filozofluğuna gidiyor. Bu ters gidiş, maymunun insanlaşması yerine, insanın maymunlaşmasını geçirmeye benzetilebilir.

Gene de, Yövizm'in "*Kalkınma Felsefesi*" dediği şeye bakmak, genel yargılardan daha aydınlatıcı olur. Çünkü Yövizm, hep "*Yeni*" ve "*Şuurlu*" gibi "*Zinde*" görüntülü konular ortaya atmaktadır. Bu "*Zinde*" düşüncelerin *Yenilik* ve *Şuur* ile ilişki kertesı aranmakta yarar olabilir.

PROBLEM DÖRT MÜ, ALTI MI ?

Yön Doktrinleri: "*Yeni*" olarak, amaç olarak neyi gösteriyor? O zamana değin "yok"luğundan yakındığı bir "*Kalkınma Felsefesini*". Nedir o ilk defa Yön'cülerce *bulunmuş* "kalkınma felsefesi"? Şudur:

- "Kalkınma felsefemizin hareket noktaları:*
- 1- *Bütün imkanlarımızı harekete getirmek;*
 - 2- *Yatırımları hızla arttırmak;*

- 3- *İstihsal hayatımızı bütünüyle planlamak;*
- 4- *Kütleleri sosyal adalete kavuşturmak;*
- 5- *İstismayı kaldırmak;*
- 6- *Demokrasiyi kütlelere mal etmek."*

Altı maddede aynen derlediğimiz: "*Felsefe*", sahiden tam bir filozof nargilesidir. Neresinden tutarsanız kayıp elinizden kaçacak yağlı laf yuvarlakları: "*İmkana hareket*", "*Yatırıma hız*", "*Kitleye adalet*" ve "*demokrasi*"!..

Bu altı tane gibi sıralanmış madde ile ne söylendiğine bakalım: 1- "*Bütün imkanları harekete getirmek*" demek, 2- "*Yatırımları hızla arttırmak*" için olur. Her iki iş nasıl yapılır? 3- "*İstihsal hayatımızı bütünüyle planlamakla*" ...

Demek üç ayrı şey gibi gösterilen öneri, gerçekte bir tek şey oluyor: "*Üretime yatırımı bütün olanaklardan yararlanarak planla yapmak*". Buna tek sözcükle "*Plan*" diyebiliriz.

Gene o kalabalık 6 maddeden 4 ve 6'ncıları da aynı anlamın başka sözcüklerle çeşniştirilmesidir. Çünkü: 4- "*Kitleleri sosyal adalete kavuşturmak*" ile 6- "*Demokrasiyi kütlelere mal etmek*" başka başka nesnelere değildiler. Ne "*sosyal adaletsiz*" Demokrasi anlaşılır şeydir, ne "*demokrasiz*", bir sınıflı toplumda "*Sosyal Adalet*"ten söz edilebilir. Sınıflı bir Toplumda "*kitlelerin*" anlayacağı ve benimseyeceği "*Demokrasi*", bir klişe yalan değilse, ancak "*SosyalAdalet*" kılığında sahneye çıkabilir.

Öyleyse, iki ayrı lafa hacet yok. "*Kitlelerin*" karnı "*Demokrasi*" sözcüğüne pek aşırıca tok olduğu için, eski ağızlara "*yeni*" bir "*yeyisi*" (taam) sunmak gerekmiştir. O biri iki görmeyi kaldıralım. "*Kitleye mal edilecek*" demokrasiye kısaca "*Sosyal Adalet*" adını verelim.

Geriye ne kaldı "*Yön Felsefesinden?* 5- "*İstismayı kaldırmak!*" Kabul edelim ki "*Kalkınma Felsefesi*"nin en "*orijinal*" (türü kişiliğinin tekelinde) parolası bu görünüyor. "*İstismar*" artık 19. yüzyıl sözcüğüdür. Yeni kuşak ona "*sömürü*" diyor. Temiz Türkçe. Ve burada kullanılan anlamına daha uygun bir sözcük. Biz de "*sömürü*" diyelim.

0 zaman "*Kalkınma Felsefesi*" şu üç parolada toplanıyor:

- 1- *Planlı üretim.*
- 2- *Sosyal Adalet.*
- 3- *Sömürünün kaldırılması.*

Bu üç belli başlı konuda ne yapılıyor? Her defasında *Devletçilik* besmelesi çekilip, *Sosyal Adalet* indiriliyor, *Sömürü* kaldı-

rılıyor ve *Plan* kuruluyor. Ve üstelik, sanki bu konular Türkiye'de hiç ele alınmamış gibi, "köpeksiz köyde değneksiz gezilerek" yapılıyor.

I- SOSYAL ADALET

Sosyal Adalet, en sansasyonel paroladır.

DEMOKRASİ VE SOSYAL ADALET

Kapitalist çıkmazın farkına varan YÖNİZM: Buhranın, Batıcılığın, Demokrasinin yanibaşına yeni bir tılsımlı söz koyuyor: "*Sosyal Adalet!*"

İddia: Türkiye'yi kurtaracak olan şey "*Sosyal Adaleti gerçekleştirmek*" olabilir.

Nedir bu "*Sosyal Adalet?*" Hemen söyleyelim: Lafların en yuvarlağıdır. Çünkü:

1- "*Sosyal olmayan*" adalet zaten yoktur. (Tabii adalet, metafizik adalet yoktur. Daha doğrusu onlar da "*Sosyal Adalet*" kadar uydurma bir prensip dilekçesidir).

2— Bir yerde "*Adalet*" sözcüğünün bulunması, "*Adaletsizliğin* bulunmasından ileri gelir. Bırakalım. Teorik tartışmalar ayrı konudur.

Yön, "*Sosyal Adalet*" dediği her kilidi açacak sihirli anahtarı nerede, nasıl bulacaktır? Herşeyi, daima bulduğu yerde: "*İstihsalde*".

İspatı: "*Milli gelirin hızla artmasına önem vermeyen bir sosyal adalet politikası, yoksulluğun bölüşülmesinden öteye geçmeyecektir. Buna karşılık, sosyal adalete yer vermeyen bir kalkınma politikası başarısızlığa mahkumdur.*" "O halde sosyal adalet politikasının başlıca araçlarından biri de İSTİHSAL SEVİYESİ'nin yükselmesidir." (Bildiri, 1/a)

PROBLEMİN İKİ KONULUĞU

Görüyoruz. "Yönizm", sözde hep "*Bilimcil Sosyalizm*" taslar. "*Sosyal Adalet*" dediği yiyenin niyetine bağlı kokuda bir muz da, herşey gibi "*Milli Gelir*" ve "*İstihsal Seviyesi*" gibi dogmatizme kardırılmış sözde "*materyalist*", işde "*mekanist*" bir değirmene atıyor. Mesele "Kalkınma"dır. Modern "*kalkınma*": Kapitalizmle olmuştur. "Yönizm" "*kapitalizm*" savunucusu mudur?

Onu dürüstçe koymuyor bile. 20. yüzyıl ortasında, sırf "kalkınma" tekerlemesi bakımından en büyük hızı göstermiş Sos-

yalizm vardır. Yönizm sosyalist savunma da yapmıyor. Ne kapitalizm, ne sosyalizm denildi mi, "*Batılılaşma*" nerede kalıyor? "*Batı*", Avrupa Coğrafyası'nda bir *semt* değildir; insanlık tarihinde bir aşamadır. O aşamaca kapitalizmden sonra sosyalizm gelir. Kapitalizmi de, sosyalizmi de reddeden adam hangi Batılılaşma'dan söz edebilir?

Daha iyi dilekle, diyelim ki Yönizm: Türkiye özelliğinde "*Doktrin*" tartışmalarının tehlikelerini ve Bizantizme dökülüşünü göz önünde tutarak, Skolastik "*izm*" tartışmalarından kaçınmak istiyor. O zaman, Türkiye'nin politika tarihinde geçmiş düşünce ve davranışları bilmezlikten gelmemelidir. Bırakalım en eski denemeleri. Daha 1954 yılı kurulan Vatan Partisi de "*Her türlü* *izm*"leri bir yana atıp, Türkiye gerçekliğini ele alan bir düşünce ve davranışla dövüştürmüştür.

Ona değmeden, onun tezlerine benzer veya çelişik düşünceler ortaya atmak ne anlam taşır? En azından Türkiye olaylarını "*Susuş Kumkuması*" (Conspiration de silence) yoluyla örtbas etmek. Modern toplumda "*Susuş Kumkumasının* kimlerce, kimlere karşı, niçin ve nasıl kullanıldığını biliyoruz. O tartışma ayrı konudur.

Yalnız, Vatan Partisi Programının birinci sayfası apaçıktır. Yönizm'in yaptığı gibi, Toplum ilişkileri içinden yalnız "*Milli Gellir*", yahut "*Üretim Seviyesi*" gibi bir *tanesi* tecrit edilip, "*Sosyal Adalet*" gibi gene tecrit edilmiş başka bir *tanesine* karşı çıkarılmaz. Yani, metafizik burjuva metodu ile toplum olayları paramparça edilip, onlardan yalnız birkaçı, hokkabaz yuvarlakları gibi havada oynatılmaz. Türkiye toplumunun *bütünü*, "*Vatanımız*" diye en objektif somut biçiminde ortaya konur.

Türkiye vatani ne olacak? "*Ne kapitalist - ne sosyalist*" gibi bir küçük burjuva anarşist palavrası ile sahnede göbek atılmaz. Türkiye, bal gibi kapitalist dünyanın bir parçasıdır. Ona, ısmarlama kapıkulu tekerlemeleri ile "*eşsiz örneksiz*" bir kılık yakıştırmının gerçeklikle ilgisi yoktur. Öyle bir yakıştıрма, ya toyca soytarılıktır, yahut "Herkesi kör, alemi sersem" sanan aylıklı mistifikasyondur, enayi avlamaktır.

KAPİTALİZMİN İKİ GELİŞİM BİÇİMİ

Demek, daha problemi koyarken: Vatan Partisi Programı dürüstçe *gerçekçiliği* tutar; Yönizm ya toyca, yahut hinoğlühince *mistifikasyona* kaçır. Ondandır, konulmuş Konu'nun işlenişi, ister istemez taban tabana zıt "Yön"lerde gelişir.

Yönizm, sözde "Orijinallik" taslayarak, "*Üretim Seviyesi*" ile "*Sosyal Adalet*" gibi tecrit edilmiş transandantal iki kategoriye birbirleriyle tokuşturur. Sözde "*Ekonomi uzmanlığı*" yaparak, en kötü burjuva teknokrat kafası ile, soyut iki kategoriye birbirini çürüten saçma ilişkiler içinde boğar. Kendisi ne yaptığını anlamış mıdır? Bilinmez. Ama, bütün okurlarının kafalarını skolastik çorbasına çevirmiştir. Açıkça Türkiye'nin kapitalist karakteri inkar edilmiştir. Bu yalan küpü üstüne, elbet sosyalizm kurulamaz. O zaman, namusluca bir sosyalizm problemi ne de yer bırakılmaz. Hangi düzende olduğu bilinmeyen bir "*Kalkınma Felsefesi*" edebiyatına girişir. Ciddi konu, dramatik pozda komik ortaoyununa döner.

Vatan Partisi Programı: Türkiye'nin, sosyalizm yolundan değil, kapitalizm yolundan yürüdüğü gerçeğini birinci hakikat gibi kor. *Kapitalizmde kalkınma* kaç türlü olur? Ya Prusya usulü, pis Hacıağalar hegemonyasında *dikta* düzenli, zorba bir kapitalizm kalkınması olur; yahut *Amerikan* usulü, namusluca serbest rekabete dayanan *demokratik* düzenli, az çok daha olumlu bir kapitalizm kalkınması olur. Türkiye için bu iki rahmetten biri kaçınılmaz yoldur. Şu veya bu kıkuyruk kapıkulunun uyduruk mistifikasyonu, Toplumun gidişine yön veremez.

Böylece, kuruntu "*Sosyal Adalet*" veya "*Üretim Seviyesi*" tartışması bir *psödo - siyantifizm* (bilim kalpazanlığı)dır. Problem, Türkiye'de "*Sosyal Adalet*" veya "*Kalkınma Felsefesi*" serapları yaratmak değildir. Nasılsa öylece Türkiye'nin, içine yüzyıllardan beri girmiş bulunduğu düzende, hangi yoldan yürüyeceğidir. Kapitalizme geç gelmiş iki klasik ülke örneği: *Prusya* ile *Amerika*'dır. *Japonya* apayrı bir örnektir. İlkel Sosyalizmden Kapitalizme doğru geçiş şartları Türkiye için Tarihçe yoktur. Onun için *Japonya* özentilerimiz Abdülhamit çağından beri boşa çıkmıştır.

Özetleyelim: Türkiye'nin şimdiki gelişim yolu, ne Sosyalizmdir, ne de Kapitalizmden başkasıdır. Bilince çıkarılacak şey: Türkiye'nin *Kapitalist* gelişim gidişi içinde *Prusya* (Asker - Banker - Yunker) yolunu mu, yoksa *Amerikan* (Demokratik Burjuva) yolunu mu tuttuğudur. Bu yollardan hangisi tutulursa, Türkiye'de ona uygun bir: "*Sosyal Adalet*" ve "*Üretim Seviyesi*" ve "*Kalkınma*" (Felsefesi değil kendisi) ve "*Milli Gelir*" olur. Yalana ne hacet? Kapitalist düzendeyiz. Prusya, yahut Çarlık Rusyası modeline mi uyacağız, Amerikan modeline mi? Problem budur. Bu tartışılabilir.

TÜRKİYE'NİN ÜÇ ŞARTI

Yönizm, öyle bir açıklıktan, Veba illeti görmüşçe kaçıyor, iki avucunda iki kategori taş: "Sosyal Adalet mi? İstihsal Seviyesi mi?" diye "Çift mi tek mi?" oynuyor. Bir de pozuna bakın? Türkiye'de hiç ele alınmamış problemleri, bir vuruşta kesen "İki boynuzlu İskender" kesilmiştir. Onun için, Sosyal Adalet üzerine bütün "iyi dilek"leri su üstünde yazıya dönüyor. Ve, "Sosyal Adaletsiz Kalkınma olmaz, Kalkınmasız Sosyal Adalet olmaz" sözü, diyalektik momentleri koymak değil, gerçeğe yan bakan tekerleme saçmalarına kapı açar.

Vatan Partisi Programı da öyle 2 değil 3 şart ortaya kor. Ama bunlar Türkiye'nin sosyal düzen değişikliğinden yola çıkar. Şöyle der:

"Vatanımızın 'Amerika' derecesinde yüksek teknikli medeniyet kurmasından söz ediliyor. Lakin bir şey unutuluyor: Amerika'yı Amerika yapan hız, Amerikalıların 90 yıl önce köleliği kaldırmak uğruna Vatandaş Harbini göze alabilmeleriyle, yani keskin Hürriyet kavgası ile başlamıştır. Ve 3 nedenle gelişmiştir: 1-Devletin kırtasiyecisi ve askerci olmayışı (Tam demokrasi); 2- Derebeği artıklarının yok edilmesi (Toprak Reformu); 3 - Sanayi sermayesinin ötekilerden üstün olması (Teknik yaratıcılığı)."

Dikkat edelim. Sosyal Adalet - Üretim Seviyesi gibi soyut kavramlarla ip cambazlığı oynanmıyor. Üç bellibaşlı Kapitalist gelişim nedeni olduğu gibi konuluyor. Ve bu koyuşta birinci madde: "Bürokrat ve Militarist Devlet", Kapitalist gelişim için ve "Tam Demokrasi" için başlıca engel sayılıyor. Yönizm ise, bunun tam tersini: Bürokratik ve Militarist olduğunu her gün ispatladığı bir Devletçiliği, "Kalkınma"nın tek yolu diye öneriyor. Yani, kendisi ne dediğini bilmezken, bir Topluma "Yön" çizmeye kalkışıyor.

Vatan Partisi Programı, 3 şartını sistemlice olaylara dayanarak ayrıntılarında çözümlenmeye çalışıyor. 3 illete 3 alanda: (Hürriyet - Ucuz Devlet), (Köylü - Toprak), (Sanayi-İşçi) problemleri olarak inceliyor. Ondan sonra "O üç ana davayı Türk Milletine BÜTÜNLÜĞÜ ile sunmak için" diyalektik ilişki ve çelişkilerine bağlıyor. Ve şöyle özetliyor:

"Bu üç şart, MODERN MEDENİYET yükselişi için, birbirinden ayrılmaz BÜTÜN'dür. Biri eksik oldu mu, hiçbirisi gerçekleşemez. Hürriyetsiz Toprak Reformu, yahut Sanayileşme, kendimizi aldatmak olur. Aksine, büyük sanayimiz ve işçi davamız yoluna girmeden, ziraatimizi modernleştirmek, yahut hürriye-

timizi sağlamak -şimdiye kadarki tecrübelerden yüzde yüz anlaşıldığı gibi,- tatlı veya acı hayal olur."

Yönizmin (Sosyal Adalet-İstihsal Seviyesi) adlı lakırdı tah-taravallisi ile Vatan Partisi Programının "ÜÇ ŞART" momentle-ri arasındaki "*Felsefe*" ayrılığı besbellidir. Yönizmin Türkiye'yi "*Felsefesizler*" diyarı saymak için, kendinden öncekileri "Susuş Kumkuması"na sokup, neden "*Ahir zaman Yalvacı*" geçindiği anlaşılmaz şey midir?

VATAN - MİLLET - SAKARYA YERİNE AÇLIK - İŞSİZLİK - EVSİZLİK

Türkiye'nin *temel* gerçekleri öylesine yampiri ve acemice konuldu mu, o açıdan dökümü yapılan ayrıntılı olaylar neye yarar? Sadece sözde "*Demokrasi*" gösterisine. Bu sahte gös-teri hangi sosyal sınıfın değirmenine su götürür? Finans - Ka-pitalin yaratmak istediği "*sosyal illüzyon*" değirmenine. Ve bir-kaç "*Uzman*"\n, geri ÷lkede kültürsüz yığınlara ideolojik atrak-siyonlar yapan "*illüzyoncu*" olarak para veya ün yapmalarına.

Ama Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yapısı gün günden be-tere gidiyormuş. Türkiye insanları bu "*fatal*" gidiş önünde, değme abur cubur "ideologluklar" yüzünden ne yapacağını bi-lemes duruma düşermiş. Ne önemi var? Daha doğrusu, süb-jektif iddialar ne olursa olsun, *objektif* olarak desteklenen ege-men düzenin eğilimi ve amacı da o değil mi? Dergiler, Kitap-lar çıksın, Dergiler, Kitaplar batsın. Kafalar karışsın. İki kişi bir araya gelirse, birbirlerini anlamasınlar.

O azman, en haklı ağlantılar bile, insana "Krokodil gözyaş-ları" gibi gelmez mi? İşte Yönizm ayrıntılarından birisi:

"Türk Demokrasisinin yaşatılması, açlığı, işsizliği ve evsizli-đi ortadan kaldıracak yüksek bir istihsal seviyesine götüren yolları bulmakla mümkün." (Bildiri)

Sen görünen bütün yolları tıkamak için maskele. Sonra gökten "*Yüksek bir istihsal seviyesi*" denilen Mehdi'yi bekle. "*Çekilin dostlar öteye, Çün kaldı Meclis erteye!*"... Sosyal "*Adalet*" Partisi mi başka türlü düşünüyor, yoksa CHP, GP ve ilh. mi?

Mesele Roosevelt "*Sosyologluğu*" ile karıştırmış, "*Mark-sizmin 120 yıl önceki elkitaplarından*" yarım yamalak aktar-malı edebiyat değildir. " *Vatan - Millet - Sakarya*" bitti, "Aç-lık - İşsizlik - Evsizlik" başladı. Mesele, "*Yüksek istihsal se-viyesine götüren yolları bulmak*"ta. Asıl yolu göstermeye sı-ra gelince ne yapıyor?

"DÜŞÜNCE" YERİNE: APOLET - ŞÖHRET

Yönizm, ne "İktisat İlmi"ni, ne "Tarih ışığı" kimseye bırakmıyor. Ve şöyle diyor:

"İktisat ilminin ve Tarih'in ışığında inanıyoruz ki, Özel Teşebbüse dayanan kalkınma yavaştır, ızdıraplıdır, israfıdır, ve... Sosyal Adaletle bağdaşamaz... ve az gelişmiş bir ülkede imkansızdır." (Bildiri, 3/a)

İlle sahneye her çıkan İLK ve SON Peygamber olacak! Oysa, Özel Teşebbüse karşı, benzer bir kanı, Yönizm'den 10 yıl önce söylenmiştir. Ama nasıl? Finans - Kapital terörünün kuş uçurtmadığı DP'ci "zafer" günlerinde bir *Siyasi Parti* Tüzük ve Programına ve Davranış ve Örgütlenişine ekli GE-REKÇE biçiminde.

Bu gerekçe bir Talmut mezmuru gibi Fıstiki makamdan davudi sesle nass okumamıştır. Önce, Mustafa Kemal'in "Vazifeye atılmak için içinde bulunduğun vaziyetin imkan ve şeraitini düşünmeyeceksin!" öğüdü ile, en başta "İSTİKLAL" (Bağımsızlık) ve CUMHURİYET savuncası gereklendirilmiştir. Ardından şöyle denilmiştir:

"Bütün o nedenlerle, bugüne dek gelmiş geçmiş Reform ve Devrim hareketlerimiz hep işverenlerin kanadı ve ruhu ile çırpındı. Gene aynı nedenlerle Türkiye'mizde varolan Partilerin hemen hepsi, o kanadın ve o ruhun ana düşünce ve eğilimlerine dayandılar.

"İşverenler kanadı ile, Türkiye'yi ilerletmek (kalkındırmak) isteyen Partilerin, memleketi gerçekten ilerletmek amaçlarında samimi olmalarından başka birşey istemiyoruz. Ancak Vatan Partisi, o kanadın Türkiye'yi Cennete çevireceğine İNANMIYOR." (Kuvayimilliyeciliğimiz, 1957 baskısı, s. 7)

Dikkat edilirse, burada da bir "İNANÇ" belirtiliyor. Ancak bu bir Nass'lı kuru inanç değildir. Orası hemen belirtilir:

"Bu kanı, kuru bir iddia değildir. Saltanat döneminin Reformlarından, son yarım demokrasi denemelerine dek geçmiş uzun tecrübeler kanımıza durmadan hak vermiştir." (Keza)

Böylece "Genel Durum" konulmakla da kalmamıştır. Durumun bütün ekonomik, sosyal, politik, kültürel ve ilh. yanları ile yönleri, alabildiğine özetle iyice dolu 40 sayfalık açıklamalara bağlanmıştır. Ve bu açıklamaların "ışığında", bir yol daha aynı "inanç" şöyle sonuçlandırılmıştır:

"Bugün, Türkiye'de Vatanını anlayarak seven, Milletine şurla bağlı olan herkes, bizim artık niçin işverenler kanadı ile

yükselmeye ve ilerlemeye inanmadığımızı, yukarıki izahlardan epey çıkarmıştır."

"Neden Vatanımızı yükseltmek için, İŞÇİ kanadını başa geçirmek istiyoruz?" (Keza, s. 29)

Bu soruya da 11 sıkı sayfa içine sığdırılabilecek denli özet karşılık verilmiştir.

Vatan Partisi'nin o İNANÇ uğrunda boğazlanınca savaşımdan 10 yıl sonra sahneye 27 Mayıs ışığında çıkan bu "Sol" eğilim, hiçbir şey olmamış ve söylenmemiş gibi davranabilir mi?

"Batılılaşmış" bir ülkede objektiflik gereği davranılmaz. Türkiye'de davranmakla kalınmaz. Nedenleri uzar. Öyle davranışın sonucu, en azından, Teoriyi köksüz bırakır. Düşünce dünyamızı mahşerleştirerek, her türlü anlaşılır ve tutarlı Pratiği kökünden baltalar. TIP "liderliği"nin Politikada yaptığını, YÖN "ideolojuluğu"nun Teorileştirmesi başgösterir. O zaman "Düşünce" değil, ya "Apolet" yahut "Şöhret" prensipleşir.

"ANLAMI ŞAİRİN KARNINDA" KAVRAM

Yön'ün bütün tezi: "*Kalkınma Felsefesi*". Böyle dramatik bir çabada, en ufak sözcükler doğru ve yerli yerine konulmak ister. Özel teşebbüs her vakit: "*yavaştır, ızdıraplıdır, israfıdır*", ama "*az gelişmiş bir ülkede*" bile olsa ? imkansız" mıdır?

Atatürk'ten Demirel'e dek, hep "*Özel teşebbüs*" "*imkanlı*" kılınmıştır: ızdırabına, israfına bakılmamıştır. Sosyal Adaletle "*bağdaşmadığı*" ise, bir "*İnanç*" konusu değildir. 43 yıllık Türkiye "*özel teşebbüsü*", Atatürk'ün sosyal Adaleti ile mi, yoksa Demirel'in sosyal adaleti ile mi "*bağdaşamadı*"?

Çünkü her çağın kendine özge bir "Sosyal Adalet" olur. Konfiçyüs'ün de, Buda'nın da, Musa, İsa, Muhammed Peygamberlerin de birer "Sosyal Adalet"leri vardır. Modern çağın "Sosyal Adalet" i denince, onun ne olduğunu tanımlamalıdır. Bir *Kapitalist* sosyal adalet var, bir de *Sosyalizm* var. Bilinebildiği kadarıyla "Sosyal Adalet", kapitalizmin sosyalizme karşı "*Siperi saikas*" (Yıldırım savunması) [paratoneri] dir. Bu bakımdan "Sosyal Adalet" sadakası, "*Özel teşebbüs*"ün dengeli ve ömürlü yaşatılma ülküsüdür. Yönizm, özel teşebbüsle kalkınmaya "*inanmıyor*".

Sosyalist "sosyal adalet" mi? Sosyalizm bir dilencilik düzeni olmamalıdır. Ancak, modern toplumda, sosyal sınıflara ve zümrelere göre çeşitli Sosyalizmler bulunduğu için, çeşitli Sosyal Adaletler de türemiştir. Derebeyi sosyalizmi, Burjuva sosyaliz-

mi, Küçük burjuva sosyalizmi... hatta işçi sınıfı içinde Aristokrat işçi ve ilh. zümre sosyalizmleri, hep ayrı ayrı "Sosyal Adalet" sadakacıları icat etmişlerdir. "*Proletarya Sosyalizmi*" bunlardan hiçbirisine inanmıyor. Yönizm ise, "*Sınıf*" sözcüğü önünde allerji duyduğu için, Proletarya sosyalizmine "*inanmıyor*".

Bu şartlar altında, biz kime "*inanalım*"? Böylece "Yönizm'in bir aksium (mütearife) kadar her şeyi ispatlayıcı kriteriyum gibi tartışmasız açık prensip olarak koyduğu "*SosyalAdalet*", her şeyden önce kendisi, varlığı ispat edilmeye, tarif edilmeye, bir mihenk taşına vurulmaya muhtaç, çok üstü kapalı, çok iki yüzlü bir kavramdır. Aydın uyduruğu bir küçük burjuva ütopyasıdır. Bir lastik torbadır; nereye üfürürsen oraya doğru şişer, nereye çekersen oraya uzar, içine ne doldurursan almam demez.

Yönizm'in "*Akılcıl düşünce*"sine hoş gelse bile, her şeyi üzerine oturttuğu Sosyal Adalet'i, -eskilerin deyimi ile- "*Anlamı şairin karnında*", bir hayli şişirme, kof sözcüktür. Şiir, Roman, Edebiyat şişirmeye yarar. Düşünce ve davranış alanında "kafa şişirmek"ten başka pek bir şeye yaramasa gerektir.

II. İSTİSMARI (SÖMÜRÜYÜ) KALDIRMA

İstismarı kaldırmak Sosyal Adaletin ürünü olacaktır. Nasıl?

YÖNİZM'İN "İSTİSMARI KALDIRIŞI"

Yönizm, Sosyal Adaleti "*Devlete*" yaptırdığı gibi "*istismarı*" da gene Devlete kaldırtır. Devletçiliğimiz istismarı nasıl kaldıracak? Yön burada güzel ayetler okur:

"Çalışmayı Toplumun en yüksek değeri haline getirmek, çalışmaya dayanan kazançları yüksek seviyeye çıkarmak Devletçiliğin temel hedefidir. Kol ve kafa gücünü saç tarak geçinenlerin ezilmesine seyirci kalan, arsa spekülâtörlerinin ve ticaret alanında istismarcı mutavassıtların haksız kazançlarına göz yuman ve bu gibilerin bir yüksek Devlet memurundan, fikir ve bilim adamından fazla, kazanmasına ses çıkarmayan bir sistemin, 20. yüzyılda daha fazla sürüp gitmesine imkan yoktur." (Bildiri, 4/d)

Kur'an okumaya ve Destan yazmaya alışkan "müminler" (inananlar) için, yukarı ki sözler, zırlı zırlı "*sosyalizm*" sızan dogmalar, nasslar gibi görünür. Biz Hazreti Muhammed'in son Peygamber olduğunu bilenler, öyle Tevrat ve İncil "*mezamirlerini*" 20. yüzyıl sonrasında gözü kapalı "Amin!"le karşılayamayız.

Çünkü "Yönizm" de hep: "*İktisat ilminin ve Tarihin ışığında*" konuşmak pozundadır. Söylenenleri Bilim ve Tarih ışığına çıkarınca ne görüyoruz? Birer birer izleyelim.

"ÇALIŞMA" NEDİR?

"*Çalışmayı Toplumun en yüksek değeri haline getirmek*" ne demektir? Çeşitli açılardan arayalım:

"Çalışma" sözcüğü Türkçede geniş anlamlıdır. Başlıca iki ayrı sözcüğü içine alır: *Emek - İş...* Emek harcamak da, İş yapmak da *çalışmaktır*. Elbet emek de, iş de toplumca yararlı insan gücü harcamak anlamına gelir.

Ancak çalışmak, emek, iş: Toplumun ayrı sınıf ve zümreleri varsa, her biri için apayrı yönlerde anlaşılır ve kullanılır. Örneğin Kapitalist de "*çalışır*". Onun çalışmasına daha çok "iş" dendi. Tuttu. Kapitaliste "*İş adamı*" etiketi konuyor, işçinin çalışmasına "*emek*" adı veriliyor. Ne var ki, "iş adamı" da sıkışınca: "Şu kadar emek" verdiğini savunuyor.

Demek, çalışma olağanüstü yuvarlak bir deyimdir. Kimin, hangi sosyal sınıf ve kümenin çalışması olduğu belirtilmedikçe, bilimsel bir söz edilmiş sayılamaz. Geçelim.

DEĞER NASIL YÜKSELTİLİR?

Bezirgan Toplumda ister "*en yüksek*" olsun, ister "*en alçak*" olsun, her değeri harcanan yararlı insan emeği yaratır. Değerin yüksekliği, yararlı emeğin ne denli basit veya katmerli oluşuna ve ne kadar zaman sürdüğüne göre belirebilir.

Yönizm "*yüksek*"le hangisini kastediyor? Toplumda bütün emekleri basit olmaktan mı çıkaracak? Yoksa çalışmayı son derece mi uzatacak? Başka türlü "*en yüksek değer*" elde edilemez. Toplumda her emek basit olarak başlar. Gittikçe beceri ve bilgi kazanarak katmerlenir. Anadan doğma katmerli emek olamaz. Yönizm bunun tersini diliyorsa, boşuna kuruntu yapıyor. Emeğin süresini uzatmakla "*yüksek değer*" peşinde ise, Toplumda bütün ileri tekniği yok edip Eski Taş Çağma dönmesi gerekir.

Maksadımız şaka değil. Gerile gerile atılan gelişigüzel sözlerin, ilim açısından ölçülmedikçe, ne gülünç anlamlar taşıyabileceğini anlatmaktır. Bu açıdan, Yönizm'in o kallavi sözü, bilim dışı bir atasyon olur.

Yönizm acaba "*emeğin değerini*" derken neyi düşünmüş olabilir? iki şey akla gelir: 1- *Değersiz emek* görmüştür. Değer

deyince, daha çok *değişim değeri* (mübadele kıymeti) murat olunur. Bir emeğin değişim değerine dönmesi için, *kullanım değeri* bulunmalıdır. Emek bir işe yaramadan harlandı mı, meydana gelen şeyin yararlığı, bir ihtiyacı karşılaması yoktur. O zaman dünyanın emeği harcansın, "*değeri yoktur*". Emek boşuna gitmiştir. Bizde böyle emekler çoktur. Havanda su dövülür. Yön, bu emek israfını Devlet önlemelidir mi diyor?

2- *Emeğin manevi değeri*, yani *emek ve iş*, Türkiye'de kötü ve hor görülür. O da emeğin israfı kadar milli hastalığımızda. Onun için Vatan Partisi Programı şöyle der:

"1- *Mukaddes Cihad ilanı: Bütün memleket radyoları ve bekçileri, sabah akşam ezanlarından sonra, şehir ve köy meydanlarında şu büyük milli hakikati her gün haykıracaklar: "Tarlada, fabrikada, karada, denizde, havada çalışmak, masa başında, salonda, sarayda oturmaktan çok daha üstün şerefli-dir!"... "İnsan için, işten gayrisi yalandır!" (Leyse lil insane illa ma sea!)"*

Yönizm bu iki anlamda konuşuyorsa, önce onu böyle koymalıdır. Sonra, kendisinden Önce konulanların üzerinden atlamak ile bilim yapılamayacağını bilmelidir.

DEĞER: BEZİRGAN YARATIĞIDIR

Asıl problem, Yönizm'in "*Değer*" anlayışındaki acıklı sapıtmadır. Çalışmayı "*değer haline getirmek*", Yönizm'in sandığı gibi, her toplum için geçerli bir olay değildir. Yalnız *Bezirgan Ekonomili* Toplum için vardır: Antika Medeniyetlerin Tefeci - Bezirgan ekonomisi ile Modern Medeniyetin Kapitalist Ekonomisi içinde her çalışma veya emek "*değer haline getirilir*."

Ama, Tarihöncesindeki İkel Komunada olduğu ve Modern Sosyalizmin yüksek aşamasında olacağı gibi, hiçbir çalışma "*Değer haline*" GETİRİLEMEZ. Yönizm bunu bilmiyor mu? Bilmiyorsa, niçin "*Bilim ışığı*" adına konuşuyor? önce öğrensin. Yok, biliyor da öyle söylüyorsa, kimi aldatacak?

Biz Yönizm'i daha masum bir Burjuva dar görüşlü "ekonomi uzmanı" sayalım. O zaman şu sonuca varırız: Yönizm, yeryüzünde *Bezirgan* ekonomili (Antika veya Modern) sermaye düzeninden başka düzenli bir Toplumu görmek istememektedir.

Demek Yönizm, "*İktisat Uzmanlığı*" yüzünden, kabalama kapitalizm dışında Toplum tasavvur edemeyen bir yarım bilgili küçük burjuva eğilimidir. Sosyalizmle uzaktan yakından bir. "*bilimcil*" ilişki iddiasına kalkamaz. Çünkü "İktisat bilimi ve Ta-

rih ışığında" Sosyalizm, her şeyden önce, o burjuva hukukuna temel olan "emeği değer haline getirme" işine son verir.

KAZANÇ YÜKSELTME METAFİZİĞİ

Yönizm'in "Bilim ışığında" asıl karakteri bu olunca, "İstismarı" nasıl kaldıracacağı hikayesi daha kolay anlaşılır.

"Çalışmaya dayanan kazançları yüksek seviyeye çıkarmak Devletçiliğin temel hedefidir" diyor.

Burada artık "Bilim" duruyor. Bir panayır esnafının, her derde deva "Abıhayat" satışı başlıyor. Çalışma kimin (hangi sosyal kümenin) çalışmasıdır? Belli değil. Devlet kimin elindedir? O hiç belli değil. Ama, "Kazançları yüksek seviyeye çıkarmak" cebimizdedir. Arzu eden buyursun. "Bedava" (yahut 1 Yön parasına) sebebiylallah dağıtıyoruz!

Olmaz böyle şey. Hiç değilse "Bilim" adına olmaz. "Çalışmaya dayanan kazançları yükseltmek"... Bakın, bunu Devlet yapabilir. Hele bizde. Yeter ki, kimin, hangi "çalışması" kazandırılacak? O bilinsin.

Finans - Kapitalin çok "zahmetli" bir ölüme mahkum ettiği "Rahmetli" Gürsel Paşa da: "Çalışınız! Çalışınız!" demişti. En çok, saman altından, "Loca" üstünden Finans -Kapital "çalıştı". Önce bütün Entelijans Servislerini, ardından bütün "Siyasi Partileri", en başta İnönü Paşayı "çalıştırdı". Derken, CİA generaline Ankara'da "bir Başbakan arattı." Buldurttu. Şimdi Demirel'i harıl harıl "çalıştırıyor."

"Bilim ve Tarih ışığında", som gerçeklik bu. "Devletçiliğimiz" de ortada, ondan başka hiçbir şey değil. Bu "Devletçiliğin temel hedefi" mi "Kazançları yüksek seviyeye çıkacak?" Ortada başka "Devletçilik" bulunmadığına göre...

İmdi, her çalışmanın kazancı yükselecek mi? Kuruntuya gerek yok. Kapitalist de çalıştığını, gece uykularını kaçıırca çalıştığını iddia eder, memur da, köylü de, esnaf da, işçi de, aydın da çalışır... Devletçilik bunlardan hangisinin kazancını yükseltecek?

"Kapitalist çalışmaz, çalıştırır" denecek. Peki, çalışanlarla çalıştıranların bulunduğu bir toplumda mıyız, değil miyiz? Kazanç yükseltme: *Metafizik* "Felsefe" değildir.

İKİ TİP: DEVLET VE KAZANÇ

Dünyanın her yerinde kazanç yükselme ve alçalması, Toplumuna ve Devletine göre olur.

Önce Toplumuna bakalım. Devletin kazançlarla uğraşması için ilkin var olması, bulunması gerekir. Tarihöncesinde Devlet yoktur. Kimse de kazancını Devletçilikten bekleyemez. Kazanç, zenginlik, sınıf ayırtları olamaz. Yüksek Sosyalizm konanğında da, sosyal sınıflar gibi Devlet de olamaz. Dolayısı ile, bulunmayan Devletçilik ne çalışmayı, ne çalışmamayı etkileyemez. Ve insanlar, şu veya bu nedenle "*çalıştıkları ölçüde kazanç*" denilen Bezirgan hukukunu unuturlar.

Yönizm, çalışmaya kazanç sağlayan bir Devletçilik düşündüğü için, sınıflı toplumun düşünürüdür. Sosyal sınıfların ermediği bir Toplumda yeryüzü iki tip "Devletçilik" biliyor:

1- *Kapitalist Devlet:* Finans - Kapitalist hegemonyasında, Tefeci Bezirganlarla hacıağa, eşraf ve benzerlerinin kazançlarını yükseltir.

2- *Sosyalist Devlet:* İşçi Sınıfı hegemonyasında, köylü, esnaf, aydın küçük burjuvaların kazançlarını yükseltir.

Bu iki tip dışında bir Devlet ve Devletçilik, kırgın çöl yağmuru kadar bile ömürlü olamıyor. Yönizm, Devletin karakteristiğini "*kazanç yükseltici*" saymakla, daha ömürlü bir "yeni" Devletçiliği, kuruntu evinden (hayalhanesinden) başka nerede "Bilim ve Tarih ışığına kavuşturabilir?

Hakkını büsbütün yemeyelim. Yön'ün daha sonraki sözlerini unutmuyoruz. Ne güzel tekerliyor. Yönizm'in "*İstismarı*" kaldıracak "*Yeni Devletçiliği*" başlıca üç lekeden veya illetten uzak duracaktır. Nedir onlar?

GÜCÜ, SATANI "EZMEME" MEZESİ

1- "*Kol ve kafa gücünü satarak geçinenlerin ezilmesine seyirci kalan*" Bir Devletçilik olmayacak.

"*Kol ve kafa gücü satımı*" devam edecek. Yalnız "*ezilmesine seyirci*" kalınmayacak. Allah için, bugün Demirel Devletçiliği "seyirci" mi kalıyor? Örgütsüz ve sessiz biçare esnafçıkların, köylücüklerin, aydıncıkların yaralarına geceli gündüzlü en ağır kesici afyonlu macunları sıvanıyor. Başı bağlanmış işçilerin ise, kimi grevlerini "iptal" ediyor, kimi sendika gangsterleri ile patronlar arasında kırışma yaptıran Bakan ve benzerlerini ulaştırıyor.

Hem "*Ezilmek*" nedir? Bir şiir ve roman bezirganlığına me-me. "*Kol ve kafa gücünü satın*" alanlar düzeni, yani *Kapitalizm*, ne zaman emekçileri *ezmiş*, ne zaman "*ezmemiş*" sayılacak? Bir insan, başka birçok insanı "*ezmeden*" nasıl işletip,

onun yarattığı *artı - değeri* elinden alabilir? "*Ezmesiz*" lokanta dükkanı olabilir, ama "*ezmesiz*" "*sömürü düzeni*", *Yönizm'in* meze dükkancığında başka nerede "alınıp satılır?"

"*Bir hiç için, birçok gürültü*" (Şekspir)

SPEKÜLASYONA GÖZ YUMMAMA SALÇASI

2/a- "*Arsa spekülâtörlerinin ve ticaret alanında istismarcı mutavassıtların haksız kazançlarına göz yuman*" bir Devletçilik olmayacak.

Kimdir o "*arsa spekülâtörleri*"? Yüzeyden içe inelim.

a) En yüzeyde, her büyük şehrin her köşe başında yuvalanmış "*Emlakçı*" örümcekçeğizleri dizilirler. Bu zavallıların çoğu, "*asker sivil bürokrat'tktan* emekliye atılınca aç kalmamak üzere, son tasarrufunu da "emlakçılıkta" eritmeyi deneyen yarı kapıkulu, yarı Devletçilik işsizleridir. Arsa spekülasyonundan başka birşey yapmıyorlar.

Devletçiliğimiz onlara mı göz yummayacak?

b) Emlakçıların arkasında, şehrin şu veya bu semtinde, yahut dışarılarında, babasından, dedesinden bir arsacığı veya tarlacığı kalmış kimseler. Kapitalizm geliştikçe, köyden şehire işsizler akın etti. Yollar asfaltlandı. O yeri, atası 100 pankonota almışken, çocuğuna 100 bin lira veriyorlar. Çocuk 1 milyon istiyor. Bu, apaçık arsa spekülasyonudur. Çünkü, arsa sahibinin en ufak emeği, en basit zekası bir katkı yapmamışken, çoğu kör tesadüfle milyoner olması önündeyiz.

Ülkede kapitalizm sürüp giderken, en ülkücü geçinen Yönizm ideologu veya keskin komünist, bunamadıkça, milyonluk arsasını 100 kağıt liraya başkasına sunar mı? De-lirmedikçe, "arsa spekülâtörü" durumunda kalacaktır.

Devletçiliğimiz onlara mı göz yummayacak?

c) En geride, hiçbirisi "*Arsa spekülâtörü*" sıfatını üstüne kondurmayan asıl Finans - Kapitalistleri (Banka, Şirket ve Toprak Ağa ve Bey Efendileri) izleyelim. Şehrin en büyük arsalarını yok pahasına kapatırlar. "*Halka hizmet*", "*Evsizleri mesken sahibi etmek*" için, Devlete bir göz kırpar. Hazine, kasalar ona kredi olur. Belediyeler ve Devlet onun yerlerini asfaltlar, elektrikler, telefonlar. Milyonların dansı göz karartır.

Devletçiliğimiz onlara mı göz yummayacak?

"*Hadi canım sen de*" Onlar hangi *Yabancı Sermaye'nin*, ne remizi bayındıracağı ve hangi "*Devlet teşebbüsü'nün* ne gibi planlar kotardığını, ahbapları Bakanın masası üstünde "*te-*

sadûf okumuşturlar. Ve Yöniizm'in öylesine özlediği "*İstihsal Seviyesini*" yükseltmekten başka amaç gütmemişlerdir ki!

Tek tek kişiler şöyle dursunlar. Beş altı yüzünü Yassıada Yüksek Olağanüstü İhtilal Mahkemelerine verdik. Menderes'in cimbiz parasından başka "Kanuna aykırı" bir yer veya para spekülasyonunu bulabildik mi?

Bulamazdık.

SÖMÜRÜSÜZ TİCARET MASALI

2/b- Çünkü, biz (yani Yöniizm): "*Ticaret alanında istismarcı mutavassıt*" ile "*Haksız kazançları*" mikroskop veya teleskopla arayacaktır. "*Ticaret*" yerinde duracak. Biz onun "Haklı mı, haksız mı olduğunu yoklayacağız. Ona göre "İstismarı Sömürü" var, yok diyeceğiz.

Bunu teker teker yapmak için, şimdiki yarım ila bir milyon Devlet kapikulunu kaç on milyona çıkaracağız? Her kapitalistin işyerine beş on tane, evinin kapısına, otomobiline, mutfağına, telefonlarının başına, salonuna, poker masasına, yatak odasına, karyolanın altına kaçar tane "*zehir hafiy*e" sokmalıyız ki anlayalım: "*istismar*" yaptı mı, yapmadı mı? Yaptıysa ne demek? Hem kapitalist olacak, hem "istismar" yapmayacak?... Bir işgücünü veya malı alırken satıcısını, satarken alıcısını kızıklamadan nasıl "Ticaret" edecek?

Evet, Yöniizm "*Ticarette istismarcı olmayan haklı kazancı*" tarif etmediği için, Timurlenk'ten daha korkunç bir sosyal işkenceli keyfi idare olacaktır. Kapitalistler öyle bir "Sosyal Adalet"ense, bin kez Komünizme kucak açacaklardır. Komünistler ise, Kapitalizmi en hinoğluhince sürdürdüğü için onu affetmeyeceklerdir.

Yöniizm, o "*istismarsız mutavassıt*" veya "*haklı kazanç*" prensiplerini hangi Toplumda bulmuş? Hiç söylemiyor. Biz arayacağız. İnsanlık tarihinde öyle şey olmuş mudur? Olmuştur. Ne zaman? İlk Sümer Uygarlığının Ur Kentinde, henüz "*Bezirgan sınıfı*" doğmadan, öyle alışverişler olmuş sayılabilir.

Her küçük üretmen, kendi ürününü birkaç bin nüfuslu Kent (Site) pazarına çıkarmıştır, denir. Öyle tek tek saf üretmenler pek gerçek değilse de, kimi ekonomi ilişkilerini aydınlatmak için ipotez olağan sayılmıştır. Karşılıklı iki üretmen, kendi ürünlerini değiş - tokuş ederlerken, haksız kazanç düşünmemiş sayılırlar.

Bunlar üretmenlerin kendileri. Ya "*mutavassıflar* Tapınak adına Kent'in buğdayını alıp uzak illerdeki madenlerle değiş

eden bir aracı vardır. Ona Sümerce "*Tamkara*" deniyor. Aracı Tamkara namuslu kaldığı sürece, güttüğü Kervanlı alışverişte "*İstismarsız mutavassıt*" olmuştur, denilebilir. Çünkü Kamu adına aracıdır.

Ama bugün Ur çağından 7 bin yıl uzaktayız. Tamkara'lar, ta o zamanlar haksız kazançla sömüren, aracı Bezirganlar haline gelmişlerdir. O gün bu gün türü yitmiş Antika alışverişi Yönizm nereden çıkarıyor? Kendi küçük burjuva eğiliminden. Emperyalizm çağında, "**Sefaletin Felsefesi**"ni yazan esnaf kafalı Prodhon gibi, bizim kapıkulu kafalı Yönizm'imiz de "*Kalkınmanın Felsefesi*" diye tutturuyor. Karl Marks'ın çoktan öldüğüne güvenerek, Türkiye'nin küçük burjuva yığınlarına, yıllanmış "Hayalci Sosyalizm"i bir "*Yeni Devletçilik*" diye yutturacağını umuyor!

Bunu kendisi de ağzından geçiriyor.

ZİLLER KAPIKULLARI İÇİN ÇALİYOR

3- Yönizm 3. olarak diyor ki:

"Bu gibilerin (arsa spekülatoörleriyle sömüren aracılardan) bir yüksek Devlet memurundan, fikir ve bilim adamından fazla kazanmasına ses çıkarmayan bir sistemin 20. yüzyılda daha fazla sürüp gitmesine imkan yoktur." (Bildiri, 4/d)

Gerçi burada bir örnek veriliyor. Ama, onu seçmek bile bir içgüdüğü gösteriyor. Yüksek memur da, fikir adamı da burjuvalaşmadığı ölçüde, bir küçük burjuvadır. Yönizm o kümeleri, tahrik ediyor. Onların bile "*Alçak memur*" kesimini değil, "*Yüksek*"lerini öneriyor. Vurguncu, neden "*Yüksek Devlet memurundan*" fazla kazansın?

Demirel de bunu anladı, CIA da. 27 Mayıs'tan sonra verilen primler, yapılan zamlar, vurguncularla aydın Kapıkulları arasındaki uçurumu kaldırma uğrunda birbirini kovalıyor. Ne yaparsın ki, tüm dünya çapul edilmedikçe, Amerika'nın "Ak yakalıları" gibi, vurguncununkiyle yarışan bir "*Yüksek memur veya Bilim adamı*" kazancı Türkiye'de kolay sağlanamaz.

Beride Yönizm, dünyayı (Türkiye dünyasını) o "*Yüksek*" kapıkullarından başkası ile Cennete çeviremeyeceğine inanmış. Pek parlak "*Bildiri'nin* en son Ayeti şerifi şudur:

"Bugün içinde bulunduğumuz buhranlardan kurtulmanın BİRİNCİ ŞARTI'ni, Türk toplumunun çeşitli kesimlerinde GÖREV almış olanların ve MİLLET KADERİNE HAKİM olabilecek mevkilere gelmiş bulunanların, düşüncelerini açıkça ortaya koyarak, bir temel KALKINMA FELSEFESİ etrafında birleşmelerinde görüyoruz."

Anlaşıldı mı?

"Kalkınmayı hızlandırmak", "Milli gelirdeki artışların önemli bir kısmını tasarrufa yöneltmek", "Vergi adaletini sağlamak", "Sendikaların kuvvetlendirilmesi", "İstihsal kooperatiflerinin geliştirilmesi", "Küçük sanatlarda kooperatifçiliğin yaygın hale getirilmesi", ve ilh., ve ilh... 100 yıldır sağda solda atılmış -işçi sınıfı dışında- bütün burjuva reform önerilerini kimler becerecek? "Millet kaderine hakim olabilecek mevkilere gelmiş", "Görevli" Kapıkulları!

FELSEFE: "YEM BORUSU"

Kapıkulları isteseler "Yeni Devletçilikle *"istismarı"* kaldırabilirler mi? Bir gelenekleri var: 500 yıllık Osmanlılığı *"Devlet Sınıfları"* olarak "İdare" etmişler. 500 Finans -Kapitalist ile 5000 Tefeci - Bezirgan Hacıağanın sömürebildiği yığını neden 500 bin Kapıkulu güdemesin? Zati, görünüşte "güden" kim?

Ancak, o görünüş: "Olsa ile bulsa, bir araya gelse" *felsefesidir*. Bırakalım, Osmanlı İmparatorluğunu nereye dek "gütüklerini". Cumhuriyette, *Komprador* burjuvaziyi kaldırıp, yerine *Finans - Kapitali* oturtan kim? 27 Mayıs'ta, *Finans - Kapitali* birkaç gün "hop oturtup, hop kaldırttıktan" sonra, yalnız *"yüreğini kaldırmak"*la bırakıp, Milleti haraca kesen *"Tasarruf Bonusu"* yolundan *"Hızla kalkındıran"* kim?

Eğri oturup doğru söyleyelim: *"Yüksek memur ve Fikir adamı"* dediğimiz *"Yüksek Kapıkulları"*dır. Kimseyi suçlamak aklımızdan geçmesin.. Olaylar, olaylardır. *"Alçak memur ve Fikir adamı"* da, kuzu gibi, o *"Yüksekler"*e uyuvermiştir. Ne yapsın biçare? O da, eski *"İltimas - Maden ihas - Delkitemas"* üçüzünün yaratığıdır. Ve Ispartalı usulü: Yakalanmamak şartıyla ne denli çalarsa o denli "becerili - sorumlu - şerefli" sayılıp "yükselmeye" eğitilmiştir. *"Gizli işsizlik"* gibi, Toplumunu kasıp kavuran, *"Gizli Kayırma (iltimas) - Rüşvet - İrtikap - Suyuistimal - Suyu Arama"*, Sömürüde büyük hırsızlarla *"suç ortaklığı"* kompleksine düşmenin ezeli, sınıanmış yolu değil midir?

Bununla, *"Kapıkulundan hayır yok!"*, onu, *"Potansiyelini, çöplüğe atmalı demek istemiyoruz. Onun, "Devlet demek ben demekim" kuruntusu uyarılmalıdır. O kapıkuludur. Devlet egemen sınıfındır. Modern toplumda Modern Sosyal Sınıf iki kamptir: Burjuvalar - Ağalar kampı; Proletarya kampı. Bu sosyal temel açık konmadıkça her "Devletçilik" adam kandırma oyununa döner.*

Onun için, 1961 yılı "*Sürüp gitmesine imkan yoktur*" sanılan sömürü sistemi "*sürüp gitmiş*"tir. Çünkü, toy "*İktisat Uzmanı*": "*Özel teşebbüs kâra dayanır*" sanmıştır. "*Kâr*" kapıklarının cebine girerse "*Devletçilik*" güneş olur, sanmıştır. Hayır: Özel teşebbüs bir Sosyal Sınıfa dayanır. Kapıkulu modern bir "*Sosyal Sınıf*" değildir. Hangi sınıf maaşını ve konforunu sağlarsa, ona "*Kul*" olur. Realite bu!

En "*Hasbi Devletçi*" Yönizm dahi, "*Kalkınmayı hızlandırmak*" istedi mi, o "*maaş - Konfor*" güvencesi "*Vergi*"ye şöyle göz kırpmıyor:

"*Belli başlı tasarruf kaynaklarından biri olan VERGİLERDE VERİMİN ARTTIRILMASI, Devletçilikle mümkündür.*" (Bildiri, 4/a) buyuruyor. Ve "*Yüksek gelirlere alınan vergilere karşı bugün yöneltilen en önemli itiraz, bunların yatırımları azaltmasıdır.*" diyor. Ve ütopyasına "*Yüksek gelir*"lileri inandırmaya (kandırmaya!) çaballıyor.

Böylece, hiçbir şey yapamayanların ,her şeyi söylemek logoresine tutuluyor. "*Kalkınma Felsefesi*" dediği şey, Kapıkulu-na "*Avunma Felsefesi*" = *Yem borusu* oluyor.

ÖĞRENCİ OLMADAN BİLGİNLİK

Bütün o "*Yüksek*" kuruntular nereden geliyor? Kuşku yok, "*Aydın*" dediğimiz modern küçük burjuvanım Antika örneği gibi hem "*iki cami arasında biynamaz*" kalması, hem de bu vurguncular ülkesinde, bir gece ansızın milyoner olduğu gibi, keskin iki üç çıkışla, önüne ardına bakmaksızın, kestirmeden "*Yüksek... Fikir ve Bilim*" tepesi olma aşkıdır.

Fikir ve Bilim ise, Marks'ın dediği gibi, şahikadır. Oraya asfalt yol yoktur. Bir ömür boyu uçurumlu patikaları aşmak vardır. İktisat Bilimi, "**Das KAPİTAL**" şahikasından sonra, burjuva vulger ekonomi bataklığında açmış çiçeklerle kavranamaz. Marksist ekonomi dışında ciddi ekonomi bilimi kalmamıştır. Marksist ekonominin alfabesi olsun iyi kavranmadıkça, hiçbir temelli Toplum konusu anlaşılabilir.

Yönizm'in sosyal eğnimi bir yana bırakılırsa, yanılmalarının teknik nedeni, Marksizm'in alfabesini "*tenezzül*" saymasında toplanıyor. Her genç Yön'cü, azıcık hava satış yaptırır yaptırmaz: "*Artık alim olduk*" kompleksine uğruyor. Bu yol Marksizm'in alfabesi aydınlanmadan, "*Cebr'i ala*" sı üzerine dokt fetvalar ortalığı çınlatıyor.

Marksizm'in Alfabetesi, insanı kolay sapıtmalardan koruyacak en sağlam pusuladır. O pusulanın ibresi, *Emek -İşçidir*. Emek kavramını bütünüyle incelemeden hiçbir ekonomi problemi nasıl çözülemezse, İşçi Sınıfı bütünü ile araştırılmadıkça hiçbir *sosyal* ve *politik* problem de çözülemez.

Örneğin, DEĞER sözcüğünü mü ağızımıza alıyoruz?

Toplumda emekten başka değer kaynağı yoktur. Bunu hatırlamak ve hatırlatmak kimsenin gücüne gitmemelidir. Antika eserlerin, Toprağın *değeri* yok, arz ve taleple beliren *fiyatı* vardır. Devletçilik de öyle. Bezirgan Devletçiliği ise, Emeğin değere dönmesini savunur. Ama, emeğin değerini (yani bir malın içinde buharlaşan emek miktarını) dünyada hiçbir Devlet ne yükseltebilir, ne alçaltabilir.

Bezirgan Toplumun ulaştığı üretim tekniğine ve metoduna göre bir malın elde edilmesi için gereken ortalama toplumcu emek miktarı, yahut değer, daha yüksek veya alçak olur. Üretim münasebetlerinin (sınıf ilişkilerinin) ürünü olan Devletin ne haddine, emeği yüksek yahut alçak değerli yapmak!

Görüyoruz. Kimi sözler harcanırken, bilim anlamlarını tanımak gerekir. Hele bu sözler Sosyalizm karşısında söyleniyorsa, daha tetik davranmalıdır. D. Avcıoğlu'nun, S. Divitçioğlu'nu sıkıştırırken söylediği gibi, insan: *"Marksizmin elifbasi üzerinde tartışmak zorunda kaldığı için mahcup ve üzgün"* düşer. (Yön, 8 Temmuz 1966, s. 11)

III. PLANI İNDİRMEK

DÜNYANIN YENİDEN YARATILIŞI

27 Mayıs'tan önce ve sonra, Menderes'ten Bölükbaşı'ya, İnönü Paşa'dan Demirel Bey'e dek bütün politika *"üstad"* larının seçim kampanyalarında saçıkları slogan... Dikkati çeken aynı Fikir - hap: *"Hızla kalkınma"* için *"Plan"* oturtmasıdır. Bu hap politika üstadlarımızın ağızlarında nasıl yaldızlanır? Biliyoruz. Mesele hapın yaldızında değil, içindeki cevherdedir. Yönün ağızında *"Plan"* hap hangi *cevheri* (özü) taşıyor? Az ayrıntısıyla inceleyelim.

Türkiye'de *Plan* sözü kimden çıktı? Emperyalizmden. Uluslararası Finans - Kapital Türkiye'yi torbada keklik edince, sömürsünü bir *Plan'a* bağlamak istedi. Ve politikacılarımızın ağızına Plan sakızını verdi. Emperyalizmin *"Plan"* dediği şey *Tekel*'dir. O oluştan *"Tekelci"* anlamına gelen *"Devletçi"*dir de. Yalnız bu iki adı kullanmaz.

Yön Devletçi - Plancıdır. Ve Devlet Planlama Teşkilatını beğenmez. Der ki:

"Türkiye'nin kalkınmasını belli bir siyasi amaca yöneltmek, siyasi iktidarın emrinde teknik bir organ olan Devlet Planlama Teşkilatının yetkisini aşan bir iştir." (Bildiri, 2/c) "Plan, iktisadi hayatı istenen amaçlara zamanında ve bütünüyle yöneltmeye imkan verecek yetkilerle araçları da beraberinde getirmelidir... Bunu sağlayacak belli başlı şartlardan biri, iktisadi hayatın çeşitli kesimlerine hakim olan kilit sanayilerin Devlet elinde bulundurulmasıdır. Devletçiliği, ciddi bir planlamanın vazgeçilmez unsuru sayıyoruz." (Bildiri, 4/b)

Yani: Devletçilik her şeye, Plancılık ise Devletçiliğe "hakim" olacak; Dünya tersine dönecek!

Biliyoruz, plansızlık: Kapitalist üretimin karakteristiğidir. 19. yüzyılın klasik buhranları, o plansızlığın ürünü idi. Bilimcil sosyalizm "iktisadi hayatı bütünüyle" planlamaktır. Böyle bir "ekonomik plan" ne ister? Onu uygulayacak Sosyal Sınıf ve Sosyalist Partisi. Yön ne yapıyor? "Sınıf" mı? Allah göstermesin! Teşkilat mı? Üç bin lira maaş veren Sendikadan başkasına girilemez. Yalnız şöyle yazılır:

"Fakat, ağırlık merkezi özel teşebbüs olan bir iktisadi sistemin bugünkü yapısıyla Türkiye'nin hızla ve sosyal adalet içinde çağdaş uygarlık seviyesine erişebileceğini sanmıyoruz." (Bildiri, 3/a)

Nedenleri? Yön, 30 yıl önceki "Kadroculuk" gibi Yahudi yalvaç pozunda, Talmut talkını veriyor. Kendisinden önce yapılmış izahları (doğru - yanlış) yok sayıyor. Sosyalizmi ise ağzına almıyor.

Yeryüzünde her şey Yeni - Yönizm'le başlayacak!

"YENİ" Mİ, "KRİPTOCULUK" MU?

Nasıl bir düzen gerek? Yön açıkça "sosyalist" demez. Demesin. Söylediği *bütünleme* plan sosyalizmden başka yerde olamaz. Öyle ise Yön "ürkek sosyalisttir, yahut "hür basının deyimiyle "Kripto - sosyalist" (Saklı sosyalist)... Saklanmaya 27 Mayıs'tan sonra o denli hacet var mı? Bu bir. Diyelim ki adamlar tedbirli. Yalnız ikincisi var. Yön bir (hep gene Yahudi yalvaç edasıyla) kehanette bulunuyor:

"Türkiye'nin iktisadi hayatında özel teşebbüsü ve Devlet teşebbüsünü birlikte yaşayan karma bir sistem kalacaktır." (Bildiri, 3/a) diyor. Oysa bu kanı geleceğe ait bir ihtimal değil-

dir. Koalisyon hükümetlerinin (Demirel-İnönü-Bölükbaşı-Alican vb. lerinin) her günkü *Ürkek Kapitalizmleridir*. Onlar, halkın önünde, bir avuç Bezirganı Devlet eliyle zengin edeceklerini söylemekten ürkmekte haklıdırlar. Yön "*Karma sistem kalacaktır*" garantisini veriyor. 27 Mayıs'tan sonra bunu ona soran var mı? Kalmış, gidiyor karma karış!

Görüyoruz: "*Özel teşebbüse inanmıyorum*" demek de, "*Karma ekonomi kalacaktır*" buyurmak da "*Yeni*" bir şey değil. Yeni olan şey, söz kalabalığı arasına karışan bindiği dalı kesme saçmalığıdır.

Yön bir yandan, *Devlet Planlama Teşkilatı'm* yetersiz buluyor. Öte yanda, *Karma Ekonomi* kalacak derken, kendi sözünü baltalıyor. Toplum ölçüsünde plan ancak sosyalist bir toplumda olur. Özel teşebbüs demek, birbirinden bağımsız, plandan "*hür*", yani *anarşik* üretim demektir.

Amerika'nın her tröstü, birkaç Yakınoğu devletinin bütçesini satın alacak büyüklüktedir. Onun için, Amerika, krizleri "*amortize*" edecek, yahut alacaklarını tekelden garantiye bağlayacak "*planlar*" yapmaksızın Emperyalizmini ayakta tutamıyor. Bu durum Amerikan kapitalizminin *Planlı Ekonomi'ye* dayandığını gösterir mi? Asla.

Yön: "*Biz kilit sanayii Devlet eline*" veren "*ciddi bir planlama*" istiyoruz diyecek. Amerika'da bütün ekonomi 200 ailenin, bu 200 aile de 8 merkezin tekeli kontrolünde. Yalnız General Motors firmasının 1962 net kârı 14.5 milyar lira: Türk Devletin bir yıllık haydan gelip huya giden bütçesi! Yalnız Rockefeller firması 70 milyar dolarlık (700 milyar resmi kurla Türk lirası) Amerikan sermayesine hükmeder. Senin "*cari fiyatlarla*" 1962 istihsal sektörleri bakımından milli gelirin 54 milyar Türk lirası. (Rockefeller'in: 13'de 1'i). Yalnız General Motors'un 1962 sermayesi 146 milyar. Senin "*gayri safi sermaye teşekkülü*" 8 milyar. (Bir Amerikan firmasının: 8 de 1'i). Onun için Amerika nice "*Bağımsız Devlet*" dediklerinle, kedi fareyle oynarca oynayabiliyor.

Bu Amerikan özel sermayesi, "*Kilit sanayii*" senin Devletinden daha geniş ölçüde tekelinde tutuyor. Amerika ekonomisini it sürüsü kadar kalabalık "*menecerler*" aracılığı ile kontrol edip "*planlıyor*". Yön, Amerikan ekonomisinin "*ciddi bir planlamaya*" girdiğini öne sürebilir mi? Bilmiyoruz, ama zannetmiyoruz. Amerika'da *iktidar* (yani Devlet): Özel teşebbüsün emrindedir. Özel teşebbüsün tekelciliği, Toplum bütününe plan yapmaz, *kâr*

için *rasyonalizasyon* yapar ve ancak *plansızlık* sayesinde yaşar. Amerikan tekellerinin sağ kalması: 1) Kendi ülkesinde geniş bir tekel dışı bırakılmış "*vahşi*" özel sektörün plansızlığına bağlıdır; 2) Dünyada, dağınık özel teşebbüs topluluklarının anarşik ve bilinçsiz sömürge olarak kalmalarına bağlıdır. Amerikan tekelliliği ve Devleti, Amerika'da ve dünyada plansızlığın kendisine sömürge ettiği "ufak"larla "vahfli"ler zararına ayakta durabilir.

TÜRKİYE'NİN GERÇEKLİĞİ

Onun için biz küçük Türkiye ekonomisini planlamalı mıyız? Elbette. Ama bugünkü "*karma ekonomi kalacak*" dedik mi, Amerikan tekellerinin işine gelecek "*planlama teşkilatından* başkası *gerçeklerimize* uymaz. Rakamlar ortada.

Gayrı safi sabit sermaye teşekkülü toplamı içinde Kamu sektörümüzün payı 1956 yılı %46.9 iken, 1962 yılı %47.1 olur. 5 yılda Devletçiliğimizin sermayesi binde 2 artar. Fakat bu artış içinde konut, bina ve inşaat büyük yer tutar. Asıl sermayenin teknik yanı, *Makine ve teçhizat* o beş yıl içinde, Özel kesimde 4.1 kat arttığı halde, Kamu kesiminde 3.1 kat artar. Yani, binde 2 ilerlemiş gibi görünen Kamu kesimi, gerçekte binde 330 nispetinde gerilemiştir.

Yarış, sırf sermaye artışı bakımından özel kesime kazandırılmıştır. Karma ekonominin Türkiye'de uygulanışı, Özel sermayeyi geliştirmek içindir.

Bugünkü *Devletçiliğimiz* budur. Millet Devlete çuvalla verecek, Devlet de özel teşebbüse torba torba dağıtacaktır. Devlet *Özel teşebbüsün* siyasi hegemonyası altında kaldıkça, başka bir sonuca sırf *Devletçilikle* varılamaz. Yön "*varılır*" derse Milleti aldatmış olur. Olmayacak duaya amin dedirtir. Yön'ün böyle sahte bir inanç yaratması yersiz olur.

Türkiye'de sahiden planlı ekonomi isteniyorsa, Devletçiliğimizi, Finans - Kapital ile Tefeci - Bezirgan *tekelinden* kurtarmak birinci iştir. Bu iş, halkın *gerçekten* siyasette söz sahibi olmasıyla başarılır.

Ancak o zaman: "*İkinci bir Kuvayımilliyeye seferberliği gerektir...* Bu mübarek iktisadi kuvayımilliyeye seferberliğimizin güdücü ruhunu, -basta işçi sınıfımız gelmek üzere,- cahil, alim, köylü, şehirli... bütün değer yaratan iyi niyetli vatandaşların, tamimle aşağıdan gelme ve tamamıyla serbest (Teşebbüs - Teşkilat - Kontrol)larında bulunur; ve bu emelle, bütün organlarda bilfiil müstahsiller (eylemcil üretmenler) çoğunlukta gö-

rülür, yarımız olan kadın ön safta bulunur, gençliğe sonsuz inanılır." (Vatan Partisi Anatüzüğü, s.1)

Bu siyasi çaba başarılmadıkça, plancılık istediği kadar göklerle çıkarılsın, yapılacak bütün planlar: Amerikan *tekellerinin* ve yerli *Demirellerin* göstereceği "Yön"de yürür. YÖN böyle bir Yön müdür? Herhalde olmamalı. Gerçeği görmüyor mu? Görüyor. Buna karşı ne yapıyor? (Yapmak şöyle dursun, ne düşünüyor?)

DÜNYAYI TERSİNE ÇEVİRME

Yön, "*Türkiye'nin kalkınmasını belli bir siyasi amaca yöneltmek*" istiyor. O siyasi amaç nedir? Besbelli (ürkek veya atak) "*Sosyalizm*" olacak.

Sosyalizm amacına varmak için ne gerekir? Yukarıda dedik. Devlet planlaması gibi bütün Devletçiliğimiz de, gerçekten halkçı, halkın (*Aşağıdan ve Serbest Teşebbüs -Teşkilat - Kontrol*)una. dayanmış bir "*siyasi iktidarın emrinde*" olmalıdır.

Yön tam tersini istiyor. "*Siyasi iktidarın emrinde teknik bir organ*" olmayacak bir "*Planlama teşkilatı*" tasavvur ediyor! Dünyanın her yerinde, Teknik ve ekonomi planları, siyasi iktidarların emrindedir. Demokratik İngiltere'de de, Faşist Almanya'da da, Komünist Sovyetler Birliği'nde de bu böyledir.

Yön, Türkiye'de bunu tersine çevirebileceğini umuyor. Hem kalkınmayı "*siyasi bir amaç*"a yöneltmek istiyor, hem yöneltmeyi yapacak "*siyasi iktidar*"\ (ki Devlet demektir) "*Devlet Planlama Teşkilatına*, emir veremez hale sokmak istiyor. Neden? Çünkü bugünkü siyasi iktidar, AP'nin elindedir.

27 MAYIS ÜTOPYASI

Bunu bildiği halde, siyasi iktidardan bağımsız bir Devlet (olabilirmiş gibi) istiyor Yön. (İsteyenin bir yüzü, vermeyenin iki yüzü kara, diye besbelli) *iktidara kafa tutan bir Devlet*, daha doğrusu *Devlete karşı Devlet*. Yön'ün bütün "*Felsefesi*" bu "*Yeni Devletçilik*" prensibini keşif ve icat etmiş olmasına dayanıyor. Çok "*orijinal*". Bu orijinallik Yön'e nereden geliyor?

27 Mayıs'tan. 27 Mayıs'a nereden geliyor? Osmanlı İmparatorluğu geleneklerinden, Ala. Demek Yön'ün icadı büsbütün temelsiz değil.

Osmanlılıkta Devlete karşı Devlet, Padişaha karşı Yeniçeri kazan kaldırması idi. Cumhuriyette Devlete karşı Devlet, Türkiye Silahlı Kuvvetlerinin DP hükümetini devirmesi oldu. Demek Tarihte, Yön'ün kuruntuda kurduğu gibi paradokslar olur-

muş. Yeniçeri'lerin kazan kaldırmaları Tarihe karıştığına göre, Yön 27 Mayıs'ın mı ideologudur? Pek benziyor.

Ancak, o gibi değişiklikler, adım başında gelmez. Gelse de, o geliş onları getiren sosyal, ekonomik ve politik SINIF eğilimlerinden aldığı amaçla yönelir.

Bu amacı, bizim uyduracağımız ütopyik "*Devletçilik*" kuruntuları değil, ortada duran gerçek Devletin sahibi, belirli sosyal sınıflar etkiler. Yön'ün tüm hiçe saydığı o etkiler ise bu *sosyal sınıf* determinizmidir. Yön ise, bir topluma sosyal sınıflar üstünde "*Yön verebilecek*" insanlar bulunduğunu savunuyor.

"SINIF" YERİNE "KİŞİLER"

"Planların yön kazanması ve başarıya ulaşması ancak Türk toplumuna Yön verebilecek durumda bulunan çevrelerin açık bir kalkınma felsefesi üzerinde anlaşmalarıyla mümkün olacaktır." (Bildiri, 2/c)

Bildiri'sini de o "*çevreler*"den derlediğini yazıyor:

"Hazırlanan bildiri Türk toplum hayatının çeşitli kesimlerinde görev almış kimselere danışılarak, onların fikirleri göz önünde tutularak meydana getirildi." (Bildiri, Başlangıç)

Ve tekrar ediliyor:

"...Kurtulmanın birinci şartı, Türk toplumunun çeşitli kesimlerinde görev almış olanlar ve millet kaderine hakim olacak mevkilere gelmiş bulunanlar, düşüncelerini açıkça ortaya koyarak, bir temel kalkınma felsefesi etrafında birleşmeli.. "

En son "*Felsefe*" bu! Adı, sanı belirli olmayan "*Çevreler*" . Bunlar tüm Küçük burjuvazi midir?

KÜÇÜK BURJUVA YERİNE İMTİYAZLI KAPIKULU

Kimdir o "*çevreler*"? Bu yerde bakla da ağızdan çıkarılıyor: *"Türk toplumuna yön verebilmek durumunda bulunan: Öğretmen, yazar, politikacı, sendikacı, müteşebbis ve idareci gibi kimselerin belli bir kalkınma felsefesinin ana hatları üzerinde anlaşmaya varmalarını zaruri sayıyoruz."* (Bildiri, 2)

Demek bütün Planların dayanağı, tümüyle Küçük burjuvazinin büyük yığınları bile değildir. O yığınlar içinden bir avuç insan. İstibdatta KAPIKULU, Meşrutiyette MÜNEVVER, Cumhuriyette AYDIN adı verilen Türkiye'deki azınlık bile değil. "*Millet kaderine hakim olacak mevkilere gelmiş*" hüdavendigarlar. "Söyle Tatar ağası?"

Bütün o cennetlik centilmenleri bir tek "*Kalkınma felsefesinde*" birleştirmek ne güzel şey! Yeter ki gerçek olsun. Gerçek olması için, bu insanların kimlikleri ve çevreleri üzerinde durmak gerekmez mi?

YÜKSEK GÖREVLİLER: İNTİHAR FELSEFESİ

Kimlikler belli: "*Görevliler*". Yöncülük kızacak ama, soralım: polis "*görevlisi jandarma*" da bu görevlilerden midir? Elbette olmalıdır. Şaka etmiyoruz. Camide vaiz ünlü hoca efendiyi dinleyin: "*Ülüm*" kimdir? Polistir, jandarmadır.

Toprak gösterisi yapan köylüyü karakola, gösteri yürüyüşü yapan şehirliyi cezaevine "*yönelten*" odur. Ona "*Kalkınma felsefemizi*" beğendirmesek epeyce "*imkansızlık*" değilse bile, güçlük çekeriz.

Ancak Yön bu küçük insanların görevliliklerine de önem vermez. Görevli yüksek tabakadan: "*Millet kaderine hakim*" olmalıdır. Yön bu yüce görevlilere güveniyor mu bari?

Hayır. O gibilerin bütün benlikleri hep "*Dış yardım -Turizm - Meyve, Sebze ihracı*" (yani hep bizim acente bezirganların fikirleri) ile doludur. Yön yazıyor:

"*Toplum hayatının gidişinde söz sahibi birçok kimse (sebze meyve ihracı - Turizm - Dış yardım yolu ile) kalkınma davasının çözülebileceğine inanmaktadır.*" (Bildiri, 2/b)

Ne yazık değil mi? Sen bütün umudunu, inancım o "yüce görevlilere" bağla.. Onlar da habire Dış yardım-Turizmden başkasına inanmasınlar. Başkası olsa intihar edebilir. Yöncülerin sınırları sağlam. Dayanıyorlar. Yalnız "*Akılcı düşünce*"leri depreştikçe, kendi kendilerine şöyle sokranmaktan da "*hazin*" "*üsluplarını*" alıkoyamıyorlar:

"*İşin en hazin tarafı, diyorlar, Türkiye'nin kaderine hakim olabilecek durumda bulunan çevrelerde, karşı karşıya bulunduğumuz çetin meselelerin şuuruna henüz varılmamış olmasıdır. Bu çevrelerce benimsenen ve uygulanabilecek olan bir kalkınma felsefesi yoktur.*" (Bildiri, 2/b)

YÜCE GÖREVLİLER FELSEFESİZ MİDİRLER?

Yöncüler "*Felsefe*"den ne anlarlar? Söylemiyorlar. Biz özetlemiştik: *Felsefe* (Mantık bir yana bırakılırsa), bilimin dolduramadığı gedikleri kuruntu molozuyla doldurmaktır. *Kalkınma Felsefesi*: bilim dışı kuruntu molozları demek olur.

Şimdi, Yöncülere karşı o "*Millet kaderine hakim*" yüce görevlileri savunmanın sırası bize gelmedi mi dersiniz? Maksat "*Fel-*

sefe" ise, (Yön öyle diyor), yüce görevlilerin felsefesiz olduklarını söylemek iftira olur. Dış yardım, Turizm vb. molozlar, Finans - Kapital başlıklı Tefeci-Bezirgan sınıflarımız için pekala en parlak Felsefe'dir. Günahlarına giriyor yüce görevlilerin Yön, onları "Felsefe"siz ilan ederken. Yöncüler, besbelli kendi "Felsefe"lerini yüce görevlilerde bulamıyorlar. Yoksa onlar (görevliler), burjuvaca kalkınma felsefesiz değillerdir, haşa!

ASIL FELSEFESİZLİK: DİYALEKTİK METOTSUZLUK

Yön'cüler üzülmesinler; "Bir sizden, bir bizden" olsun diye, Yöncülere kendi yönümüzden bir *felsefesizler* örneği verelim. Biz Türkiye işçi sınıfına inanıyoruz. Ve Yöncüleri tutundukları dal ellerinde kaldığı için teselli etmek üzere "Bildir"elim.

Şu bizim dört elle sarılınmasını , *başta gelmesini* istediğimiz *Türkiye işçi sınıfımız* yok mu? Bugün asıl "*felsefesiz*" bırakılmış, tek sosyal yığınımız odur. Çünkü işçi sınıfımız Ortaçağ felsefesini köyde bırakmış, fakat modern Burjuva felsefesini bile, henüz şehirde bulamamıştır.

Ancak biz, Türkiye işçi sınıfı felsefesizdir diye üzülmiyoruz, işçi sınıfının evrencil bir *Diyaletik metodu* bulunduğunu ve bu metodun hayattan geldiği için Türkiye işçi sınıfımıza anlatılabileceğini biliyoruz. Bütün korktuğumuz, kendilerine kolayca "*Marksist*" deyiveren küçükburjuva aydınlarının "felsefe"lerini işçi sınıfımız içine yaymalarıdır.

TEK GÜVENCE: İŞÇİ SINIFI

İşçi sınıfı metoduna göre: *sosyal sınıflar* açısından konulmadıkça hiçbir mesele ne anlaşılır, ne çözümlenir. Kalkınma da, Plan da, Devlet de, Demokrasi de, istihsal de, İstismar da, Reform da, Adalet de, Güvenlik de, Tasarruf da, Yatırım da, Eğitim de, Doğrultum da, Kültür de, Kooperatif de... toplum içinde ne varsa hepsi *sosyal sınıflar* açısından konulmadıkça bugünkü dünyada aydınlığa kavuşturulamaz.

Sınıf realitesi bir "*bölücülük*" değildir. Dünyada İşçi Sınıfı kadar *derleyici* ikinci bir güç bulunamaz. Toplumun bütün aşman sınık tabaka ve zümreleri Proletarya potasında erir. İşgücünün karşılığından başka şeyde gözü olmadığı için, Proletarya kimseyi ne sömürmeye, ne ezmeye gidemez. En sonunda sınıf olarak kendi kendisini de inkara çağrılı bulunduğu için, bugün de, yarın da her gerçeği gören için, hatta işverenlerin bile, hatta ağaların bile güvenine değen tek selamet körfezi İşçi Sınıfının yoludur.

DEVLETLULAR: BİR SINIFA KAPILANIRLAR

Oysa Yönizm'in güvendiği *Devletlular* kimlerdir? Sayıyorlar: Öğretmenle Yazar, İdareci ile Politikacı, Mütешеbbis ile Sendikacı...

Bunların hiçbirisi kendi başına bağımsız insanüstü, prototipler değildirler. Üşenmezsek hatırlayalım: Ali Fuat Başgil de öğretmendir, Köy Enstitülü köy öğretmeni de... Ahmet Emin Yalman da yazardır, imzası olmayan gazete muhabiri de... İdareci, Politikacı, Mütешеbbis, Sendikacı, ve ilh. için herkes öyle aralarında karlı dağlar bulunan tipleri tanır...

Bütün o kişilerin ve kişiliklerin vurulacakları mihenk taşı, Toplum içinde 1966 yılı Türkiye'sinde: *İşveren* sınıfına mı, *İşçi* sınıfına mı yön alacaklarına göre değerlendirilir. Bu aşırı derece basit ve kolay bir düşünce ve davranış metodudur. İlla karışık ve güç felsefeler icat edeceğiz diye, sağ kulağımızı sol ayak başparmağımızla gösterme hevesine niçin kalkmalı? Bu, bizim solcu "*Öztürkçeci*"lerimizin, insanlarımız gibi konuşmayı bırakıp, kendi aralarında ıkına sıkma uydurma kuşdili, kast dili, "*yeni*" bir medrese dili yaratmayı "*ilericilik*", "*devrimcilik*" saymalarını andırır.

DEVLETLULAR: KANMAZLAR, KÖTÜLERLER

"Şu felsefesiz Devletluları kandırırsak fena mı olur?", diyeceksiniz. Kimse kimseyi kandıramaz; meğerki, kananın içinde, kanmak için bir gelişme bulunsun. Baksanıza, kendiniz bildiriyorsunuz:

"Köklü reformlara girişmeden kalkınmanın başarıla-maya-cağı ve buna karşılık kalkınma sonucunda Toplum düzenine, insan davranışlarına bazı değişikliklerin geleceği unutulmaktadır... Hem kalkınma istenmekte, hem de köklü reformlara karşı konulmakta ve yeni davranışlar yadırganıp kötülenmektedir." (Bildiri, 2/b)

Gördünüz mü kazın ayağını? İsterseniz en sunturlu Plancı - Devletçi olun. "*Reform*" dediğiniz şey, sinek kaydı traş devrimi olursa ne ala, "*köklü*" olacaksa, hemen "*kötülenmek*" nasibinizdir. Yüce görevlilerin şakaları yoktur.

Hangi "*Planı*" kurarsanız kurunuz, sırf "*Millet kaderine hakim olacak mevkilere gelmiş bulunanlar*"la. yola çıkılmca ne olur? Ya hiçbir şeyin palavracılığı olur. Kadriizm ve Yönizm gibi. Yahut katastrof!

Palavracılığa sözümüz yok. Katastroflar herkesin gözü önünde geçti. Nasıl unutulabilir ve nasıl hiçbir ders çıkarılma-

dan hatırlanır? Menderes mi, yoksa Gürsel mi "*Millet kaderine hakim*" görünmedi? Bu iki zıt kutup, *Sosyal Sınıf* pusulasını şaşırır şaşırılmaz, aynı kişicil katastrofla gürlədiler.

Önce Menderes zavallısı, İnebahtı nutkunda şöyle bağırırmıştı; "*Memleketin iktisadi inkişafını önlemek suretiyle, onu dış pazarlara açık bir istismar sahası halinde teslim etmek ve siyasi istiklalimizi bu yoldan tazyiklere maruz bırakmak istikame-tinde içli, dışlı çalışanlar... Türk milletini itila yolundan saptırarak, onu iktisadi ve dolayısı ile de siyasi istiklalinden kısmen olsun mahrum etmek istemektedirler.*" (Ağustos 1957 - İnebolu)

Milyonla üyesi radyolarda ilan edilen *Vatan Cephesi'ni* kurdu. Kendisini tehdit edenlere, -su katılmamış bir Devletçi- Plan ağzıyla, - "*ihtilaller yalnız aşağıdan olmaz. Biz yukarıdan ihtilal yapacağız!*" zılgıldını bastı. Ardında, bugünkü AP'nin alamadığı oylar yığınla onu destekliyordu. Sovyetler Başvekili Kruşçef'i Ankara'ya çağırıldı. Kendisi de Moskova'ya gidecekti. On gün geçmedi; uçağa bineceği Eskişehir'den haydut gibi kovalandı. Yassıada'da köpek - bebek davası ile, örtülü ödenekten cimbiz parası aldığı açıklanarak, elleri ardında kelepçeli sehpa-ya götürüldü. Menderes "*Gerici*" Devletlu muydu? Gürsel Paşadan "*İlerici*"si, hele "*Devrimci*"si "*Devletlular*" arasında kaç tane sayılır? Onun ölümünü tesadüfe bağlayanlar, ancak Amerika'da "*Cumhurbaşkanı*" katliamını delillere mal, edenler kadar "*Saf*" Devletçi - Plancı olabilirler. Manzara açıktır.

Zahmetli (komada) Gürsel Paşa, 27 Mayıs ertesi: "*Türkiye'de bir komünist partisinin başarı kazanacağını ummuyorum. Ama bir sosyalist parti muhakkak lazım*" demişti. 14'ler sınır dışına iletilince, Allah afiyet versin Paşam: "... *insanı gayrı samimi beyanda bulunmaya mecbur ediyorlardı*" deyiverdi. Aradan üç yıl geçti. Ürgüplü ile aynı zamanda gazetelere: "*Türkiye'de bir Komünist Partisi kurulmalıdır*" bildirisini yaptı... Bir hafta geçmedi, Paşam uçakla ansızın Amerika'ya taşındı. Ve son sistem Amerikan hastanesine girer girmez, komaya düştü, halâ kalkamıyor.

Bu satırlar biterken Gürsel Paşa uzun zahmetli komada idi. Bugün *Rahmetli* oldu. Şaka gibi geliyor ama, böyle...

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

**Devrimciliğin Birinci Problemi: Sınıf İktidarı
-Birinci Kurtuluş ve 27 Mayıs Açısından -**

DEVRİMCİLİĞİN BİRİNCİ PROBLEMİ: SINIF İKTİDARI

Türkiye geri ülke olduğu için, kültürü de geri. Sosyal Politika kültüründe en geri kalmışlık *Devlet ve İktidar* noktalarında toplanıyor. Tevkif Rüştü Aras'ın 1920 yılı Moskova'dan ithal ettiği Devletçilik çok kişinin başını döndürdü. Ne zaman kritik günler yaşandı ise, o zaman başı dönük bir Devletçilik akımı sahneye çıkarıldı.

Bu akımların ortak yanları şu oldu: Hepsi de Devleti *Egemen Sınıf* ilişkisinden kopuk gösterdiler. Belirli bir Sosyal Sınıfı dayanmayan bir Bağımsız Devlet bulunabileceğini yaydılar. Öylesine ki, Devletin de yalnız Kadro elemanını parmağına dolayıp "*İdeoloji*" yapan Devletçiler türedi. Bunlar, zamanına göre: "*Kadroculuk*" denen Nazi'likten, "*Yöncü*" denilen *Solcu'luga*. dek çeşitler gösterdiler.

Hepsinin illüzyonu, Politikada Devlet İktidarı denli can alacak duruluk isteyen konuyu karartmak prensibine dayandı. Bunu bilerek, bilmeyerek yapmaları önem taşıyor. Geriliğimiz, Sosyalistler arasında bile Devletçiliği ciddiye alan ve iktidar problemine şaşkı bakan eğilimlere kapı açıyor.

O gibilere, bir şeyi her an, anmak gerekiyor: *Devrim'in* birinci problemi şu veya bu doktrin veya parola değil, *İktidar* problemidir, iktidar kişi işi değildir, iktidardaki kişi hangi sosyal sınıfın eğiliminde ise, Devlet de, *Devletçilik* de tüm o sosyal sınıfın egemenlik aracı olur. Bu çok yalın kat doğruyu bir an bile unutmak, politikada affedilmez karmanyolalara yol açar.

Bu doğruyu belirtmek için elimizde en yerli malı tecrübe tahtası sabık Kadroculuk ile lahık [şimdiki] Yöncülüktür. Onların ana fikirleri sırtında, gerek *Birinci Milli Kurtuluş Savaşı* gerekse ikinciyeye uzanan 27 Mayıs *Devrimi* olaylarını denemek boşuna emek yitirmek olmaz.

27 Mayıs olayının *Sınıf - İktidar* problemi açısından ayrı eleştirisi ilginçtir. Ona bir Giriş olarak, polemik biçiminde de olsa aşağıdaki araştırma özetini gerekli bulduk.

YÖNİZM - KADRİZM KADRİLİ

Yöncüler kendilerini Kadroculara benzettiğimiz için gocunuyorlar.

Biz iddiaları kendi boyutlarına indirmekten başka bir şey yapmıyoruz. Yıllar yılıdır anlatmaya çalıştığımız şey şunu açıklamaktadır: Bütün "Devletçiliklerimiz az çok geçmişi hortlatma eğilimleridir.

Kadroculuk, o hortlayışın 20-30 yıl önceki iskeletidir. Yöncülük, aynı iskelete "*Emekten yana*" yamalarıyla donattığı sözde "*yeni*" bir soyhayı [hayırsız,serseri kimse], bir ölü pusatını telleyip giydirmektir.

Nemrut ve Firavun çağından arta kalmış "*Devletçiliğimiz*" Osmanlı İmparatorluğu ile birlikte ölmüştü. Gömülmeliydi. Diriltilen iskeleti mezardan çıkardı.

Kadroculuk, o ölünün kefen soyuculuğunu yaptı. Yöncülük aynı ölüye ucuz sosyalizm adlı Amerikan bezinden bir kaftan giydirmekle ne yapıyor? Kanuni Sultan Süleyman trajedisinin, lüzumsuz komedyasını oynuyor.

Kanuni ölünce, cephedeki ordu bozulmasın diye, giydirilip kuşatıldı; Tahtirevanına oturtuldu. Ardına saklanan kapıkulu, ölü padişahın kolunu ikide bir selam verir gibi kaldırıp İndirdi. Osmanlı ordusu dağılmadan Başkent dolaylarına dek yedildi. Padişah ölüsü ardına sinip, ölü kolunu oynattıran zavallı kapıkulunun önemi nedir?

ÖNEMLİ KUKLA

Kadroculuğun da "*önemi*" odur. Ne fazla, ne eksik. Maksat "*Nüfuz'u Devlet'i*" kurtarmak için bir maskaralığı ciddiye almaktır. Maskaralığın, ister "fikir"ini bulmak, ister sahnesini oynamak olsun, koca Tarih içindeki rolü en son duruşmada, maskaralıktan başka bir şey değildir.

"- *Canım, Kadrocular da, Yöncüler de bir şeyler söylemek istediler. Niyetçikleri iyiydi. Ara sıra sütçü beygiri gibi sağı solu ısırısalar bile, yürecikleri temizdi, ve ilh.*" denecek. Bütün bu küçük burjuva mırınkırınlarını kırk yıldır dinleriz. Osmanlıca'da buna "*fasıkı mahrumluk*" edebiyatı denir.

Biz, sahnede oynayanların gösterilerine, kişi niyetlerine bakmayız. Oyunu seyredenlerin anlayışlarını ise, eğlence sayarız. "*Niyet'in* ne olduğu ilgiye değer. Zati Sungur, sahnede kızı testereyle ilciye biçer. Seyirciler dehşet içinde heyecanlanırlar. O başka. Biz kızın biçilmediğini bilmeliyiz.

Zati Sungur'un para kazanmak maksadıyla hayal oynattığını unutmamalıyız, işin içyüzünü kavramak için Tarihin objektif belgelerini hesaba katmalıyız. Zati Sungur para kazanmasaydı, üstelik başına belayı satın alsaydı, oyuna kalkar mıdi? Kişi "*Niyet*"i babında orasını aramalıyız.

SAHNEYE ÇIKIŞ: ZAMANI - ANLAMI

Olayların oluşuna bakınca ne görüyoruz? Kadroculuk ne zaman sahneye çıkarıldı? İzmir, bir hafta "*İşçilerin ve gençlerin*" fiilen işgali altında kaldığı zaman.

Halk Partisi, *Devletçiliğimizin* yarattığı yaman hoşnutsuzluğa çelme takmak istedi. Çelmelerin en başarılısı önde gider gibi yapıp takılanları ve insanı "*kafadan gayri müsella*" edenleridir. Hiçbir sistem, insanı "*Düşüncede silahsızlandırmaca* uğratmadıkça yenemez. Kadro kapıkulları, Osmanlı "*Nüfuz'u* Devletinde, İlmiye'nin oynadığı rolü, *Devlet - Tanrı* adına oynadılar.

Yöncüler ne zaman sahneye çıktılar? 1961 yılı. Ne olmuştu o sıra? 1960 Mayıs 27 devrimi yeni geçmişti. 27 Mayıs gene Devletçiliğimizin bir şaha kalkışı idi.

Kimin, niçin, nasıl ittiği bir yana. 27 Mayıs, gelenekçil *İlmiye*'mizin (Üniversite'nin) yaptığı bilimcil ve gidimcil tahrikat üzerine, Seyfiye'mizin (Ordu'nun) kılıcını ortaya atması idi.

Sadrazamla Vüzera'nın (Başvekil Menderes'le iki Bakanın) kelleleri öylesine kolay koparıldı, başarı öylesi ne tereyağdan kıl çekerce oldu ki, "*Devlet Sınıflarımız*" kendilerini "*Orhangazi'lerin Dirlik Düzeni* içindeymişçe eşsiz örneksiz bir "*Nüfuz'u Devlet*" içinde sandılar.

Oysa Türkiye'de, Kanuni Sultan Süleyman çağından beri *Kesim Düzeni* gelmişti. Karşı gelen diller ve dinleyen kulaklar kesilip, Beyazıt Camii'nin eşiklerine çivilenmişti. 27 Mayıs Şövalyeleri bunu unutmuşlardı.

Türkiye'de, 1908 Meşrutiyet Devrimi'nden beri, yabancı sermaye Şirketleriyle domuz topu olmuş yerli Tefeci - Bezirganlarımız egemendi. Onların kılına toz konduran, Mahmut Şevket Paşa hazretleri denli yavuz kişi olsa, Beyazıt meydanındaki arabası içinde tavşan gibi avlanıp kanlar içinde "*Hürriyet şehidi*" edilirdi. 27 Mayıs Şövalyeleri bunu düşünmemişlerdi.

HİYERARŞİ DEHŞETİ

"Ordu biziz" diyorlardı, "Devlet demek biz demekiz. Biz razı, Millet besbelli razı olduktan kelli, ne halt edermiş bu işe Fi-

nans - Kapital denilen kökü dışarıda - dalbudağı içeride alçak rüşvetçi Kadı?"

Ne halt mı edermiş? Önce siz, ey Orhangazi çağının İbleri kadar saf ve yiğit Orhan Erkanlı'lar, Orhan Kabibay'lar... Siz şanlı Türk Ordusunun sınıngılı Hiyerarşisine (mertebeler zincirlemesine) candan inanmış küçük subaylar değil misiniz?

İşte, içimizde en "*Tehlikeli Şövalye*" olarak ihtilalciliği dünyada hiç kimseciklere öldüm Allah bırakmayan pek sevimli, pek zeki "*Gölgedeki Adam*." Altı yıl sonraki anılarında okuyoruz.

"İhtilal" günlerinden bir gündür. Bir Milli Birlik küçük subayı, bir iş sırasında (Garnizonu teftiş veya benzeri) bir sıra Generalinden iki adım önde yürümüş. Bunu gören bir subay, başı üstündeki bütün mavi göklerin, kalın camdan kubbeler gibi çatırdayıp, şangır şungur Türkiye'nin üzerine yıkıldığını ve her şeyi ezip yok ettiğini sezmiş. D.S., öyle kabus görmüş değerli tanıkları söyletmiyor mu anılarında?

HİYERARŞİ GÜCÜ

Başka hiçbir şeye lüzum kalmaz. Yalnız başına o "*Hiyerarşi*" adlı kutsal prensip yetti. Bir gece yarısı, "*14'ler*" kolipostal gibi derlendiler. Dört beş bin lira maaşla, yabancı ülkeler elçiliklerinde 2 yıllığına sürgün "*müsteşar*" durumuna getirildiler.

Gece yarısından bir saat önce hepsi kendilerini tabanca üstüne yeminle millete *adamıştı*. "Devlet demek biz demekiz" sanan Orhan Gazi idiler, bir saat sonra kendilerini Devlet sınırları dışında buldular, ikinci kerte bir memur olan elçinin göz hapsi altına girdiler. "Ne idüğü belirsiz" birer "akibet-i meçhul" memurcuk oluverdiler...

Bu inanılmaz mucizeyi tek başına, bir elle tutulmaz, gözle görülmez "*Hiyerarşi*" ilkeciği yapmıştı.

"Ne demek yani, Ordu öldü mü? Haşa". 27 Mayıs Devrimine isteyerek istemeyerek, bilerek, bilmeyerek katılanlar yahut katılmış görünenler, Menderes'in niyetlenip niyetlenip, yapmadığı o "*Yukarıdan İhtilal*", Hiyerarşik tepeden vuruşu görür görmez büyük paniğe uğradılar. "14'ler" düşmüşüldüler. Hiyerarşide "düşenin dostu olmaz"dı. "14'ler" niye düşmüşlerdi? Hiyerarşi diyalektiğinden. Hem hiyerarşi inanıyorlar, hem hiyerarşiyi çiğniyorlardı. Hiyerarşi de onlara göstermişti.

Mademki yenilmişlerdi, beter olsunlardı. Artık "Ordu" onlara acıyamazdı. "Su testisi su yolunda kırılmıştı". Ne halleri varsa, görsünlerdi 14'ler...

ORDU KUŞKUSU

Ancaak! Ortada bir "ancak" kalıyordu. 14'lerin "izzet'i ikram" ile gömüldükleri sefarethanelerin başına dikilen taştta şöyle yazılıyordu:;

"Bu gün benâ ise yarın Senâdür!..

Bakî kalan bu kubbede bir hoş seda imiş."

İşin içyüzünü bilmemekle beraber, Ordu kuşkudaydı. "Bayram değil, seyran değilken, Hiyerarşi enişte neden Orduyu öpmüştü?" 14'ler "bir hoş sadâ" bırakmışlardı, hiç değilse. Ya "gölgedeki adamlar" bir gün siygaya çekilirlerse?

Aman, henüz Hiyerarşi elimizdeyken, hiyerarşiye uygunca başımızın çaresine bakalım. Ne yapalım?

Başbuğumuz Genelkurmay Başkanımız, başta. Ondan sonra gelen Kuvvet Kumandanları hep birlikte. Bütün vurucu güçler, ordu birlikleri kendi adamlarımızca tutulmuş. Kim kıpırdayabilir o muazzam silahlı gücün karşısında?

TANRICIL KOMEDYA: DEVLET İÇİNDE GİZLİ DEVLET

"Gölgedeki adam" büyük bir içtenlikle açıklıyor. Bir yanda "Hiyerarşi" Kurucu Meclisi toplamıştır, DP'nin yerine. AP'yi Vatan topraklarına Gümüş Pala elde salmıştır. Anayasaya uygun olsun olmasın, Seçim Kanunu ile toplanmış Büyük Millet Meclisi vardır.

O Meclis "sinesinden", İlerici-Plancı "Karma Ekonomi"yi kim güdecek? Koskoca Milli Mücadele kahramanı. Her ilkökul kitabında Atatürk ilkelerinin ölmez bekçisi gibi resimleri yaygın ismet İnönü Paşa'nın "*Karma Hükümeferi* geçit yapıyor.

Öte yanda, o hükümetlerin *emrinde* olması gereken, ve hükümetin bir işareti üzerine dünyayı kan ve ateş içinde boğmak için hazır duran Ordu var. "*Silahlı Kuvvetler Birliği*" adıyla bir gizli, evet Hükümet içinde "*Hükümetten gizli*" teşkilat kurulmuş.

Siz işe bakın: *GİZLİ "Silahlı Kuvvetler Birliği"*, Ankara'nın *RESMÎ* Jandarma Okulunda, Jandarma Genel Komutanının başkanlığı altında gizli toplantılar yapıyor.

Ve bu, Hükümetten saklı gizli Kongrelere, elbet Başbuğumuz, Genel Kurmay Başkanımız gelecek. Çünkü o *Silahlı Kuvvetler Birliği'nin*, Hiyerarşi prensibi gereğince zaten her şeyin başkanıdır.

Asıl *Silahlı Kuvvetler Birliği'nin* kendisine karşı kurulduğu bilinen Hükümetin de başı, yani zamanın Başbakanı da Paşa'dır. İ.İ. Paşa, görünmez Hiyerarşinin doruğunda gedikli bu-

lunduğu için, Jandarma Okulunda verilen "gizli" Amerikankâri şölenlerde (Briyflinglerde) fink atmakta, "ihtilalciler"den aşağı kalmamaktadır.

SİLAHLI GÜÇLER: TAM YÖNETİCİ

Silahlı Kuvvetler Birliği Kongresinde çoğunluk, kaahir çoğunluk *"Müdahalecilerdedir.* Bunlar seçimle iktidara gelmiş Büyük Millet Meclisini hemen dağıtıp, hükümeti ele almaya kararlıdır.

Devede kulak kabilinden olan bir azınlık: *"Güdümcü"dür.* Bunlara göre: Birakılsın şu başıbozuklar idarede; yalnız Ordu her yanlış gördüğü yerde Hükümeti dürterek dilediği yöne çevirsin. Çeviremezse, o zaman Müdahale!

Yani Ordunun "Müdahale"çisi de, "Güdümcüsü" de hükümete "Yön" vermekte Silahlı Kuvvetleri yetkili ve sorumlu sayar. Her ne olursa olsun, Dünyanın her yerinde Hükümet Orduya yön verir; bizde *tersine* Ordu, başıbozuk Hükümete yön verecek. Ankara'nın göbeğinde, "alameleinnas" [herkesin gözü önünde] gizli "Silahlı Kuvvetler Birliği" tümüyle bu karardadır: Hükümete Yön verilecek.

YÖN - KADRO ÇORBALARI

Geldik mi *"Yön"e...* Evet. *"Yön"* dergisi bu *"Havay'i nesimi"* nin kuşudur. Müdahalecilerden midir, Güdücülerden mi? Yön, "alt yanı bir eti otlı başıbozuk"tur. Kim onun ağızına bakar?

Ne var ki "Yön"ün kendisi de *"ağzından çıkanı kulağı duymaz"* kılığında göründü. Belki en büyük *"becerisi"* bu oldu. Yön'ün çelişmelerle dolu düşünceleri, zavallı Türk okurlarının çoğuna "tercüman" oluyordu. *"Başka türlü nasıl söylesin?"* Yön, ancak Türkiye'nin gizli güçleri tarafından *"müsaade"* edildiği ölçüde yayın yaptı.

Yöncülüğü Kadroculuktan ayrı tutan özellikler şu iki noktada toplandı:

1 - *Yön*, 27 Mayıs devrimcilerinin o mezbuhane [boğazlaşırca]direndikleri zamanda ortaya çıktı. Yön, mevcut iktidara karşı direnen silahlı kuvvetlerin bulunduğu günlerde doğdu. *Kadroculuk*, mevcut iktidarın Serbest Firka tebellenişini bastırdığı günlerde doğdu.

2 - *"Kadro"*, Hükümetin ve Polisin açıkça para ve desteği, Hükümet Başkanının emir biçiminde direktifi ile yayımlandı, ve kapatıldı. *"Yön"* öyle açık bir resmi destek görmedi, Hükümet Başkanının özel *emri* ile yayınlanıp, kapatılmadı.

CHP'nin kanadı altından çıktı. Bütün "Büyük Adam"larımız gibi. Şaşkına çevirttiği kimi silahlı adamların yaptıkları "hükümet karşı" hareket sırasında, İdarei Örfiye (Sıkı Yönetim) tarafından kapatıldı.

Kadrocular, iktidarın "fikir çorbacılığını" yaptılar; Yöncüler; iktidara karşı olanlara "çorba fikirler" sundular.

DEVLETÇİLİK: HANGİ ÇORBACININ KEŞFİ

Yön çorbasına atılan her tuzu, biberi ayrı ayrı ele almak, çorbanın içinde boğulmak olur. Çorbanın kendisi *Devletçilik* tir.

Burada Kadroculuk ile Yöncülük ortaktır. Bu iki acayip çorbayı birbirine karıştırmamak için çok çaba harcadık. İkisini de çorba olmaktan çıkaramadık. Netekim ilk Yön nüshasından sonra, "Hacı Hacıyı Arafatta" bulunduğu gibi, Yön de Kadroyu kafatta bulacaktır.

Denilecek ki: "Sen çorba yemez misin?" Pek sevmem mübareği. Onsuz yemeğe oturmayanlara da bir şey demem. Sofrada çorba gibi, düşünceye "Çorba-Fikir"le başlayanları hiç kınamam.

Yön çorbasının suyu soğanı ne olursa olsun, asıl dişe dokunan maddesi, pirinci *Devletçilik* tir. Yönü yiyen veya içenler onun sıcak suyu, tatlı soğanı, iştihâ açıcı naneleri, kırmızı veya kara biberleri ile değil, tanesi ile, yağı ile besleneceklerdir.

Yön'ün tanesi Devlet, yağı Devletçilik yağcılığıdır. Belki bu denli insafsız konuştuğum için kendim de üzgünüm. Ne var ki olanı olduğu gibi söylemek şanımızdandır.

Kadroculuk kapıkulları Devletçidirler derken, sakın Devletçiliği onlar *keşif*, hele *icat* ettiler sanılmasın. Böyle bir sanı o tip sade suya çorbacıları bayağı adam yerine koymak olur.

DEVLETÇİLİK VE TAŞRA BURJUVAZİSİ

Devletçilik Türkiye cumhuriyet olduğu günden beri uygulandı. Kemalizmin bütün reform ilkeleri *Devletçiliğe* dayandırıldı. Sonuç ne oldu? Bunu biz söylemeyelim. Yön'ün 1. sayısında, CHP'ye hiç de düşman olmayan Turan Güneş şunları yazıyor:

"CHP'nin kurulduğu senelerde ¹mahalli eşraf ve ¹memurlar'Batılılaşma ameliyesine en yakın zümrelerdi. Atatürk, İnkılaplarını yaymak için, Devlet teşkilatı olarak da ¹mahalli eşrafı kullanmıştır." (T. Güneş: "CHP Halktan Nas>I Uzaklaştı?" Yön, 20.12.1961, s.14).

Bu satırlardan dört yıl sonra:

Bir gazetenin açık oturumunda Tevfik Rüştü Aras şöyle diyor:

"Gerçekten, o zaman büyük şefim Atatürk'e o rejimin (Sovyet Komünizminin) nelerinden faydalanmamız, nelerinden de çekinmemiz gerektiğini anlatmıştım. Mesela, yollar, barajlar fabrikalar gibi büyük yatırımları Devletin yürütmesinin faydalarını anlattığım gibi, alamayacağımız taraflarını da belirttim."

Görülüyor. Türkiye'de Devletçiliğe bir sağdıç aranıyorsa o, 1920 yıllarında bulunur.

Bay Güneş, bütün aydınlarımız gibi, en duru gerçekleri masal mistisizmine bular ve tersine çevirir. *"Batılılaşma* (yani kapitalistleşme) *amelîyesine"* elbet bizim burjuvalarımızla, burjuva aydınlarımız yakındırlar. Ve bütün o cihaz ve zümreler memleketin gidişine yön vermekte Atatürk'ü etkilemişlerdir. Yoksa bu *"amelîye"ye, sebep* - Bay Güneş'in yazdığı gibi - *"nispeten aydın zümreler bunlar"* olduğu için Batıcılık yolu tutulmamıştır.

"Eşraf da Devletle ve binaenaleyh iktidarda bulunanlarla en sıkı teması olan bir zümre teşkil ediyordu; Memurlar Devlet makinesinin çarkları olarak, tabiatıyla Devlet icraatına bağlıydılar. Vilayetlerde ki Cumhuriyet balolarını hatırlayanlar, Vali Beyin yanında, belde eşrafının da, eşleriyle birlikte, şöyle salonun bir kenarına iliştiğini unutmamış olacaktırlar." (Keza)

"Devlet teşkilatıyla Parti teşkilatını zaman zaman birleştirme temayülü bir yana, yakın bir tarihe gelinceye kadar, Parti üst kadroları ile Devlet kadroları arasındaki oldukça sıkı transferler de, uzmanların üzerinde dikkatle durması gereken bir konudur." (Keza)

Taşra Burjuvazisine İdeolojuluk

İşte Kadro kapıkullarının "ideoloj/"leştirmek istedikleri ilk *"Devletçiliğimiz"* buydu. Bay Turan Güneş bile bunu: *"Türkiye'yi Batıya açmaya yarayan başlangıç"* (keza) sayıyor. Batıya, yani Kapitalizme...

Kadrocular bile bile lades oynadılar. Kapitalizme başlangıç Devletçiliğini, 35 yıl önce *"eşsiz örneksiz"* bir *"sınıfsız toplum"* idealine yöneliş gibi süslediler. Gençliğin kafasını çorbaya çevirmenin tuzu, biberi oldular.

O zaman annelerinden doğan çocuklar, şimdi *"eşsiz, örneksiz, sınıfsız, imtiyazsız"* toplumu, Batıcı Devletçiliğin nasıl yarattığını çok iyi gördüler.

KAPIKULU'NUN HALKI GORUŞU

Bugün, aldılar ellerine kalemi. Yöncüler, gene Türkiye'yi "eşsiz, örneksiz" saymaktalar. Kadrocularla bu noktada ortaklırlar. Yalnız onlar, "eşsiz, örneksiz" karşılığını, ileri Batı ülkelerine benzemez "*Geri kalmış ülke*" sayıyorlar. Bu adı Batılı bilginlerden tercüme ettiler. Kadro'dan farklarını "*Emekten yana*" olmakla özetliyorlar. Ana fikirleri, yahut fikirlerinin anası: Türk milletini "*yeni bir Devletçilik*" ile. "kalkındırmaktır."

Bu "ilke"sini nereden çıkarıyor? Çok dikkate değer kapıkulu psikolojisinden. Kapıkulu psikolojisi nasıl şeydir? Bir yol memlekette her şeyi *Devlet* sayar: Vatan da *Devlettir*, Millet de...

Her şey *Devlet* oldu mu, Türkiye'nin varlığında, işaret ettiğimiz gibi, iki *Devlet* bölümü akla gelir:

- "*Devlet Nüfuzu*"
- "*Devlet Nüfusu*"...

Gerçi deyimler Osmanlıındır. Osmanlı, edip adamdır. Kadim Kentin kutsal kanun geleneği ile prensiplerini *Kur'an dili* diyebileceğimiz serbest nazım da olsa, hep, Kafiye ve Vezinli söyler.

Yöncüler, laik "fütüristler"dirler. Gelişi güzel konuşur, sere serpe nesir yazarlar. Onların kolay ve sempatik üslupları, bir şeyi açık koymaktan çok, dolaylı koyar.

Osmanlı Devletlusu konuşurken şöyle derdi: "*Aman sultanım, nüfusu devlet gemi aزیya alacak. Ayak takımının gözü açılırsa, mazallah nüfuzu devlet ne hale gelir! Ve ilh.*"

Yöncülük, böyle kesin saf tutmaz. "Nüfus" sözcüğünün yerine "*Kitle*"yi geçirir. "*Aman, maymun gözünü açıyor, dikkat!*" gibilerden şöyle bildirir:

"*Kitleler, başka memleketlerdeki veya başka tabakalardaki yüksek hayat standardının varlığını Öğrenmekte ve asıl önemlisi, bu standarda erişmenin mümkün olduğunu görmektedir.*" (Bildiri, 2/a).

KİTLE TEHLİKESİ ÇANLARI

"Kitleler" amorf (biçimsiz) bir kara kalabalıktır. İçinde sosyal sınıf, zümre, tabaka billurlaşmaları yoktur. İşçi de "kitle"dir, köylü de "kitle", esnaf, aydın, (hatta Tefeci hacıağalarla Bezirganlar da) kitledir. Kütlet kütletebildiğin ideolojiyi, korkma...

Bu kitleler Kadimi [eskiden] oldukları gibi tevekkülle kade-re boyun eğmiyorlar. "*Başka memleketlerde*" ve yerli burjuva

"tabaka"larında yaşama seviyesinin apartman boyu yükseldiğini ve dün zibidi olanın, punduna düşürülmüş bir vurgunla zengin olabildiğini, bunun için namussuzluktan (rüşvet, irtikap, hile, yalan, tağşiş'ten) başka hiçbir meziyete ihtiyaç bulunmadığını görmektedir. (Yön böyle hakikatleri çimçiy koymaz. Edepli üslupla *"Hayat standardına. .. erişmenin mümkün olduğunu"* çelebice yazar. Kibardır.)

O kibar üslup Devlet nüfuzunun karşısına çıkan iki büyük "Kitle" tehlikesini haber verir:

"Topraksızlık, artan nüfusu şehirlere doğru itmekte, şehirlere akan nüfusa iş ve mesken sağlanmasında güçlük çekilmektedir. Köklü tedbirler alınmazsa, gecekondu ve işsizlik önümüzdeki yıllarda millet hayatının tehlikeli bir yarası haline gelerek, düzenin bozulmasına yol açabilir."

(Bildiri, 2/a).

Bu okka dört yüz dirhem oturaklı Osmanlı kapıkulunun, "nüfuzu devlet"i tehlikede gördüğü zaman kullandığı üsluptur. Onun için bütün kapıkullarını kolayca *"mest eder."* Kapıkulunun bu *"sureti haktan görünüş"* üslubu altında yatan mantık, görünüşe aldanmak felsefesidir. Örnek olarak Yön'ün iki iddiasını ele alalım.

MALTÜZYANİZM

1. örnek: Şehirlere nüfus akışı nedendir? Kapıkuluna göre *"Topraksızlıktan"; "Topraksızlık artan nüfusu şehirlere doğru itmekte, şehirlere akan nüfusa ise iş ve mesken sağlanmasında güçlük çekilmektedir."* (Bildiri, 2/a).

Köyden şehire nüfus akışını, *Proleterleşmeyi* İçişleri Bakanlığına rapor eden "Akılcı düşünce" sahibi bir Vali Beyefendi hazretleri de ancak bu denli parlak "idarei maslahat" ruhu ile jurnal verebilir.

Proleterleşme prosesi neden? Topraksızlıktan. Topraksızlık neden? Nüfus artışından. Böylece Vali Beyin "Kalkınma Felsefesi" ardında, okulda kendisine "İktisat ilmi" okutulurken belletilmiş bulunan ünlü Papaz Malthus'un kulakları gözüküverir.

"Devlet nüfusu" artıyor. *"Düzenin bozulması"* tehlikesi var. Çare? Nüfusu azaltmak için, ya nüfus fazlasını harp açarak kırmalı, yahut insanları semizletmek için kısırlaştırmalı!

Yön bunu teklif etmiyor, ama Proleterleşme sebebinin toprak azlığı, nüfus çokluğu gibi yüzeydeki sebeplere bağladı mı, bir Hitler çıkıp, o mantığı kendi silahı ile pek kolay vurabilir...

KÖYÜ ISSIZLAŞTIRAN KAPİTALİZM

Oysa gerçek bilim, nüfusun ekonomi imkanları ile oranlıca arttığını belirtir. Ekonomik imkanlar belirli bir sömürme düzeyinin azınlık çıkarıcıları tekeline birikirse, çoğunluk nüfusu açıkta kalır.

Bu hakikat anlatılalı yüzyıllar geçmiştir. Ortada mutlak değil, düzene göre *izafi* bir nüfus "*fazlalığı*" olur. Modern çağda o nüfus fazlalığını yapan temelli derin sebep, Kapitalizmdir.

Eğer ortada bir "*Tehlike*" varsa, o Kapitalizm tehlikesidir. Kapitalizm, kendi zılgdını yürütmek için, oy avcılığında işine yarayacak köy ağaları ile anlaşır. Kır ağaları geniş toprakları Tapu ve benzeri oyunları ile tekellerine geçirirler.

Toprak ürününden Kapitalist kârı yanında, fazla olarak, ekonomik hiç bir görevi ve gereği bulunmayan ağa *iradı* da çekilip çıkartılır. Tarıma sermaye yatırımı kârsız ve dolayısı ile daralmış olur. Tarım geri ve verimsiz kalır.

Bütün geriliğine rağmen tarıma kapitalizmin girişi, Tanzimat'tan beri görüldüğü gibi, büyük toprakları *Kamu* mülkiyetinden birkaç mütegalibe, eşraf ve ağanın mülkiyeti altına aşırır.

DP çağında 40 bin traktörün girişinden beri Proleterleşme hızlandığı gibi, üretmen küçük köylülerin nefes boruları da tıkanı. Çünkü ortak köy otlakları, köy burjuvaları tarafından gaspedildi.

Bu yağma altında orta ve küçük köylü ekonomisi her gün biraz daha verimsizleşip iflas eder. İflas eden köylü aç kalınca, şehirde iş aramaya akın eder. Şehir varoşlarını gecekondular kaplar.

Bu gidiş en çok şehir kapitalistleri ve emlak sahipleri için iştiha açıcı olur. İşsiz çoğaldıkça, pahalılık artar, ücretlerin paraca miktarı artsa bile, alım güçleri bakımından değerleri eksilir. Ucuz işeli kârı çoğaltır. Kâr çoğaldıkça kapitalizm büyür. Kapitalizm geliştikçe köyden şehire akın artar, ve ilh...

Yöncü samuraylar: "Bunları biz mi bilmiyoruz? Bunlar 40 yıllık elkitaplarında yazılı!" diyecekler. Biliyorsanız özüünüz kabahatinizden büyük. Niçin o yanı saklıyorsunuz? Kimi aldatıyorsunuz? Bilmiyorsanız, hatırlatanları, nazenin "üslup" kullanmadıkları için "tü kaka" saymaya ne hakkınız var?

GENÇLİK SAYISIYLA MI YAMANDIR?

2. örnek: *Son zamanlarda gençlik azitti, "asi gençlik" çoğaldı. Neden? Kapıkulu, Batı "elkitaplarından" yapılmış çeviri*

olursa, onu Türk okuyucularına aktarmakta kusur etmez. Kendi ülkesindeki *Gençlik* meselesine gelince, gene aynı Vali Beyefendi felsefesini rahatça geveleyiverir.

Gençlik meselesi de : "*Hızlı nüfus artışı yüzünden'dir, Yön'e göre. "Çiğ haline gelen bu gençlerin büyük bir kısmına okul ve sağlam bir gelecek sağlamamak mümkün olamamaktadır."* (Bildiri, 2/a).

Nüfus artmasa gençlik de o denli yaman olamazdı. Gençlik problemi ancak bu denli mekanik konulabilir. O bir kuru kalabalık mıdır?

"Biliyoruz, ama söyleyemeyiz"mi diyecekler? Neden? Başka şeylerde pek cesur görünüyorlar. Korkuyu, biz de ikinci basamağa, enkonsiyana, altbilince bırakalım. Maksatları ne?.. En hafif anlamıyla kandırmak olabilir. Burada mesele büsbütün çatallaşıyor.

KİM ALDATILABİLİR?

Önce: *Niye* kandırmalı? Türkiye'nin bugün *aldanmaya* değil, her şeyi en kanunluca açık seçik olarak *anlamaya* ihtiyacı büyüktür. "Bilmemek, hiçbir zaman, hiçbir yerde, hiç kimsenin işine yaramamıştır."

Ancak küçük burjuva mistisizmi, sosyal "nalla mih arası" durumu yüzünden, bilmemeyi esrar kabağı gibi çekiştirmekle avunur. Sosyal durumu modern toplum içinde belirli olan sınıflar ayık gezmeği tercih ederler. Hele modern işçi sınıfı, en ufak aldanışıyla hem kendi kaderini, hem ülke alinyazısını karartabilir.

Modern kapitalist sınıfı ile onun gericilikte omuzdaşı olan Ağaları, Beyleri kandırmaya gelince, kuruntudur bu. En az iki yüz yıldan beri onlar burunlarından kıl kopartmamayı bütün incelikleri ile öğrenmiş, usta akıl hocaları beslerler.

Öyleyse *kimi* kandırmak isteyebilir Yöncülük? Kendi kendini değilse, ancak, üzerine "felsefe" kurduğu kapıkul-luğunu kandırmak isteyebilir.

Kapıkulu, öteden beri, dibini eleştirmek zahmetine hiç kalkmadığı kimi yuvarlak lafları batıl itikat derecesinde benimsemiştir. Hele "*sınıf* denildi mi, bir zaman onu yalnız Antika Osmanlı "*Devlet Sınıfları*" sayardı. Kırk yıldır "*Türkiye'de sınıf yok!*" emir - parolasını tek ciddiye alan da gene hep o kapıkuludur.

Şimdi onun her şeyi herkesten iyi bildiğine inanmış tuntu-raklı bilgisizliğine, birden "*Sınıf*" dersek, yıldırımla vurulmuşa döner! Yavaş yavaş, alıştırma alıştırma söyleyeceğiz...

Belki bunu demek istiyor Yöncülük. O da bir çeşit yığıtlığın yoğurt yiyişi olamaz mı?

PAŞA HUZURUNA ÇIKMA TAKTİĞİ

Bu görüş, Paşa Hazretlerinin huzuruna çıkma töreni ve taktiğidir. Menderes, çoğunluğun diktatörü olarak, Millet Meclisinde bir gün parmağı ile İsmet Paşayı göstererek: *"Bu adam!"* diye bağırıyordu, *"Bu adam eğer 1945 yılı DP merkezine 2 görevli jandarma ile bir polis göndermiş olsaydı, şimdi iktidarda olan Demokrat Partinin bugün yerinde yeller eser, namı nişanı kalmazdı!"*

Söylenen doğrudur. Tam o sıra, *"Paşa, Demir kıratı istemiş"* diye memlekete yayılan bir haber üzerine, bütün kurulmuş DP Ocak, Bucak, ilçe, 11 teşkilatlarının, astıkları tabelaları yerlerinden sökülerek Ankara'ya gönderilirdi ve DP'den *"topluluşturuların"* başladığı görülmüştü.

Paşanın yakınları daha ilginç bir olayı belirttiler. DP teşkilatının paniğini gören Bayar - Menderes ekibi Paşanın huzuruna koşarlar. *"Anan yahşi, baban yahşi"* taktiği ile Paşanın büyük ocağına sığındıklarını belirtirler.

Herhalde *"ecanibe [yabancılar] karşı"* Demokrasi oyuncuğunun bozguna uğramasının çok *"ayıp"* düşeceğini de belirtmişler. Bunun üzerine Paşa gevşemiş. Karşısında *"Nuh deyip Peygamber demez"* durumda dikilen, o bütün kapıkulları gibi *"kraldan ziyade kralcı taraftarı"* Recep Peker'e: *"Ne dersin Recep, bırakalım şunları baksana, onlar da belki iyi bir idare ederler!"* Onun üzerine Demokrat Parti üzerindeki ipotek kaldırılmış. Menderesler seçimi kazanıp iktidara gelmişler.

En bilgi ve bilinçli iyi niyetle Yöncülerin böyle davrandıklarını kabul edelim. Paşanın müsaadesi olmadan hiçbir şey olmaz, hatta en zararsız yanından *"nötralize"* edilmiş Demokrasi dahi olmaz. *Sosyalizm* nasıl olur? Biz öldüracağız mı diyorlar Yöncüler ve benzerleri? O zaman değer ölçüleri yanlış. Bir yol Paşanın sırf isteğiyle her şeyin olduğuna inanmak için, insan, en azından, şöhretin doruğuna çıkmış bir kapıkulu kadar ayakları yerden kesilmiş bulunmalıdır.

PAŞAYI AŞAN OLAYLAR

Unutmamış olanlar çok iyi hatırlarlar. İkinci Cihan Savaşının son yılı idi. Bilinmez hangi ağızdan kimin kulağına, tek parti yerine, biraz daha esnekçe bir *"Demokrasi"* denenemez mi,

gibilerden bir fısıltı kaçmış. Kulağını ağır sanan gafillere, Paşa ansızın top gibi gürlledi:

"Savaş bitince, gidişimizde yumuşamayacağımızı mırıldananları işittim. Şunu iyi bilsinler ki, savaş sonrası tutumumuz şimdikinden çok daha sıkı olacaktır!"

Cümle aynen böyle değildi. Çok daha sertti. Hatırlayanlar bilir. Gazetelerin bütün ilk sayfalarını kaplayan bu keskin ihtarın üzerinden yanılmıyorsak 6 ay geçti, geçmedi. Savaş bitti. Thornburg Türkiye'ye geldi, gitti.

Büyük Amerikan basınında okuduk. O *"son baharda"* Paşa, Türkiye Büyük Meclisinde çifte partili bir Parlamento kuracağına söz vermişti.

Amerikan uzmanı kulaklarına inanmak icabederse, Türkiye'de "Demokratik" hayatın ilk adımı atacağını ve Amerikan yardımının düşünülebileceğini müjdeliyordu.

Türkiye, Amerikalının müjdeleyişinden çok daha yaddın bir çok partili buzların çözümüne ve "eşsiz örneksiz" bir Demokrasi panayırına alan oldu.

Bu kıssadan hangi hisse çıkar? En "kadir'i mutlak" geçinen Tarihçil Paşa dâhi, bir yıl içinde, söylediğinin tam tersini yapmak zorunda kalmıştır. En "mangal kadar yürekli" solcuların dört elle yapıştıkları *Paşa-kişi'lerin* hali budur.

Kişi, bağlandığı sosyal sınıfın ve eğilimin yönünde tıptış tıptış yürüdükçe "harikalar" yaratır. Sosyal sınıfının tarihçil eğiliminden kıl kadar ayrılmaya görsün, gümbür gümbür yıkılır.

Hatta, 500 yıllık gelenekleriyle talim görmüş, tıkr tıkr maşını alan terbiyeli maymun kapıkullarım toptan peşinde teşkilatlandırmış bulunduğu zaman bile, az önce *"Değişmez Şef"* ilan ettiği kişiyi, kendi CHP'si *"değişirleştirebilir"*.

Kılına dokunulmaz iktidar partisi, batan geminin farelerine dönmüş sadık üyelerince terkedilir ve arkadan hançerlenir.

Bu çok basit politika alfabetini ciddiye almayanın siyaset sahnesinde at koşturması, düşünce ve davranışta değil, bizde en kolay gelen edebiyat göklerinde yüceltilebilir: Don Kişot!

MODERN SOSYALİZM SÜYÜ

Bu bakımdan bütün "Sosyalist" ve "Kripto - Komünist" geçinenlerin sayı ile kendilerine gelmeleri gerekir. Bizde Marks'ın başı üzerine yeminsiz konuşmayanlarımız da, bilimsel sosyalizmin dehrisi [üstadı] olduklarını afişlerken masum çocuk münafıklığına düşerler.

Bunun sebepleri çöktür. Belli başlı ilk sebebi cahilliğimizdir.

Sosyalist allamelerimiz, sosyalizmi kurucuların dilinden öğrenmezler. İkinci elden bellerler. Hepsine sorun:"Marks kimdir?" "Eşsiz **Kapital** eserinin yazıcısıdır." **Kapital**'i okudun mu?...

Binde biri dahi okuyamamıştır. Oysa **Kapital**'i okumak yetmez, etüd etmek gerektir. Bunu hiçbirisi yapmamıştır. ..

O zaman, aslanlarımızın "Sosyalizm"leri, şuradan buradan derme çatma, çoğu yakıştırma "bilgin" iddialarına dayanır. Bu tavşanın suyu olur. Sudan bir Sosyalizm.

SOSYALİZM SOFTALIĞI

Oysa Marks'ın başta **Kapital**, bütün eserlerini kuru kuruya etüd etmek de yetmez. O bir kütüphane fareliği olur, Sosyalizm olmaz. "Sosyal" allamelerimiz ise, bilimcil sosyalizm üzerine ne kadar çok "tavşanın suyunun suyu" nu içmişlerse, o denli büyük bilgin sosyalist olunacağına güvenirler.

Örneğin, yeryüzünde, insana Bilimcil Sosyalizmi alfabesinden, cebri alasına dek öğreten en yüksek üniversite bulunsa ve insan o üniversitede öğrenci değil, Profesörlerin başı üstad kesilse (nasıl kesilir bilinemez ya!), gerçekten Sosyalist olur mu?

Hayır.

Biraz kurnazca ise allamelik taslayabilir; biraz ezberci ise "hafız'ı kütüp"lük, yahut "*Hafızı **Kapital**dik* edebilir. Biraz bönse, yeryüzünün gelmiş geçmiş Marksistlerine elini öptürerek ders vereceğini yutturmaya kalkabilir.

Ama o kişi, ağızyla kuş tutsa, gerçek Sosyalist olamaz. Başımızın bütün belaları, o çeşit medrese kaçkını sosyalizm softalarıdır.

SOSYALİZMİN SEFALETİ: PRATİKSİZLİK

Bunlar, Sosyalist bilgi yalnız ve ancak *Pratiğin kriteriyumundan* (sosyalistçe güreşin mihenk taşına vurularak) geçirilirse bir bilim ve bilinç yaratabileceğini, bu alfabetik hakikati kavramadan üstad olmaya kalkışmışlardır.

Tümüyle Sosyalizmin bütün birinci elden usta eserlerini hatmet, yut... eğer bütün o yazılanları, hayat savaşında, pratik sosyalist güreşinde, derinle, etinle, kemiğinle denememiş isen, Belki bir sosyalist tilkisin, ama postu samanla doldurulmuş bir tilkisin!..

Ne dediğini, ne yaptığını ile ölçmemişsindir. Bir arşiv papazı, bir müzelik antikasın. Sosyalist değilsin. Öyle Üniversite diplo-

ması, ünlü bilgin veya güzel sanat üstadı kesilmekle sosyalist olunsaydı, dünya Marks'larla dolardı. Marks, ancak Üniversite Profesörlüğünü teptikten sonra Marks olamazdı. Elde silah 1848 Alman Devrimine katılan Engels, Antidühring'i yazamazdı. Cilt cilt eserlerle bilim dünyasını altüst ettiğini sanan sayılı sosyalist Alman Profesörü Dühring, Bilimcil Sosyalizmi kurardı.

Hakikatin bu sağlam pratik temelinden, veba illeti görmüşçe kaçan yazar ve bilgin ulemamızın, sosyalizmden otorite ile konu açmaya ne zaman kalkışsalar içine düştükleri fikir sefaleti, moral bozunculuğu şundandır: Hep kürsü yüksekliklerinden Millet tarlasına inciler yağdırma sevdalarından kurtulamazlar.

Demiyoruz ki onların incileri yalancı incidir; hatta belki en özenilmiş Hint kumaşı üzerine dizilen saf Umman incileri olabilir döktürdükleri. Ne yazık ki, halkın o göklerden beklediği rahmet, inci yağmuru değil, bilim çölümüze azıcık duru sudur.

Ne *teorik* (sosyalizmi birinci elden *etüd* etmek), ne pratik (sosyalizm bilgisini hayata *uygulayarak* geliştirmek) *savaşını* kıyasıya ve ölesiye - öldüresiye göze alamayanların yaşayan insanlarımızın ve gençliğimizin sofrasına koydukları *sözde - sosyalizm*, tavşanın suyunun suyu bile değildir. Doğrudan doğruya, ne kokar, ne bulaşır dedikleri tavşanın kakasıdır.

Bilimcil Sosyalizmin teori ve pratiği şaşmaz bir politika hakkı bulmuştur. Üretim temelinde dayanmayan sosyal üst-yapı dayanaksızdır. Siyasette temelli bir problemin çözümü ve yönü bulunmak istenirse, her çağın *üretim* temeli üzerinde yükselen başlıca sosyal *sınıf* münasebetlerini pusula gibi elde ve önde tutmak ilk şarttır.

SOSYAL SINIF PÜSÜLASI

Sosyal sınıf pusulasını şaşırان kimsenin siyasetten konu açması, dilinin altında birşey saklamıyorsa, iflah olmaz toyluğun sırtımasıdır.

Modern Toplumun Kapitalist üretim temeli üzerinde başlıca sosyal sınıflar:

- *Kapitalist* sınıfı,
- *İşçi* sınıfı.. dır.

Batıda da, Batıcı Türkiye'de de başka pusula yoktur. Ya Kapitalist sınıfının pusulasıyla, ya işçi sınıfının pusulasıyla siyaset denizine açılır. İkisi ortası bir başka pusula yoktur. Çünkü kapitalist üretim yordamı içinde *başlıca* sosyal sınıflar onlardır.

Türkiye'de kapitalistle işçiden başka insan yok mu? Var. Hem de en çok onlar vardır. Türkiye nüfusunun % 70-80'i ne kapitalisttir, ne işçidir. Varlığı bu derece büyük olan kalabalık yığınlarımız hiç midirler?

Hayır. Onlar yalnız modern üretimin insanları olmadıkları için, Toplumun temel münasebetlerinde (ekonomi gidişimizde) hiçbir *dolaysız* rol oynayamazlar.

Onlar başlıca sosyal sınıflarımız durumunda ve çıkarında bulunmadıkları için, Politikamızın teşkilatlı münasebetlerinde (partilerimizin gidişinde) de hiçbir doğrudan doğruya ve bağımsız rol oynayamazlar.

Kayzer: "Bir millet ya örs olur, ya çekiç" demiş. İşçi sınıfı dışındaki sosyal yığınlarımız ne örs olabilirler, ne çekiç. Onlar çekiçle örsün (kapitalist sınıfı ile işçi sınıfının) arasında dövülen ham demir gibidirler.

Örs de, çekiç de demirdendir. Ama, demirin örs veya çekiç haline gelmesi için, daha önce tavlanması, sonra örsle çekiç arasında metotluca dövülmesi, en sonunda su verilip çelikleştirilmesi şarttır.

Kapitalizm denilen demirhanede, Sermaye çekiç ise, İşçi sınıfını örs gibi kullanarak, bütün öteki orta ve kadim çağ artığı yığınları ham demir gibi ateşe sokup döverek istediği biçime sokar. (Emperyalizm, Faşizm ve ilh. düzenlerinde küçük burjuvazi az buz alet olmaz).

İşçi sınıfı çekiç olur da, Sermayeyi örs gibi kullanırsa, aynı yığınlara dilediği biçimleri verebilir. Ama o geniş demir yığını, kendi başına kalkıp kendi kendisini, yahut başkasını ne örs haline sokabilir, ne çekiç edebilir.

Modern kapitalizmde ve Türkiye'de sosyal sınıf pusulasını bilinçle kullanmak deyince bunu anlıyoruz. Yön dergisi böyle; bir pusulanın lüzumuna inanmadığı için olacak, o pusulanın varlığını inkar etmekle işe başlıyor.

Bunu açıkça yapmıyor. Meseleleri koyusu ile belli ediyor. Açıkça koysa, tartışma kolaylaşacak. İş mistik denecek bir sınızımla ele alıyor. Okuyucu ne diyeceğini şaşırıyor. Öyle lastikli laflar ortaya atıyor ki, kendisi de, bir başkası da istediği yere çekebilir.

Meseleleri öyle koyan toplumsal zümre hangisidir? Küçük burjuvazi.

O hiçbir meseleyi belirli bir sosyal sınıf açısından koyamaz. Çünkü kendisi modern bir sosyal sınıf değildir.

PUSULASIZ YELKENLİ FİKRİ

Gelişigüzel bir iki örnek alalım:

"Şayet gerçek kuvvete sahip olanların temsilcileri iktidarda değilse, bu durum uzun sürmez. Ya rejim içindeki bir krizle biter; yani... asıl kuvvetli olanlar iktidara gelir (14 Mayıs 1950'de böyle olmuştur). Ya da bu yol tıkanmıştır... Bu takdirde rejim yaşayamaz, yıkılır. Kriz rejim içerisinde değil, Prof. Duverger'nin deyişiyle ¹ rejim üzerinde'olur." (Ahmet Taner Taslı: "Türkiye'de Rejim Krizi ve Nedenleri", Yön, 8 Temmuz 1966).

Bu kocaman fetvada, 1950 yılı seçimi kazanan DP "gerçek kuvvet" imiş! Fakat az aşağıda ne görüyoruz? Şunu:

"27 Mayıs, bir yüzü ile iktidara sahip olanların, gerçek kuvveti kimlerin taşıdığını unutmalarından doğmuştur." (Keza)

10 yıl sonra DP gerçek kuvvet değildir. Ordudur! Neden? Bilinmez.

1950'de Ordu yok muydu? DP Orduya rağmen iktidara gelmedi mi? 1961 de gene Orduya rağmen AP (DP'nin açık seçik devamı) alıştırma alıştırma iktidara getirilmedi mi?

Getirildi. Öyleyse "gerçek kuvvet" kim?

Yahudi'nin hesabı: Kim gelirse o...

AZGELİŞMİŞ BEYİN

Niçin ağırbaşlı cümlelerle bu kadar hafif fikirler ortaya atılır? Çünkü, aydınlarımız gene Batıdan bir "Azgelişmiş" lafını öğrenmişlerdir. Türkiye azgelişmiş olunca:

"Nüfusun büyük kısmını teşkil eden köylü, çiftçi topluluğu bir baskı grubu, bir kuvvet haline gelememiştir. İşçiler için de durum aşağı yukarı aynıdır... Kapitalist gelişme deneyi ise, henüz yeteri kadar kuvvetli bir sermayedar sınıfı yaratamamıştır." (Keza)

Geriye ne kaldı? Aydınlar:

"Şimdilik asıl kuvvet, işte, ordusu, üniversitesi ve bir bütün olarak idare kademeleri ile bu topluluğun elindedir." (Keza, s. 16)

İşte Yön dergisinin 1961'den 1966'ya değin ağzında çiğneye çiğneye posaya çevirdiği sakız bu "Teori" dir. Dünyada Türkiye'yi sosyal sınıflar değil, aydınlar idare eder.

Bir bakıma, görünüşte doğru, idare kademeleri hep aydınlar. Ama bu aydınlar (hele Ordu) neden 1950 yılı "gerçek kuvvet" iken, okur yazar kıtlığına uğramış DP'yi iktidara getirdi de, 1960 yılı aynı DP sürüyle aydını kendi saflarına aktardığı zaman ("gerçek kuvvet"ten hayli nasip almış) DP'yi alaşağı etti?

Hikmetinden sual olunmaz! Okuyucu nereye bakıp kimi göreceğini şaşırır. Bu kafa kargaşalığını yaratmaya ise, gerile gerile "Yön" denir.

YAZ BOZ SOSYALİZMİ

"Gerçek, kuvvetlerimizin öncüsü, Üniversite olmalı. Bir Profesörümüz, sanki Yön'ün kuvvet teorisini yalancı çıkarmak isterce, yeni bir "Teori" ortaya atıyor. Diyor ki:

"Az gelişmiş ülkelerde, sınıf açısından, üç tane ayrı "gayri meçhul güç" vardır: Kapıkulu, Kapitalistler ve Halk. İşçi sınıfı... halkın köylü, esnaf gibi diğer zümrelerinden ayrılmadığından henüz bir güç değildir" gibi inciler döker. Tam Yön'ün ideologlarından kaç Doçentimiz varsa, o kadar *"Marks'gil düşünce planında teori"* (Yön, 8 Temmuz 1966. S. Dıvıçioğlu: D. Avcıoğlu'nun Yazısı Üzerine, s. 11).

Avcıoğlu sevinmeli değil mi? Kendisine, pek haklı olarak "Kapıkulu Sosyalisti" denildiğine içerliyor. Epey doğru karşılıklar veriyor. Can alacak yere geliyor. Kapıkulu sosyalizminin Yön'de değil, Mısır ve Cezayir'de aranmasını öne sürerek şunları yazıyor:

"Doğan Avcıoğlu bu çabaya (Mısır ve Cezayir'deki "Kapitalist olmayan" kalkınmaya), sosyalizm etiketi verilemeyeceğini, Türkiye için de bugünkü temel ve hayati meselelerin sosyalizm olmadığını, fakat antiemperyalist mücadele olduğunu, sosyalizmin, antiemperyalist mücadelenin başarısına bağlı yarının meselesini teşkil ettiğini birçok kere ısrarla yazmıştır." (Yön, Keza, s. 12, A.'nın notu).

SOSYALİZMİN DEĞNEKÇİLİĞİ Mİ?

Avcıoğlu sosyalizmi *"yarının meselesi"* sayıyor. Mustafa Kemal de, Birinci Büyük Millet Meclisine sunulan *"Halkçılık Programım"*, antiemperyalist mücadele sırasında, "zaferden sonra" bıraktırmıştı.

Arada 44 yıl geçti. Bugün Türkiye'de herkes *"ikinci Kuvayı-milliyi"* seferberliğini düşünüyor. Neden?

Çünkü Sivas Kongresi'nde tartışılan, *"Amerikan Mandasına"* yakın bir Amerikan üslubu ve Amerikan sermayesi altındayız.

Bu duruma düşmemizde, hiç değilse bugün, o ilk erteleme kararının az rol oynamadığını iddia edebilir miyiz? Türkiye Büyük Millet Meclisi, Halkçılık Programını zaferden önce ele alıp işleseydi, zaferden sonra o kadar kolayca ve mutlak surette unutulabilir miydi?

Halkçılık Programı hasıraltı edilmeyip gerçekleşse idi, bugün Türkiye bu denli geri ve emperyalizm tehlikesiyle karşı karşıya kalır mıydı?

YÖNİZM, KEMALİZMLE KIYASLANABİLİR Mİ?

Gerçi Mustafa Kemal'in Halkçılık Programını ertelemesi ile Avcıoğlu'nun sosyalizmi tecile uğratması aracında en ufak bir kıyaslanabilirlik yoktur. Avcıoğlu Mustafa Kemal değildir.

Mustafa Kemal Ordular Grup Kumandanlığı yapmış, Halife-i Ruyi Zemin'in Yaver'i Has'ı Hazret'i Şehriyarisı idi. Anadolu'da ve Rumeli'de mevcut bütün silahlı kuvvetlere ve mülkiye amirlerine doğrudan doğruya emir verme yazılı yetkisiyle Anadolu'ya gönderilmiş bir kumandıdır.

İkinci Meşrutiyet'in Padişahıdan üstün şanlı Başkumandan "Vekili" Enver Paşanın Turan'ı zaptetmek için tepeden tırnağa silahlandırdığı muazzam bir ordu vardı. Hiç kullanılmamış, yıpranmamıştı. Yakındoğu'nun en büyük silahlı kuvveti olarak, "Kolordu" etiketi altında saklanıyordu. Kazım Karabekir Paşa kumandasında Mustafa Kemal'in emrine girmişti. Türkiye üzerinde Padişahı gölgede bırakan öyle yüksek yetkili Kumandan ile Yöncüleri kıyaslamak bile gülünç olur.

O durumda Mustafa Kemal: "Şimdi antiemperyalist mücadele var. Halkçılık Programını sonraya bırakalım" derken, önce, sözünü yerine getirecek eylemcil güce sahipti.

Daha insaflicası, Halkçılığı sonraya bırakmanın memleketi bugün içinde bulunduğu duruma sürükleyeceği gibi 40 yıllık bir deneme de yoktu. Avcıoğulları öyle midirler?

BİRİNCİ KÜRTÜLÜFİLA KIYASLAMA

Zaman ve olaylar bakımından mesele büsbütün Yöncülerin aleyhine çıkar. Büyük Millet Meclisi toplandığı zaman Türkiye'nin merkezleri: *İstanbul, Marmara, Ege, Antalya, Adana* bölgeleri işgal altındaydı.

En bilinçli olması gereken Almancı komprador kapitalistler kanadı İttihatçılar bile, işgalcilerle hemen uzlaşma yolları araştırıyordu.

İşçi sınıfı Anadolu'yla, silah kaçırmaktan başka yolla bağlı değildi. Bugün Türkiye bir bütündür. O zammı modern işçi yüz binlerde idi. Şimdi en az 2 milyon şehir işçisinin dörtte biri teşkilatlanmış insanımızdır.

O zaman, Tefeci - Bezirganlarla eşraf ve ağalar, beyler bile, kendilerini Müslüman biliyorlar; "gavur" dedikleri emperyalistlerle açıktan açığa bir kaba giremiyorlardı. Ancak tek tük

casuslarıyla, ayıp ettiklerini herkesten hatta kendi kendilerinden saklayarak, gizli ihanet yollarında buluşuyorlardı.

Şimdi İşveren sınıfı ile bezirgan ve haciağalar hep laiktirler. Nurcu geçinenler bile, Amerikan "*Barış Gönüllüleri*"nden misyonerlik dersi alıyorlar.

O zaman Emperyalizm, elde silah kan döküp ırza geçerek memleketi yakıyor, yıkıyordu. Şimdi emperyalizm, "*Barış*" me-laikesi, film yıldızı, kovboy sempatisi, çiklet sakızı, kız pantolonu biçiminde, camilerimize dek para getiren turist serbestliği ile gelmiş. Türkiye'ye Kalkınma fonları, planları, uzmanları, yağdırarak bir kurtarıcı gibi alkışlarla, bando mızıka karşılanıyor. Sularımızda ve karalarımızda imtiyazlı kol geziyor.

KURTULUŞ: SOSYALİST KADRO - BİLİNÇ

Türkiye'nin, Milli Mücadele yılları işi çok basitti: Ya ölecek, ya öldürecekti. Cepheler açık, keskindi. Yalnız silahlar konuşuyordu. Silah sesleri arasında Halkçılık Programı, savaşanları bilinçlendirebilirdi. Ama, onu kavrayamayan kumandanlara platonik bir telkin gibi görünebilirdi.

Bugün en büyük silah: Top tüfek değil, fikirdir. Türk milleti kafadan gayrı müsellah edilmiştir. Halka elle tutulur, açık, duru, gerçek bir ülkü, ancak *Sosyalist* kadroyla verilebilir.

Bir avuç Finans - Kapitalistin Türkiye'yi daha kısıktırak bağlamak için bulanık suda balık avlamasına ve ecnebi emperyalizmine yem yapmasına ancak sosyalist bilinçle kapılar kapatılabilir.

Yön'ün de, benzerlerinin de, üzerlerine düşen başlıca görev, daima basit olan hakikati çözüm telinden yakalamaktır. Bugün yeryüzünde Emperyalizmden kurtuluşun tek yolu, onun tarihcil antitezi ve biricik olmasa bile, en kesin mezar kazıcısı olan *Sosyalizm'* dir.

1966 yılı dünyamızda ilk büyük meydan muharebesi: "Kapitalizmin son konağı ile Sosyalizm arasında sonuna gelmiş bulunan" savaştır. Emperyalizme karşı savaşın, Sosyalizm için savaştan ayrılacak yanı kalmamıştır.

Mustafa Kemal'in Milli Kurtuluş savaşı günlerinde, iş böylesine yalınlaşmamış sayılabilirdi. Nitekim arada 1919'-dan 1966'ya değin geçmiş 47 yıl, *Kapitalizm-Sosyalizm* savaşının ikinci derece ürünlerini, birinci konu olarak ele almayı gerektirmiştir.

Fakat arada geçen 47 yıl boşuna geçmemiştir. Bir kaçınılmaz hakikati daha ispatlamıştır: Türkiye'nin "*antiemperyalist* ve *antikapitalist*" savaşı, Türkiye'yi "*Batıcılaşmak*" sapa yolundan kapitalizme çıkarmıştır.

Bugün, dostun da düşmanın da sözbirliği ettiği bir çıkmaza getirilip sokulmuşuzdur. Yön'ün de, herkesin de ikide bir Türkiye'de varlığını öne sürdüğü *Kriz*, siyasi, iktisadi, içtimai, ahlaki, fikri, edebi, felsefi; dini, ve ilh. dir.

Hangi türüsünü isterseniz o türlü türlü *Buhran'lar* nedir? Türkiye *Milli Kurtuluş*tan vardiıldığı kapitalizme, yabancı sermaye egemenliğine, yabancı üs olmaya düşürülmüştür. Emperyalizmin topraklarımıza sokulması Sosyalizm düşmanlığıyla olmuştur. 47 yıllık savaş, 180 derecelik bir dönüşle, Antiemperyalist savaş iken, Emperyalizm ile ittifak olmuştur.

MİLLİ KÜRTÜLÜFİ - ANTIEMPERYALİZM

Şimdi hepimizi ciyak ciyak bağırtan sancılarımız: Geriliğimiz, İşsizliğimiz, açlığımız, evsizliğimiz 40 yıl savaşır görüldüğümüz Emperyalizmin kucağına düşmüş olmamızdan ileri gelmektedir. 50 yıl önce Çin'in, 47 yıl önce Türkiye'nin geçirdiği Milli Kurtuluş hareketlerinden hiç mi bir ders çıkmadı?

Çok ders çıktı.

50 yıl sonra Milli Kurtuluş hareketine kalkışan en geri Afrika ülkeleri bile artık Sosyalizme inanmayan ve yönelmeyen bir Milli Kurtuluş hareketinin, dönüp dolaşıp kendi kendisini inkârı vardığını anlamış bulunuyorlar.

Türkiye'nin 47 yıldır başından geçenlerden daha iyi anlatacak ikinci bir örnek de, koca Çin'in başından geçenlerdir.

İki büyük kâr'lı kadim imparatorluk: Çin Fağfurluğu ile Osmanlı Saltanatı idi. Emperyalizmin Birinci Cihan Savaşı ile kendi başına açtığı ilk büyük ölüm buhranı üzerine iki imparatorluk da allak bullak oldu.

Çin'de daha önce Sun-Yat-Sen, Türkiye'de daha sonra Mustafa Kemal adına açılan Milli Kurtuluş hareketleri, *Antiemperyalist* ve *Antikapitalist* birer savaş olmakta birbirlerinden zerrece farklı değillerdi. Ancak Türkiye, Emperyalist anavatanlarım büyük sömürgelere bağlayan en stratejik yollar üzerinde idi. Sovyet Sosyalist Devriminin "yumuşak karnı" altına yakındı.

BARÜT FIÇISI - EFİRAF PANİĞİ

Anadolu hareketinin sözcüsü olarak İstanbul'a gelen Refet Paşa, caddelerde ve meydanlarda: "*Biz bir barut fıçısı üstünde oturuyoruz. Dokunurlarsa, kendimizi de, dünyayı da havaya uçururuz!*" diye bar bar bağırabilmişti.

"Barut fıçısı" sosyalizm idi. Emperyalizm bunu daha Erzurum Kongresi açılmadan anlamış ve paşalarımıza anlatmıştı. Anadolu'ya 12 Nisan 1919 günü Gülcemal vapuru ile ilk geçen paşa Kazım Karabekir'di. Paşa anlatıyor:

"19'da Trabzon'a vardık. Vali Galip bey... dehşetli İttihatçılar aleyhinde olmakla beraber, yaşı ilerlemiş ve kuvvette muhalefet edemeyecek bir insandı... Trabzon Muhafaza i Hukuk Cemiyeti Merkezi eşraftan (21) kişi İmiş. (11)i heyeti merkeziye, (10) heyeti idare. Belediye Reisi Barutçu Ahmet efendi aynı zamanda Müdafaa-i Hukuk reisi. Heyet vaziyetin dehşetinden yılmış. Ahvali olduğu gibi değil, müthiş ve gayri kabili izale felaketli görüyorlar. Bütün ümitleri Avrupa'ya yalvaracak heyette. Bu muhterem insanlara dedim ki: İtilaf kuvvetlerinden korkmayınız. Daha geçen hafta Londra'dan memleketimize getirilmek istenilen alaylar işi anlayınca, biz gitmeyiz diye silah çatılarını bırakıp savuştular. İtilaf milletleri Harbi Umumîden ö kadar yorgun çıktılar ki, memleketimizde tek bir nefer bile öldürmeye razı değildir. Karşımızda Rum, Ermeni'den başka kimseyi görmeyeceğiz. İstanbul'da İtilaf kuvvetleri bostan korkuluğundan başka bir şey değildir." (K. Karabekir: "İstiklal Harbimiz", s. 19-20)

HAZIR ŞARK ORDUSU

İşte, Anadolu Tefeci - Bezirgan (her vilayette 21 kişi) eşrafı bu idi. 4 Mayıs günü Erzurum "Müdafaa-i Hukuk Reisi Hoca RaifEfendi" Karabekir'e: "Bari ailelerini herkes şimdiden nereye kadar çekilmeleri münasip ise oraya göndersinler" der. Eşraf, memleketi bırakıp kaçma hazırlığındadır. Çünkü İngiliz'i Kars'ta görmüş, paniğe uğramıştır. Enver Paşa'nın Şarkta bıraktığı hazır, yıpranmamış orduyu görmemektedir. K. Karabekir Paşa eşrafa şöyle der:

"Ermenistan'ı rehin alacağım. Arzu ettiğimiz bir sulh için bu bir anahtardır." (Keza, s. 23)

Yerini yurdunu bırakıp kaçmaya hazır olan eşraf, acep Halkçılık Programı önünde ne yapardı? Gerçek kuvvet, Orduydu. Eşraf, göstermelikti. K. K. eşrafa şöyle diyordu:

"Silahlarımızı vermeyeceğiz, fakat her işin milli bir karar şeklinde tecellisi için Erzurum Kongresinin himmetine İhtiyacımızı izah ettim." (Keza, s. 23).

Kitleleriyle eşraf, Padişahına bağlı, Emperyalizme kuldu. 30 Nisan'a dek Trabzon'da kalan K.K. şöyle diyor:

"İngilizler her şeyi kontrol altına almışlar. Fransız mümes-sili, dehşetli Türk aleyhtarı. Trabzon'da (Ademi Merkezîyet Cemiyeti) diye birkaç kişilik zayıf bir şey var ve Fransız mümes-silinin nüfuzunda. Fakat (İhtiyat Zabıtları Cemiyeti) ve (Muha-faza-i Hukuk) mensupları namuskâr insanlar ve hiç bir nüfuz-da değil." (Keza, s. 20)

MEHMETÇİK - HALK - SOSYALİZM

"27 Nisan'da bir Yunan torpidosu geldi. Gelecek Rum mu-hacirlerini yerleştirmek için bir heyet getirmiş. Bir gece bir kaç Yunan neferi sarhoş olarak bir neferimizin silahını almak ister, neferimiz de bunlara silahla mukabele eder ve birini öldürür. İtilaf memurları bunu mühim bir mesele addiyle valiye gitmiş-ler. Bana geldiler. Neferin mukabele-i bilmisil yapılmasını, maktule merasim icrasını istediler. Yüz vermedim... Ertesi gün-ü (400) kişilik Rum muhacirini havi Rum vapuru geldi. Vak-tiyle Trabzon'dan Sohuma gitmişler. Şimdi Bolşevikler den ka-çıyorlarmış. Odesa mıntikasına bazı Efun kıtaatı gönderildi-ğinden, Bolşevikler tuttıklarını güya şimendifer raylarına bağ-layıp çığnetiyorlarmış. Bu muhacirler mallarını, hatta çocukla-rını bile atıp kaçmışlarmış.

"Ajanstan da Fransa'da Klemanso Kabinesi düştüğünü, Bol-şeviklerin, Rifada, sekiz bin sekiz yüz kişi katliam ettiklerini öğrendim. Bu havadislerden lazımı gibi istifade ettim. Bolşe-viklerin Kafkasya'ya yürüdüğünü ve bize iyi bir barış sağlan-mazsa, bizim düşmanlarımızın düşmanı olduğundan tabii müt-tefik olacağımızı, Sohum havalisinde İtilaf ordusunun denize döküldüğü gibi havadisleri neşrettim. Kıtaatta ve halkta ma-neviyata iyi tesirler yaptı." (Keza, s. 21).

HALKTAN AL - EFİRAFA VER

Bunun mantık sonucu:

1) Halkın orduya sarılmasıydı:

"Aşkale'deki kıtaatımızı da teftişten sonra 3 Mayıs'ta öğleyin sevgili Erzuruma geldim. Halkın ve kıtaatın memnuniyeti pek ziyade idi. Halk ve kıtaatın derlerdi ki (Bismillah dedi mi o mutlak muvaffak olur). Bu kadar büyük itimat varken elbet muvaffak olurduk ve olacağız da." (Keza, s. 22).

2) Paşa etrafına ve eşrafa hep o iyimserliği yaymıştı:

"Ermeni ve Rumlarla hesabımızı nasıl olsa görürüz.

Hususiyle İtilafla muharip olan Bolşevik Rusya da Kafkasya'ya hareketini tevcih etmiştir. Yakında ne Kars'ta ve ne Batum'da İngiliz kuvvetleri kalamayacaktır. Benim kararım şudur: Şimdiden (Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerini) esaslı tensik ve Erzurumda bir Kongre ile fiili kararları milletin arzusu haline kalbilmek... Trabzon'da İngilizlerin dairei nüfuzuna girenlerden maada bir şey vermemek. Mıntıkamıza bir taraftan taarruz olursa, derhal Ermenistana yüklenmek. Dikkat edeceğimiz en mühim bir mesele de Kürtlük cereyanıdır... Kürdistanın Ermenistan olacağını anlatmakla mesele kolay hallolur. (Trabzon Müdafai Hukuk)u ile görüştüm. İtilaf kuvvetlerinin birşey yapamayacaklarını ve İstanbul'daki kuvvetlerin bostan korkuluğu olduğunu anlattım. Kararımızdan ayrılmamaya ve artık şuraya buraya ricacı heyetler göndermekle değil, bizim vereceğimiz hareket emirlerini yapmaya söz verdiler." (Keza, s. 23)

EMPERYALİST ANTİSOSYALİZM

"Ertesi günü (Erzurum'da Türk ordusunu silahlarından tecrit etmeye gönderilmiş bulunan İngiliz miralayı Ravlinson'u) ziyaretimde pek samimi davrandı. Bahsi Bolşeviklere getirdi. İdarelerinde intizam başladığı için ahvalin müşkül olduğunu söyledi. Kafkaslar için korkulmayacağını, çünkü Kazakların Çar taraftarı olduklarından bahsettim. "Maateessüf onlar da karıştı" dedi; "Gayrimümkün! Gayrimümkün! Yeniden kuvvet celbi gayrı mümkün! Bundan başka Bolşeviklerin müteaddit orduları var. Yapılan ve yapılacak şey başka memleketlere Bolşeviklik sirayet etmemesidir. Ve müthiş propagandacılarını gönderiyorlar." dedi." (Keza, s. 24)

Türkçe'de: "Çocuktan al haberi" deriz. Paşamız, Emperyalistten almıştı haberi... Emperyalizm, karşısında bir tek düşman görüyordu: Sosyalizm. Ona karşı paşadan medet umar gibiydi. Onun için Türk ordusunu silahsızlandırmak konusunu unutmuştu. Paşa diyor ki:

"Ravlinson ne Halit Beyden (az önce "Üçüncü Fırka Kumandanı Yarbay Halit Bey muhafaza altında Trabzon'a sevkolunacak. Elviyei selasede Gürcülere karşı halkı mukabeleye sevk ettiğinden İngilizler kendisini mesul ediyor"du: Keza, s. 23), ne de silahlardan bugün hiç bahsetmedi. Ben silah ve kumandan vermemek için atlatma planları yaparken, onun da beni Bolşevikler Kafkasya'ya geldi diye, vaktinden evvel bir hareket yaptırmaya çalıştığını hissettim.

"İlk mühim iş haber almak. Bilhassa Rusya'da neler oluyor, bunu doğru olarak ve vaktinde öğrenmekti. Telsiz telgraf istasyonunu faaliyete koydum. Rusça ve Fransızca tebliğ ve ajansları alabilecek insanları Tebriz'de olduğu gibi işe başlattım. Moskova telsizlerini muntazaman, ara sıra da Berlin ve Paris'ten ajansı ve bazen İstanbul ve Karadeniz'de gemilerin muhaberatını almaya başladım. Kafkasya'dan ve Kars'tan da malumat almak için icabeden tedbirleri yaptım. Zaman zaman aldığım haberlerle hale göre nasıl neşriyat yaptığım görülecektir." (Keza, s. 24)

KÜRT - ERMENİ ÇELİKİSİ

"8 Mayıs'ta Erzurum valisi Münir Beyden de bir tezkere geldi: "Bolşeviklerin Tiflis ve Batum'u işgal ettikleri, İngilizlerin Kars'ta kalan 2 bin kişileri de Erivan cihetine trenle naklolundukları." (Keza, s. 25)

"Aynı zamanda Aşiret tensikatını yaptım. Harbi Umumide bulunan, aşiret alay kumandanlarını celb ile; açıkça bunlara Kürtlük meselelerinin neticesini, Kürtleri Ermenilere mahvettilerini anlattım. Ve memleketimizin kurtarılması için elbirliği ile çalışılmazsa, iki cihanda lanete hak kazanacaklarını söyledim. Söz verdiler, yemin ettiler. Kürtlük için mühim propagandalar varmış. Berlin gazetesi namussuzca yazarmış, fakat ayrılık fikri gütmeyeceklerdir. Bilhassa Dördüncü Aşiret Alay Kumandanı Haydar Bey (1336 Ermeni Harekatında şehit oldu) bana müthiş propaganda ve para oynadığını, fakat şahsımın Erzuruma gelmesi ve ikaz etmesi üzerine ayrılık fikri kalmadığını yeminle anlattı."

50 BİN SİLAHLI

"Kolordum 4 fırka (tümen) idi. Genel kuvvetim, 17 bin 860 idi. 30 bin tüfenk nizamiye her zaman seferber edebilirdim. Fakat, sunufu muhtelifesi, aşiretleri, milisleri icabında 50 bin kişilik bir ordu ile işe başlayabilecek idim. Ahali elinde dahi hayli silah vardı. Ayrıca, köy bekçilerine dahi silah verdim." (Keza, s. 24-25)

K. Karabekir 20 yaşında subay, 23 yaşında kurmay çıkmış, 27 yaşında irtica, 28 yaşında Arnavut isyanlarını bastırmış, 30 yaşında binbaşı, 32 yaşında (1914) yarbay, 36 yaşında (1918) liva (tümgeneral) oldu. "Şarktaki Ordunun mütarekeye zafer-

le girmiş olması, maddi ve manevi kuvvetinin bozulmamış bulunması dolayısıyla... 1919 Nisan ortalarında bütün şarttaki ordunun başına geçmek imkanını bulmuştur." (Keza, Hayatı)

Bu çocuk (37) yaşında Paşalar, isteseler, iki vilayetin Emperyalizme "yalvarmak"tan başka şeye akli yatmayan yirmi otuz eşrafına kalb kuvveti vereceklerine, heyecanla hareket eden halka "Halkçılık Programı"nın desteklemezler miydi? "İstemek" elde olsaydı... Olmadı.

HALKÇILIK PROGRAMI

Demek Kurtuluş Savaşı gibi anacık babacık gününde bile "Halkçılık Programının uygulanmaması, "Millet kaderine hakim olabilecek mevkilere gelmiş bulunanların" o program üzerinde yeterince duru, net bir kanı besleyememiş olmalarından ileri gelmiştir.

O yüzden *Antiemperyalist - Antikapitalist* mücadele, Türkiye'de önce Kapitalizmi, sonra Emperyalizmi, bugünkü duruma yükseltmiştir. Bugün artık en kör göz bile Milli Mücadelede *Antiemperyalist* savaş ile *halkçılık programı* arasında hayati bir bağlılık görebilir. Antiemperyalizmle Halkçılığın birbirine zarar vermek şöyle dursun, birbirini yalnız çelikten güce eristireceğini anlamakla güçlük çekemez.

Birinci Büyük Millet Meclisi'nin *Halkçılık Programı* ne idi? 18 Eylül 1921 (1337) günü Meclise Mustafa Kemal imzasıyla sunulan Programın 2. maddesi şudur:

"2 - Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti, hayat ve istiklalini kurtarmayı yegane maksad'u gaye bildiği halkı, emperyalizm ve kapitalizm tehakküm ve zulmünden tahlis ederek, idarei hakimiyetinin hakiki sahibi kılmakla gayesine vasil olacağı iddiasındadır. -"

"3 - T.B.M.M. Hükümeti, milletin hayat ve istiklaline suikasteden emperyalist ve kapitalist düşmanların tecavüzatına karşı müdafaa ve harici düşmanlarla tevhide mesai edip milleti iffal ve ifsada çalışan dahili hainleri tedip için orduyu tarsin etmeyi ve onu millet istiklalinin müttekası bilmeyi vecibe addeder." (S. Ağaoğlu: **Kuvay>milliye Ruhı**, s. 72)

Sözler Osmanlıca. İnsan sonradan öztürkçe modasıyla acep o ilk günlerde söylenenlerin sonraki kuşaklarca anlaşılması amaç mı güdüldüğünü kendi kendine sormadan edemiyor. Kurtuluş Savaşında biricik gaye: *Halkı emperyalizm ve kapitalizm tehakkümünden ve zulmünden kurtarmaktır. Bu nasıl olacak?*

MÜBAREK SABAN VE ÇEKİÇ

Yeni Anayasa tartışılırken (18 Kasım 1920-1336) İzmir mebusu Mahmut Esat: Batıcı Parlamento usulünü şiddetle verdi:

"Bu Parlamento usulü halkı memnun edememiştir ve zaman zaman dünyayı sarsan büyük büyük ihtillallere meydan vermiştir. Çünkü Parlamentoların kabulüne ve kanunu esasının (Anayasanın) alkışlarla tasdikine rağmen, bir tabaka vardır ki, memleketi omuzlarında taşıyan bir tabaka vardır ki, o, daima esaret altında inlemiştir. Efendiliğine nail olamamıştır, ve o sefalet içinde inlerken, Burjuva tabakası onun önüne çıkmış, elindeki kanunu esasi ile o zavallı tabakanın önünde istihza etmiştir... Efendiler, memleket demek o memleketin iktisadiyatı demektir. Hiçbir zaman o memleketin yalan yanlış politikacıları demek değildir. Fakat o memleketi, sapanı ile, elinde o mübarek çekici ile çalışan demircisi, çiftçisi temsil eder ve memleket onlardan tereküp eder.

"Memleket manası onlarda mündemiçtir. Ve o tabaka reis-kare gelmedikçe, bu memleketin mukadderatını doğrudan doğruya eline almadıkça felaha doğru yürümenin imkanı yoktur. Bütün Anayasalara ve bütün meşrutiyet şekline rağmen yürümesi imkanı yoktur. Zavallı halk Anayasalara rağmen esirdir. Yine inlemektedir. Yine aç ve yoksuldur. O tabakayı buraya koymakladır ki biz açlığın önüne geçeceğiz ve o tabaka buraya geldiği zaman kibar kibar cümleler içinde büyük nutuklar irad edemeyecek, fakat çiftçi çiftçiliğini düşünecek, demirci demirciliğini düşünecek, dabak dabaklığını düşünecek, ayakkabıcılar ayakkabılarını düşünecek, bu suretle memleketi vücuda getiren unsurlar o memleketi hakikaten düşünmüş olacaktır. Hiç bir zaman bir çiftçi olmayan, çiftçinin menfaatini çiftçi kadar takdir edemez efendiler... ve memleketin belki elbisesiz, belki bastonsuz, belki yakalıksız, fakat ayağında çizmeleriyle, elinde mübarek çekiciyle buraya gelen demircilerini, çiftçilerini, yani memleketi burada gözümüzün önünde görürüz... Bunlardan ve herhalde bizim burada siyasi mübahaselerimizden, siyasi münakaşalarımızdan ziyade hayır ve istifade görür ve hiç bir vakit memleket siyaset bildiğimiz şu fırladıklardan ibaret değildir." (Kuvay>milliye Ruhı, s. 98 - 100)

KÖYLÜ MEMLEKETİN EFENDİSİ

Kapitalizmi, burjuva parlamentosunu kaldıran bir idareye bilim dilinde ütöpik veya bilimcil SOSYALİZM denilmezse ne de-

nir? 45 yıl önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde bunlar söylendi. Kabul edilen Anayasanın 4 ve 5 inci maddeleri şunu yazdı:

"B.M.Meclisi, Vilayetler halkınca meslekler erbabı temsil edilmek üzere doğrudan doğruya müntehap azadan mürekeptir... İntihabı 2 senede bir icra olunur... "

O Mecliste Mustafa Kemal şöyle haykırıyordu:

"Türkiye'nin sahibi ve efendisi kimdir? (Köylüler sedaları). Bunun cevabını derhal birlikte verelim: Türkiye'nin sahibi hakikisi ve efendisi, hakiki müstahsil olan köylüdür. (Şiddetli ve sürekli alkışlar).

"O halde herkesten daha çok refah, saadet ve servete müstehak ve elyak olan köylüdür. (Sürekli alkışlar) Binaenaleyh Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin siyaseti iktisadiyesi bu gayei asliyeyi istihsale matuftur.

"Tunalı Hilmi bey (Bolu): - Allaha çok hamd ederim ki bu sözleri işitiyorum.

"Mustafa Kemal Paşa (devamla).- Filhakika yedi asırdan beri cihanın muhtelif aktarına sevk ederek kanlarını akıttığımız, kemiklerini topraklarında bıraktığımız ve yedi asırdan beri emeklerini ellerinden alıp israf ettiğimiz ve buna mukabil daima tahkir ve tezvil ile mukabele ettiğimiz ve bunca fedakarlık ve ihsanlarına karşı nankörlük, küstahlık, cebbarlıkla uşak menzilesine indirmek istediğimiz bu sahibi aslinin huzurunda bugün kemali hicap ve ihtiramla vazzi hakikimizi alalım." (Büyük Millet Meclisi zab>tlar>, C. 18, s. 4, 3. İçtima senesi açış nutku, Keza, s. 218 - 219)

HERKES BİRİNCİ SOSYALİST

Şimdi bir an başımızı eğip utançla düşünmeli değil miyiz? Yarım yüzyıl sonra TİP adına sahneye çıkanlar, Millet Meclisine beylerden başkasını seçmediklerine gerekçe olarak: seçimden önce meddahlığını yaptıkları "eli nasırlıları" "yetersiz" bulabiliyorlar.

Yön dergisinin bir kurucusu TİP'i beleştten eleştirirken şunları yazıyor:

"TİP yöneticileri, sosyalizm sözünü telaffuzdan dikkatle kaçınırlarken, "Türkiye'nin tek kurtuluş yolu sosyalizmdir" diye çıkan Yön'e fena halde bozulmuşlar ve onu ¹ İnönü'nün oyunu' diye çürütmeye kalkışmışlardır." (Yön, 29 Temmuz 1966, İlhami Soysal: Eğri Oturalım, Doğru Konuşalım). "Bugün sosyalistlerin, Türk kamuoyuna mal ettikleri ne fikir varsa, ilk kez

Yön'de ciddi araştırmalara dayanarak ortaya atılmıştır. Sosyalizmin en büyük milliyetçilik olduğu görüşü ve İkinci Milli Kurtuluş Savaşı sloganı YÖN'ün ortaya attığı bir fikirdir." (Keza)

Hangisine inanmalı? Türkiye'de her önüne gelen her düşünce-
nenin ve hareketin kendisiyle başladığını bilerek bilmeyerek söyleyebilir. Ancak aynı Yön, aynı 1966 yılı 8 Temmuz sayısında, D. Avcioğlu: "Türkiye için bugünkü temel ve hayati mesele sosyalizm değil" der, 29 Temmuz sayısında, İ. Soysal: "Türkiye'nin tek kurtuluş yolu Sosyalizmdir" derse, o dergiye ne ad takılır: "YÖN" mü, "YÖNSÜZLÜK" mü?

İKİYÜZLÜ İNANÇSIZLIK

Böylesine nişangahsız atış nereden cesaret alıyor? Küçük burjuvalıktan. İşte bu küçük burjuvalar bir yandan Sosyalizmi ve "Marksizmi" kimseciklere bırakamazlar. Ötede "orijinal" görünme sevdası ile, 45 yıl önce bile Türkiye için sosyalizmin temel ve hayati mesele olduğunun hiç değilse söylendiğini ve Millet Meclisinde savunulduğunu bilmezler, yahut unuturlar.

Yarım yüzyıl önce Türkiye gerçekten elde silah Emperyalizme karşı savaşırken, (modem sosyalizme temel olacak bir işçi sınıfının işgal altında kaldığı) gibi gerekçeler bulunabilir. O nedenle sosyalizm yolundan cayıldığı öne sürülebilir, belki.

Bugün o teorinin bilinçsiz bir çıkarıcı atlatması olduğu öne sürülebilir. Gene de, Birinci Kuvayimilliyecilerin, genç, tecrübesiz burjuva aydınları oluşları gibi muazzeretleri vardır.

Bugün "İkinci, Kuvayimilliyeciliğin" ihtira beratını [patentini] sahtelikle ellerinde tutan Yöncülerin öyle bir muazzeretleri yoktur. Türkiye'de teşkilatlanması en azgın zorbaca işkencelere ve tehakkümlere rağmen önlenememiş bir işçi sınıfı vardır.

Onlar 30 yıllık Kadrocu kalpazanlarla elbirliği etmişler. "İşçi sınıfı yoktur" diyemiyorlar. Bilinçsizdir, yetersizdir mavalını okuyorlar. "Sosyalizme karşısız" diyemiyorlar. Sosyalizm, emperyalizmele savaşı bizde sağlayamaz diyorlar.

KİFİİ BAFİKA - SINIF BAFİKA

Tek tek işçilerimizi ele alırsak, elbet hepsi de Yunus gibi: "Biçaredir, baştan aşağı yaredir"ler. Babil çağından beri toprağımıza sinmiş bin bir nemrutluğun ve firavunluğun baskısı altında başka nasıl olabilirlerdi?

Yedi bin yıllık imtiyazlara sahip, iki yüz yıldır içli dışlı desteklerle sivriltilen kapitalistlerimizi görmüyor muyuz? Tek tek

ele alınırlarsa, hepsi Devlet koltuğu altında uyuz böceği, ecnebi sermaye ajanı.

Ama, sosyal bir sınıf olarak işverenlerimiz yeryüzünün hangi memleketindeki işveren sınıfından daha az egemendir? Daha az sömürücüdür?

Demek, bir sosyal sınıf insanların tek tek karşımıza alacağımız kişileri, hatta sapık kasılan ve zümreleri hiçbir şey öğretmez. Önemli olan, o yetersiz, değersiz kişi ve zümrelerden birleşik olan sosyal sınıfların, bir toplum veya ülke içinde tarihcil bakımdan oynamakta oldukları veya oynamaya çağrılı buldukları rolleridir.

Yön Samurayları, Türkiye'de işveren sınıfının küllü ayıbyıla var ve egemen olduğunu inkar edebilirler mi? Hayır. İşçi sınıfının varlığını ve sosyal misyonunu neye dayanarak inkar ediyorlar? Başka hiçbir şeye değil. Kendilerini bir hamlede okkaylayıp iktidara çıkarmadığı için. AP'ye oy verdiği için!...

İŞÇİ SINIFINI METAFİZİKÇE KOYMAK

Yöncüler "*Avrupa görmüş*" "*mutlu azınlığımızdan*" dırlar. Amerika'da, İngiltere'de, Fransa'da, Almanya'da, İtalya'da, Yöncülerin "*Proletarya*" diye gerinerek anacakları bir işçi sınıfı var mı? Var. Hem de çoğunlukta. Yani Batı ülkeleri nüfusu içinde *oyların* en kalabalığı işçilerdedir.

Ne görüyoruz oralarda? Oy çoğunlukları Adenauer veya Erhardt, Kieslingler'in, De Gaulle'lerin, Fanfani'lerin, Conson'larının emrindedir.

Yöncüler neden o ileri Batı ülkeleri işçilerini yetersiz, bilinçsiz bulmuyorlar da, Türkiye işçi sınıfına dudak büküyorlar? Sosyalizm için De Gaulle mu, Conson mu daha tehlikelidir, yoksa bizdeki Menderes'ler, Palapaşalar, Demirel'ler mi? Elbet birinciler.

O Batı burjuva liderleri "*Demokratik*" yoldan, işçilerin oylarını alarak iktidara gelmişlerdir.

Dahası var. Dünyanın en ileri kapitalist ülkesi İngiltere'de ikide bir "*İşçi Partisi*" iktidara gelir, gider. İngiltere yeryüzünde kapitalizmin kalesi olmaktan geri kalmaz. İsveç kadar olsun İngiltere'ye "*sosyalist*" demek kimsenin aklından geçmez.

Ötede bakarsınız Kuli'ler ülkesi Çin'de, o "*yetersiz*" işçi sınıfı başa geçip, işitilmiş sosyalizmlerin en çetinini kurar. Yön bile onun "sosyalizm"inden şüphe etmek cesaretini gösteremez. Demek işçi sınıfını idealistçe koymamalıdır.

SOSYALİZM PRATIĞİ VE TEORİSİ

Yalnız bu sosyalizm Mısır ve Cezayir gibi sömürgelerde patlak verdi mi, Yön önce onları Proletaryasız sosyalist devrimler olarak kendi kapıkulu "Devrimciliğine, Devletçi antiemperyalizmine örnek yerine koymak ister. Sonra "yeterli" profesör Ni-yazi Berkes, Cezayir'de içki sofrasının sosyalizm adına yasak edildiğini görünce, *D. Avcıoğlu: bu çabaya sosyalizm etiketi "verilemeyeceğini"* (8 Temmuz 1966, Yön) yazar.

Bir başka gazeteci kendi köşesinden daha sistemli konuşmak isteyince Yön'de şunları yazıyor:

"Türkiye'de sosyalist akım gittikçe daha sıhhatli bir yapıya kavuşmak, ve memleketin gerçeklerine oturmak için durmadan düşünce çabası sarf etmek zorundadır.

"Fikir yönünden kısırlık, hiç şüphenez olmasın eylem yönünden kısırlık getirir... Türkiye'de sosyalizmin yürüyeceği yol ve tutacağı usul konusunda yazılarımız zengin değildir." (İlhan Selçuk: Kendi kondimize, Yön, 8 Temmuz 1966, s. 5)

Doğrudur. *"Devrimci teori olmaksızın devrimci hareket olmaz."* İnsanın bütün hayvanlardan farkı, yapacağı işi önce kafasında tasarlamasından ileri gelir.

Ancak, insan kafasında hiçbir *tasarı*, gökten inme değildir. Hep yeryüzünde başından geçen *işlerden* çıkagelir. Diyalektik burada en yüce gerçekliğini bulur. İnsan, *"işlediğini düşünür, düşündüğünü işler."*

SOSYALİZM ZÜĞÜRTLÜĞÜ VE ÖDLEKLİĞİ

Bizde bugün *"Sosyalist Düşünce"* uğruna yapılan bütün savaşların *"zengin değil"* züğürt kalışı, *"memleketin gerçeklerine oturmayışı"* şundan ileri geliyor. Yazarlarımız, sırf yazmak ve okumakla doğru yolun bulunabileceğini sanıyorlar. Pratiği, işi, yığınlar içinde çalışmayı hiçe sayıyorlar.

İlk sapıtma oradan başlıyor. İkinci sapıtma: Kendilerinden önce bu ülkede sosyalizm uğruna savaşmış olanları hiçe sayıyorlar. Burjuvazi kendi çıkarına güzel bir yol tutmuş, dün sosyal konu üzerine ağzını açanı engizisyon cenderesinde mahkum etmiş, lanetlemiş. Şimdi, bütün sosyalistçe düşünenlere o lanetlileri parmakla gösteriyor:

"Bu mel'unlara sakın yaklaşmayın. Yoksa!"

Taze sosyalistlerimiz bu öğüdü "akılcı düşünceleri"ne uygun buluyorlar. Burjuvazinin lanetlediklerini bir yol da sosyalistler lanetliyorlar: Dilleriyle değilse, davranışlarıyla. ..

Sosyalistçe adam lanetlemenin özel biçimi vardır. Lanetlilere: *"Sizi burjuvazi lanetlediği için biz de lanetlemeye mecburuz"* diyemezler. Bu onların *"sosyalistliklerine"* dokunur. Öyleyse ne diyecekler? İçlerindeki komplekslerine göre: *"Siz yanılmıyorsunuzdur"*, *"Siz düşüncesizsiniz"*, *"Siz yetersizsiniz"*, *"Siz vakti geçmiş molozsunuz"*, *"Siz şüpheli adamlarsınız"* ve bunların özeti *"Siz yenilmiştiniz"*dir.

Hiçbir vakit *"Biz korkuyoruz"* diyemezler. Çünkü hepsi yeni bir cesaretle ortaya atıldıklarına inanmıştırlar. Bu inançlarında samimidirler.

EMPERYALİZME YARAR YOZLAŞMA

0 zaman ne olur? Bugünkü *"Sosyalist düşünce ortamı"* ortaya çıkar.

1 - Sosyalizm *işinde* az çok denemesi ve düşüncesi bulunanlar, gizli polisin gösteremediği bir *"başarı"* ile *tecrit* edilirler.

2 - Yeni bir *sosyalizm* kurmaya çıkan "Allah yaratıcılar" gibi bir çok *"Sosyalizm yaratıcıları"*, Türkiye'nin her türlü pratiğinden kendi kendilerini *tecrit* ederler.

Hareketin tarihinden, tecrübesinden, pratiğinden kopmuş olan yeni "sosyalizm yaratıcıları", eskilere dönüp, *"Gördünüz mü?"* derler, lisanı halleriyle, *"Biz sizin gibi enayi değiliz, beceriksiz, yetersiz, düşüncesiz, moloz, müstehase, fosil değiliz"* derler. Teşkilatta, yayınlarda yalnız pratikten kopmuş olmanın sosyalizmi ne derece yozlaştıracığını bilen günün egemen güdücüleri, yeni "sosyalizm yaratıcıları"na hatırı sayılır kolaylıklar sağladığı için, her şey yolunda gibi görünür.

Dört yıllık TİP ve YÖN faaliyeti ile sosyalist yazarlıklar sonunda artık iyice duyulan boşluk ve eksiklik bundan ileri gelir.

Türkiye'de yeni bir sosyalizm yaratıcılarını ne yadırgıyoruz, ne kınıyoruz. Lanetlemelere çok alıştık. Gene lanetlenmeyi kolayca göze olarak, yaptıklarımızı değil, hiç değilse düşüncüklerimizi açıklamaktan kendimizi alıkoymayacağız.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

27 Mayıs ve İktidar

27 MAYIS VE İKTİDAR

27 Mayıs, denildi mi, göz önüne hemen 9 Subay olayı gelir. 9 Subay olayı, 27 Mayıs'ın başarısız bir provasıdır. 1960 Devrimini yapanlar, 6 yıldan beri nasıl canlarını dişlerine takarak ihtilal hazırladıklarını söylerler. Demek ihtilal hazırlığı 1954 yılı, tam Vatan Partisi'nin kurulduğu yıl başlamış.

1957 yılı, ihtilalci 9 Subay ile Vatan Partililer Harbiye'de tutuklandıkları zaman, birbirlerinden tüm habersizdiler. Vatan Partililer mi, 9 Subay mı daha çok işkence çektiler? Kestirilemez. Vatan Partililerden, 7 - 8 ay geceli gündüzlü gün ışığı görmeyen, karanlık mezar darlığında hücrelerinde, sağlam dişlerinin peynir gibi kırıldığını görenler oldu. Vatan Partisi de, 9 subay da beraat ettiler.

Bu paralellik, başka birçok bakımlardan Vatan Partisi ile 9 Subay olayları arasında uzar gider. Ne var ki, paralel, hiçbir yerde birbirlerine değmeyen çizgiler oldu. Değmemekle de kalmadı. 9 Subay, kendilerinden sonra gelen hareketlerce aforoz edildi. Vatan Partisi de öyle; kendisinden sonra gelen hareketlerin afokonunu kaldırdı, durdu.

9 Subay olayı, 27 Mayıs'ın alabildiğine küçük modeli olmaksızın çıkmadı. 9 Subay olayı denildi mi, göz önüne şu manzara gelir:

Genç Subaylar, içlerinden birinin hanımını evden gezmeye göndererek toplanırlar. Toplandıkları ev, Vatan Partisi Genel Başkanının evi ile şaşılacak kertede yan yana, aynı kıyıda salınan iki eski konaktan biridir.

Genç Subaylar, gece yarısından sonra, geç saatlere dek DP Hükümetini nasıl devireceklerini görüşürler. İçlerinden başkan seçerler. Tutulacak Stratejik ve Taktik bütün davranışları inceleyecekler. Kuvvet hesapları, durum muhasebeleri ayrıntılarına dek tartışılır, ihtilalin hemen her problemi karara bağlanır. Karşılıklı sadakat, namus, şeref ve ihtilale bağlılık yeminleri edilir.

Daha düşünülecek bir şey kaldı mı? Hayır. Düşünülenleri uygulamaktan başka hiçbir eksik kalmamıştır. Evel Allah, şu zalim, gerici, memleketi uçuruma götüren DP Hükümetini devirmek yolunda herkes sözbirliği etmiştir. İşbirliği tamamdır. Sabah olmadan, kem göze görünmeksizin, işlerin başına gidilmek üzere kalkılır. Sarmaşılarak helalleşilir. Ayrılır. Kapıya doğru yürünür.

Eşikten dışarı adım atılacağı anda, ihtilalcilerden birinin ansızın aklına gelip soruverir:

- Pekiyi, arkadaşlar. Bu alçak Hükümeti devirdik demektir. Silah gücü bizde. Ordu iktidardakileri sevmiyor. Bir vuruşta yıkacağız. Yalnız ihtilal başarı ile sonuçlanır sonuçlanmaz ne yapacağız?

Eşikten dışarı adım atılacağı anda, ihtilalcilerden birinin ansızın aklına gelip soruverir:

Öyle ya, iktidardaki düzeni devirmekten kolayı yok. Devrilinece yerine yeni, daha iyi bir düzen kurmak gerekmez mi? İyi veya kötü, yıkılacak düzenin yerine nasıl bir düzen konulacaktır?

Genç subaylar, işte onu hiç akıllarına getirmemişlerdi! Bunun akıllarına gelmediğini de ancak, son ayrılık dakikasında içlerinden yalnız bir kişicik farketmişti! Bir dünya yıkacaktık. Ama nasıl bir dünya yapılacağını düşünmemiştik.

Bu durumu anlatan İhtilalci subay, ayaküstü iki üç saniye bakışıldıktan sonra her evlinin evine ve köylünün köyüne gittiğini söylüyor. Bir daha da, o son dakikada akla esen o münasebetsiz sorunun açılmadığı kendiliğinden anlaşılıyor.

Kızkulesi karşısında, Vatan Partisi Genel Başkanının belki de derin uykulara daldığı yıkkın eski yalının, kapısı önünden geçen genç subaylar, yollarına o azmürezm ile gittiler. İçlerinden kimileri, daha önce tutuklanılıp Harbiye zindanına atılmış Vatan Partililerden habersiz tutuklandılar.

Tutulmayanlar 27 Mayıs'ı yaptılar. Yaptıktan sonra farkettikler ki, Hükümeti devirmekten kolayı yokmuş. Asıl güç olan şey, devrilenin yerine hangi hükümetin, hangi düzenin geçebileceğini bilmektir.

"Hükümet", "Düzen" demek İKTİDAR demektir. Politikada "İktidar" büyü, mistik bir küçük burjuva "bilim kategorisi" değildir. Doğrudan doğruya, şartsız kayıtsız ve yalnız SOSYAL SİNİF egemenliği demektir. Özünde ondan başka hiçbir şey değildir. Bilimin nesnel ve somut verisi budur.

Sınıf egemenliği çok kez Sınıf Diktası (Tehakkümü) ile karşıtırılır. Bunu özellikle en söven diktacı olan Finans - Kapital

karıştırır. Maksadı açıktır. Fahişenin kendisini namuslu göstermek için bütün mahalleyi fuhuşla suçlayışı olağandır. Finans - Kapital de, kendi kimi "Demokratik" maskeli sınıf diktatörlüğünü açıklayanları Dikta ile suçlar.

İktidar ne zaman *Tehakkümdür?* Bir avuç sömürücü azınlık, çoğunluğu aldatma veya zorla kendi oyununa getirirse, o zaman tehakkümdür. İster Faşist, ister Demokrat olsun, Finans - Kapital hiçbir vakit çoğunluğu sömürmekten cayamaz. Finans - Kapital iktidarı her zaman tehakkümdür.

Modern Toplumda burjuva tehakkümüne karşı çıkan tek İKTİDAR alternatifi, Proletarya Sosyalizmidir. Proletarya da azınlıktır. Ama *sömürücü* bir sınıf değildir ve kendisinin sömürden kurtulması için, yeryüzünde hiç kimsenin *sömürü* ve dolayısı ile de tehakküm altında kalmaması gerektiğine inanır. Onun için, daha ilk adımında, Finans - Kapital tehakkümüne karşı bütün köylü, esnaf, aydın tabakalarını, hatta burjuva liberallerini ve bütün insanlığı çağırır.

27 Mayıs Devrimcileri bu çok aşırı basit gerçekliği akıllarına getirmeden bir *İktidarı* devirdiler. Devrilen Finans - Kapital iktidarı mıydı? Açıkça oydu. 27 Mayısçılar öyle sanmadılar. "*Kişileri*" devirdiklerine inandılar. O kişi kuklaları oynatan Sınıfları görmediler.

Öylesine görmediler ki, iş başa düşünce, devirdikleri insanların halkı kandırıp sömürme aygıtlarını ve avadanlıklarını yerden "kaldırıp, yapma solunumla dirilttiler. Ve iktidarı bu Finans - Kapital dikta araçlarına kendi elçizleriyle teslim etmeyi, dünyanın en akılcıl işi saydılar.

Geri kalan her eğrilte veya doğrultu ayrıntıdadır. 27 Mayıs ayrıntılar içinde boğuldu. İktidarı teslim ettiği öteki, yedek Finans - Kapital ekibinden ummadığı tepki ve tekmeleri yedikçe şaşakaldı. Genç 27 Mayısçılar bu aldanışlarında ayıplanamazlar. 40 yıllık iktidar tilkisi ve kafası içinde 40 tilki yatan CHP bile o ince işin farkında görünmüyor. Demirel'e karşı Bayar'ı, yahut Ecevit'e karşı Feyzioğlu'nu sahneye çıkarmakla bir "düzen değişikliği" olabileceğini sanıyor.

Aşağıki satırlar, biraz acele olarak 5 yıl önce kaleme alınırken, yalnız o temel yanıltıyı somut örneklerle vermeye çalışmıştı. Halâ, sağda solda bu İKTİDAR konusunun karıştırıldığı görülünce, "eski" satırların bir işe yaraması düşünüldü. Bir sözcüğüne dokunmaksızın çırpınan yeni kuşağa bir daha sunulur.

Kimi eksik gedikleri, sığağı sığağına bağışlansın. Daha eleştirecil ilgiye kapı açabilir kanısındayız.

AMERİKA'NIN KUKLALARI VE UŞAKLARI

27 Mayıs ihtilalinin anılarını, yapanların ağızından heyecanla dinledik. En son *Gölgedeki Adam*, acıklı 27 Mayıs ve sonrası olaylarını bir başka açıdan aydınlattı.

27 Mayıs sabahı, ihtilalciler iktidardaki DP hükümetinden değil, Amerika'nın araya karışmasından korkuyorlardı:

"...arada, resmi veya gayri resmi gelen haberlere göre ihtilal: iktidara nefes dahi aldirmeden tam bir başarı ile sonuçlanmıştı. İktidarın bir yere sığınarak kendisine artık Amerikalıları yardımcı olarak çağırması bahis konusu değildi." (D. Seyhan: *Gölgedeki Adam*, 31.5.1966)

Demek Türkiye'de DP iktidarı değil, Amerikan karışması mühimdi...

O atlatılınca, ihtilalciler Türkiye'nin en yetkili ulu görevlileriydiler. Herkesin istediğinden ala *"Millet kaderine hakim"* bulunuyorlardı. Şimdi ne yapacaklardı?

Ellerinde sosyal sınıf pusulası yoktu. Anadan doğma, Devletçi yetişmişlerdi. Devlet bütünüyle ellerinde idi. İstediklerini yapabilirler miydi?

Her Devletçinin kalemine doladığı bütün meseleleri Ortaya atabilirlerdi. Ancak o meselelerin sosyal sınıf açısından çözüm yolları açık değildi.

İLK ADIMDA PANİK

Sınıf pusulasızlığı yüzünden, iktidar ihtilalcileri adeta paniğe uğrattı. Net, belirli bir davranış yerine, herkes başının derdine düştü. D.S. yazıyor:

"İhtilalin geçici Anayasası yapıp Komitece kabul edilinceye kadar, hiç kinişe yarınından emniyet duymadığı için, bilhassa ilk 15 gün zarfında ihtilalciler kendi gelecek stratejilerinin derdine düşmüşlerdir" (Keza)

Ulu görevliler eğer Türk milletini önlerinde yuvarlak bir bilmece - bulmaca gibi görmeyip de, oradaki sosyal sınıf münasebetlerini olduğu gibi kavrayabilselerdi, tutacakları yanı daha ilk adımı atarken bilirler ve o yana yönelirlerdi.

Onlar D.P.'yi *"meşru yoldan iktidara gelmiş"* sayıyorlardı: yani, D.P.'ye oy verenlerin ne yaptıklarını bilerek oy verdikleri *ipotezine* inanmışlardı.

Menderes sonradan *"meşruiyetini yitirmişti"*. Onlar da Menderes'i alaşağı edince mesele kalmamıştı. Her şey kendiliğinden tıkrına girecekti. Bütün mesele ihtilalcilerin ne olacaklarınına kalıyordu.

FİNANS - KAPİTAL VE İŞÇİ SINIFI

Oysa DP iktidarında, Türkiye'yi ve cihanı sarmış bir Finans - Kapital adlı sosyal sınıf bölümünün tehakkümü vardı. DP Finans - Kapitalin teşkilatıydı; Menderes onun sembolü idi. Sembolün kalkması, ne cihanda emperyalizmi, ne Türkiye'de onu destekleyen Tefeci - Bezirgan *eşraf* ve *ajanlar* topluluğunu eli kolu bağlı bırakamazdı.

Türkiye'de bir İşçi Sınıfı vardı. Finans - Kapitalin *tehakkümünden* hiçbir yararlığı bulunmayan, durumu ve çıkarı Finans - Kapital ile hiçbir noktada uzlaşmayacak olan, yerli Finans - Kapital yalanlarına en az aldanabilecek bulunan ve en çabuk *uyarılabilen*, en kolay, en geniş teşkilatlanma kabiliyeti ortada duran halk yığınınımız *İşçi Sınıfımızdı*.

Ezilen, soyulan Türk milletinin önüne, sömürmenin her biçimini kökünden ve kesince gidermeye hazır bulunan İşçi Sınıfı tutulup geçirilebilseydi, o zaman ulu görevlilerin tereddüt ve telaşına yer kalmazdı. "*Kendi gelecek stratejilerine*", yani can kaygısına düşmezlerdi. "*Sosyal sınıflar stratejisine*" bel bağlarlardı. Böyle hallerde kurmay nitelikleri en iyi stratejici olmalarını sağlayabilirdi.

Öyle olmadı. İhtilal başarı ile sonuçlanır sonuçlanmaz, devrimciler iğneli fıçıya düşmüş çocuğa döndüler. İşte en ulu görevliyidiler, ama yuvarlak "*reform, demokrasi, kültür*" gibi sözcüklerin, kendilerini hangi görevle nereye iteceğinde şaşırıyorlardı.

İlk akıllarına gelen *Üniversite* cankurtaran simidine sarılmak oldu. "*Bilim*" tanrısı Önüne kılıçlarını adadılar. Üniversite ise, kendilerinden daha "*muhtacı himmet bir dede*" idi; "*nerde kalmış gayriye himmet ede!*" İhtilalle şoke olmuştu. Bir avuç genç üniversiteliyi, Uzakdoğu Kore'sindeki "*Öğrenci ayaklanmaları*" örneğine kimin için ve nasıl sıdıracaklarını bilmiyorlardı.

Her şey oluruna bırakıldı. En ampirik "*Akıl ve Sağduyu*", "battı balık yan gider" oldu.

SİYASET YASAKLISI: BAŞ SİYASETÇİ

"Muzaffer Özdağ, İzmir'den Gürsel'i alarak Ankara'yı götürür." (Bir "görevli", Paşayı Özdağ'ın değil kendisinin getirdiğini pek öfkeli bir yalanlamada açıkladı. Hepsi bir.) *Gürsel gelir gelmez de etrafını, ihtilalin tevkif ederek içeri atmadığı generallerle çevrili bulur. Çevresinde dolaşan ve ortalıktaki kargaşalığa bir YÖN vermeye çalışan gerçek ihtilalciler de vardır*

ama, Gürsel bunların kim olduklarını bilmez, çünkü tanımaz." (Böyle ecinniler arasında kalmışa dönen Paşa, ilk radyo konuşmasında, bu işi yalnız başına yapmış gibi konuşmuştu: "Geldim. Haksızlığı gördüm. İktidarı aldım" dedi). "Nihayet emir verir. Türkeş başbakanlık müsteşarlığına, Baykal kalemi mahsus müdürlüğüne gidecektir. Diğerlerine de döner: "Siz kısımlarınıza, vazifelerinizin başına dönün. Lazım olursa ben sizi çağırırım" der." (D.S: Gölgedeki Adam, keza)

Yani, bütün ömrünce "Siyasetle uğraşma yasağına" uymuş bir emekli Paşa, beklemediği bir geceyarısı, ansızın getirildiği o yüce görevde, Türkiye'nin bütün siyasetini tek başına güdecek!...

İKİ DUDAK BİR İHTİLALDEN ÜSTÜN

"Bu emir karşısında ilk ayrılan Sezai Okan olur, Arkasına ihtilalci grubu katar ve Başbakanlığın yolunu tutar. Gürsel'e, ihtilali kendilerinin yaptıklarını ve neticeyi almadan yetkiyi de hiç kimseye bırakmaya niyetleri olmadığını açıkça beyan etmiştir. İstanbul'daki arkadaşlar: Kabibay, Erkanlı, Esin ve diğerleri, bir askeri uçakla Ankara'ya ulaşırlar. Bu esnada Sezai Okan Ankara'daki arkadaşlarla kişiliklerini Gürsel'e kabul ettirebilmiştir." (D.S., Keza)

Ama, yetkiyi basbayağı gene Paşa'ya bırakmışlardır. "Niyetleri ne olursa olsun, kısmetleri olan "netice"yi ilk adımda 14'lerle aldılar. Çünkü (9) kişilik bir komisyon "olağanüstü olaylarda külah kapmasını becerebilen... fırsat düşkünü... türredileri tasfiye" eder, "38 kişilik komiteyi tayin eder" ise de:

"Komite teşkil edilinceye kadar bütün yetki ve ihtilalcilerin akıbeti, Cemal Gürsel'in iki dudağının oynamasına bağlıdır. Aslında, ihtilale, yıllarca çalışmış bir komite önayak olmuştur ama, Cemal Gürsel, pekala Ordu'nun yüksek rütbelilerinden bir konsey kurarak, duruma bir anda istediği şekilde hakim olabilirdi." (Keza)

FİNANS - KAPİTAL GÖZBAGI

Dikkat edelim. İhtilal iktidara çıkıyor. "Hakim" "mevkilere gelmiş" olanlar kim? Bir küçük burjuva ellerini çırpacak: "gördünüz mü, işte kalkınma felsefeleri yok da ondan bu kargaşa -lık!" diyecek.

Nasıl yok? Sonradan hemen bütün yazılanları, biz çok daha önce Cumhuriyet gazetesinde okuduk. Milli Birlik Komitesi üyelerinden her biriyle ayrı ayrı yapılan röportajlarda, Birlik Üyelerinin ağızlarından çok şey dinlemiştik. Burada saymayalım.

Milli Birlikçilerin tek *bilmedikleri şey*, küçük burjuvaların 4 yıldır göz göre göre *bilmezlikten geldiği* pusuladır.

Onlar halâ, milleti karınca yuvası gibi kaynaşan bir küçük burjuva kara kalabalığı olarak görüyorlardı. Bu kalabalıklar içindeki sosyal sınıf billurlaşmalarını birbirine karıştırıyorlardı.

Bir avuç kökü dışarıda Finans - Kapitalisti en "köklü" millet temeli ile karıştırıyorlardı. Çevreleri Finans - Kapitalin en göze görünmez *ağları* ile sarılı olduğu için, koca Türk milletinin sosyal ve ekonomik münasebetlerini, Finans - Kapital münasebetlerinden ibaret sayıyorlardı.

Bu "*sınıfgözbağı*", kendilerine pusulayı şaşırtıyordu, başka hiçbir şey değil.

ŞOK MU, OLTA MI?

Bu durumlarıyla ihtilalciler; tabana, temele inmeyi akıllarına getiremiyorlardı. Millet önünde geçerli, sınanmış bir *otoritenin* (yüce görevlinin) büyük rütbeli heykelini dikip, onun gölgesine sığınmak zorunda kaldılar. Halk yığınlarının muazzam *denizinde* yüzeceklerine, Finans - Kapital ağları ve oltaları içine girdiler.

Bu olta ve ağ, onları daha ilk günden kıstırıp, kendi selamet sahilindeki torbasına atmadıysa, çok tehlikeli durumlarda, çok ince hesapları yapmakta usta olduğundan yapmadı.

Mademki balıklar ağı görmüyorlardı, bıraktı onları, rahatça dolsunlar. Ne çeşit ve ne sayıda ve kalitede balıklar olduklarını zevkle ve bilimle ayırdetti. Canı ne zaman çekerse, ağı o zaman çekmek elinde idi.

İhtilalci balıklar bunu bilmedikleri için, 15 gün (bir ihtilal için 15 yıl) akıbetleri "*Cemal Gürsel'in iki dudağı*" arasında kaldı. Bu dudakların "*oynamayışını*" Paşa'nın şok geçirdiğine veriyorlar.

"Gerçekte, diyorlar, Cemal Gürsel de manzaradan şoke olmuştur. Neye uğradığından ve devlet kuşunun böyle bir anda, bu kadar kolaylıkla başına konmasından kısmi şaşkınlık içerisindedir. Fakat, ne olursa olsun, evvela, kendi şahsi yetki ve emniyetlerinin bir esasa, hukuki bir statüye bağlanmasını önem görmektedirler." (D.S., Keza)

DEVİRİMCİLİK KARAGÖZCÜLÜK MÜDÜR?

Yani, gene hep kişicil izah! Sosyal sınıf yok. "*Millet kaderine hakim*" yüce "*görevliler*" var; ve kimin başına konacağını "*iyi saatte olsunlar*"m bileceği "*Devlet kuşu*" var... Yön'ün "*Kalkınma Felsefesi*"ni, bu yüce "*görevli*" "*hakim*" kişiler veya "*çevreler*" mi uygulayacak?

Küçük burjuvaların dört yıldır "*ılımlı sosyalizm*" ve "*40 yıllık el kitapsız Marksizm*" adına, "Perde kurdum, şema yaktım, gösterem zil'lü hayal!" deyişi, yeni bir şey değildir. 27 Mayısçıları tasfiye eden, en son tutundukları Tabii Senatörlük mevzilerinde bile topa tutulmaya götüren. "*Kalkınma Felsefesi*"dir.

Yanlış anlaşılmasın. Biz, Karagöz perdesi oyunlarına karşı değiliz. Elbet çocukluğumuzu da kimi anlamda eğitmek ve eğlendirmek lazımdır. Hatta yön karagözlerinin karşısına, TİP liderliği gibi hacivatları da alıp, sille tokat "*ehli irfan olmaya bunu bilmek pek muhal!*" diye böbürlenmelerine bile karışmak istemedik.

Bir şartla: *Karagöz*, kendi tekerlemelerinden başka hakikat bu ülkede söylenmemiştir ve söylenemez, dememelidir. *Hacivat*, kendi davranışlarından başka davranış bu ülkede yapılmamıştır ve yapılamaz, sanmamalıdır.

KONULMUŞ PRENSİPLER VE TAHRİFLERİ

27 Mayıs ciddi bir atılganlıktı. Onun zaruretini Türkiye'de 1954 yılı *işçilerin* (ama parlak sendikacıların değil, sıradan işçilerin) kurduğu bir Siyasi Partinin Gerekçesi, Programı ve Tüzüğü ve üyelerinin hayatı, kaçınıcı defa. ortaya attı ve bu uğurda kanlı savaşı verdi. (Üyelerine o yolda kan kusturuldu).

O zaruret: "*İkinci bir Kuvayimilliyeye seferberliği*" yahut "*Mübarek iktisadi Kuvayimilliyeye seferberliği*" (V.P. Tüzüğü), "*Yeni bir Kuvayimilliyeci mukaddes hamle*" (Gerekçe) idi.

Karagöz kalkar: "*Yeni bir İkinci Kurtuluş Savaşı*" teorisini Yön icat etti derse, ona "*Karagöz, yapma Karagöz!*" denir.

Hacivat kalkar, Vatan Partisi Gerekçesinin ruhunu kavramadan, tüzük ve programının maddelerini sulandırıp bozarken, İkinci Kuvayimilliyeciliği tahrif ederse, ona, "Hacivat, denir, etme Hacivat!"

Neden? En basit bilim dürüstlüğüne çığnemeleri ayrı konu, "Emek" savunuculuğu yapılırken başkasının emeğinin, sömürücülüğünü yaptıkları için mi? Hayır. Düşünceleri ve davranışları *bulandırdıkları* için.

27 MAYIS YIPRATILYOR

27 Mayıs, Karagözle Hacivata çok ilham, çok kabadayılık vermiş olabilir. 27 Mayıs karagözcülük değildir, oyun değildir, iştir. Bu ciddi iş geçip gitmiş olsaydı, Karagözlerle Hacivatlar da varsın o ciddi işin "*Bu kubbeye baki kalan hoş bir sada*"sı olarak sahneyi kaplasınlardı.

27 Mayıs yaşıyor. 27 Mayıs'ı yaralayanlar öldürmek istiyorlar. Bu kötü kasti besleyenler, sırf 27 Mayıs'ı pusulasız yakalayabildikleri için metodlarına güveniyorlar.

Karagöz kalkıp pusula *sosyal sınıf* değil, "*Kalkınma felsefesidir komedisini* inatla oynamamalıdır.

Hacivat kalkıp, pusula sosyal sınıftır ama, bu sınıf "*yüce görevli*" avukat torbasında kekliktir *dramını* oynamamalıdır.

Dergi kapatmak, kitap okuyan, eski sosyaliste selam veren üyeyi kapı dışarı etmek ile sahneyi doldurursa... bunların millete pusulayı şaşırtmak istedikleri şüphesi uyanır. Yaptıkları intihal ve tahrifleri hatıra getiriverir.

Hele bunlar 27 Mayıs'ın çömezi bile olamazken, akıl-hocası pozunu takınırlarsa, müdahale gerekli bir görev olur. 27 Mayısçılar, savaş veriyorlar. Roller tersine döndü: Yassıda suçluları 27 Mayıs'ı suçluyor.

Dünyanın böyle tersine dönüşü, neden? Hep sosyal *sınıf bilinci* ile davranış yerine, yüce "*görevli kişi*" ve "*çevre*"yi geçirmekten.

GÜVENCE KİŞİYE Mİ, DEVRİME Mİ?

Bakın *Gölgedeki Adam* nasıl görüyor halâ meseleyi:

"*Aslına bakarsanız, bizce o günkü tutum, ihtilalin doğal bir sonucudur. Kimsenin kimseye darılmaya hakkı yoktur. Yıllarca emek ve gayretle çalışan ihtilalcilerle, 27 Mayıs'a takaddüm eden son aylarda, buldukları yer ve makam yüzünden harekete katılan bir takım kimselerin birlikte ele geçirdikleri iktidarı paylaşmada her şeyden evvel, kendi yetki ve şahıslarını garanti altına almayı esas kabul etmeleri kadar tabii bir davranış olamazdı... ¹ İhtilalci evvela kendini düşünen adamdır.' Bunun dışında çok fazla düşünceye yer veren ihtilalci, ana hedefi ve esasları kaybeder, dağılır ve ayrıntıların malı olur. Keski ihtilalci arkadaşlarımız, ele aldıkları her konuda bu prensipten hiç ayrılmamış olsalardı, çok şey kurtarılmış olurdu."* (D.S., Keza)

Gölgedeki Adamın burada ihtilalciyi kötü bir egoist saydığını öne sürmek, anlayışsızlık olur. Elbet ihtilalci sağ kalırsa ülküsüne yararlı olur. Ama sağ kalmak var, sağ kaim acık var.

İhtilalci kendisine sırça saraylar kurup, çevresini yedi kat polis ve silahlı adamlarla sararak da sağ kalır; çarıkızlarla bir arada yaşayarak, halk sevgisinden örülmüş zırhlar içinde de... Ancak, kendi ülküsüne en elverişli sosyal sınıfı seçmek, Hasan Sabbah'ın Kan Kalesi içinde nefsinin emniyet altına al-

maktan çok daha garantilidir. Kişi için garantili olmasa bile, dava için garantilidir.

27 Mayıs bu noktada yanılmıştır. Onun için, tabii senatörlük değil, sayılı Cumhurbaşkanlığı bile, kişi için de, dava için de gereği gibi "emniyetli" olamamıştır.

NE YAPILABİLİRDİ?

27 Mayıs ihtilalcileri, sabah namazından sonra kimseyi so-kağa çıkartmayacaklarına, halka güvenebilirdi, çarıklı köylünün yanma gitmenin bütün yollarını açabilirdi.

Hırpani işçinin teşkilatlarını Amerika'dan milyon sağlayan sendika gangsterlerinden kurtarabilirdi. İktisadi kurtuluş savaşının manivelası gibi kullanabilirdi.

Rızkını zor çıkaran küçük memuru, aydını, sermayeye harç vermek üzere Tasarruf Bonusu ile yaralamayabilirdi.

27 Mayıs'ın daha kuvvetli olduğu günlerde, Üniversiteli gençlere karşı vurgunculara sadakat telgrafı çekmiş bir polis yetiştirmesi sendika köpekbalığı ne yaptı? İçki sofrasında Su-bayların ırzına dil uzattı. Hapishaneden bir muzaffer kahraman gibi şimdiki "İşçi mümessilleri" tarafından şölenli törenlerle ka rşlandı.

Bu kadar acı hayal kırıklığına uğratar adamı sosyal sınıf pusulasızlığı, ve bir avuç Finans - Kapital uşağını bu kadar başa-rının doruğuna çıkarır.

Küçücük bir teorik söz yanlışlığı nedir? Olmasa da olur dik-katsizlik gibi görülen pusulasızlık, dalgalı siyaset enginine, hele 27 Mayıs gibi fırtınalara açılan gemiyi pratikte batırmaya yeter.

"Kalkınma Felsefesi" karagözlüğü; yahut "biçimsel demok-rasinin seçimsel" hacivatlığı için söylenenler kişicil gerekçeler-le ölçülerek küçümsenebilir. Pratikte iş işten geçtikten sonra, atı alan Üsküdar'ı aşiverir. Ve yavuz hırsız ev sahibini bastırır.

NASIL ÜRKÜTÜLDÜLER?

27 Mayıs sonuna dek "Kansız ihtilal" ülküsünde kusur et-medi. Karşı taraf öyle mi davrandı? Gölgedeki Adam:

"Bir siyasi organizasyon haline gelebilmek için ciddi gayret-ler gösterdik, diyor. Eski ihtilalci grupları, (14) leri, (11) leri, 22 Şubatçıları, üniversiteyi, basını ve partilerin ileri görüşlü ki-şilerini içine alan siyasi bir örgütlenmeye gitme teşebbüsü, ye-niden ihtilal yapmak için sarf edilen gayretlerin mahsulü gibi gösterilmek istenmiştir." (D.S., Keza, 41)

Bir küçük burjuva Devletçiğinin bütün "Sorumlular"ı bir arada, Rakamlı (Osmanlıca: "merkur" derdi) Subaylar, Profesörler, Yazarlar, Siyasilere... hepsi hazır. "Millet kaderine hakim" olmak şöyle dursun, bir araya gelseler: "İhtilal mi yapacaksınız?" diye kovuşturuluyorlar artık.

"Yön"den öğrenecek hiçbir şeyleri yok. Yön kadar, "Mark-sist" gibi de konuşuyorlar:

"İhtilaller ancak, kendilerini doğuran sosyal ve ekonomik sebepler bertaraf edilemediği takdirde barajlanabilir." (D. S., Keza, 41) diyorlar. Kasıla kasıla "Teori" döktüren küçük burjuva doktrineri daha mı "akılcı" konuşuyorlar? 27 Mayısçıların hiçbirisine "Kalkınma felsefesiz" diyemeyiz. Hepsi "Çağdaş uygarlıkçı" idiler:

"İhtilal, o günlerdeki görüşüme göre, Türkiye'yi "Muasır medeniyet seviyesine" ulaştırabilecek bütün şartları bir hamlede bir araya getirebilmiş muazzam bir eserdir." (D.S., Keza, 6)

Devrimciler, biçimci demokrasinin milleti taş devrinde bırakacağını açıklıyorlardı:

"Yüzyıllarca el sürülmemiş Türkiye problemlerinin, demokratik bir sistem içerisinde çözülmeye kalkması bence mümkün değildi; yahut çok uzun zaman Türklere, ızdırap içinde bocalaması, yokluk içinde kıvrınması sonunda, belki, o da çok güçlükle, gerçekleştirilebilirdi. Bunun için de, geleceğin birçok kuşakları, yüzyıllar boyunca kurtulamadığı taş devri koşullarında savaşmaya mahkum edilecekti." (D.S., Keza, 7)

Her şeyi mutlak Devletçilikle yöneltmek istiyorlardı. Ordu mu dediniz:

"Silahlı kuvvetlerin, eğitiminde, ikmalinde, sevk ve idaresinde, personelinin sosyal güvenliğinin ele alınmasında ve nihayet memleket kaynaklarının sağladığı imkanlara göre kendi kendine yeter ve güçlü bir hale getirilmesinde tam bir zihniyet modernizasyonuna ihtiyaç vardı."

Sivil idare mi dediniz:

"Sivil sektör de tensik edilecekti. Bu tensikte vazedilen önemli prensip, yetişmiş ihtisas sahibi elemanların idari mevkilerden uzaklaştırılarak kendi ihtisaslarının gerektirdiği yer ve kadrolarda çalıştırılması düşüncesidir." (D.S., Keza, 10)

Doktor başhekimlikte, Öğretmen okul müdürlüğünde, Profesör dekanlıkta, Mühendis bürolarda harcanmayacak, yüzlerce ilçe, binlerce bucak ehil kaymakamsız, müdürsüz bırakılmayacak! Bu "Devletçiliğimiz"ın en son perdesi idi.

DALGA MI GEÇİYORLARDI? HAYIR

Üstelik ihtilalciler, kendi kurdukları (emirlerinde bulunması gereken) Hükümetin, Devrim amaçlarını baltalamak ve zaman kazanmaktan başka bir şey yapmadığının da farkında idiler.

"Program umumi temenniler ve yuvarlak tekerlemelerden meydana gelen altı sahifelik bir yasak savma, bir formalite yerine getirme gayretinden başka hemen hiçbir şeyi ihtiva etmiyordu.

"Buna mukabil, başta Kadri Kaplan olmak üzere bir kısım arkadaşların birlikte çalışmaları ile hazırlanıp hükümete verilen Komite direktifi ve temel görüşleri, ihtilalin üzerinden beş yıl geçtiği halde, bugün dahi, Türkiye'nin her YÖN'den KALKINMA problemlerini kül halinde kavrayan çok değerli müşterek görüşleri ifade eden bir eserdir." (D.S., Keza, 7)

Demek, küçük burjuvaların "Kalkınma felsefesi", ihtilalciler için bilinmeyen Hint kumaşı değildi. Hatta Vatan Partisinin "İkinci Kuvayımillie seferberliği" sözcüğü nutuklarda geçti. İhtilalciler de buna inanmışlardı:

"Yapılacak büyük hamleler yönünde memleketin tekmil gücünü topyekun seferber edebilmek başarıya ulaşmanın tek şartıydı." (D.S., Keza, 10)

FİNANS - KAPİTAL BALTACILARI

Osmanlı şairi: "Bir hakikat kalmasın Rabbim şu alemde nihan" demiş. 27 Mayıs, şu Türkiye'de gizli bir tek hakikat veya isterseniz: "Felsefe" bırakmamıştı.

Bütün mesele, o hakikatleri ve felsefeleri "Çağdaş uygarlık" toplumu içinde dayandıracak bir sosyal sınıf manivelası bulmaktaydı. Bu manivela Türkiye işçi sınıfı idi. Yoksa, her şey fatalman kökü dışarıda Finans - Kapital ağlarının kucağına düşmekten yakayı kurtaramazdı.

27 Mayıs'ın Türk milletinde en büyük sevgi ve saygı uyan-dırması, yalnız bu meseleyi ters ve eksi yönden olsun ispatlamış deneme olmasından ileri gelir.

Sürüyle küçük burjuva ukalanın gevelediği "hakikatleri" tüm bilmek, hatta M.B.K. kadar kayıtsız şartsız "Millet kaderine hakim" bir kuvvetçe yazılı 6 sahifelik Program direktifi haline getirmek neye yaramıştır? Okuyalım:

"O gece (2 Temmuz Pazartesi günü Devlet Bakanı Amil Artus, Cemal Gürsel Hükümetinin programını komiteye getirmiş ve Osman Köksal'ın başkanlığındaki toplantıda bu hususta

yaptığım teklif üzerine hazırlanarak Hükümete verilen o direktif ve temel görüşlere göre yeniden bir program yapıp Komiteye getirilmiş değildir." (D.S., Keza, 7) deniyor.

Yani, "Millet kaderine hakim" olan en yüce görevli Milli Birlik Komitesi, kendi yarattığı olan siviller Hükümetine, ihtilalin daha 35'nci günü bile hükmünü geçirtmemiştir. Ne olmuştur?

FELSEFESİZLİK Mİ?

FİNANS KAPİTAL FELSEFESİ Mİ?

"Bilahare meydana çıkan prensip ayrılıkları ve şahsi meseleler yüzünden bu direktif de hasır altı ettirilmiştir.

"13 Kasım 1960'da, 14 Komite üyesinin yurt dışına sürülmesine kadar uzanan büyük fikir ayrılığı, hazırlanan bu Komite direktifinin ihtiva ettiği memleket sorunlarının realize edilmesi için gerekli zaman süresince, Komitenin iktidarda kalıp kalmayacağı meselesi yüzünden ortaya çıkmıştır. Sonradan, açıkta meydana gelen hiziplerin ve ihtilalcileri birbirlerini ortadan silmeye kadar götürülen anlaşmazlıkların esas temelinin, bu ana prensip anlaşmazlığı teşkil etmiştir." (D.S., Keza, 7)

Bu anlatışa göre, kimi kapıkulunun: "İhtira beratını" kimseye bırakmadığı, "Kalkınma felsefesi"nin yokluğu değil, varlığı 27 Mayısçıları "birbirlerini ortadan silmeye" götürmüş olmuyor mu?

Aynı "Kalkınma felsefesi"nin bir de Yön ağzıyla ballandırmasında (Paşalar gibi söyleyelim): "Fayda mülahaza olunur." Hatta hep bir ağızdan, o felsefeyi bir daha, bir daha tekrarlayalım. Hele günlük olaylar içinde canlı canlı ispatlamaktan hiç geri kalmayalım. O da bir iştir. Yapılsın.

Ancak bu felsefe: "küp küp üstüne" kurulmamalıdır. Hele sosyal sınıf dışında uydurma temellere dayandırılmamalıdır... Dayanırsa ne olur? Temel havada kalır. Küpler birbiri üstüne yıkılıp birbirlerini kırmaktan başka işe yaramaz.

DEVİRİMİ KİM YAPTI?

27 Mayıs kime dayandı? Bu soru bir türlü açıkça karşılığını bulmadı. 27 Mayısçıları: "Meşruiyetini yitirmiş bir Hükümete karşı. Ordunun Anayasayı savunması için, konulmuş Tüzük maddesi gereğince, Milletten direnme hakkını kullandık" dediler.

Bu formüle göre: "Meşruiyet", Anayasa çerçevesi içinde kalmaktır. Bir hükümetin o çerçeveyi aştığını kim belirleyecek?

Millet denemez. Nitekim millet seçimlerde oyunu D.P.'ye verdi. Demek millet:

1 - Aldatılmıştır,

2 - Kendi direnme hakkını kullanamamıştır. Milletin istese direnemeyeceği dağınık oylarından ve mutlak teşkilatsızlığından bellidir. Aldandığı da, 27 Mayıs ihtilali patlak verdiği gün iyimser tarafsız kalmasından bellidir.

Millet için için hoşnutsuzdu. Bunu deyimlendirecek hiçbir organı (ne yayını, ne teşkilatı) yoktu. 27 Mayıs o hoşnutsuzluğu bir baskınla üstün çıkarınca, Türk milleti karşı tepki göstermedi. İhtilali tutmuş durumda görüldü. Yabancı yazarlara İsmet İnönü'nün verdiği demeç böyle söylemişti.

Buna karşı olanlar var. Menderes "Yukarıdan ihtilal" dediği şeyi yapsaydı, Millet gene iyimser seyirci kalacaktı kanısını savunuyorlar. Bu savunmayı *Türkiye'nin gerici*leri ve *sağcılar* yapıyorlar.

Fakat *ilerici* ve *solcu* olanlarımız da, görünüşte "*milleti*" küçültücü olan bu *iddiaya* karşı çıktıkları halde, *zimnen*, saman altından, gene o fikri yürütüyorlar; 27 Mayıs'ı *ZİNDE KUVVETLER* yaptı diyorlar.

Bütün deyişler, milletin bu işlerde pek de bir rol oynamadığını, toplumun üst idareci tabakaları arasında bir lavaş yürüttüğünü dolaylıca ikrar ve itiraf etmek oluyor.

"ZİNDE KUVVETLER" NEDİR?

"Millet"in "Millet" olarak rol oynamadığı bir altüstlükte, *Milletin direnme hakkı* ne demektir? Gericiler - sağcılarımız, ilerici - solcularımıza bunu soruyorlar. Solcularımız, Acemce-Arapçadan gelme aynı klişe terimi öne sürüyorlar: *Zinde kuvvetler!* Bu sesleniş, Acemistan ve Pakistan'daki, "*Zindebad!*" (Yaşa!) çılgınlığına benzemekle kalıyor. Ama, asıl sorunun çözümünü getirmiyor.

Milleti, DP ve AP'ye çoğunlukla oy verdiği için, kendi aralarında, veya torbada keklik sayan gerici - sağcılar bir yana bırakalım. Halkın gerici - sağcılar tarafından *aldatıldığını*, öyleyse iğrapta yeri olmayacağını iddia eden solcu - ilericileri de bir yana bırakalım.

Ağır ceza reisinin sorduğu gibi: "Ortada bir ceset var, bunu kim öldürdü?" DP'yi kim devirdi? "*Zinde Kuvvetler*". Anladık, kimdir onlar? Meşrutiyetin: "*Hareket Ordusu, Bereket Ordusu*" vardı. 27 Mayıs'ın da *Silahlı Kuvvetleri* işi yaptı. Ölen üniversiteliler de bulunduğu için, yalnız "*Silahlılar yerine, 'Zinde Kuvvetler'*" denildi.. Silahlı kuvvetler arkadan yetişmeseydiler, üniversitelilerle liseliler, Kore'deki kadar bile başarı gösterip, Hü-

kümeti devirememiştiler. Hiç kimse 27 Mayıs ordunun yaptığını inkar edemez. Demek "Zinde Kuvvetler"ın özü ordudur. (Daha geniş anlamıyla Silahlı Kuvvetlerdir.)

ZİNDELER NİYE İNANIRLAR?

"Yeni Devletçiler arasında Yazarlar, Politikacılar, Sendikacılar, Mütesebbisler katılıyor. Silahlı Kuvvetler tabusuna dokunulmuyor. Silahlı Kuvvetler ise, bütün o başı bozukları haklı olarak boş laf kalabalığından başka bir şey saymıyor. Yazarlar (Basın) mı dediniz? "Yeni yapılan veya yapılacak olan işlerin basın ve yayın organlarıyla halka duyurulmasının yeterli olacağını zannetmek hataların en büyüğüdür." (D.S., Keza, 8.)

Siyasetçiler (Partiler) mi dediniz? "Türkiye'de demokratik sistemin kurulmak istendiği günden beri meydana çıkan partilerin teşekkül sebebi bir doktrin zorlamasından çok, his ve çıkarları tatmin etmek olmuştur." (Keza)

Hiç değilse 27 Mayıs mülakilerinden en çok "Gölgede" fikir yapan kişi böyle düşünüyor. Gerçi o zaman Türkiye'de tek doktrin partisi adına M.B.K.'ne gönderilen açık mektupta şöyle denmişti:

"Halkın bereketli hareketi, şuurulu teşkilatı ve aktif işbirliği işlemez olunca, irtica (gericilik) ister istemez ağır basmaz mı?

"Bu şartlar altında, Mili Birlik Komitesi (İkinci Meşrutiyetçilerin Hürriyet ü İtilaf ve İttihad ü Terakki Fırkalarına bakmayan Atatürk'ün Halk Partisi gibi), bütün milleti preüjesiz çağıracağı bir İkinci Kuvayımilliyeye Partisi kurmalıdır." **(Kuvay>milliyeciliğimiz ve İkinci Kuvay>milliyeciliğimiz, 1965, İstanbul, s. 17. Gönderiliş tarihi: 6.7.1960)**

Bu teklifi yapan bir İşçi partisi idi (V.P.). 27 Mayıs devrimcileri işittiler mi? Hayır.

Devletçilerin, Sendikacı ile "Mütesebbis"leri üzerinde durmayalım. Sendikacı: Yön'cü Doğan Avcıoğlu'na bile dayanamadı. Mütesebbislerimiz hemen toptan Devlet tırtıklayıcılarıdır.

DEVİRİMİN BAŞI SIVIŞIR

Silahlı Kuvvetler 27 Mayıs günleri ne durumda idi? "Balık baştan kokar" deriz. 27 Mayıs'ın başı Orgeneral Cemal Gürsel Paşadır. Onun 27 Mayısçılara nasıl katıldığını, Gürsel'in en son "kontenjan senatörü" yaptığı Sayın Koçaş anlatır. Almanya'da manevra sırası, yalnız kaldıkları Paşa'ya işi çitlatır. Sayın Gürselin ilk sorusu: "Kuvvetli misiniz?" oluyor. Koçaş o günlerde

üç kişicik kaldıklarını bildiği halde, Paşaya, bütün ordu birlikmiş gibi konuşur.

Paşa inanır. Katılır. Kara Kuvvetleri Kumandanı olduğu için, bu yol sahiden "Bütün Ordu" ihtilalcilerle birlikmiş gibi olur!..

Bir ihtilal teşkilatına bu giriş, Paşanın babacanlığını, her şeyini gösterir. Ama ihtilalin sosyal anlamını kavradığını ispat eder mi? O zaman Gölgedeki'nin şu anlattıkları kaçınılmaz olur:

"Cemal Gürsel, Silâhlı Kuvvetlerin çok sevdiği ve saydığı ve erkekçe tavırları yüzünden kendisine "Aga" ismini verdiği bir generaldi.

"İhtilal evvelisinde, ihtilal hazırlığından haberdar edilmişti ama, kimlerin ne şekilde çalışmakta olduğunu ve ihtilal teşkilatının nereye kadar uzanıp neyi kontrol etmekte bulunduğunu pek bilmezdi." (D.S., Keza, 6)

Bir ihtilal düşünün ki, lideri ne yapacağını bilmez! Sonrası kendiliğinden gelmez mi?

"Ayrıca, ihtilale takaddüm eden günlerde, kendisi ile temasta bulunan ihtilalcilerin karşı koymalarına aldırılmayarak izin almakta direnmiş, iş başında kalarak teşkilata sahip olacağı yerde İzmir'e gitmiş idi."

Bu, "Dostlar sefere, biz eve" demektir.

"Ayrılmasıyla ihtilal hazırlıklarını müşkül duruma düşürmüştü. İhtilal bir süre gecikmişti. Hatta, ihtilalciler bu yüzden Madanoğlu'nu arayıp bulmak gibi büyük bir talihsizliğe sürüklenmişti." (D. S., Keza, 6)

Buna isterseniz, "Ordu hastalığı" diyebilirsiniz. Silahlı Kuvvetler, isyan edecekler, ama bir şartla. Üstlerinden emir alarak! Siz, "İhtilal üste karşı altın ayaklanması değil midir?" demeyin. Bizim ordu isyan ederken de itaatlidir! Kime? Paşaya.

PAŞA HASTALIĞI

Daha ilk adımda Ordu baştağının "müşkü'lüğünü" gördü. İhtilal zafer kazanınca, Paşalardan çekmedikleri kalmadı. D.S., 2. Ordu Kumandanını, ansızın 3. Orduya aktarıyordu.

"Merdivenleri inerken tekrar kolumu yakaladı:

"- Sen, dedi, koskoca bir Ordu Kumandanını ilk mektebe götürülen bir çocuk gibi elinden tutmuş götürüyorsun.

"Alkoç, anlıyordum ki, ihtilalin icraatına boyun eğmeye çalışıyordu ama, omuzlarında yarbay rütbesi olan bir subayın talimatı ile hareket etmeyi asla hazmedemiyordu. İçinde bulunduğumuz hali, askerliğin normal anlayışıyla elbette bağdaştır-

maya imkan yoktu. Tahmin ettiğimiz reaksiyonlar daha ilk gün görünmeye başlamıştı. Orduda general bırakmanın hatasını daha ilk adımda gözlerimle görüyordum. Bu gibi hallerin görülmemesi zaten anormallik olurdu.

"Alkoç gibi sapına kadar asker doğmuş ve asker yaşamış bir general, daha ilk günde duyduğu reaksiyonu uzun müddet içinde saklayamamış, 1961 yılının 6 Haziran'ında patlak veren sessiz ihtilalde askerce direnmeleri yüzünden emekli olmuştur. Orduda kalan diğer bazı generaller ise, ellerine geçirdikleri her fırsatta, ihtilalcilerden duydukları kompleksin acısını çikarma yoluna sapsmışlardır." (D.S., Keza 12)

Yüce kumandanların çoğu 1919 çapı çakar almazlardı.

"...İşler ¹Biz İstiklal Harbinde iken' demekle yürütülen anlayış çerçevesinden bambaşka inanç ve icraat bekliyordu Hu bir inkılapçı. İnkılapları, inanan, enerjik, bilgili ve içinde buldukları günün gereğine göre düşünebilen kafalar hedeflerine ulaştırabilirdi." (D.S., Keza, 10)

İşte, Devletçiliğin bütün sosyal reformlar için bel bağladığı Zinde Kuvvetler'den tek etken gücün, Silahlı Kuvvetlerin "Millet kaderine hakim" en "sorumlu" ve yüce "Görevliler" in halleri bu idi. Başka türlü de olamazdı.

Bunları, iki buçuk başıbozuk Devletçinin üfürükten "Kalkınma Felsefesi" değil, top sökemezdi yerlerinden.

KRİTİK KARAR ANI

Ya, bu "Durum mütalaası" n\ yapan öteki genç, dinç, ağzını açınca ateş gibi "inanç, enerji, bilgi... günün gereğini göre düşünce" püsküren "ihtilalci" askerler, yukarıki "Orduda general bırakmanın hatasını" gördükten sonra olsun, nasıl davrandılar? Gene eskisi gibi.

14'ler sınır dışı edildikten sonra, D.P.'nin doğrudan doğruya mirasçısı olarak şişirilip millete empoze edilen AP seçimi kazanmıştır. "İhtilalciler" şimdi "kendi elleriyle kesip yare verdikleri kalemin" "kendi hükm-i idamlarını" yazması gibi duylarla toptan can kaygısındalar.

Öte taraf: Kırk ellisine bir *mütenekkiren* gezi yaptırılan ağalık, Amerikan yardımından yararlanmış taze şirket beyleriyle elele vermişler. AP, CKMP, YTP, MP sözbirliğinde. İsmet İnönü Paşanın CHP'si de geriden ağır aksak uzun menzilli *topçu*.

Yurdun dört köşesini rahatça kesip, davul zurna çala, Arapça ezan okuya, para dağıta, memleket fukarasını dinsizler

baskısından kurtarma törenindeler. Toprak Reformunun, toprak beyinden vergi almanın Kur-an'a aykırı olduğunu yayıyorlar. Allah ne verdiyse, Muhammed'ini seven bütün memleket halkının oylarını sandıklara artırmışlardır.

Berikiler, köylüye toprak, okul "çağdaş uygarlık" ve her şey vermiye kendilerini adamış ihtilalci askerler, dünyanın en modern silahlarıyla cihazlanmış.

Siyasi partiler sandıklardan çıkmış kağıt tomarları üstünde; silahlı kuvvetler tank, uçak, top, füze üstünde. Göz göze bakıyorlar.

Şu can dayanmaz modern silahlara dayananların hepsi de, Yön dergisinin rüyasında göremeyeceği kadar "*Millet kaderine hakim olabilecek*" zinde kuvvetler.

Öteki, kendi attıkları oy pusulalarına dayananlar: alabildiğine, Babil çağından kalma *köhne kuvvetler*...

Şimdi ne olacak?

DÖRT KUVVETİN "GİZLİ" ÖRGÜTÜ

Hemen 4 kuvvet (Kara - Hava - Deniz - Jandarma silahlı kuvvetleri) bir araya gelirler. İhtilalin amacına karşı olduğunu bildikleri Partilere ve Hükümete karşı bir "*Silahlı Kuvvetler Birliği*" kurarlar. "Gölgedeki Adam"ları da tez çağırırlar:

"Ordu reorganizasyonu yapılırken, hemen hepsinin kritik yerlere getirilmesine basta ben amil olmuştum... Bu arkadaşlarımla, ihtilale yıllar boyu ettikleri hizmetlere yenilerini katmalarında, ihtilalin ve Türkiye'nin ileri KADERİ bakımından büyük faydalar hesabetmiştim... Onun içindir ki, Roma'da bulunmaklığıma bakmaksızın, Silahlı Kuvvetler Birliği'nin kurulmasından beni zamanında haberdar etmişlerdi." (D.S., Keza, 20). Her şey tamam.

"Silahlı Kuvvetler Birliği teşkilatının Ankara'daki kurucuları olan ve önderliğini yapan Halim Menteş, Necati Ünsalan, Talat Aydemir, Selçuk Atakan, Emin Arat, Feyzi Arsin, Orhan Alpakin, Nuri Hazer'dir." Birlik, sözde "gizli"dir. Yani hükümete bildiri vermiş bir siyasi örgüt değildir. Zaten Öyle şey veremez. Askerler, bütün memurlar gibi, siyasetle uğraşmaktan yasaklıdır.

Öyle iken, "*Jandarma Subay Okulu'nda yapılan brifinglere katılan Genel Kurmay Başkanı Sunay ve yüksek rütbeli subaylar*", hatta, devrin Başbakanı İnönü, fotoğraflar çektirerek, yapılan "*illegal*" (kanunsuz, gizli) Birlik kongrelerini şereflendirirler. Çünkü İnönü de bizim kasttan Paşadır.

Başıbozuk olsa ne haddine girmek? Silahlı Kuvvetler Birliği'nin "gizli" toplantılar, brifingler, kongreler (evet Kongreler!) yaptığı resmi Jandarma Subay Okulu salonlarına kuş uçuramaz... Ve Sunay ise, Genel Kurmay Başkanımız olarak gizli birliğin tabii şefi, silsilei meratibe uygun başıdır.

BAŞTA BAŞKOMUTAN: "DEMİR ADIMLARLA"

"Teşkilatın iktidara bizzat el koyma taraftarı olanları içinde, Ordu hiyerarşik nizamı dışında münferit ve müstakil bir grup olarak olaylara müdahale fikrinde olan tek kişiye ve Silahlı Kuvvetlerin birlik - beraberlik ve bütünlüğünün Türkiye'nin geleceğine tek teminat olduğuna inanmayan kısır düşünceli tek subaya rastlamak mümkün değildi. Böyle düşünenler mutlak başkumandanın emrinde bulunmanın, emir ve kumanda müessiriyetinin bozulmamasının şiddetle taraftarı görünüyorlardı.

"26 Ağustos günü, yine Jandarma Okulu şeref salonunda yapılacak genel kurul toplantısına girmedim. Halim Mentеш ve Necati Ünsalan bana da yemin ettirdiler. Türbanca üstüne el konarak..." (D.S., Keza, 22)

Böylece, "Orduda general bırakmanın hata" olduğunu yazan, "biz İstiklal Harbinde iken" diye konuşanların "anlayış çerçevesi"ne, inkılâp, inanç, enerji, bilgisini sığdıramayan ihtilalciler, teşkilat ve hareket haline geldiler mi, "ellerine geçirdikleri her fırsatta ihtilalcilerden duydukları kompleksin acısını çıkarma yoluna sapmış" bildikleri generalleri başa geçirip uygun adım atmakta en ufak bir çelişme görmüyorlardı.

Çünkü "Kumanda müessiriyetinin bozulmamasını şiddetle" arzu ediyorlardı. "Teşkilata sahip" çıkmayan Cemal Gürsel Paşaya bel bağlamaları ondandı.

Gürsel, en kritik anda tuttuğu mevziyi bırakıp gidince, sonra ihtilalcilerin "Madanoğlu'nu arayıp bulmak gibi büyük bir talihsizliğe sürüklenmeleri" ondandı.

İlkin "şoke" olan paşalar, ihtilalcilerin içlerine girip, onların bir avuç adam olduklarını ve sırf ordunun hiyerarşik gidişinden yararlanarak baskın yapabildiklerini öğrenmişlerdi. Aynı hiyerarşinin başı olarak dilediklerini yapmakta serbest kalabiliyorlardı.

SFENKS ÖNÜNDE: BİLE BİLE LADES

Peki, bu neden böyle oldu? Hepsi cin gibi zeki, dağarcıklalarında "İstiklal Savaşında iken"den başka şey kalmamış Paşalardan çok daha modern bilgili ihtilalciler, o basit oyuna budalalık veya bilgisizlikten düşmüş olamazlardı.

Ankara ve İstanbul'daki 30 - 40'ı bir araya gelince, 2-3 saatte Türkiye'yi kansızca fetheden subaylar, koca ihtilalde bozdukları müessiriyeti, şimdi neden kendileri sağlayamıyorlardı?

Daha böyle bir hiyerarşi altına girerken, muazzam *Silahlı Kuvvetler Birliği*, Birleşik Milletlerin Güvenlik Konseyi durumuna giriyordu. Katılan başlardan birisinin "veto!" demesi, her türlü karar alma imkan ve yetkisini ortadan kaldırıyor. Zehir gibi kurmay ihtilalciler bu kadarcık şeyi anlamaz olurlar mıydı?

Hayır. Bu tam bir *"bile bile lades"*ti. İhtilalci subaylar başka türlü davranamazlardı. Ordunun bir parçası öbürüne karşı çıktı mı, hepsi tuz buz olurdu. Yapısı gereği Ordu böyleydi.

Baskın basanıdı. Şok geçti mi, karşılına *"Millet"* denilen müthiş muammalı Sfenks dikiliyordu. Sfenks, önce sol elini kaldırıp İhtilalcilerin pek güvendikleri Anayasayı onaylamıştı; sonra sağ elini kaldırıp, Gölgedeki Adam'ın *"Siyaset cambazları"* dediği partilerin sandıklarına oy atmıştı.

Her şey, Ordu da, İhtilal de, Anayasa da, köklü köksüz Reformlar da Millet için değil miydi?

İşte Millet böyleydi. Önce sola, sonra sağa yalpalıyordu. Hangisine inanmalı? Neye dayanmalı? Mesele dönüp dolaşıp oraya geliyordu. *"Zinde Kuvvetlere"...* Ah, şu Zinde Kuvvetlerin kim ve ne olduğu bir bilinseydi?..

SİVİL ZİNDE: ÜNİVERSİTE

Üniversite diyenler çok oldu. İhtilalciler "Üniversite" için de gene Ordu hiyerarşisine göre düşünüp davrandılar.

Ta tepeden birkaç ünlü ve "Sorumlu" Ord. Prof.'u seçmişti. Bu seçim Osmanlı geleneğine uygundu. Seyfiye (Silahlı Kuvvetler), İlmiye'den (Büyük Hocalardan) davranışlarının haklı olduğuna *FETVA* istemişlerdi.

Üniversite hocaları da tam bir Şeyhülislam ağızıyla, *"El-cevap, Allahü a'lem bissavap!"* (Daha doğrusunu tanrı bilir) gibilerden kuvvetin istediğini onaylamakla yetinmiş, köşesine çekilmişti.

Orada elinden geldiğince hiçbir şey yapmamaya, daha doğrusu *"Talebe'i ülumü"* (Üniversite gençliğini) meduzlamaya çalışıyordu. (Masalda Meduz: Bakınca, karşısındaki taş kesilirdi.) Bunu Anayasa hazırlayışında açıkça göstermişti.

"Yeni bir Anayasa yapılacaktır. Bu iş için bilim otoriteleri görevlendirilmişti. İşe de hemen başlamışlardı. Veya başlamış görünüyorlardı. Ortada ciddi bir çalışma düzenine giren pek yoktu. Yalnız bu konuda çalışır görünmek, çalışmalarını hakkın-

da fikir almak üzere kendilerini ziyaret eden komite üyeleriyle birlikte resim çektirmek ve bu hususta basına demeç vermek pek hoşlarına gidiyordu." (D.S., Keza, 6)

Herkesin bildiği: "Görevli otoriteler", bütün Parti ve Düşünürlerden Anayasa Projeleri istemişler ve bu isteği ciddiye alanların projelerini (bu arada Vatan Partisi'nin iki defa sunulmuş Anayasa projesini) hasıraltı etmeği bilmişlerdi.

İhtilalciler de olanları yakından gördükleri için, şu "Zinde Kuvvetlerin en zindesi" görülen Üniversite "görevli"lerinden, "resim çekirme, demeç verme" işgüzarlıklarından başka bir şey çıkmayacağını bıyık altından gülerек seyretmişlerdi. Artık ondan hayır bekleyemezlerdi.

ASKER ZİNDE: MİLLİ BİRLİK KOMİTESİ

Milli Birlik Komitesi, "Zinde Kuvvetlerin en zindesinden daha zinde" değil miydi? Öyleydi:

"Komite: genç, dinç, yurtsever, namuslu, memleket dertlerini bilen ve bu dertleri ortadan kaldırmak için her türlü imkânna sahip insanlardan kurulmuştu." Ancak, "Komitecilerin çoğunda ise, zafer sarhoşluğunun ağdalı sersemliği devam ediyordu. Koca bir iktidarı birkaç saat içerisinde devirebilen bir güce sahip olanların, ayrıntısı çokça problemlerin halline medar olacak ciddi bir planlama düzeni içine girmeyi kabullenecek manevi bir olgunluğa kavuşmamış olmalarını belki tabii görmek lazımdı. Ama liradan bir ay geçmiş, bolca laf etmekten başka hiçbir işe haslanmamış, hatta yapılacak işlerin ne envanteri, ne önceliği tespit dahi edilmemişti."

Çünkü bütün yetkiler bir kişiye verilmişti; Cemal Gürsel'e... "27 Mayıs sabahı, kendisi büyük Kumandan olarak aranmış, getirilerek ihtilal hareketinin lideri ilan edilmişti.

"Osmanlı tarihinde Tanzimat tan evvelki Padişahlara dahi verilmemiş sonsuz yetkilerle Devletin başına getirilmişti. Silahlı Kuvvetler Başkumandanı, M.B.K. Başkanı, Başbakan ve Devlet Başkanı idi."

AŞİLİN TOPUĞU: M.B.K.'NİN BAŞI

"Milli Mücadelede, Sakarya doğusuna çekilen Türk kuvvetlerine kumanda edecek sorumlu bir baş arandığı zaman, Atatürk'ün Başkumandanlığı, Meclisin bu husustaki yetkilerini alarak, o da 3 ay süreyle, elde edebilmek için nasıl mücadele ettiğini hep bilirdik.

"Gürsel'inki öyle değildi. Bir hamlede Türkiye'nin kuvvetli adamı olmuştı. Bu sonsuz yetkileri kendisine veren mevkilerin elde edilmişinde de alın terinin tek damlası yoktu. Ona bu mevkileri veren Milli Birlik Komitesi idi. O halde, iktidar ve kudretin Komitenin elinde olduğunu kabul etmek lazımdı. Aslında tam kudretin kimde olduğu da pek belli değildi. Gürsel, 1 numaralı geçici Anayasaya göre, Komiteyi feshedemezdi. Ama bu kadar çok ve bu derece önemli yetkileri tek başına bir anda kullanacak bir adam her şeyi yapabiliyordu. (Nitekim 13 Kasım 1960'ta yapmıştır da.)

LİDERSİZ DEVRİM

"Bu durum istikbal için pek ümit vermiyordu. '38 kişiden meydana gelmiş Komitenin başında otoriter, disiplin sağlayıcı, Türkiye sorunlarını derinliğine kavramış, Devlet idaresinin özelliklerinde bilgi sahibi, aşırı hareketleri gerektiğinde hizalamaya muktedir bir lider vardır' demeye kimsenin dili varmıyordu. Komitenin başında iyi bir adam vardır. 'İyidir, şefkatlidir, babacandır, merhametlidir, ağıdır, diyorlardı. Ama onu lider olarak pek kabul eden yoktu.

"Bir gün Komiteye gelmiş, o güne kadar kendisine verilen yetkiler sanki yetmiyormuş gibi, Komitecilerden şikâyet etmiş, kendisinin yeniden ve açıkça Komitenin lideri olarak ilan edilmesini istemişti. Genç üyelerden biri kalkmış:

"- Paşam, sizi babam kadar çok seviyorum ve hürmet ediyorum. Ancak liderlik başka şeydir. Allah vergisidir. O, böyle istemekle alınmaz. Ben liderlik vasıflarını sizde göremiyorum, deyivermişti. Gürsel:

- Seni de çok severim, doğru sözlü çocuksun, diye cevap vermiş ve o gün Gürsel'e bir kahve dahi ısmarlanmamıştır." (D.S., Keza, 6)

ARANAN LİDER NİTELİĞİ

Komite -bizde pek çokları gibi- "başsız deve" idi. Çünkü "Baş"ın ne olduğunu bilmiyordu. "Baş", her şeyden önce heybetli bir kelle değil, *Teorik düşünce* ve *Pratik davranış* idi. Teorik düşünce, modern toplumda ancak sosyal sınıflar açısından dünyayı kavrayıştı.

Komitecilerin aradıkları öyle bir şey değil, "Türkiye'nin sorunları... Devlet idaresi..." gibi yuvarlak, lastikli meziyetlerdi. "Aşırı hareket", ihtilalciler için ne idi? Bilinmez. "Otorite", "Disiplin" ise: işte koca, babacan ağa paşa... Bir mücerret ordu kavrayışı için ondan başarılı "Disiplin otoritesi" mi bulunurdu?

Nitekim hep o yüzden, Gürsel sıvışınca Madanoğlu Paşa aranmamış mıydı?.. Teorik düşünce sistemi bulunmayan *Baş - Lider* ancak nasıl olurdu?..

Ondan sonra, lidersiz, ne parti, ne ihtilal elbet olamaz. Ama lider kim olabilir?

Bütün dünyanın bildiği *lider*, en kritik anda, en güç işi illerine alıp en başarıyla beceren kişidir. Komiteye göre *lider*, An'ın da, İfl'in de, *Başarı'n*m da üstünde bir "*Allah vergisi*" idi.

Allah vermemişse, Lider de olamazdı. "Memleket sorunlarında", "Devlet idaresinde" kim kimi nasıl sınavdan geçirebilirdi? Allah "*vergi*"sini nazar boncuğu gibi insanların alnı üstüne aşmazdı ki... Bu şartlar altında lider C. Gürsel'den başkası olamazdı. O oldu.

"*Zinde kuvvetlerin* en zindesi, böylece ister istemez "*Başsız*" kaldı. Bu bir kör tesadüf değildi. "*Zinde kuvvet*"lerin yapısı gereği idi. "*Dertleri ortadan kaldırmak için her türlü imkâna sahip*" bir kudret vardı, ama "*Aslında, tam kudretin kimde olduğu da pek belli değildi*."...

KÜÇÜK BURJUVA YAPI

Neden? Çünkü her küçük burjuva grubu gibi, ihtilalciler de "38 tilki, hep bir kayanın (genel Vatan'ın üstünde idiler; 38'inin de kuyruğu birbirine değmiyordu." Her Komiteci "*genc, dinç, yurtsever*" di. 20. yüzyılda Halkı idare için, halkın içine inmeyi de kararlaştırdılar.

Bunun için kendilerine, işçi sınıfı açısından yollanmış iki "*Açık Mektup*" da vardı. Orada, "*Bütün milleti prejüjesiz* (önyargıya kapılmaksızın) *çağırarak bir İkinci Kuvayimilliyeye Partisi kurulmalıdır.*" (Açık Mektup I, s. 17) deniliyordu.

"*Birinci Kuvayimilliyecilerin, acil savunma durumlarıyla gectirip sonra da unuttukları ilk Halkçılık Programını kitaptan hayata geçirmelidir. . . Birinci Kuvayimilliyeye seferberliğinde olduğu gibi, yedisinden yetmişine, çobanından mareshaline kadar, demir çarık, demir asa. Ucuz Devlet - Şuurlu Ticaret - Toprak Reformu uğruna, İkinci Kuvayimilliyeye Seferberliği'ne çıkmalıyız. Böyle bir çağrıya, bütün gençlik başta gelmek üzere bütün millet koşar*" (Keza) deniliyordu...

Ne oldu? Gölgede yazılıyor:

"*Bir Milli Birlik Partisinin kurulması... o geceki toplantıda... tasvip görmüştü. Karar çıkmıştı. Ama, Komiteden ayrılıp halk arasına karışarak Partiyi kuracak tek adam ortaya çıkmamıştı.*

"Hiç kimse, üzerinde taşıdığı iktidarın 1/38'inden feragat edip ayrılarak parti kurma işine yanaşmıyordu. Çoğunun, şu kurulacak partinin sağlayacağı faydalara mis gibi akli eriyordu.

"Fakat her biri diğerinin gözünün içine bakıyordu. Bakıyordu ki karşısındaki çekilip gitsin de, beher dışarı çıkandan arta kalacak 1/38 iktidarı aralarında bölüşsünler. Daha ilk planda, düşüncelerde bu derece samimiyetsizlik ve art fikir taşınırsa, elbette ki, memleket hayrına feragatli tertiplere girişmek mümkün olmazdı." (D. S. Keza, 8).

Samimiyet mi? Samimiyetsizlik mi?

Bunu yazan ihtilalci Dünder Seyhan'dır. Bu anlatılan "samimiyetsizlik" değil, tam tersine, küçük burjuva aydınının en "samimiyetliliği", olduğu gibi görünüşü idi.

Onlar, içinden geldikleri geniş kalabalık küçük burjuva yığınlarımızın (esnaflarımızın, köylülerimizin, aydınlarımızın) en aslına uygun, en "samimi" örnekleriydiler.

Herkes, "kendi" dükkâncığını, "kendi" tarlacığını, "kendi" maaşçığını düşünecekti. "Öteki"leri "rakip" sayacaktı. "Vatan" elbet vardı, ama benim dükkânım, benim tarlam, benim maaşım açısından görürdüm onu.

"Feragat" mı? Tabii, gerek. Dükkâncığıma, tarlacığıma, maaşçığıma dokunmamak şartıyla. "Rakip"lerimi atlatmam şartıyla. Küçük burjuva açısından dünyaya bakıldıkça (esnaf da, köylü de, aydın da, "zinde kuvvetler" de) başka türlü düşünüp davranamazdı.

Asıl başka türlü davranıldığı zaman "samimiyetsizlik" etmiş olurlardı. Muazzam halk yığınlarımızın teşkil ettikleri mitolojik ulu deve, onun için daimdi bir tutam otların korkunç hendeklerden atlatılıp boynunu kırıyordu.

TEFECİ - BEZİRGAN SİNSİLİĞİ

O, bir tutam otu kim gösterirdi? Bizde, "Kaalı Bela!"dan beri gösteren: *Tefeci-Bezirganlık*. Onlar bu işin eski ustası, kurdu idiler. Onun için M.B. K.'sine I'inci Açık Mektup, "Siyasi Gerçeklerimiz" başlığı altında, daha 27 Mayısın 4'üncü günü şunları yazdı:

"150 yıl, gericilik üstte, Devrim altta güreşti. Meşrutiyetten sonra boşuşma bitmedi. Yalnız bu yolda 50 yıldır Devrim üstte, gericilik altta güreşiyor... Gericiliğin zaafı, Milletten kopmuş bir avuç azınlık oluşudur. ...Gericiliğin kuvveti, korkunç derecede uysal ve esnek oluşudur. Bizans; hatta Etiler çağından beri topraklarımıza kök salmış bulunan derebeğilik ruhu,

ne vakit zor gördüyse, kırılmamak için eğilir, bekler. Gürsel gidip kum kalınca, yeniden başkaldırır. Tokadı yedi mi siner, anasına söğsen tınmaz. Kuzu postuna bürünmüş eski kurttur. Öyle suretihadan görünmeyi bilir ki, kaleyi içinden fethetmek için, gerekirse devrimciden aşırı devrimci kesilir. Bir yol da suyun başını kesti mi, dizginleri eline geçirdi mi, döneliğinin utanmazlığı idrakleri çatlatır." (Açık Mektup, s. 7).

M.B.K.'NİN ELİNİ KOLUNU BAĞLAYIŞ

Ne yazık ki, Açık Mektup'la haber verilenler fazlasıyla ortaya çıktı. "Başsız Deve"ye daha o zaman hendeği atlatma manevralarının başladığını ise, Gölgedeki Adam Parti dolayısı ile açıklıyor:

"Bu partinin kurulamayış sebeplerinden bir başkası da Halk Partisi'nin aksi istikametteki gayretleridir. Komite üyelerinden bazıları Halk Partisi ileri gelenleriyle sıkı fıkı temas halinde idiler. Bu ileri gelenler, meydanın boşluğundan haklı olarak kendi partileri hesabına faydalanmak istiyorlardı... Komite içinde Halk Partisi hesabına çalışanlar yeni bir Parti kurulmasına şiddetle muhalefet etmişlerdir. Ve bu konu, 13 Kasım'a kadar temcit pilavı gibi zaman zaman ortaya getirilmiş, birçok anlaşmazlıklardan bir başkasını teşkil etmeye devam etmiştir." (D. S. Keza, 8)

Buradaki Halk Partisi kimdir? Zafer kazanılır kazanılmaz, "Halkçı Program"dan, yalnız "Halk" sözünü alarak, Türkiye'nin Birinci Evren, Savaşında bitir kanlanmış modern burjuvazisi ile antika Tefeci - Bezirgan sınıflarına (Eşraf ve agavata) Devletçiliğimizi destek yapan sosyal sınıf örgütüdür.

Yani, örgütlü bir sosyal sınıf, daha 27 Mayıs doğarken, onun içine gizli ellerini, lamiselerini sokmuştur. O varken başkalarına "şiddetle muhalefet" edecektir; ta 14'leri temizleyinceye değin.

"SINIF" A KARŞI, "GÖREVLİ" İKİRCİLİĞİ

O yarışını kazandıktan sonra, kündeğe geldiklerini sezen ihtilalciler, 25 Ağustos akşamı Jandarma Genel Kumandanı Tuğgeneral Abdurrahman Doruk idaresinde "Silahlı Kuvvetler Genel Kurul" toplantısını yaptılar. Oturum sonunda, 14'lerle temas yapmış delege şöyle konuştu:

"Bugün, bir subay olarak katılmakla benim de gurur duyduğum Silahlı Kuvvetler Birliğinin Türkiye'nin iktidarını re'sen kontrol etme durumuna gelmiş bulunduğunu müşahade etmekle, memleketin yakın geleceği için hepimizin inandığı ve

sahibi bulunduğumuz fikirleri kuvveden file intikal ettirmek imkanına yeniden kavuşmuş bulunuyoruz." (D. S., Keza, 23).

Bu, "Zinde Kuvvetler" in ikinci büyük illüzyonu idi. Geçmiş hayal kırıklıklarını göz önüne getirecek kadar uyanıktı da. Açıkça uyarıyordu:

"Her defasında, elinde silah ve iktidarı birlikte tutanların, kendilerine duydukları güveni aşırı derecede büyük kıymetlen-dirmeleri yüzünden, gerekli ve normal tedbir ve tertiplere gi-rişmek lüzumunu ihmal etmiş olmaları, siyaset cambazlarına meydana istedikleri gibi hileli politika alım satımları yapmak fırsatını vermiştir. Memleketimiz bundan çok zararlı çıkmıştır.

"Bugün, elimizde iktidarı kontrol etme imkânımız vardır di-ye, şu altında bulunduğumuz çatinin cazip emniyetine sığın-makla yetinmenin yakın bir gelecekte ne büyük gaffet olduğu açıkça anlaşılacaktır." (Keza, 23).

Bu uyarının yazıldığı gazete tefrikasının ortasında "Jandar-ma Genel Komutanı Abdurrahman Doruk ve Jandarma Subay Okul Komutanı Albay Necati Ünsalan" ın fotoğrafları var: Mey-va, şişe, tabaklarla dolu sofranın ortasında iki Komutan koyu renk içki dolu bardaklarını dudaklarına götürmüşler...

"Zinde Kuvvetler", bütün devletlular gibi, edinilmiş konfor-lu hayatlarına toz kondurmayacak bir "ihtilal" tavşanını Devlet arabasıyla tutmak istiyorlardı. Kendilerince haklıydılar. İnsan olarak hiç kimse, daha kötü bir hayat için daha iyisini feda et-mek istemezdi.

Bu insancıl eğilim sosyal sınıf durumunda ve bilincinde ol-mayan kişiler için en beklenmedik psikolojilere kapı açar. He-le o kişilerin, en modern burjuva uzmanları da olsalar, aslında küçük burjuva oldukları göz önüne getirilsin. Onların birinci karakteri *kararsızlıktan* başka ne olabilir?

İKİRCİLİKTEN İKİLİĞE

İlk M. B. K.'sini de, son S.K.B.'ni de çökerten hep aynı "Te-reddüt" oldu:

"Ortada hazırlattırılmış ve kabul edilmiş bir anayasanın mev-cudiyetine rağmen, Türkiye'ye yakın gelecekte verilecek siyasi statü hususunda hemen herkeste umumi bir tereddüdün derin izlerini müşahede etmemeye imkan yoktu." (D. S., Keza, 22).

Örnek: Talat Turhan, 1965 yılı yazdığı aynı mektubun ba-şında M.B.K.'ne *antipati*, sonunda 14'lere *sempati* gösterilir:

1- Antipati: "Şu kadarını söylemek isterim ki; tabii sena-törlük müessesesi bugün ne kadar şimşekleri üstüne çekiyor-

sa, Milli Birlik Komitesi üyeliği de Silahlı Kuvvetler içerisinde o kadar antipati ile karşılandı. Fakat o günün şartları altında kimse ağzını açarak bu konuda konuşmaya cesaret edemedi." (D. S., Keza, 17)

"Neden ben değilim de o?" Her "zinde kuvvet"linin akli bu açmaza düşmüştü. Bu, için için kaynamayı DP ve CHP'nin eski kurtları koklayıp geçerler miydi? Zinde kuvveti orasından yakalayıp küdeye getiren "Köhne Kuvvetler" tereddüdü kaldırdılar mı?

"Bu müessesenin (M.B.K.'nin), Silahlı Kuvvetler mensupları için en haysiyet kırıcı tarafı, vatanseverliğin inhisar altına alınmış olduğunu görmeleri olmuştur." (Keza)

2- Sempati: "13 Kasım 1960 sabahı uyandığımız zaman duyduğumuz (14'lerin sepetlenmesi) sürpriz olmadı.

"Bu tasarruf, 27 Mayıs'a gönül bağlamış olanları, 14 komite üyesinden daha çok müteessir etmişti... Bu kanaatte olanları (14)lerin adamı olarak nitelenmek doğru olmaz... (Keza, 17, Mektup).

Tereddüdün egemen olduğu bir toplulukta ne denli "zinde" olursa olsun, "külahını kurtaran kaptandır" parolası yer eder. Bu parolanın küçük burjuva dünyasında uygulanışı, zafer zamanı kayırcılık, bozgun zamanı paniktir.

KAPIKULU YOLDAŞLIĞI: KAYIRMA

Kayırma, Orduda temizleme yapılırken görüldü. "Başta Cemal Gürsel olmak üzere bir kısım Komiteci, toptan bir emeklilik tasarrufuna taraftar gözükmemişlerdi. Bazı generallerin emir ve kumanda kademelerini işgal etmelerinde fayda mülhaza etmişlerdi. Ancak bu faydanın ne olduğu bir türlü ortaya konamamıştır. Cemal Gürsel ve bazı Komite üyeleri prensiplerin sert ve insafsız niteliği karşısında yenilmişler ve bir kısım yakın gördüklerine karşı vefa duygusu gösterişine girişmeyi, prensiplere bağlı kalmaya tercih etmişlerdir. Bunlar meram anlamayınca (bu yol "prensipçiler" onlara taş çıkartmışlar) Komitenin diğer bir kısım üyeleri de onlarla vefa yarışına girişmiş, bu sefer, herkes vaktiyle kendisinin medyun bulunduğu veya o günden kendine yakın görüp de ileride müzaheretini temin edeceğini tasavvur ettiği bir generalin eteğine yapışmakta ısrarla diretmişlerdir." Böylece "Zinde Kuvvetler" in zindeliğinde "iş parmak hesabına bindirilmiş"tir. (Keza) Generalden "Fayda mülhaza"sının "ne olduğu" ise, körkörüne, parmağım gözüne- dir: Egemen sınıf kendine en yakınları başta görmek ister.

KOLAY KAPIKULU PANİĞİ

Panik: 1957 yılı 9 Subay tevkif edilince, "9 Subay olayının bizim teşkilata vurduğu darbe haylice ağır olmuştur. Daha tahkikat devam ederken tevkif edilmiş bir arkadaşımızın ortada kalak beş çocuklu ailesine gerekli maddi yardımı yapabilmek için çektiğimiz sıkıntıyı burada ayrıntılarıyla belirtmek altından kalkılmaz bir ayıp olur... Yalnız bu olay ortaya koymuştu ki; ihtilale karışmayı tekabül etmiş bir kısım arkadaşlar sadece kâra ortak olmaya gelmişlerdir. Bunlar için düstur, ¹Devlet başadır. O zaman kuzgunun leşlerine konması ihtimali bir kısım vatansızları (!) köstebek gibi toprak altında saklanmaya zorlamıştı." (D.S., Keza, 3)

Kayıma, küçük burjuva tereddüdünün bir ucu ise, öbür ucu, paniktir. Sosyal sınıfa değil, kişiye (prensibe değil, çıkarı) güvenme kuralı oldu mu, ilk çökenler, prensipsiz çıkarıcılar, yani kayırılmışlar olacaktı. 14'lerin temizlenmesi:

"İhtilal hareketini dar bir çerçeve içerisine itiyordu. Niteliğine sadece bir iktidar darbesi özelliği veren yeni bir zihniyet ile ele alamazlardı... Komitenin ilk günlerinden itibaren meydana vuran fikir ayrılıklarının gruplaştırdığı taraflar arasındaki mücadeleye, statükocuların başarısıyla sonuçlanıyordu. Muhafaza-kâr olanlar, reformcuları tasfiye ediyorlardı." (D. S. Keza, 15)

O zaman kayırılmışlardan ne beklenirdi? Küçük burjuvaca destek, her an için kuvvetli görünmeyi bilene, kararluya idi. Öyle oldu. Gölgedeki soruyor:

"Kritik emir ve kumanda yerlerine kendi elimizle yerleştirdiğimiz eski ihtilalciler, neden Madanoğlu'nu destekleyerek yakın arkadaşlarının toparlanmasına derece derece katılmışlardır?" (Keza, 15)

DÖRT TİP KÜÇÜK BURJUVA

Küçük burjuva olduklarından, Modern Sosyal Sınıf bilincine ermemiş olduklarından diyemiyor. Yalnız her küçük burjuva abasının altında yatan yiğitlerden birkaçını ardarda diziyo:

1- "Olayın tertibinden evvelce haberdar olmayanlar (Jan-darma Okul Komutanı, Kur. Alb. Necati Ünsalan gibi) tam bir baskın karşısında kalmışlar, neye uğradıklarını şaşırılmışlar ve tamamen pasif hareket etmişlerdir." (Bunlar, sosyal sınıf gü-reşini ciddiye almayı, zafer sarhoşluğundan burnunun ucunu göremeyen küçük burjuvalardır. Pozlarıyla bir sınıfı imana getirdiklerini sanırlar.)

2- "Diğer bir kısmı (rahmetli Talat Aydemir gibi) durumdan haberdar edilmişlerdir. Bunlar, ne suretle olursa olsun Komî-

tenin parçalanmasını ve mevcut statünün bozulmasını ilerisi için, şahsi hesapları bakımından uygun görmüşlerdir." (Yani küçük burjuva kurnazlığı yüzünden burnunun uçunu görme- yen küçük burjuvalardır. "Bugün sana ise, yarın banadır" ger- çeğine aldırılmazlar.) (15)

3- "Bir kısmı da (Faruk Güventürk gibi) iktidar sende de ol- sa,- bende de olsa, hangimiz vur dersek pestil çıkarmaya kal- kar. Yaradılışı öyledir." (Bunlar: "Cehenneme gider misin" di- yene, maaşın kaç olduğunu soran "Ekmek Partisi"nden küçük burjuvalardır. Paye ver, babasını assın.) (15)

4- "Bazıları da (Nuri Hazer gibi) tertipçilerle yakın akraba- lık dolayısıyla, kader birliği içindedir." (Bunlar küçük aile çem- berini bütün bir memleket ve dünya ile değişen küçük burju- valardır. Viran olası hanede evlad'ü iyal var.) (15)

KOMİTENİN PRESTİJİ

Bu kararsız, panikkâr ve nereye çekilse akar küçük burju- valar karşısında kimler var?

Onların hepsini bir hizaya getirip başlarına hiyerarşice ken- disine en uygun Şefi getiren Finans - Kapital zırhlı Tefeci - Be- zirgan sosyal sınıfımız. O, gün görmüştür. Sosyal sınıf açısın- da tereddütsüzdür.

Öyle yüzeyde kalmış zaferlere, bindiği dalı kesen kurnazlık- lara, başka sınıfların hesabına pestilciliğe, küçük aile kaygıla- rına metelik vermez. "Korkunç derecede uysal ve esnek"tir. **(Açık Mektup, s. 7)**

Karşısındakilerin kim olduklarını ve ne istediklerini iyi bilir. Birinci raundu Madanoğlu ile atlatmıştılar. "Pek kısa zaman ev- vel, Madanoğlu'nun hepsine karşı kurmuş olduğu komployu beraber geçiştirmişlerdi. Bir kader birliği içindeydiler." (D. S. Keza, 22)

Sanki bütün komplo bir kişininmişçe, Madanoğlu, İsrailo- ğullarının günah tekesi gibi ortada bırakıldı.

Burjuvazi: "Öyle sureti haktan görünmeyi bilir ki, kaleyi içinden fethetmek için, gerekirse inkılâpçıdan fazla inkılâpçı kesilir." **(İkinci Kuvayimilliyeciliğimiz, s. 7)**. İhtilalci küçük burjuvalar içine soktuğu beşinci kolla çalışır.

"Diğer bir kısım ileri gelenler; Komitenin Türk milletine dün- ya huzurunda vermiş olduğu sözün, Silahlı Kuvvetlerin prestiji bakımından mutlak yerine getirilmesi gerektiğini savunuyor ve iktidarın seçimler sonunda sivil idareye devredilmesinde ısrar ediyordu. Ancak bu kategoriye dahil olanlardan hiçbiri Demok-

rat Partinin mirasçısı olmak istidadında bulunan partilere asla rıza göstermiyordu. O günlerde kimsenin böyle bir ihtimale bile tehammül ettiğine rastlanmıyordu... O halde, bunlar için, açıkça itimi etmemelerine rağmen, bir tek hal tarzını kabullenmek kalıyordu ki o da, CHP'ne 1961 Anayasası çerçevesinde iktidarı teslim etmek..." (D. S., Keza, 22). Yani "Komitenin prestiji" uğruna Komiteyi yok etmek... Ve Türk milletine hiç bir yararlı "İŞ" yapmamak için, "intihar" anlamında bir "SÖZ" vermek!

İkinci raund: "Karma ekonomi"ci "Koalisyon Hükümetlerine" oynatılacaktı. "Koca bir iktidarı birkaç saat içerisinde devirebilen bir güce sahip olanlar" oyunu farkedebildiler mi?

"PİYASA"DA "TARAFSIZ UZMAN"

Bütün kurnazlıkları, çıkarlıkları, kapıkulluklarını Gölgede seyreden, güneşte açıklayan adamın en güçlü günlerde nelelerin yapıldığını anlatması yeter. M.B.K. yasama ve yürütme yetkilerini eline almış. Ellerini yakan yetkilerden kurtulmak için iki gerekçe ortaya atıyor:

- "Hayatlarını istihkar [hor görme, hiçe sayma] edercesine insan takati üzerinde bir azim ile çalışan MBK... hizmetlerin görülmesinde gecikmelere ve belki de aksaklıklara meydan vereceği..." için;

- "İşlerin teferruatını, hukuki cihetlerini, vesair ihtisasa müteallik hususlarını... Tali Meclis Komisyonlarına" bırakmalı!"

Ne haklı gerekçeler değil mi?

Teferruata boğulmamak,
Yorgunluktan ölmemek...

İçin (hep M.B.K.'sinin sayın üyelerini rahat ettirmek için)... kurulacak komisyonlar nasıl şeylerdir?

"Her Bakanlıkla alakalı olmak üzere ve beheri beş kişiden mürekkep birer tali komisyon kurulmalı. Komisyonların personeli, Bakanlıkların, Üniversitenin ve sırasında piyasanın tarafsızlık ve yeterlikle tanınmış şahısları teşkil etmelidir."

"Bu teklif o geceki toplantıda tam bir tasvip görmüş ve sonra kısmen uygulanmıştır." (D. S., Keza, 8)

Bu denli sığağı sığağına "tam bir tasvip" görüşünden belli. Teklif bizim ihtilalcilere söylenmiş "tam bir burjuva" planıdır. Amerikanvari İşadamları Devleti kurulacaktır.

Piyasada "tarafsız" adam bulunduğuna inanılmaktadır. Ne işçi, ne köylü içinde "tarafsız" adam aranmamaktadır! Oysa demokrasi, bu en fukaraya bir şey getirmek iddiasıyla icat edilmiştir. "Zinde Kuvvetler"in özledikleri "köklü reformlar" bu

fukara için olabilirdi. Yoksa "Piyasa" DP çağından yeterince yararlanıyordu, ihtilale hacet yoktu.

ÇOK HALK DOSTU İDİLER

Acep "zinde"ler fakir halk düşmanı mıydılar? Hayır. Bir yol hepsi: *"Subay oluncaya değin yamasız pabuç giymemiş, sofrada lokmaları sayarak yiyen"* (Cumhuriyet Röportajı: Orhan Erkanlı) fakir halk çocuklarıydılar.

Sonradan, değişebilirler. Değişmemişlerdir. Özlenen reformları Piyasa adamlarına hazırlatan Gölgedeki Adamın kendisi bile, çıkmaza düşülünce halka inmekten başka çıkar yol göremediğini S.K.B.'nin 25 Ağustos kongresinde şöyle savundu:

"Silahlı Kuvvetler Birliğinin, iktidarı devam ettirmek bakımından en büyük noksanı, halk içinde kolunun bulunmasıdır. Mahiyeti ne olursa olsun, ne derece büyük bir kuvvet ifade ederse etsin, gücünü halktan almayan ve halka yaslanmayan bir iktidarın uzun müddet ayakta durmasına ve halkın kalkınmasını hedefleyen büyük reformların uygulanmasında halkın desteğini sağlamasına imkan ve ihtimal yoktur." (D. S., 23)

Halk içinde Finans - Kapitalin "Beşinci kolu", Tefeci Bezirgan sermayedir. O kol işledikçe, halka kim parmağını uzatabilir? O "Beşinci kol"a karşı *"Gücünü halktan almak"* ne kadar güzel bir söz ise, en az o kadar yuvarlaktır. Konkret olarak nasıl *"halka yaslanılacak"*? Önemli olan böyle *"halkçı"* değirmi laflar değil, onların gerçekliğimiz içinde uygulanışdır.

İKİ CAMİ ARASINDA BİNAMAZLAR

Kim uygulayacak? *"Zinde"ler*. Sırf "zinde" olarak bunu yapabilirler miydi?

"Zindeler"den Talat Turhan, bir yanda ihtilalin hiyerarşiye aykırılığını affetmez. Ötede skolastik psikoloji üstatları gibi şöyle yazar:

"Komite üyeleriyle Silahlı Kuvvetler mensupları arasındaki münasebetlerden doğan ve müteakip olaylara en çok tesir eder mahiyette gördüğüm aşağılık kompleksini birkaç satırla izaha çalıştım." (D. S., 17)

Nedir o *"aşağılık kompleksi"*? Altların üstler önüne geçmesi. Küçük rütbelerde ezilenlerin fırsat düşünce büyüklük taslamaları. Ordu gibi katı hiyerarşi düzeni içinde, Genel Kurmay Başkanına değin, her kişi psikolojisi, o kompleksle yaralı olmaktan kurtulamaz.

27 Mayıs sonrasında görülen acıklı ve "olaylara en çok tesir eden" şey, kişi gerekçeleri bakımından elbet odur. Ordu hiyerarşisinin öbür zıt ama ayrılmaz kutbu *aşâğılık kompleksidir*.

Daha geniş anlamı ile, bütün küçük burjuva geniş yığınlarının, bir avuç kurnaz büyük burjuva elinde oyuncak olmalarını sağlayan odur. Muazzam köylü, esnaf, aydın, halk kalabalıklarının birbirini ifna eden zerreler halinde darmadağın eden odur. En sonunda Demokrasinin canına okuyan ruh durumu, bir bakıma hep o "aşâğılık kompleksi"dir. Nitekim T. Turhan da onu söylüyor:

"Aynı konuyu Komite - Halk olarak da etüt etmek gerek... Bunlardan sonra doğru yolu bulmak mümkün olur. Fakat bu konu benim vüs'atim dışındadır. Bu kadarını yazmadan geçemeyeceğim ki, bir kısım komite üyeleri, 27 Mayıs' tan sonra devekuşu misali başlarını kuma sokarak herşeylerin gizleneceğini tahmin ettiler ve bu tahmine uygun davranmakta bir sakınca görmediler."

Başka deyimle Bay T. T. önce kendi "Zinde" çevresine, sonra "Halk" yığınlarına bakıyor. Hepsinde aynı kıranın Kompleksi gizli. Buna çare? "Vüs'atim dışında"! diyor.

Kendisine:

"Gel kardeşim. Sınıflı Toplumun *kişi* olarak her in sanı az çok aşâğılık kompleksiyle hastadır. *Burjuvalar* da hastadırlar. Ama *sosyal sınıf* olarak davrandılar mı, birbirlerini kıracaklarına sınıf bilinciyle birleşirler ve Toplum da kendilerine, halka karşı yardımcı güçler arar bulurlar.

"Halk" da, o sizin tasavvur ettiğiniz gibi yuvarlak ve her tanesi aynı bir yumurta yığını değildir. Halk içinde Burjuvaziye karşı modern ve bilinçli olabilen bir *sosyal sınıf* vardır: *İşçi Sınıfı*.

"Eğer sahiden 'Halka' hizmet ve *'Büyük Reform'* götürülecekse, o işçi sınıfının *manivelasına* sarılmaktan başka çıkar yol yoktur" denilse, ne karşılık alınır?

T. T. kendisi şöyle diyor: "*Hepsi boş. Benim ne ikna olma-ya, ne de ikna etmeye ihtiyacım var.*" (D. S., 17)

SOSYAL DEVRİM VE HALKÇILIK

"Zinde Kuvvetler"nin bütün trajedisi, T. T.'nin bu samimi açıklamasında yatmaktadır. Bir yanda "*Vüs'atim yok*" (kavramıyorum) der, ötede kavramak için insanların birbirlerini insanca uyarmaları (*ikna* etmeleri) gerektiği söylenince, "*İkna ne ederim, ne olurum*" afokonu ile tartışma dışına kaçar.

Bütün Kadim Medeniyetler gibi İslam dünyası da çökerken, dogmalar (naslar) üzerinde her türlü tartışmayı yasak etmiştir. Ona "*İçtihat kapısı kapandı*" denmiştir. Küçük burjuvazi o Antika Medeniyetlerin yadigârı bir kalabalık olduğu için: Köylüsü, esnafı, aydını, "zinde"si, köhnesi ile ancak Dogma'lara (nass'ı şeriflere = şerefli yuvarlak hakikatlere) inanır.

Hayatsa durmaz, akar; her an yeni gerçeklerin çözülmemiş problemlerini önümüze yığar. Çağımız Antika Medeniyetler çerçevesini çatlatıp aşmıştır.

Toplumumuz bir görünmez heyelanla denizin dibine gömülüp gidecek Antika dağlardan değildir. Dışarıdan gelecek bir *Tarihcil Devrim*'le, başka bir yerde yeni bir Medeniyetle hayatın devam etmesi de beklenemez.

Sosyal Devrim Batıda ilkin İngiltere'yi, sonra Fransa'yı, Karaavrupayı... ve dünyayı: *batmaksızın*, bilakis gittikçe daha yükselerek değiştirmiş ve değiştirmektedir. Bütün mesele Sosyal Devrimciliği durdurtmak değildir. O geçmiştir.

En sunturlu *tutalak* (muhafazakâr) sınıflar bile, değişikliğe dikine karşı çıkılamayacağını kavramışlardır. 1760 İngiltere'sinde, 1789 Fransa'sında Krallıkların, 1917 Rusya'sında Çarlığın, 1923 Türkiye'sinde Padişahlığın, ve ilh., ve ilh. başına gelenler, yalnız karşı koyanın ölümünü çabuklaştınp zorla başını yediğini anlatmış bulunuyor.

Menderes (ve gerisindeki sınıf) biraz daha elastikiyet gösterse, küçük burjuva oy kalabalığına aşırıca güvenmese asılır mıydı? Bütün mesele Sosyal Devrimi, söz yerinde ise *amortize* etmektedir. Topluma en az yıkıntı getirecek yollarla gerçekleştirmektedir.

Akıllı Kennedy, Güney Amerika'ya 2.000 milyar lira verecek, isyanların kanlılığını önlemeyi düşünmüştü.

Akılsız Johnson (gerisindeki Finans - Kapital gangsterliği), Kennedy'yi kurşunlatıyor. Bin milyarın üçte biri para vermemek istiyor... Güney Amerika ülkelerine üç misli masrafla Amerikan orduları çıkartıyor. Vietnam'da yüz binlerce insanı kan içinde öldürmeyi "*Hürriyet*" ve "*Demokrasi*" icabı sayıyor/*

Bu Sosyal Devrimler çağı açısından halka inme uygulanabilirdi.

(*) "Latin Amerika ülkelerinin sosyal ve ekonomik kalkınma "planı" için Kennedy 200 milyar dolar teminini tasarlamıştı... Birçok temsilci, Amerikan yardımının bu bölgeye ekonomik ihtiyaçtan ziyade siyasi maksatlarla yapıldığını iddia etmişlerdir. Bunlara göre; Amerikan yardımı bu süre içinde, kararlaştırılan ancak üçte biri kadar olmuştur." (Buenos Aires, a.a., 23 Ağustos 1966).

PARTİLERDEN BİR PARTİ Mİ?

Devrimcilerimiz, halka inmeyi nasıl uyguladılar?

Zaman içinde 2 basamakta 2 türlü denenmek istendi. Birincisi *deneme* oldu. 27 Mayıs henüz balayım yaşıyordu:

"Memlekete geldiğim günden beri, arkadaşlarımın çoğu zaman öğünlerini bir sandviç ile geçiştirerek tehammül üstü bir çalışma ritmi içerisinde buldukları için... sonunda işlerin çıkmaza girmesinden kaçınılamazdı.

"Temmuz gecesi (1960) yapılan toplantıda, ileri sürdüğüm tekliflerden bir başkası da bir siyasi partinin kurulması lüzumu olmuştü.

"Demokrat Parti' nin kapatılmasından sonra, bu Partiyi destekleyen veya Cumhuriyet Halk Partisi'nin karşısında bulunan geniş halk kitlelerinin siyasi eğilimlerine yön verecek ve bu büyük halk kitlelerinde siyasi şuur yaratıp memleket hayrına bir mihrakta toplayabilecek yeni bir siyasi teşkilatlanma, kaçınılmaz zorunluk olarak ortada duruyordu." (D. S. , 8)

DP'ye oyunu vermiş veya CHP'yi yılan görmüş *"geniş halk kütelleri"* nin o yandan bu yana aktarılması nasıl olacak? *"Yön vermek", "siyasi şuur yaratmak"* gibi edebi deyimler yetmez. *"Yön"* ne? *"Siyasi şuur"* hangisi? İhtilalcilerin kendileri, Silahlılardan ötürü, şunu kaleme almaktan kendilerini alamıyorlar:

"Parti kurmanın kaçınılmaz zorunlusunu, başka sebepler de ortaya koyuyordu. İktidar edenlerin halk içinde kendi gözü, kolu ve kulağı bulunmalıydı. Halka dayanamayan bir idarenin çürük temelli olacağı bilinen gerçeklerdendir. Silahlara dayanarak devam ettirmeye çalışılan iktidarların ya ömrü az olur veya halkın devamlı reaksiyonu yüzünden hizmeti kısır kalırdı." (D. S. 8)

Sözün doğrusu bu idi: Silahsız olmazdı, yalnız silah zoruyla güzellik de olmazdı. Sırf silahla gelen, gene sırf silahla giderdi. *"Dört yüz aslandan bu Vatan kaldı bize yadigâr"* şarkı -mızın ne dediğini bilmeliydik.

İlk Osmanlılar aslandılar. Yalnız Kılınc aslanı değil, Devrim aslanı, *Tarihcil Devrim* aslanı idiler. Yüzeyde kılınc parlıyordu, derinliklerde Toprak yatıyordu. Kılınc yaldızı ile *Toprak* temeli arasında bütün bir Antika *Zulüm* sistemi bir anda temizleniyordu.

Osmanlının en içten gelme meydan okuma çıığı: *"Bire Melun, şol Zalim!"* idi. *"Zulüm"* nedir? *"İnsanın insanı ezip sö-*

mürmesi." Osmanlı, kendi açısından, çağı çapında o zulmü temizlemeseydi, Kılıcın en iyisi göçebe çobanlardan çok zalim medeniyetlerde keskindi. Millet önüne DP Golyatını devirip yalın kılıç çıkan "*İhtilalciler*" onu yapabilecekler, insanın insanı sömürmesini kendi açılarından olsun çağlarının çapında gerçekleştirebilecekler miydi? Mesele Parti kadar ve Partiden önce buydu.

YAĞMURDAN KAÇIŞ

Çağımızın zulme karşı çapı atla deve değildir. "*Mısırdaki sağır sultan*" (Binbaşı Abdünnasır) bile duymuştur.

O, *SOSYALİZM'dir* Yeryüzünden Melun-Zalimi kaldırmanın adına 19. yüzyıldan beri Sosyalizm denilmiştir.

SOSYALİZM'in bilimi çoktan yapılmıştır. Ancak bizim "Aslanlar" için bilimini derinleştirecek ne olanaklara, ne vakte sahiptirler. Başkan yaptıkları Gürsel Paşaya: "*Türkiye'ye bir Sosyalist Parti lüzumludur*" dedirtebilmişlerdi. Kim yapacak bunu? Belli değildi.

Sosyalizm dışarıdan, gavur icadı bir makineydi. Bir "*Avrupa malı*" gibi ısmarlanacağı, gümrüklerimizden geçebilirse "*ithal*" edileceğe benziyordu.

Mesele o an için "*Konulmamış*" demektir. Bunun üzerine partilerden bir parti kurmaya kalkışmak, konulmamış bir problemi çözmeye kalkışmaktır. Şöyle düşünülür:

"Partinin kurulması serbest bırakıldığı takdirde, yine Halk Partisi ve inkılâp düşmanlığı istismar edilecek, çıkar düşkünlere kolaylıkla parti üst kademelerini ele geçirecekler ve memleketteki siyasi ortam kısa zamanda 27 Mayıs evvelisi havaya bürünecekti.

"Buna mukabil, Milli Birlik Komitesinin dirijanlığı altında kurulacak partiye, parti kurucusu ve idarecisi olarak dışarıdan ve Komite içinden katılacaklar, memlekette şuurlu bir siyasi anlayış yaratmayı hedef tutacaklar, Halk Partisiyle, inkılapların memlekette derinliğine yerleşmesinin de gayret ve fikir birliği halinde bulunacaklar, hissi ve çıkarıcı davranışlarının gelişmesine meydan vermeyeceklerdi." (D.S., 8)

DOLUYA TUTULUŞ

M.B.K.'nin Türkiye güreşinde birinci raunt partisi yenilişi bu anlatılan biçimde gerçekleşti. Amaç: "*Şuurlu bir siyasi anlayış*"

ve "hissi ve çıkarıcı davranışları" önleyiş gibi alabildiğine parlak, ama yüzeyde kalıyordu. Herkesin kendi kuruntusuna kalmıştı. Prensipler toplu iğne başıyla delinince sönmeye elverişli balon sözcüklerdi.

M.B.K. "içinden ve dışından" kurucular, "Halk Partisiyle... gayret ve fikir birliği" yapacaklardı!... Yaptılar. Askerler (içeriden), Profesörler (dışarıdan) ile karışık CHP "Uğri Abbas"larının katıldıkları traji - dramatik "esrarengiz" siyasi toplantılar "alameleinnas - saklı" tutuldu.

Netice? CHP kurtları, MBK kuzularını (veya zinde-yavru-aslanlıkları) kemiriverdi. Çünkü eski kurt CHP ile "gayret ve fikir birliği", Finans - Kapital "Devletçiliği" ile "Sosyalizm" kurmak demektir. Öyle bir girişkinlik, değil perde ardında ellerini ovuşturan hinoğlu hin. Tefeci -Bezirganları, en toy köylüyü bile kandıramayacak biçimdeydi.

Bu, MBK'nin CHP'ye ve gizli ajanlara peşin peşin "kayıtsız şartsız" teslim olması demektir. Eğer gerçekten "Halk" kurtarılacaktıysa, halkın içine "Kol-göz-kulak" salmak yetmezdi. Bunu DP herkesten güzel yapmıştı. Halka, 19. yüzyıl biçimi "göz kulak olmak", 14. yüzyıl biçimi halk sürülerine çoban kesilmek çağları geçmişti.

Halkın içine inmek, yalnız halk için, halkla birlikte idare etmek değil, büyük Amerika'nın dediği gibi, "HALKÇA İDARE EDİLMEK" demektir. Aksi yanda her yöneliş; önce yönsüzlük, ardından başarısızlık getirirdi.

Öyle oldu. Çok geç ve güç anlaşıldı.

"O günlerde, hesapsız kitapsız olarak söylenildiği gibi 3 veya 6 ay içerisinde yapılacak yeni bir Anayasa ile iktidar devredilecekse, Cumhuriyet Halk Partisi, karşısındaki siyasi rakipsizlik yüzünden hükmen galip ilan edilecek demektir." (D.S. 8)

CHP "hükmen galip" çıkınca, Silahlı Zinde'ler küplere bindiler. Ne demektir? Onlar yaradana sığınıp kelleli koltuğa alsınlar; kendilerine boyuna: "Sakin ha! Kıpırdamayın, karışmam!" diyenler, şimdi oynamaksızın parayı toplasınlar? Bu ne işti?

Devrimi silahsız "Zinde Kuvvetler" (Üniversite) ile silahlı "Zinde Kuvvetler" (Ordu) yapmıştı. Elsiz, dilsiz, belsiz karşı halk da "Hayırhah tarafsızlık" (iyilikçi karışmazlık) yoluyla tutmuştu. Gökten kara toprağımıza rahmet damlası bekleniyordu.

"Piyasadan tarafsız yetkililer"le perçinlenen İhtilal Devleti, uzmanlık aşkına, sanki kendi kendisini baltalama yarışına girdi.

BİNİLEN DALI KESİŞ

Üniversite cezalandırıldı. Yaşın yanında asıl kuruları yakan 147'ler temizliği yapıldı. Üniversite gençliğine doğrudan doğruya vurmak olmazdı. Gençliğin hareket sembolü olan dümdüz ve geniş Beyazıt Meydanı, "*Hürriyet Meydanı*" adı altında yangın yerine çevrildi.

Ortalık sütlüman kesilinceye değin, koca meydan, her toplantıyı yasaklayan volkan ağzından betferdi. Toplantı yapmak şöyle dursun, tek adım atılmaz korkunç Kerbela çölüne döndürüldü...

Ordu cezalandırıldı: "*Mahrut*" dediler, dengeye getirmek dediler, Gölgedekilerin yukarıda anlattıkları tipte bir *kayıрма* sistemiyle: "Sen misin 27 Mayıs'a karşı silah çekmeyen? Al!" kabilinden vur abalıya gitti.

Daha 27 Mayıs günü, en Zinde Silahlılara: "*Siz kısımlarınıza dönün. Lazım olursanız ben sizi çağırırım*" denmişti.

Daha M.B.K. kurulurken "*Tersine arınım*" (istifa) yapılmıştı. Gölgedeki adam gibi kafası işleyenlere: "*ihtilal günü memleket dışında bulunma gerekçesi gösterilmişti.*" (D.S.7) Oysa onlar, ihtilalcilerin kendi ikrarları ile yenilgiye uğranılırsa, Washington ve Londra'da şefaatchi bulmak üzere gönderilmişlerdi.

"*Ancak, o gün, Ankara'da ve İstanbul'da fiilen harekete katılmış ve altı yıl ihtilale hizmet etmiş arkadaşlarımızın (Nejat Kumuşoğlu, Turan Okan, Faruk Ateşdağlı, Nuri Hazer) hangi prensibe uyularak saf dışı bırakıldıklarının, izahını, bugüne kadar ben kimseden duymadım... 27 Mayıs'ta, memleketin çeşitli köşelerinde vazife gören ve buldukları yerlerde ihtilale ilk andan itibaren destek ve kilit taşı haline gelen eski arkadaşlarımızı da (Necati Ünsalan, Şükrü İlkin, Faruk Güventürk, Naci Asutay, Necmi Berk, Rıza Akaydın) pek hatırlayan olmamıştır...*" (D.S. 5) Onların yerine, "*Sonradan Komite içinde görülmeleriyle etrafta reaksiyon uyandıran birkaç kişinin Komiteye alınması, pekala sağlanabilmiştir.*" (D.S., 5)

YANLIŞ DEĞİL, SOSYAL DETERMİNİZM

Bu bir basit "*yanlış*" mıydı? Kişiler açısından yanlış. *Sosyal sınıflar* bakımından bal gibi belirli bir yönelişti. Daha ilk adımda, bir taşla iki kuş vurulmuştu:

1 - İlk beklenen, samimi ihtilalciler safında o "REAKSİYONA yaratmak, ihtilalcileri birbirine düşürmekti.

2 - İkinci beklenen sonuç, daha uzun vadeli kumpaslar kurmaya elverecekti...

Sayın Dünder Seyhan bu keşmekeşi ihtilal için "doğal" bir şey sayıyor: "Aslına bakarsanız," diyor, "bizce, o günkü tutum ihtilalin doğal bir sonucudur. Kimsenin kimseye darılmaya hakkı yoktur." (D.S., 5.) Hayır, "İhtilalin" değil, Sosyal determinizmin işiydi bu.

Devrimciler arasında sosyal sınıf açısından bir mihenk taşı bulunmuyordu. "Ancak ihtilalde ciddi ve fiili rol oynamış ve hatırı sayılır eski arkadaşlarımızdan biri" (D. S. , 5), yani iyi kötü en sonunda bir küçük burjuvaca kişi açısından yakıştıрма bir kayırı yapılmıştı.

Her gün her yerde, en gericisinden en ilerici geçinemimize değin bütün Akım, Yayın, Parti, Dernek v.b. çevrelerimiz, o küçük burjuvaca kendini beğenmiş keskin sirkeliğin tortu batağı içinde bocalamaktadır.

Bir Sosyal Sınıf önderliğini beceren Finans - Kapital azınlığı ise, 30 milyon insanı hep o zayıf yerinden vurup çil yavrusuna çevirmekte, bir taşla hep iki kuş vurmakta, en sonunda üstün gelebilmektedir. Bu hepimizin milli felaketinin bile ladesidir.

EYYAM EFENDİLİĞİ FELSEFESİ

O zaman ne oluyor? 7 bin yıldır insanlığın geçirdiği bütün denemeleriyle sosyal ve tarihcil bilim bir yana, Küçük burjuva "Ak'lı selim" i (sağduyusu) öbür yana geçiriyor.

Nasıl her mahallenin eskicisi, dünyanın en iyi ayakkabıcısı geçinirse, tıpkı öyle, her kulaktan kapma fikir ezbercisi, en ufak çıraklık süresi geçirmeksizin, sürüm buldukça, o fikrin seyyar satıcılığını yapıyor. Dahi "üstadı azamı", eşsiz örneksiz kurnazlıkta dehri "Kutbül - aktap" kesiliyor.

Bir dergi mi çıkarılıyor? O alanda en koftici "uzmanlar" çevresinde pinekletip, hepsinden üstün görünmenin reklamı değer ölçüsü yapılıyor. Bir parti mi kuruluyor? O alanda en kapıkulu ruhlu "uslulara" tekkesinde "hu!" çektirip hepsine emredici efendi çalımını satmanın kerameti, tarikat disiplini sayıyor.

Bir harekete, hatta devrime mi girişiliyor? O alanda en tabansız sünepe "fırsat düşkünleri"ni, kulaklarından tutup süprüntülükten Devlet kuşluğuna çıkartmanın verdiği yalancı emniyet "Hikmet'i Hükümet" biliniyor... , ve ilh.

Bütün bu yakıştırmalar iyidir. "Zamana" uygundur. Kişilere başarı, alkış, ün sağlar. Egemen sosyal sınıf, en geniş ve uza-

ği gören sezişlidir. Dünyanın ileri ülkelerinde yüzyıl önce yaşanmış olaylar geri ülkede denenişordur.

Kurtların planlıca çizdiği sınırlar içinde kalındıkça, oyunun tadına doyum olmaz. Küçük burjuva kahramanlarının kolay zaferlerinin şerefine en tumturaklı "Tak'ı zaferler", Törenler, Şölenler az gelir...

Bir iş yapmaya sıra gelince, "Kritik anda", bakarsınız, en vurdumduymaz gibi duran sosyal sınıf "Safharp nizamına", Savaş düzenine girivermiştir. "Veto!" der.

En keskin ihtilalciler bu küstahça meydan okuyuşa kızmaktan önce şaşa kalırlar. Oysa sosyal sınıf; koftici uzmanlarıyla, tarikat disiplinli kapıkulu uslu akıllılarıyla, fırsat düşkünü süpürüntü kabadaylarıyla... çoktan, suyun başını kesmiştir. Mesele zaman kazanmak ve fikirleri çorbaya çevirmektir. O da olmuştur. Geriye olgun meyveyi dalından düşürmek kalmıştır.

GENE KÜLAHINI KURTARAN KAPTANDIR

"Diğer taraftan, iktidarı bir an evvel bırakarak, sırtlarının çekemeyeceği ağır bir sorumluluktan kurtulmayı, şahısları için tek emniyet garantisi olarak görüp kabullenenler, art düşüncelerini ne kadar saklamaya çalışırlarsa çalışsınlar, o günlerde bile davranışlarıyla maksatlarını belli ediyorlardı.

"Bunlar da ihtilalci sayılıyordu. Hayatlarında hayallerine bile getirmedikleri en büyük mertebeye bir anda erişivermişlerdi. İtibarları binbeşyüzdü. İstikballeri nasıl olsa herhangi bir şekil uydurularak teminat altına alınacaktı. İsimleri tarihe geçmişti. Bütün bu imkânlar hemen elde iken, şimdi reformdu, memleketti, falan filan tutturup, ellerindeki nimeti yitirmeye kalkmakta mana var mıydı? Bu derecesi, biraz değil, fazlaca safdillik olurdu!... Elbette ki, "eldeki bir kuş, daldaki iki kuştan daha iyi idi." (D.S. 7)

Görüyoruz. Pişkin Tefeci - Bezirgan karması Finans -Kapital için, fazla zahmete bile katlanmak yok. İhtilalciler içine biraz küçük burjuva molozunu serpiştir. Dışarıdan, içeriden iki üç blöf hava fişeği pırlat. Molozlar kendiliğinden çözülürler, temelde gedik açılır. Alttan kışkırtmasan bile, kendi atalet hassası, Adalet gussası ile moloz divan yıkacaktır.

Niye uğraşacaksınız, bırak birbirlerini yesinler, kendileri yıkılsın. Yıkılincaya dek, gereken bütün manevraları o molozlar sayesinde rahatça yapabilirsin.

Onun için, Orduyu "tasfiye" (temizleme) işi, Devrimi yaptığı için Silahlı Kuvvetlerini "tecziye" (cezalandırma) haline soy-suzlaştırılıverdi. Aktif tasfiyeci açıklıyor:

"İtiraf etmek yerinde olur ki, bu tasfiye hareketinde emekli olacakları tespit edebilmek için, hemen kolaylıkla ele alınabilecek sağlam ve objektif esaslar ortada mevcut değildi... Uygulama, meseleye bu ana düşünce açısından bakılarak yapıldığı için, orduda kalanların emekliye ayrılanlardan daha değerli olduğunu ve dışarıya çıkarılanların vasıfsız oldukları için emekli edildiğini kimse iddia edemez." (D.S. 10). "Ortaya koyduğumuz ilk prensip, emekli edilecek arkadaşlara içeride kalanlardan daha çok maddi garanti sağlamak olmuştur." (D.S, 10)

DEVİRİMLE HALKIN ARASINI AÇIŞ

Böylece Ordu temizliği de, iki yüzü kesen bir kılıç oldu: bir yüzü, ordu değerlerini kesti, öbür yüzü, ordu dışı bırakılanlara bol sus payını andırır ikramiyeler verildi. Aydın işsizliğinin kıran yaptığı bir ülkede, işsiz emeklilere iş bulmak için, işsizler arttırıldı.

Hiç yoktan, şirketlerde, şurada burada, "Sivil Savunma" gibi, Finans - Kapitalistleri bıyık altından güldüren ve halkı askerlere karşı olmaya kıskırtan bahaneler yaratıldı. Silahlı Kuvvetler zaafa ve birbirine düşürüldü. Halk, Silahlı Kuvvetlere güveninde ikirciliğe sokuldu. Bir taşla oynanan bu kaç türlü oyundu?

Halk cezalandırıldı. Halkın 27 Mayıs vesilesiyle uğradığı suçlamaların ve cezaların hepsini saymak için ayrı bir cilt yazılabilir. Bin tanesi içinden, halâ yara gibi işletilen bir tanesini hatırlamak yeter: *Tasarruf Bonusu!*

"Sen misin ey halk kalabalığı, 27 Mayıs'ın karşısına çıkıp, kapitalistlerin uğruna kanını dökmeyen ve tarafsız iyi dilekle alkış tutan? Al sana, her yıl %20 pahalılıkla kesilen rızkından, Sermaye için bir % 10 Tasarruf kısıntısı daha.

"Korkma, kesilen para gene senin. Her yıl para fiyatı alçalmaması ve 100 kuruşluk bonoyu 25 kuruşa elinden çıkarışın birkaç *Bono milyoneri* yaratacaktır. Bekle, gelmez ayın son çarşambasında, Devlet Baba bono milyonerlerinin avuçlarına senin "*tasarrufunu* trink para ile ödeyecektir... "

DEVİRİMCİ "MARUF BEY!"

Üniversiteye (ve meydana) ceza, Silahlı Kuvvetlere ceza, derdimend Halka ceza... 27 Mayıs çıktığı Ringde kafasını gö-

zünü yumruklayarak kendi kendisini diskalifiye eden boksöre dönmüştü. Gazete sütununda "MarufBey"ın karikatürüne herkes gülmüştür.

Maruf Bey kasasını kurcalayan hırsız görünce, süpürge so-pasını kaldırır, hırsız suçüstü yakalayıp dövmeye gider. Ense-yi ele verdiğini gören hırsız, büyük bir bilgin edasıyla parma-ğını kaldırıp Maruf Beye şu dersi verir:

"- *Yoo! Süpürge sopası hırsız dövmek için kullanılmaz, yer-leri süpürmek için kullanılır*" der.

Bu çok "makul" sözü dikkatle dinleyen Maruf Bey: "- Ya! Öyle ise peki!" kabilinden, hırsız bırakır ve başlar süpürge so-pasıyla yerleri süpürmeye!

Maruf Beyin başına gelen, 27 Mayıs'ın başına gelmiştir. Fi-nans - Kapital hırsızını Türk milletinin kasasını soyarken su-çüstü yakalamıştır. Silahlı Kuvvetleri kaldırıp tam hırsız temiz-leyecekken, yavuz hırsız ev sahibini şaşırtmıştır. Hırsızlık oyu-nunu hırsızın kurallarıyla oynamaya oturtmuştur.

Zinde Kuvvetler Finans - Kapital hırsızını değil, Orduyu, Üniversiteyi ve Halkı cezalandırmak yolunu tutmuştur. Benze-tili akıllıca, bilgince, uzmanca laflarla yolundan çevrilmiştir.

Bindiği bütün dalları kesmeye doğru "Siyaset cambazları" adını verdikleri tarafından itilip gitmiştir. Finans-Kapital hır-sızına sermaye tedariklemek üzere halkı Tasarruf Bonosuna kesmiştir.

Onu bu çıkmaza sürükleyen "akıl hocaları", Milletın ve ken-di kendisinin gözünden düşürdüğü ihtilalcilere karşı, bu yol se-rinkanlıca dönmüşüdü. "Mağdur" ilan ettiği üniversite hocala-rını Eminsuları, hayal kırıklığına uğramış halkı tek savunucu "Sosyal Adalet" kahramanı pozuna girmiştir.

DEVİRİMİ GÖMME TÖRENCİLİĞİ

Şarkta 7 bin yıldır yapıldığı gibi, Türkiye'de de her Devrim-ciye bekleyen sonuç 27 Mayısı da bulmuştur. Devrimciliği gök-lere çıkarılan 27 Mayıs, muazzam bir şanlı türbenin şeref kub-besi altına gömülmüştür.

Mumyalanmış, kutsallaştırılmış, ritmik törenler, şölenler, patetik söylevler ortasında yerden ayakları kesilip göklere çı-karılmıştır. Devrimci, Tanrılar arasında istenilen hayırı ve şer-ri kendisine yakıştırılabildiğimiz bir insanüstü sade suya tapınç konusu tanrıçık heykeli olarak dondurulmuştur.

Bu sonuca dayanmayan devrimci Silahlı Kuvvetler, atı alan Üsküdar'ı geçtikten sonra, "*Madanoğlu'nun hepsine karşı kurmuş olduğu komployu beraber geçiştirince*" (D.S. 22), yeniden deprendiler!

Şimdi, "*Birbirlerine ihtiyaçları vardı, içinde buldukları teşkilata bu sebeplerle lüzum görüyorlardı. İşte bu maksatlarının tahakkuku için faaliyet halindeydiler. Bu teşkilat, değişik fikir taşıyan mensuplarının gayelerini önleme yönünde ortaya çıkacak her türlü ihtimale karşı elde bulundurulmaktaydı.*" (D. S. 22)

Bu satırlar iki alçakgönüllü itirafı saklıyor:

1 - Zinde Silahlılar "*değişik fikir*"lerle bölünmüşler. "*Ha-zer ve diğer arkadaşlarla ayrı ayrı ve bir arada yaptığımız görüşmeler sonunda müşterek bir görüşün teşekkül etmediği ve etmesine de imkân olmadığı açıkça anlaşılıyordu.*" (D.S. 22)

2 - Artık *taarruz* durmuştur. En tasalı nefis koruma kaygısıyla *savunma* derdindedirler. Şimdi, ilericilikle gericiliğin rolleri tersine dönmüştür. *Devrim yerine Korku* egemendir.

İlericiler de Gericiler de korkunun paniğe dönmemesine çalışıyorlardı. Çünkü panik, baldın çıplak başıbozukların değil silahlı kuvvetlerin kargaşalığı olurdu.

Bu ise, herkesten önce gericilerin işine gelmezdi. Bir umutsuzluk anında, eli silahlılar, boyunlarını büküp intihar etmek-tense, statükoyu bir daha düzelmemesine bozmaya götürebilirdiler. Durum aşırı *kritikti*.

Korkuyu amortize etmenin tek yolu, bir cesaret gösterili çerçe-ve içine sokulup istenilen yönde alıştıra alıştıra güdülmektir.

Onun için, Devlet içinde Devlet (hem de *silahsız* Devlet içinde *silahlı* bir Devlet) biçimlendirildi. Herkesin gözü önünde, kör körüne parmağım gözünde ve gizli bir "*Silahlı Kuvvetler Birliği*" kurulmasına göz yumuldu.

Bu, "Körebe" oyununa en elverişli *Ebe*, İsmet İnönü'den başkası olamazdı. İhtilalcilere deli gömleğini yalnız o giydirebilirdi. İkinci raund (Körebe oyunu) bu şartlar içinde başladı.

DEVİRİM Mİ? HİYERARŞİ Mİ?

Nefs kaygısından ve korku savunmasından başka ortak yanları kalmayan ihtilalcilerin kurabildikleri bir teşkilat nasıl olurdu? Her yiğidin bir yoğurt yiyişine göre... *Yiğitlerimiz* Silahlı Kuvvetlerdi. Onların yoğurt yeyişleri, Silsile'i Meratibe (Hiyerarşiye) uygun olabilirdi.

İhtilalciler, sonradan, bozgunun muhasebesini yaparlarken, bütün felaketlerin hep hiyerarşiye aykırı davranmaktan ileri geldiğine inanıyorlardı. Bunu bize en çıplak anlatan Talat Turan'ın olaylara objektif tanık diye gösterilen meşhur mektubudur. Orada şöyle dertli dertli yazılır:

"Silahlı Kuvvetlerin, mazisini asırlardan alan, bir örf, anane ve anlayışı vardı. Bu anlayış içinde HİYERARŞİ'nin rolü ve önemi münakaşa götürmeyecek kadar büyüktür. Komite üyeleri bu hakikati inkâr eder güründüler, hal ve hareketlerini Ordu ve örf ve ananesine tezat teşkil edecek şekilde ayarladılar... Şahsen ben, 27 Mayıs'ta İskenderun'da idim. 27 Mayıs'tan itibaren 10 gün 250 metre mesafede bulunan eşim ve çocuğumu görmediğim gibi, telefonla konuşacak zaman dahi bulamadım. Böyle bir ruhla ve imanla 27 Mayıs'a hizmete çalışıyordum. Tesadüf, 27 Mayıs'tan sonra ilk gördüğüm Komite üyesi yüzbaşı rütbesindeydi besindeydi. Ve tümen komutanı olan generali arkasında yürütüyordu. Bu davranışlar her yerde böyle idi. Bu hal, Silahlı Kuvvetler mensupları için ağır bir darbe olmuştur

Çünkü bu ordu mensupları, yüzbaşı arkasında general görmeye tahammül edemeyecek kadar ASKER'di." (D.S., 17)

Acep, İskenderun'da yüzbaşı, generalin ardında yürüseydi, 14'ler daha mı erken, daha mı geç temizlenirlerdi? İlk ihtilal günü General Gürsel ihtilalcilere *"Kısımlarınıza dönün"* deyince Paşa - sözü dinlenseydi, DP daha mı çabuk, daha mı yavaş AP'ye dönerdi?

Mısır'da Abdünnasır bir "Binbaşı" idi. İlk baş önde giden Generalini, sonra arkasına aldığı için Mısır daha mutlu mu oldu, mutsuz mu? Bizde binbaşı Orhan Erkanlı, tank tümenini ardına takmakla mı, yoksa Generalinin ardına takılmakla mı İstanbul'u 1 saatte ele geçirir ve 27 Mayısı zincirinden boşandırır mı?...

Ankara'da bir Yüzbaşı, Generallerin yattıkları tavanı makinelili tüfekte taradığı zaman, telaşla aşağıya inip: *"Ben de sizdenim"* diyen Generali önüne katıp jiple Harb Okuluna göndermekle hiyerarşiye uydu mu, uymadı mı?

Bütün bu ve benzeri sorular tarih boyunca uzar giderler ve hiç değilse *"münakaşa götürür"* şeylerdir.

Silahlı Zindelerimizin başlıca metotları, en tartışılabilir konuları *"münakaşa götürmeyecek kadar büyük"* sayıp *"resmi tazim"*e, geçmeleridir.

"Çağdaş uygarlık" uğruna kelle uçururuz. Batılların bütün "çağdaş uygarlık" güçleri, insan düşüncesi kertesinde yüce işleyiş önünde hiçbir konuyu eleştirmesiz bırakmayışlarından ileri gelir.

PRENSİP DİSİPLİN Mİ? OTOMATİK BİRLİK Mİ?

Bizim, 10 gün eşiyle telefonda konuşmaya vakit bulamayacak kadar ihtilalci Silahlı Zinde T.T.'lerimiz: "*mazisini asırlardan alan örf ve anane*" uğruna 27 Mayıs'ı gözlerinden çıkarırlar.

İnsanlar ancak, hayatın canlı gerçekleri üzerinde tartışarak daha doğruya gidebilirler. Tartışılması yasak "Dogma"lar, doğrudan buluşmanın yerine iğriyi büsbütün çatalaştırarak kısır çekişmeleri azdırır.

Onun için Silahlı Zindelerimiz, kutsal dogmatizm metotlarına kurban gittiler: fikir ayrılığına düştüler. Fikir ayrılıklarının en belirli belgesi bizde öteden beri: "*BİRLİK*" etiketi olur.

Meşrutiyet çağımızın ikiz can düşmanı kardeş partisi vardı. Birisi: "*İttihat*", öteki "*İtilaf*" adını almıştı. Anlamca ikisi de aynı idi: "*İttihat = Birleşme*", "*İtilaf = Uzlaşma*" demektir. İkisi de "Birlik" demektir.

Birbirlerini yediler, memleketi dağıtıp, imparatorluğu çökmekte yarış ettiler. Çünkü "*BİRLİK*" madalyasının içyüzü: *Prensip* ayrılığı idi.

Milli Birlik Komitesi de: Türkiye'de 27 Mayıs öncesi Halkçı - Demokrat kısır horoz dövüşlerinin milleti kardeş kavgasına götürmemesi için silaha sarıldığını ilan ederken adını "*BİRLİK*" sözcüğüne bağlamıştı.

Şimdi Finans - Kapital ile Zinde Kuvvetler arasında beliren güreşin ikinci raund'u, aynı "*BİRLİK*" sözcüğünü takındı: *Silahlı Kuvvetler Birliği!*

KÖRÜKÖRÜNE BİRLİĞİN SOSYAL KÖKÜ

Fikir ayrılığını örten bir *Birlik* nedir? Otomatizmdir. İstediyin kadar ayrı fikir taşı: "*Haydi!*" dendi mi, hizaya, gelip uygun adım atacaksın... Bu *Bilinçli Birlik değil*, "*Körü körüne itaat*" otomatizmidir.

Fikirleri birbirini tutmayanlar için de "*körükörüne itaat*"tan başka "*birlik*" biçimi olamaz. Silahlı Zinde Kuvvetlerimiz, yaratılışları icabı fikir 'ayrılıklarını öyle bir *otomatik birliğe* bağladılar...

Kim "Haydi!" diyecek?.. Otomatikman hiyerarşinin başında bulunan şef.

En modern teşkilatların da liderleri bulunur. Lider fikir vs. prensip birliğinde olanların ayrıntılarını bağdaştıran fikir ve prensibin en seçkin mümessilidir.

Otomatik itaatte fikir ve prensipçe apayrı kişilerin yalnız davranış birliğini rütbe gelenek - göreneği ile sağlıklı-yan baştır. S.K.B. ancak öyle "Körükörüne itaat" başı isterdi.

"Teşkilatın iktidara bizzat el koyma taraftarı olanları içinde (ki bunlar müfrit ihtilalcilerdi), Ordu hiyerarşik nizamı dışında münferit ve müstakil bir grup olarak olaylara müdahale fikrinde olan tek kişiye ve Silahlı Kuvvetlerin, birlik, beraberlik ve bütünlüğünün Türkiye'nin geleceğine tek teminat olduğuna inanmayan kısır düşünceli tek subaya rastlamak mümkün değildi. Böyle düşünenler mutlak Başkumandanın emrinde bulunmanın, emir ve kumanda müessiriyetinin bozulmamasının şiddetle taraftarı görünüyorlardı." (D.S. 22)

Bu neden böyle idi? Tek şeyden: Harekete katılanların sosyal yapılarından. Bir sosyal sınıf olmayıp, bir küçük burjuva zümresi olmalarından. Bu sosyal determinizm sonradan "ikinci raund" sırası değil, daha "Birinci raund" başlarken her davranışa damgasını vurmuştu.

Yapılanları biraz düşünmeye vakit bulabilenler, her ne bahasına olursa olsun "Birlik ve beraberlik" parolasına yapışmaktan başka kurtuluş yolu görememişlerdi:

"Ortada henüz belli fikirler ve bu fikirlere göre ayrılmış grupmanlar bulunmamasına rağmen, yakın bir gelecekte hizipler kurmaya aday olan arkadaşlar arasında birlik ve beraberliğin sağlanmasını üzerimize düşen en belli başlı memleket hizmeti kabul etmiştik." (D.S. 7)

BİRBİRİNE DÜŞMENİN SOSYAL NEDENİ

Hepsi en az birer Kurmay eğitim ve öğretimi geçirmiş, Zinde Silahların sırf "bilgisiz" veya "eğitimsiz" olmalarından mı? Hayır.

Burada ne bilgisizlik, ne budalalık rol oynamadı. Sayın Talat Turhan, 27 Mayıs önündeki "kurnaz" politikacıları şöyle değerlendirdi:

"Onların görüş zaviyesi ve siyasi kanaati; mensup oldukları siyasi teşekküle göre ayarlanmaktadır çünkü... Bu düşünceye istisnalar katılabilir ama istisna kaideyi bozar mı? O halde,

360 dereceyi 6 partiye bölersek, her partiye 60 derecelik gö-rüş açısı kalıyor demektir. Partizanlar, 360-60-300 derecelik bir körlük içinde kalıyorlar demektir. Parti disiplini emrediyor da ondan... " (D.S. 17, Mektup)

Silahlı Zinde güçler 360 dereceyi birden görme kabiliyetini kendilerinde buluyorlardı. Bilgi ve görgü gibi korkaklık ve yi-ğitlik de sosyal olaylarda ikinci, beşinci rolü oynar.

Silahlı Zindelerimizin belini kıran şey, ne bilgisizlikleri, ne ürkeklikleri idi.

Sosyal Devrimler çağını yaşayan modern toplumda başlıca *Sosyal Sınıflar* açısından meseleyi koyamayışları onlara binilen dalları kestirdi. *Küçük burjuvazi*, ister çarısız köylü olsun, ister en parlak ve en modern Kurmay: bir *Sosyal sınıf* değildir...

360 dereceyi birden görebilmek için: 0-180 dereceyi tutan *Kapitalist* sınıfın açısı ile 181-360 dereceyi tutan *İşçi sınıfının* açısını iyi ayırt etmek ilk şarttır. "*Ben bir noktada durup 360 dereceyi birden görürüm*" sanmak, şeylerin tabiatına sığmaz. Göz kamaşması, baş dönmesi mukadder olur.

Küçük burjuvazi toplumumuzun en büyük kalabalığıdır. Ama hepsi teker teker birbirini "*ifna*" eden, yok eden bir kala-balıktır. Bu muazzam kuru kalabalığın en bilgili, en yiğit, en az başıbozuk olan en modern bölümü, seçkin Silahlı Kuvvetler kurmay ve subaylarıdır.

Onlar da bir *modern Sosyal Sınıf* açısından meseleyi koy-madıkları anda, en yaman otomatik Birliğin en "*Körükörüne itaat*" prensibi altında bile, birbirine düşen küçük burjuva *re-kabet* duygularından kurtulamazlar. 27 Mayıs üzerinden henüz bir ay geçmemişti ki (9 Temmuz günü):

"*Bilhassa ordu kademelerinde, Komiteyi kuranların kimlik-lerine karşı bir kıskançlık duygusu ve eleştirme isteği doğma-ya başlamıştı.*" (D.S. 7)

O anda mesele iki zıt açıdan konulabilirdi: 1 - işçi sınıfı açı-sından, 2 - İşveren sınıfı açısından.

PROLETARYA AÇISINDAN DEMOKRATİK DEVRİM

İşçi sınıfı açısından mesele, 1954 yılı bütün soyutluklar dı-şında konulmuştu. Hemen iktidara gelecek bir gücün, en ufak ikirciliğe düşmeksizin, açıkça kavrayıp uygulayabileceği denli basit, kısa bir parti tüzüğü ve programı biçiminde ortada idi. Parolası: *İkinci Kuvayimilliyecilik* idi.

"Devleti milletten üstün değil, Milleti devletten üstün tutan gerçek hürriyeti fiilen kurmak ve Antidemokratik kanunları ayıklamak" teklifi ile (V.P. Tüzüğü Md. 2) başlıyordu. "Müzmin işsizlik ile azgın hayat pahası kanser"ini Atom enerjili Ağır sanayi ile gidermek için UCUZ DEVLET ve ŞUURLU TİCARET'in ne olduğunu, hangi "Ruh"la kimplere dayanarak nasıl başarılacağını dupduruca ortaya seriyordu...

Daha 15 Ağustos 1957 günü: "İkinci Kuvayimilliyeye Seferberliğimiz istesek de istemesek de, günün meselesidir.. Mübarek iktisadi ve içtimai Kuvayimilliyeye seferimiz sevgili milletimize uğurlu olsun." (Gerekçe, s.4) öngörüşü yazılı basılı biçimde haber verildi.

Bu haber verilirken, 27 Mayıs'ın ilk öncü çarpışmasını yapan "9 Subay Hadisesi"ni kimse bilmiyordu. Hadise kendiliğinden patlak verdiği zaman: İşçi açısını koyanlarla, 27 Mayıs davranışını muştulayanlar aynı "Harbiye" zindanlarında, birbirlerinden habersiz işkencelendiler. Her iki (Vatan Partisi ve 9 Subay) dava da "beraat"le sonuçlandı. Konu böylesine canlı, gerçek ve aktüeldi.

27 Mayıs, Vatan Partililerle 9 Subaya işkence yaptırınları Yassı ada'da rahatça dinlendirdiği gündü. Türkiye İşçi Sınıfı açısından M.B.K.: "Tarihimizde daima kuvvetle çarpan kalbimizin: yiğit ordumuzun... İkinci Kuvayimilliyeye gazası" diye kutlandı.

Bir hafta içinde "Birinci Açık Mektup" ile 27 Mayıs'ın Teorik ve Pratik anlamı ve yapacakları özetlerdi. 3 ay geçmeden "İkinci Açık Mektup"la: "M.B.K.ni ısıramayınca alkışlayanların" telaşının ta Londra'daki Times'ten nasıl geldiği belgelendirildi. Bütün meselelerimiz, elde rakam, bir yol daha en pratik yollarıyla ekonomik ve sosyal bakımdan bir daha "açık konuşuldu." İhtilalcilere şöyle denildi: "Siz Millet hayatının yüzlerce yılında bir görünen güçlü HAKEM'siniz. Teker kişi olarak -Arab'ın "Halitatül hata ven - nisyan" (Yanlışlar ve unutkanlıklar katışımı) dediği birer insan olabilirsiniz. Ama KOMİTE olarak -Halk dilindeki kutlu "ÜÇLER", "YEDİLER", "KIRKLAR" gibi,- "OTUZSEKİZLER" adı ile tarihe geçecek işler yapmaya çağrılı evliyalarsınız. (İkinci Kuvayimilliyeciliği) siz de başaramazsanız yazık olur Türk Milletine."

YÖN-TİP KÜÇÜK BURJUVALIKLARI

Ne çıktı? Yüzeyde kalan bir iki yankı. "Rezons" yoktu işçi açısına... Bundan ötürü feleğe küsülmez. Hele Silahlı Kuv-

vetlerimizin zindeleri hiç mi hiç yadırganamaz. Onlara gelinceye dek nicelerini gördük, görüyoruz.

"Yön" çıktı. Meğer "İkinci Kurtuluş Savaşı sloganı" atmışmış İşçi sınıfı açısına. Rezonans yok! Neyse ki Yön bari işçiye karşı alerjisini gizlemiyor. Çıktığı gün katma iletilen Vatan Partisi Tüzüğü, Programı, Gerekçesi havada bir dalga gibi başı üstünden geçip gitti.

Çünkü Yön'cülük, ne denli "modern", ne denli "bilimdi", ne denli "sosyalist" olursa olsun, *sağduyucu bir küçük burjuva* "Kadro"su idi.

Üstelik Silahlı Zindelerimiz denli yerli malı bile değillerdi. Batıda *ayarılanmışlardı*. Ve ancak Avrupa taklidi fikir görürseler, onu mal diye satabilirlerdi. Ve o mala "rakip" çıkacak her yöne dayanamazdılar...

Bir TİP çıktı. O "rezonansın ta kendisi" olmalı değil miydi? Adı "İşçi"ydi. Sonradan, doğru liderliğe atanan Şefi, iki uzun yıl Vatan Partisi davasının her oturumunda işçi açısının bizde ne olduğunu, nasıl canlar dişlere takılıp savunulduğunu, ve neden DP hâkimleri Önünde bile haklı çıktığını adım adım izliydi.

En son TİP Programı, "ne ararsan bulunur derde devadan gayrı" tipinde, şişkinliği tıklım tıklım avukat çatlatan bir Devletçilik yamalı bohçası oldu.

Tüzük, dünyanın en gerici "Siyasi Partiler Kanunu" maddelerinden beceriksizce abartmalarla doludur. İşçi Partisinde *Bilfiil üretmenleri* karantina altına sokmak için paravanlanmıştır. Düzeltme üstüne düzeltmeyle yazboz tahtasına çevrilmiş, işçi açısını köreltme labirentidir.

Yalnız ağızlarda -Fikret'in şiirinde alay ettiği: "Yasasın sevgili Millet!" çığılığı gibi, ikide bir "İkinci Kuvayimilliyeciyiz"!...

Çünkü TİP'in tabanı ne denli: "İşçi", "Köylü", "eli nasırlı" olursa olsun; *Kurucuları*: burjuva partilerinde milletvekili seçilemediğine kızmış *aristokrat işçi - küçük burjuvaları* idiler; *Güdücüleri*, *yarı işsiz yarı aydın küçük burjuvalar*'dılar.

"İşçiler! Köylüler! Eli nasırlılar!" sloganını "antipatik bularak, Merkez kararıyla kaldırdıkları son seçimlerde alınan oylar da, *bilfiil üretmen olmayan küçük burjuva* oyları oldu. En ufak eleştirme onların "Büyüklik" ve "Dokunulmazlıklarına dokunurdu.

Kendilerini anadan doğma "Sosyalist" veya "İşçici" sayanlar İşçi Sınıfı açısına böylesine yan çizerlerken, hiçbir anadan doğma "nitelik" taslamayan Silahlı Kuvvetler ihtilalcilerinin Rezonans göstermesi beklenemezdi.

BURJUVA AÇISINDAN DEMOKRATİK DEVRİM

İşveren sınıfı açısından mesele 19. yüzyıldan beri konulmuştu. Bütün antenler o açığa çevrilmişti. Bütün beyin cihazları o açının sonsuz dalgalarıyla yüklüydü.

İşçi açısından yola çıkılsa, herkese *"Birinci Kuvayimilliyecilikte olduğu gibi demir çarık, demir asa"* gerekecekti. M.B.K. çileri: "sandviç"le öğle yemeğinden güç kurtulacaktılar .

Burjuva açısından İhtilal de, İktidar da, başarılır başarılmaz, en külfetsiz büyük nimetlere, ceberuta, saltanata kapı açıyordu.

Silahlı Zindelerimiz, "Biz kırk kişiyiz, birbirimizi biliriz" diyorlardı. Neden rüzgarın kalbur üstüne çıkardıkları "Taht'ı revandan inmesinler, Neden, asıl yükü taşıyanlar boşuna harman, döve dursunlar? Neden bal tutan parmağını yalamasın?

Sonra, her ün salan bakalım altta kalandan daha mı değerliydi? Burjuva devrimciliğinde her şeyin tersine orantılı gittiği tecrübe ile biliniyordu.

Meşrutiyetin tanrılaştırdığı Enver ve Cemal'ler, alabildiğine paşa, başkumandan olurlarken heptiler. Albaylığı güç bulan Mustafa Kemal ve İsmet Beyler, hiç gibi görünmüşlerdi.

İş başa düşünce, kimin daha paşalığa ve kahramanlığa elverişli olduğu beliriverdi. Madem ki Devrim burjuva devrimi idi. arkada görünen Fikret'in *"Han'ı Yağma"*sında kim, niçin geri kalsındı?

Bu uğurda her subayın yerden göğede haklı çıkarabileceği bin bir gerekçesi olurdu. Hele daha ilk adımda, 40 kişiyi bulmayan M.B.K. içine bile, taş atıp kolu yorulmaksızın girenler olmamış mıydı?

"Hayallerine bile getirmedikleri en büyük rütbeye bir anda erişivermişler" yerleştirilince, *"Ordu kademelerinde... kıskançlık ve eleştirme"*nin nerelere varacağı kendiliğinden anlaşılır.

SON CANKURTARAN SİMİDİ: S.K.B.

Bu atmosferi yaşayanlar için, çok sıkı hiyerarşik bir *"Otomatik itaat"* cihazından başka türlü teşkilat düşünülebilir miydi?

Teşkilatçılıkta en titiz kurmay incelikleri başarılıdı. Yapılabileceğin en mükemmeli yapıldı: *"Silahlı Kuvvetler Birliği!"*...

Bu örgütün kuruluşundan 22 Şubat'a kadar Milli Savunma Bakanlığı Kalemi Mahsus Müdürü Kur. Yb. Talat Tahsin o *Birliğin* tam bir parçalanmadan ileri geldiğini şöyle yazar:

"13 Kasım operasyonundan sonra bir kısım Komite üyesi muallakta kaldıklarını hissetmişler, kendi emniyetlerini sağla-

mak için böyle bir teşekkürün zulüm ve zaruretine arkadaşlarını ikna etmiş olabilirler... Komite üyesi olmaları gerekirken, bu payeye erişememiş ve ellerinde kuvvet bulunduran önemli mevkilerdeki kumandanların ön plana geçmek istekleri, insani vasıfları ve ihtirasları kendilerini bu istikamete itmiş olması ihtimalidir." (D.S. 18).

21 Mayıs davasında Talat Aydemir aynı şeyleri daha açık belirtti:

"MBK'nin Anayasası, bizzat yapanlar tarafından çiğnenmiştir, işte bu hadise Silahlı Kuvvetler içerisinde çok yıkıcı bir reaksiyon yarattı. (14)ler yurt dışına sürüldükten sonra geri kalan 23 Komite üyesi, grup grup ordu içinde aşiret reisi gibi taraftar toplamaya başladılar. Ayrıca (14)lerin mağdur olduklarına inananlar da ordu içinde bir teşkilat kurmaya kalktılar. Artık ordu muhtelif fikir ve cereyanlarına göre muhtelif zümrelere hizmet için siyasetin içerisinde bocalamaya başlamıştı. İşte bu durum karşısında kendimi vazifeli hissettim. Ankara'daki yakın arkadaşlarımla bir fikir etrafında toplanarak ordu içinde parçalanmaya meydan vermemek yavaş yavaş orduyu MBK üyelerinin elinden kurtarmak için Silahlı Kuvvetler Birliği adı altında bir teşkilat kurmaya başladık." (19)

Amaç ne? Teşkilat için teşkilat kurmak! Asıl amaç ise, Korku idi "19 Şubat günü Başkumandanın odasında" Kuvvet Kumandanlarıyla yapılan toplantıda Alb. Ünsalan şöyle konuştu:

"- Münferit bir hareket için endişeye mahal yoktur. Fakat siyasetçilerin tuttuğu yol bazı patlama ihtimallerini tahrik edici mahiyettedir. 27 Mayısın temelinde olan bizleri ortadan kaldırmak için her çareye başvuracaklardır. Bizi mukadder olan felaketten siz dahi kurtaramayacaksınız." (D.S. 33)

"TECRÜBELİ KURLAR"

S.K.B. Orduyu: 27 Mayıs'ın ve iktidarın sahibi sayıyordu.

"27 Mayıs ihtilalini yapan Türk Silahlı Kuvvetleri, ihtilalin ve iktidarın gerçek sahibi olarak kendi malına el koymuş görünüyordu." (D.S. 19)

Teşkilatın kilit yerlerine, o "görünüşe" uygun, en "tecrübeli kurlar" yerleştirildi:

"Silahlı Kuvvetler Birliğinin kurulmasına öncülük eden ve bu birliği kuran kumandanların büyük bir çoğunluğu eski ihtilalci arkadaşlarımda İçlerinden, bizim eski ihtilalcilerin işgal ettikleri post yüzünden dayanmak zorunlusunda kaldığı "sonradan

karışmaları" çıkarırsanız, bu teşekkül istisnasız, hepsi bizim eski ekibe katılmış olan tecrübeli kurtlardan kurulmuştu. Kendileriyle, aramızda uzun yılların kader birliğine dayanan köklü ilişkiler hiçbir zaman kopmamıştı." (D.S. 19)

Bu sıkı tutunmanın başına Genel Kurmay Başkanı kendiliğinden (hiyerarşikman) geldi. Çünkü hiyerarşinin tepesinde bulunanlar da o sıra ayaklarının yerden kesildiğini hissetmişlerdi:

"Genel Kurmay Başkanı ve Kuvvet Kumandanları Komitesinin tabii üyeleri olmaları şöyle dursun, MBK üyeleri bu zevatı emir ve kontrolleri altında gibi kabul eden bir görüş ve davranışın zebunu olmaktan kendilerini kurtaramamışlardı. Bu davranışın tezahürü olarak Haziran 1961 olayları esnasında yüzbaşı rütbesindeki bir Komite üyesinin Genelkurmay Başkanının masasına yumruk attığını görmenin bedbahtlığına uğradık." (D.S., 18, Mektup)

Maazallah! Yer açılınsın, yere girelim! Onun için, yani, MBK içinde icra ve teşri (yürütme ve yasama) yetkisine sahip bir Yüzbaşı, Genelkurmay Başkanının masasına yumruk atmasını diye Hiyerarşi sağlamlaştırıldı.

Ya bu hiyerarşi sağlamlaşınca, tepede duran bir tek kişi alttakilere "yumruk" atarsa? Alttaki "eski kurtlar"a güveniliyordu.

HAVADAN İÇE DÜŞEN KURT

Oysa, daha S.K.B. kurulurken, içine "kurt" düşürülmüştü, "Hava"dan bir kurt: Havacı Menteş. 14'lerin temizlenmesinde Havacıların ve Menteş'in rolü unutulamazdı.

Finans - Kapitalin baş oyunu: Havacılarla Karacıları tepiştiromektir.

"Halim Menteş'in Türkiye'ye girmesinden sonra, Komitedeki havacılar belli bir fikrin savunucusu olarak ortaya çıkmışlardır. Onlara göre; iktidarın hemen devredilmesi hususunda millete verilmiş olan söz derhal yerine getirilmeliydi. .. Menteş, mevcut Komite kadrosunun memleketi idare edebilecek nitelikte olmadığı fikrini ileri sürerdi. Memleketi içinden çıkılmaz badirelere sürüklemekten korkardı. Ona göre; iktidar, İsmet Paşa ve Partisine hemen devredilmeli, Komite sahneden çekilmeliydi... Böyle bir kanaat taşımaları, havacıları, ister istemez Madanoğlu grubu ile gaye birliğine götürüyordu." (D.S. 14)

Kimliği bu denli açık seçik olan B. Menteş (ve Havacılar): Madanoğlu - Kızıloğlu ekibinin 14'leri "paketledikten" sonra

pek kazaklaşan kişicil diktatörlüğü önünde tedirgin oldu, veya öyle göründü. B. Talat Turan diyor ki:

"Kuruculardan olan Menteş, 13 Kasım'ın icrasında ön planda aktifrol oynamış bir şahıstır. Bu zatın (14)lerin intikamını almak için kurulan bir teşekkül içinde bulunduğu düşünülemez. Ancak fikrin yayılmasında, teşekkülün Karacı mensupları tarafından, (14)lerle beraber olduğu temasını işlemekten fayda umulduğu inkar edilmemesi gereken bir gerçektir." (D.S. , 18, Mektup)

İÇE DÜŞEN KURDUN MAKYAVELİZMİ

Bu kaniya göre, B. Halim Menteş, açıkça CHP adamı iken, 14'leri ve S.K.B.ni içinden kontrol etmek üzere görevlendirilmiş olabilirdi.

Gölgedeki Adam Roma'da yarı sürgün iken B. Halim Menteş'in, hiçbir şey olmamış gibi yaptığı konuşmalar, araştırma ve iskandil karakterini taşır. Diploması kurallarına uyarak, hiçbir şey vermeksizin, karşısındakileri söyletmek ve felce uğratmak Makyavelizmini güder:

"Mayıs'ın 15'inde Halim Menteş Roma'ya geldi. Sanki hiçbir şey olmamış gibi birbirimizle hasret ve sevgi ile kucaklaştık. Menteş'le ihtilal sonrasında başlayan zıt görüşlerimiz, 22 fiubat'ta da ikimizi karşılıklı kutuplara ayıracak derecede derinleşmişti. Fakat fikri ayrılık ne derece büyük olursa olsun, arkadaşlık ilişkilerimiz değerinden hiçbir şey kaybetmemiştir... Birbirimizin karşısına dikileceğimizi daima evvelden haber verdik.. Menteş, (14)ler tasfiyesinin, doğruluğuna inanmış görünüyordu. Roma'da sabahlara kadar devam eden karşılıklı münakaşa ve fikir alış verişinde, katılmış inancından uzaklaştırmanın mümkün olmadığı kanısına vardım. Ancak Madanoğlu ve yakın çevresinin de Menteşem güvenini kaybetmiş olduğunu konuşmalarındaki sızmalardan yakalamak pekâlâ kabildi. Bana açıkça ifade etmemesine rağmen, devam edip giden iktidarın genel tutumundan pek memnun görünüyordu. Fakat (14)lerin mutlak 2 yıldan evvel memlekete dönmeleri gerektiğinde ısrar ediyor ve bunda en ufak bir tavize yanaşmıyordu.

"Menteş'in (14)lere karşı şahsi bir iğbirarı ve onlardan kendi şahsına müteveccih bir endişesi mevcut değildi. Asıl sebep, (14)ler tasfiyesinin tatbikatını fiilen idare etmiş havacı çevrenin, (14)lerin yurda dönmesinden duydukları endişe yüzünden, kendi üzerine yaptıkları baskının etkisi altında kalışıdır." (D.S. 16)

KOLAY PROVOKASYON

B. Halim Menteş budur. Bir albayın, elini kolunu sallayıp Roma'da Gölgedeki Adamı, Hollanda'da (14)leri kolaçan etmesi, kendiliğinden, eğlenti gezisi olamazdı. Şimdi bu aynı Menteş, S.K.B.'nin 3 kurucusundan biri olmuştu. B.T. Turhan mektubunda yazıyor:

"...Talat Aydemir, Halim Menteş, Selçuk Atakan, Silahlı Kuvvetler Birliğinin nüvesini teşkil eden cuntanın kurucuları arasında sayılmaktadır. Bunlardan sonra, Nuri Hazer, Necati Ünsalan, Şükrü İlkin vs. sayılabilir... Nüve Cuntanın nema'lanması çok kolay oldu." (D.S. 18)

Şaşırtıcı "kolaylık" nereden ileri geliyordu? Gene en başta Halim Menteş'ten:

"28. Tümen Komutanı Nuri Hazer, Emanullah Çelebi ve Menteş'in yakın akraba olmaları, Ankara'da yegane kuvvet olan 28. Tümenden azami ölçüde faydalanmayı mümkün kıldı... Halim Menteş'in hava kuvvetlerinde söz sahibi olması ve fikire Hava Kuvvetleri Kumandanını ikna ederek teşkilatın emin ve süratli kuryeler aracılığı ile yayılmasına geniş ölçüde hizmet etmiştir." (D.S. , 18, Mektup)

Bu, Silahlı Kuvvetler alt kademelerinde mayalanan kaynaşmayı, zavallı empülsif rahmetli Talat Aydemir'in kişiliğinde cezalandırıp sindirmek için tertiplenecek bir düpedüz provokasyona benzemiyor muydu?

Çünkü halk çocuğu Türk subayı, 27 Mayıs'tan Halka medet umuyordu. Onu susturmak için Amerikan usulü madde çıkarları göstermek, tatmin etmek şöyle dursun, sinirlendiriyordu. Bütün güç halk çocuğunun elinde olsun, halka yararı dokunmasın, güçtü:

"En önemlisi sayılabilecek diğer bir husus da, 21 Mayıs'ın o tarihe kadar arzulanan reformları getirmemiş olmasıdır, denebilir. Silahlı Kuvvetler mensupları 27 Mayıs'tan belediklerini görmemiş olmanın ıstırabı içindeydi. Tabiidir ki, 27 Mayıs'tan sonra çıkan kanunlar Silahlı Kuvvetler mensuplarını maddeten kaldırmış ve birçok garanti ve kolaylıkları hizmetlerine amade kılmıştır. Bu gerçeği inkâr gayri - mümkündür. Bizim sözünü ettiğimiz tatminsizlik manevi alanda tezahür etmiştir. Bu memnuniyetsizlik ve tatmin edilmeme, Silahlı Kuvvetler Birliğinin süratle vüs'at ve kuvvet iktisabına başlıca amil olmuştur. Müteakip hadiselerde bu halefi ruhiye-

nin geniş ölçüde rol oy-namış olduğunu kabul etmek lazımdır." (D.S., 18, Mektup)

ULUSLARARASI FİNANS-KAPİTALİN İHTARI

Bu durum, tutalıkları (statükocu muhafazakâr işveren partilerini) sonuna dek ihtiyatlı davranmaya zorladı. "İhtiyatlı" ile "tereddütlü" taban tabana zıt iki davranıştır. İhtilalciler ne kadar tereddütlü iseler (küçük burjuva durumlu), Tusalaklar o kadar ihtiyatlı idiler (Kararlı burjuva tutumlu)...

"Başa güreş" böyle başladı. Birinci raundu kazanan parola, İnönü'nün: "İktidarın sivil idareye bir an önce devrinde sayılmayacak kadar fayda vardır" sözü oldu.

Bu söz, ilkin, -Mısır tecrübesinde ağız yanmış olan- Londra'nın Times gazetesinde çıktı. 8 Temmuz 1960 günü "London Press Service" şu fişeği havaya attıydı:

"Türkiye'nin askeri idareden sivil idareye geçişinin uzayacağı -yahut belki de,- tam olmayacağı gibi bir ihtimal Times'i terdirgin etmektedir."

Times'ten sonra bizim "Hür basın", ondan sonra da Paşa "tedirgin" oldular. Tutalıklarımızın işi kolaydı. Avrupa bizden en az 150 yıl önde gittiği için, onun "tecrübesini" hatırlatması, İşveren sınıfımızın Batı'dan gelen uyarıya Tanrı buyruğu görmüşçe uymasını sağlıyordu.

YERLİ FİNANS-KAPİTALİN YAŞLI ADAMI

Batı burjuvazisinin bir metodu da, bir Millet'in başına yaşlı ve kendisine sadık bir tek "Ulu kişi" geçirmekti. Celal Bayar örneği bu idi.

"Onların felsefesine göre, bir yaşlı adamı satın al, devletin başına geçir, milleti yıllarca soydur, ezdir. Çapulculara karşı isyan başarı kazansa bile, en soyut hak isteyen acı iç ağızlara kurşun sıktıran yaşlı adamlara "ölüm cezasının gölgesi" dahi gösterilemeyecektir.

"Eldeki beylik basın ve beylik muhalefet ortalığı kapladığı sürece nasıl olsa "şefkat" damarları kabartılır. Mahşer günü canları kurtarılanların, ileride usturuplanacak bir afla hürriyetleri de başışlanıverir.

"Çapul yeniden eski hızını bulur, hatta geçer. Ve ecnebi "dostlar", geçmiş gelecek kullarını ebediyen garantilemiş bulunurlar." (H. Kıvılcımlı: İkinci Kuvayimilliyeciliğimiz, s. 20)

1960 Temmuz'unda yazılmış, ulemamızca okunması yasaklanmış olan bu satırlar, 1966 Temmuz'unda olaylarca ispat edilmedi mi?

27 Mayısçıların başlarına, kendi elleriyle boyunlarına ilmek geçirir gibi geçirdikleri, ilk yaşlı adam Sayın General Cemal Gürsel oldu. 1960 yılı ortasında, göz göre baltalama yaptıkları anlaşılan "sivil" bakanlardan 10'u inince kimin bakan olacağı Milli Birlik Komitesini altüst etti.

Askerler hiç değilse masa bürokratu olmadıkları için, aldıkları işi iş olarak daha temizce yürütebilirlerdi. Devletin hangi makinesine asker geçirildiyse orada olumlu iş yapıldı.

Örnek: İstanbul Belediyesi başına geçirilen iddiasız bir askercik, birkaç hafta içinde Üsküdar, Fatih gibi semtlerde hemen hiç masrafsız, halka ucuz tiyatro binaları kurdu. Sivil bürokratlar 40 yıl uğraşsalar, milyonları müteahhitlere çaldırarak, yapılmış tiyatroları inmeli duruma sokarlardı. Askerler kaşarlanmamışlardı.

"Fakat Gürsel'in, boşalan yerlere yine sivilleri getirmekte ısrar etmesi karşısında teşebbüs başarıya ulaşmamıştır." (D.S., 9)

KÜÇÜK BURJUVACILIGIN İNTİHAR FELSEFESİ

Ne sayede? MBK'nin bir sosyal sınıfa dayanmayan aydın Küçük burjuva yapısı sayesinde. Çünkü:

"Komite üyeleri aslında Balcın olmak istiyorlardı. Hemen hepsinde bu istek umumi idi. Ancak, Bakan olmak şansı bazılarında diğerlerine nazaran daha fazla görünüyordu. Hükümette 38 adet Bakanlık bulunsaydı, teklif oy birliği ile kabul edilir ve derhal uygulanıverirdi. Karşı koyma, daha çok, Bakan olma şansını kedisinde az görenlerle, Komite üyelerine, sivillere nazaran laf anlatmakta müşkilat çekeceğini yakından bilen Başbakan'dan geliyordu." (D. S. 9)

Dram veya komedi burada yatıyor, "tavşan burada pusu-yordu: Yasama ve Yürütme yetkilerini Anayasaca ellerinde tutanlar, Yasama yetkilerimi Piyasa ajanlarından "Komisyonlara" bağışlıyorlardı.

Sürütme yetkilerinde ise: bir Bakan olmayı bile "şans" sayıyor, birbirlerini kırmak yolundan bir tek yaşlı adamın insafına ısmarlıyorlardı.

O yaşlı adamın "sivil idare" prensibi ise, kendisi en masum "sağduyu"suna uyduğu hayaliyle avunurken, Londra'da, kotarılmış bir formüldü.

SİVİL BAKAN: DEVRİME SAATLİ BOMBA

Asker küçük burjuvaların çekişmeleri sayesinde sivil tilkile-re geçen idare ne yaptı? 27 Mayıs gemisini delerek batırmak için gemi ambarına safra- diye konulmuş saatli bombam gibi işledi. Gölgedeki yakmıyor:

"Çalışmalarımız normal şartlar altında cereyan etmiyordu. Yapılacak işlerin azameti nispetinde müşkülata karşılıymıydık. Mücadelenin en büyüğünü yetkili makamları işgal edenlerle yapmak zorunluluğunda kalıyorduk."

Batıcı akıl hocalarının tapşırıldığı "sivil idare" bu idi. Yoksa maksat "sivil" veya "asker" değil, Halka, doğru teprenen 27 Mayıs'ı, kendi çarkları içinde boğmaktı.

Babil çağından kalma bürokrat Devleti düzeltmek isteyen ihtilalcilere karşı "lafanlatamaz" hale gelen birinci yaşlı adam:

"Cemal Gürsel, genel olarak tensikatin yapılmasına taraftar görünüyordu. Fakat sonucunda doğması muhtemel görünen bazı ihtilatlardan endişeli ve bu yüzden müteredit bulunuyordu." (D.S. 11)

İkinci yaşlı adam:

"Milli Savunma Bakanlığım işgal eden Fahri Özdilek, her türlü tasarrufa doğrudan doğruya kendi sorumluluğu adına girildiği halde, meselenin Komitede konuşulduğu ilk gün çantasını toplamış ve bir daha Komitenin semtine uğramaz olmuştu." (D.S. 11)

Silahlı Kuvvetleri temizlemekte bir taşla iki kuş (ama ikisi de İşveren torbasına giden iki kuş) vurarak ses çıkarmayan yaşlı adamlar, o zaman (hem de silahlılara karşı) korkmamışlardı.

"Doğması muhtemel bazı ihtilatlar" dolayısıyla şimdi silahsız sivillerden korkuyorlardı. Bürokratları temizlemekte "endişe.. ve tereddüt" sakızını çiğniyorlardı. Demek, "doğması muhtemel ihtilatlar", Londra - Washington kaynaklı sivil Finans - Kapital ajanlarından geliyordu.

FİNANS-KAPİTALE: SİVİL Mİ YARAR, ASKER Mİ?

Temiz devrimcilerin tecrübesizliği önüne: *"Siviller mi daha bilgili ve beceriklidir, askerler mi?"* diye bir şeytanın iğri kılı çıkarılıyordu. Bu düzelttirilmek isteniyordu. Oysa problem o değildi:

"Siviller mi İşveren sınıfının çıkar oyunlarına daha yatkındırlar, yoksa askerler mi?" Mesele buydu.

Buna verilecek karşılık, en kör göze batacak kadar ortadaydı. Elbet, asker evlatlarımız az çok özel bir kapalı kutuda tutuluyorlardı. Yıllar yılı *"siyasetten uzak"* tutulma bahanesi ile İşveren sınıfının, nasıl Devlet kasasını soyarak zengin edildiğine pek alıştıramamışlardı. O yüzden, burjuva çıkar oyunlarına çok daha az yatkın idiler.

Finans - Kapital oyununa düşmemiş askerlerin, *Millet ve Memleket yararı* denildi mi, onun mutlaka İşveren çıkarı olması gerekeceğine inandırılmaları daha güç idi.

Finans - Kapital gözlüğünü takamamış genç askerler, elbet o gözlükle kör edilmiş sivillerden bin kere daha becerikli ve halk sever olacaktı. Zeki bir halk dostu ise, gereken gerçek *"bilgi"yi*, sersemletilmiş burjuva bürokratından daha iyi, çabuk ve doğru olarak elde etmeyi becerirdi.

AMERİKÂN ABDESTLİ SİVİL BAKANLAR

İşte bir örnek: Maliyeye üstat Alican sivil getirilmişti:

"Maliye Bakanlığı ile resmi bir koordinasyon sistemi içerisinde çalışmaya imkân yoktu. Derhal, alışageldikleri her türlü müşkülâtı önümüze yığacaklarından zerre kadar şüphe etmiyorduk... Yaptığımız mali portesi 100 milyon TL'sına baliğ oluyordu. En önemli husus bu parayı hem de çok kısa zamanda temin edebilmektir... Bu iş için, hükümetin kuruluş özelliği yüzünden, pasif, iktidarsız ve hatta yetkisiz klasik kafalı bakanlarıyla da işbirliği yapmak imkânsızdı." (D.S. 11)

Sivil papağanlara bir şey öğretilmişti: Amerika'yla iş yapmak. Bu onların pek hoşuna gidiyordu. Yolluğu, ödeneği, komisyonu, ihalesi, denetlemesi ve ilh., ve ilh. vardı. Hepsinden hem yersin, hem yedirirsin.

Genç askerler bunu *"beceremezlerdi"*. Doğru dürüst *"bilmiyorlardı."* Şöyle düşünüyorlardı:

"Faaliyete geçtiğimiz günden itibaren ne ordu emir ve kumanda kademesinin, ne de Amerikan Yardım Kurulunun hiçbir şeyden haberi olmamıştı. Amerikalılardan bu iş için yardım istemek, işe burunlarının sokulmasına razı olmak demektir ki, bu takdirde tatbikatın çıkmaza girmesi, meselenin müzakere ve pazarlığa dökülmesi kaçınılmaz bir sonuç olurdu." (D.S. 11)

FİNANS-KAPİTAL BALTACISI: SİVİL BAKANLAR

Bunu hiçbir *"Sivil"* aklının kenarından geçirmek zahmetine katlanamıyordu. Onun için Londra'nın Times'i: aman Siviller

yetişini diyordu. "Hür Basın" ve Sayın "Siyasi Partiler" hep bir ağızdan yankı veriyorlardı. "Aman siviller gelsin Hükümeti"

Sayın yaşlı adamların da bilerek bilmeyerek "telaş" ve' "te-reddütleri buradan geliyordu.

Genç askerler bir yol daha "kendi omuzlarının üstündeki başları" ile küçük bir finans baskını yaptılar. Sonra Sayın Sivil Bakanı karşılıklarına alıp: 100 milyoni dediler. O işi "Komisyona havale"ye kalktı.

"Alican, haklı olarak alışageldiği gibi, bin bir dereden su getirmeye, hükümetin o gün için ancak 25 milyon lirayı tasarruf edebildiğini, bu şartlar altında ödemenin mümkün olup olmayacağına, cay-ı mülahaza bulunduğundan bahsetmeye başladı. Meselenin Komisyona havaleye ve sonu gelmez müzakerelere tahammülü olmadığını kendiliğinden anlamasına imkân yoktu." (D.S. 11)

Sivil Bakan sabotajını önceden kestirmiştir genç subaylar. "Komisyona havale" hilesine çarpılmamak için, daha önceden Bakan beye kaçamak bırakmayan bir sürpriz hazırlamışlardır. "Uzman" mı gerek? Finans - Kapitalin şişirdiği bilgin maskeli ajanları yutmazlar. Kendi bildikleri gibi "uzmanı" mumla ararlar.

DEVİRİMCİ ASKER: SUİKASTI ÖNLER

"Maliye Bakanlığına giderek Bakanlığın işleyişine vakıf ve kişiliğine güvenilebilir bir adam aradım. Bana Bütçe Umum Müdürü Hikmet'i tavsiye ettiler... Bütçe Umum Müdürü, bize o günlerde tamtakır bırakılmış bulunan Devlet Kasasından 100 milyon liranın nasıl bir hafta zarfında, hiç bir mali sarsıntıya sebebiyet verilmeksizin, nakden tediye edilebileceğini öğretmiş bulunuyordu. Bakanlıklara mali yılbaşında bütçe ile tahsis edilmiş maaş ödeneklerinin boş kadrolar karşılığı Maliye Bakanlığı emrine iade edilecek ve biz de, geçmiş yıllarda çarçur edilen bu para ile işimizi görecektik." (D.S. 11)

Sonra Sayın Bir Siyasi Parti Lideri olacak Bakan, bilmez sayarak, genç subayları parasız bırakmak istiyor. Subaylar ondan er davranıp, gerekli uzmanlar, her yılsonu çarçur edilen 100 milyon lirayı rahatça çıkartıyorlar, iki "Uzman"; Maliye: Hikmet, Hukuk: Yüzbaşı Sait:

"Yeminli ve gizli olarak Ankara Kumandanlığının bir odasına kilitleyip birkaç gün içinde 42 sayılı kanun tasarısını tamamladılar." (D.S. 11)

"Bilgisiz, beceriksiz, yetersiz ve ilh.'siz" sayılan insanlar, ne yaptıklarını bilirlerse, kendilerinde bulunmayan *bilgiyi* de, *uzmanlığı* da herkesten iyi emirlerinde kullanabilirlerdi ve kullanmışlardı. Yalnız, işveren sınıfı için Uzman: Sömürme çıkarlarını haklı çıkarma aygıtı idi; burada Devrim çıkarı önde geliyordu.

Birinci raundun ilk basamağı Finans - Kapitale karşı Devrimci subayların üstünlüğü biçiminde geçiyordu. Gerçekte Finans - Kapital usta pehlivan gibi altta güreşiyor, Devrimcileri yıprandırıyordu; sureti haktan görünerek onlara istediğini yaptırıyordu. Ufak tefek azarlanmaları olağan sayıyordu. Ali-can'ın D.S. karşısındaki durumu onu gösteriyordu:

"Sözünü kestim, (diyor D.S.) ve *-sonradan, akrabası olan Talat Aydemir'e şikâyet ettiğine göre kendisine hayli sertçe gelen bir ifade ile- önümüzde Komitenin kabul ettiği bir kanun bulunduğunu, kanunun tatbikatına Bakanlar Kurulunun memur edildiğini, tali mülahazaların yersiz bulunduğunu hatırlatarak ayağa kalktım. Bakan, elbette ödeme için imkân aranacağını söyledi ve toplantıya son verdik.*" (D.S. 11)

ASKERCE TEDBİRLER VE YAŞLI TİLKİLER

Bu uslu görünüş, Devrimcileri, bindikleri dalı kesip, yapma bir emniyet içinde oyaladı. Aldıkları tek tedbir, sosyal bir sınıf açısından halka inmek yerine, kimi kilit sayılan noktalara, 9 ihtilalci ile onların güvendikleri 3 askeri uzmanı geçirmekle kaldı.

- 1 - Talat Aydemir: Harbokulu Kumandanlığına,
- 2 - Necati Ünsalan: Jandarma Okul Kumandanlığına,
- 3 - Kemal Güner: Jandarma Okul Kurmay Başkanlığına,
- 4 - Necmi Berk: Kara Havacılık Okulu Kumandanlığına,
- 5 - Naci Asutay: Milli Emniyet Başkan Muavinliğine,
- 6 - Nejat Kumuşoğlu: Milli Emniyet İstanbul Müfettişliğine,
- 7 - Şükrü İlkin: Ankara Emniyet Müdürlüğüne,
- 8 - Faruk Güventürk: İstanbul Merkez Kumandanlığına,
- 9 - İhsan Erkan: 22. uncu Piyade Alayına (Ankara Merkez Alayı)...

Güvenilirlerden:

- 1 - Refik Kurttekin: Genelkurmay Başkanlığı İstihbarat Başkanlığına,
- 2 - Faruk Gürler: Harp Akademileri Kumandanlığına,
- 3 - Yusuf Alpmansu: İstanbul Garnizonu ve 66. Tümen Kumandanlığına...

Bu 12 kat, asker katıydı. Hepsi de Hiyerarşice Yaşlı Generallerin emirlerine itaatle görevliydi. Gölgedeki adam: "Orduda General bırakmanın hatasını daha ilk adımda gözlerimle görüyordum." (12) diyordu. Ancak yaşlı adamlar, kendi yaptıkları sabotajla kalmadılar. MBK'nin içinde uyandırdıkları ateşi de ustaca körüklediler. *Milli Birlik* zıt iki kutba parçalandı:

BİRBİRİNDEN HABERSİZ CUNTA

1. Kutup (Reformcular): Kabibay - Türkeş - Erkanlı üçüzü çevresinde, Karaman - Akkoyunlu - Baykal - Solmazer - Esin - Özdağ... Devleti "revizyona" uğratmak istiyorlardı. Hem çoğunluk hem güçlü görünüyorlardı. Kararlıydılar.

"9 Temmuz gecesi aldığımız kararların uygulanması için hızla çalışıyorduk. İhtilal iktidarının emniyetini süratle sağlamak üzere, Başbakanlıkta bir Merkezi İstihbarat Teşkilatı kurmaya karar verdik. Kadro ve Kanun teklifi gibi zaman alıcı formalitelerle vakit geçirmeksizin, teşkilatın başına Kurmay Yarbay Süreyya Yüksel'i geçirdik. O zaman, seferberlik tetkik kurulu başkanı olan emekli Kurmay Albay Faruk Ateşdağlı'nın emrindeki istihbarat hizmetinden yetişmiş subaylardan teşkil ettiğimiz bir ekip ile Başbakanlığın bir odasında derhal faaliyete geçtik.

"Bu teşkilat; Milli Emniyet, Emniyet Genel Müdürlüğü, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı ve Jandarma Genel Komandanlığı gibi organların aracılığı ile bütün Türkiye'nin gözünü ve kulağını bir noktaya topladı." (D.S. 13)

Bu, açıkça, bir albaylar Hükümet darbesi idi. Tam cunta, hiç bir sosyal sınıfa dayanmıyordu.

KARŞI GRUP VE BATAK

2. Kutup: "Sami Küçük'ün akıl hocalığı yaptığı ve Madanoğlu'nun baş olarak kullanıldığı grubu" idi (D.S. 13). Çevreler: Önce Rafet Aksoyoğlu - Fikret Kuytak, sonra Suphi Gürsoytrak - Ahmet Yıldız'dı.

Azınlıklılar. Ama, "Komite dışında siyasi çevrelerle irtibatlı olarak çalıştıkları ve Komite içinde Parti sözcülüğü edercesine ters bir yön tutturdıkları intibai günden güne kuvvetleniyordu." (D.S. 13)

Sosyal sınıfla ve onun siyasi örgütü ile el altından ilişkisi, onun da en az birinci Cunta kadar illegal çalıştığını gösteriyordu. "Hiçbir zaman belirli bir inanç ile karşımıza çıkmamışlardır." (D.S. 13) Yalnız 1. Cuntayı iyi oyalamışlardır.

Bu iki kutup arasında bataklık uzanıyordu:

Ekrem Acuner: *"başlı başına"* idi.

Özdilek - Ulay Paşalar: Bakan, tarafsızdılar.

Sezai Okan - Osman Koksall: Madanoğlu'nu tutmakla birlikte, Túrkeş'e karşı (Küçüđünkine benzeyen) bir "alerji" besliyorlar, Özdağ'ın nutuk atışlarına sokranıyorlardı.

Tam o sıra, Halim Mentеш Roma - Nato'dan geldi. Komite Komisyonlarına girdi, I. Cuntaya karşı açıkça İsmet Paşasız yaşanmayacağı tezini tutturdu. Bir yandan *"Madanoğlu grubu ile gaye birliği"* (D.S. 14) gönderken, ötede *"Komite içindeki fikri ve hissi ayrılıkları ortadan kaldırma gayretine"* Kabibay ve Seyhan'la *"devamlı olarak katılıyordu."* (D.S. 14) Bu tavşana kaç, tazıya tut demekti. Paşa, Mentеш kılığına girmiş, Komiteyi içinden fitillemişti.

KÜÇÜK BURJUVA TELAŞI VE BÖLÜNÜŞ

H. Mentеш'in antitezi D. Seyhan'dı. İki de Devrimden kâml alamamış, albaylardı. Mentеш Paşaları, D. Seyhan Paşa olmayanları temsil ediyordu. Paşalar, CHP ardında akıllı işverenleri tutuyorlardı. Paşa olmayanlar Cunta gölgesinde küçük burjuvaziyi temsil eder görünüyorlardı. Akıllı burjuvazinin ne düşündüğü belliydi. Duygucu küçük burjuvazi için deli olmak işten değildi:

"Biz, diyordu D. S.'nin ağzıyla, 27 Mayıs ihtilalini tahakkuk ettirebilmek için altı yıl geceli gündüzlü çalışmıştık. Biz ihtilali, iktidarı Cumhuriyet Halk Partisine devretmek için yapmamıştık. Altı yıl, her türlü feragat ve fedakarlıkla inandığın fikirlerin tahakkuku için ihtilal hazırla ve yap, sonra da fikirlerinin karşısına dikilen ve siyasi gruplanmaların çıkarına hizmet etmeye kalkanların karşısında yılıp sahneden çekiliver!... Olmazdı böyle şey... " (D.S. 14)

Ne yazık ki küçük burjuvazinin modern toplumda alını yazısı bu idi. Her küçük burjuvazinin gözü büyük burjuva olmaktadır; her Albayın Paşa olma niyeti gibi...

Ne var ki, Paşa olma kısmeti gibi, büyük burjuva olmak da binde bir kişiye güç nasip oluyordu. M.B.K.'nde herkesin gönlünde bir paşalık yatıyordu. Hiç kimsenin halka inmeyişi, herkesin Saray üst katında kozunu paylaşma hesabı, başka içgüdüye bağlanabilir miydi?

PRENSİPSİZ ANTİKA KULİS OYALANIŞI

Onun için Komitede her kendi hegemonyası hesabına "Birlik ve Beraberlik" arayan kişi, Komitenin gövdesini gevrek bir çam ağacı gibi yaran kama rolünü oynuyordu.

Komitede Paşa olmayanların başı Kabibay'dı:

"Kabibay, ihtilalin motoru, bel kemiği ve koordinatörü idi. Fikir anlaşmazlığı durumunda bulunduğumuz kişiler, Kabibay'a hâlâ, eksiksiz sevgi besliyorlardı, yakınlık gösteriyorlardı. İhtilale Madanoğlu'nu ve Küçük'ü o karıştırmıştı. Onlardan, kendisine, dolayısıyla yakın çevresine bir düşmanlık tertiplenmesi aklının ucundan geçmiyordu, hayal edemiyordu.

"Elinde kudret vardı. Komite, bir emniyet grubu teşkil etmişti. Başkanlığına Kabibay'ı oturtmuşlardı. Yanına yardımcı olarak; Karaman'ı, Esin'i, Solmazer'i almıştı. Bu emniyet grubu, Komite namına Türkiye'deki bütün aktif kuvvetleri kontrol ediyordu. Kabibay'ın yaptığı bütün hesapların sonucu yanlış çıkmıştır. Hesaplarda, normal şartların formüllerini kullanıyordu. Halbuki ihtilalin, ortalığı kasıp kavuran ortamında kullanılacak hesap makinesi piyasadan satın alınacak cinsten değildi." (D.S. 14)

Daha doğrusu. Kabibay'ın kullandığı hesap makinesi:

- 1 - "Piyasadan" satın alınmıştı, ama,
- 2 - Çok eskiden (belki Babil çağından beri) satın alınmış ve kullanıla kullanıla hurdalaşmış bir makineydi.

O makinenin dilinden, acemi albaylardan çok usta paşalar anlardı. Mesele o makineyle iş görmeye kaldığı andan itibaren, mekanizma otomatikman eski ustaların insaflarına kalmış demektir. Bütün beklenen şey, ilk şokun uyandırdığı şaşkınlığı geçirmek, vakit kazanmak, saatinin geldiğini görmektir.

KESKİN KARAR: "FİKİRSİZLERİ" BUDAMA

Yarışı kim kazanacaktı? İkinci baskını yapabilen.

Baskın ne denli erken olursa, o denli genç Albaylar lehine olabilirdi; ne denli geç kalırsa, o denli yaşlı Paşaların değirmene su götürecekti...

Komitedeki gençler yalancı bir emniyet içindeydiler. Kabibay, yanına aldığı şüpheli Türkes grubu yüzünden, her gün biraz daha aleyhinde çalışanlara taraftar kazandırıyorlardı.

Biçimcil iktidarı elinde tuttuğu sanısı ile boyuna vakit kaybettiriyordu. Heyelanı, Komite dışında olanlar daha iyi seziyor-

lardı. Sezenlerin başında, Menteş'le açık kart iskambil oynayan ikiz - düşman - kardeş Dünder Seyhan geliyordu:

"Eylül ayının başlarında, bütün emeklerin boşa gittiğini ve artık birlik ve beraberliğin teessüs etmesinden şahsen ümidi mi kestiğim zaman, başvurulacak tek çarenin, Komitenin fikirsiz kanadını budamak olduğu kanaatine varmışım. İhtilalin mukadder tecellisine ve kanunlarına tabi olmaktan başka yapılacak iş kalmamıştı. Ya biz sahneden çekilecektik veya onlar çekilecekti" diyordu. (D.S. 14)

"Kanaatimi, derhal yakın arkadaşlarıma açtım. Kabibay, Erkanlı, Türkeş ve çevremizdeki diğer arkadaşlarla, tereddütsüz olarak başka bir hal çaresi kalmadığında birleşivermiştik. Komiteden, ihtilalin gayelerine aykırı çalışmaları görülen 4-5 kişinin memleket dışında ikamete gönderilmesi meseleyi kökünden temizleyecekti." (D.S. 14)

"Fikirsizlik" ne idi? Pek belli değildi.

KARARSIZ UYGULAMA TÖKEZLEYİŞİ

Gelin görün ki, "Tereddütsüz" iş küçük burjuva işi değildi. Nitekim gençlerin en büyük tereddütleri "karar" alındıktan sonra başladı. Laf başka, iş başkaydı.

1 - Ne yapacaklarını bilmiyorlardı: "Sonradan birçok dedikodular ortaya çıktı. Şu veya bu kişi, şu veya bu şekilde karar kesilmiş, diye. Açık belirteyim ki; hepimiz tam bir karar birliği içindeydik. Fakat bu karar uygulandığı zaman, kimin memleket dışına gönderileceği ne tespit edilmiş, ne de bu konu tartışılmıştır. Hele, Cemal Gürsel'in gerek mevkii ve gerekse şahsı hakkında özel bir hükme varmak hiç kimsenin aklının ucundan geçmemiştir." (D.S. 14)

2 - Ne zaman yapacaklarını boyuna erteliyorlardı: "Karar, bu sefer, bizim aramızda tartışma konusu olmaya haşladı. Hepimiz başka bir şekil göremiyorduk. Ya onlar gidecek, ya biz temizlenecektik.

"Fakat iş, kararın uygulanması sorununa dayanınca çekimsizlikler doğuyordu. Türkeş her an hazır vaziyette bekliyordu. Mesele gelmiş Kabibay'a dayanmıştı." (14)

"SABAHLARA DEK BİRBİRİNE GİRME"

"Eylül'ün başından beri, aramızdaki tek tartışma bu olmuştu. Her gece saat en az üçe kadar, çoğu zaman Türkeş'in oda-

sında, birbirimize giriyorduk. Fakat bütün bu çabalamalar, verilmiş kararın uygulanması için harekete geçmeye yeter görünmüyordu." (D. S. 14)

Dikkat edelim. Küçük burjuvazinin meşhur bir "aklının ucu" vardır. Küçük burjuvazi pek güvendiği "Akl/"nın çerçevesi içinde her kurnazlığı, hatta her insafsızlığı düşünür de; "Aklının ucu" dediği yere gelindi mi, o sınırı aşılmaz bulur.

Aksi gibi de bütün tekinsizlikler hep o "Aklının ucu" sınırında mahşerleşir. Türkiye'nin asker, sivil bütün Gizli Emniyet Teşkilatlarını kaplayan Komite Emniyet Grubu Başkanı Kabi-bay'ın "Aklının ucuna": düpedüz karşılaştıkları Madanoğlu ve Küçük'ün "bir düşmanlık tertiplemesi" gelmiyordu.

Ve bütün genç ihtilalcilerin "Aklının ucuna": "Cemal Gürsel'in gerek mevkii ve gerekse şahsı" gelmiyordu... Bir de ne görüyoruz?

Bu her iki "Aklın ucu" birleşiyor. Zaman kazanmak için "eksiksiz sevgi ve yakınlık" gösterilerinde kusur etmiyor. Hiç beklenmedik anda, umulmadık bahane ile her iki "Aklın ucu" gelip ihtilalcilere batıyor.

Bir böcek vardır; avını yavrularına canlı et olarak yedirmek için, öldürmez, felç eder. İhtilalcileri felce uğratan iğne, kendi "Birlik ve Beraberlik" iğneleri oldu. Bu iğnenin en aslına uygunu Yurdakuler'di.

27 Mayıs öncesinde Ankara ile İstanbul arasında kopan ikiliği o gidermişti. Şimdi gene sırf "Birlik ve Beraberlik" aşkıyla, keskin ihtilalcilerin "Her gece saat en az üçe kadar birbirlerine girdikleri" tartışmaların yapıldığı yerin kapısına kulağını dayadı ki, ne dinlesin?

Komiteden bile olmayan bir Gölgedeki Adam, Komitenin "Birlik ve Beraberliği"ni lafla da olsa paramparça ediyor:

"Bir gün, Muzaffer Yurdakuler, yakın arkadaşlarımızla konuştuğumuz bir yerin kapısından, benim alınan kararı uygulamakta gecikmemizi eleştiren konuşmamı, tesadüfen duymuş ve derhal soluğu Komitede alarak duyduklarını genel kurula getirmiş. Ortalık, hemen kötüsüne karıştı. Aslında Yurdakuler'in bu telaşlı hareketi, benim şahsıma duyduğu iğbirardan doğmuyordu. O, bu konuyu örneği ile ortaya getirerek, anlaşmazlıkların, Komitenin sonucunu nereye kadar götüreceğini delilleriyle ispatlamak istemiştir. Gayret tam tersine hizmet etti. Niyetimizin duyulması, fikir anlaşmazlığı

içinde bulunduğumuz kişilere zamanında alarm işareti çekmek olmuştur." (D.S. 14)

VAKİT KAZANAN "PRATİK ADAM"LAR

Genç devrimci küçük burjuvalar bir sosyal sınıf perspektifi-ne dayanmıyorlardı. Dayansalar, bu ifşaat, birçok sosyal devrimlerde olduğu gibi, hareketi daha çabuk zembereğinden serbest kılmaya yarar, aceleleştirdi.

Bizim ihtilalcilerin bütün perspektifleri: *"Baskın basanıdır"* metoduna dayanıyordu. Basılacaklar, haberi almışlardı. Sosyal bir sınıfın sivil - asker teşkilatlarına ve çevrelerine: yangın var, "silah başına" çıktılığını basacaklardı:

"Bu alarmı (silah başına'yı) alanlar, hemen faaliyete koyuldular. Ordu birliklerinde yakın arkadaşları, Kumandan olan Komite üyeleri, bu Sayın Kumandanlara hulus çakmaya başladılar. Birbirleriyle bu yönde yarışa koyuldular. Her fırsatta, herkes ordunun içerisindeydi. Kıta Kumandanlarının isteklerini yerine getirmek için çalışmak, Komitenin tek gayreti haline geldi." (D.S. 14)

İhtilalcilerin bu durumda başvurdukları tek davranış, meşhur *"Ordunun siyasetle uğraşmaması"* prensibi oldu. Kim uğraşacaktı ya siyasetle? Gölgedeki Adam...

Kendisi, Komitedekiler, Hükümet ve Devlet Başkanı *"asker"* değiller miydi? Hangi siyasetle uğraşmamışlar, uğraşmıyorlardı? Maymun gözünü açmıştı. Mademki, sosyal sınıflar dışında sırf Orduyla iş yapılacaktı, işte herkes orduda siyasetini yürütecekti.

Herkesin *"Hulus çak"tığı "Sayın Komutanlar"* kimin di? 6 Haziran *"Sessiz ihtilal"inde "Orduda kalan diğer bazı general-lerdi.* Onlar 4 aydır: *"Ellerine geçirdikleri her fırsatta, ihtilalcilerden duydukları kompleksin acısını çıkarma yoluna sapsın"* (D.S. 12) değiller miydi?

Onlar için Gölgedeki Adam ne demişti?

"Emeklilik zarflarını dağıttırdı. Kısaca:

"- Hepiniz tekaüt oldunuz. Üzülecek bir şey yok, iyi de para veriyorlar, diyerek kesip atıverdi. Pratik adamdı doğrusu..." (D.S, 12)

Gölgedeki Adam onlara şöyle gözyaşı döküyordu:

"Orduyu, siyaset dışı bırakma düşüncesi bu şekil davranışlarla her gün biraz daha boşa çıkıyordu. Kimse prensiplere bağlı kalmayı aklına getirmiyordu." (D.S, 14)

Hep, "Akıl"!.. Oysa "Sayın Komutanlar" her şeyden önce "Pratik adam"lardı. "Lisan'ı halleriyle", "Ordu siyasetle mi uğraşmasın?" diyorlardı. "Tamam, siz Albaylar da Ordudansınız. Bakın biz nasıl Paşa gibi 40 yıl oturduk. İstedığınız gibi Orduyu siyasetten, ayırmak için, Siyaseti sivillere bırakın!"

"MÜRŞİDE TESLİM" OL: İLK DİREKT!

"PratikAdam" oldukları için lafta kalacağa da hiç benzemiyorlardı. "Orhan Kabibay, Birlik ve Beraberlik sağlayabilmek için her vasıtaya başvurmaktan yılmıyordu." (D.S. 13). Ona güvenip suçüstü yakalanmakla felce uğrayan ihtilalciler, kendilerinden umudu kestiler. Tüm asker içgüdüğü ile hiyerarşinin tepesindekinin insafını beklediler:

"Umutlar yine Gürsel'e yöneldi. Dizginleri bir toparlasa diyoruz. Bekliyorduk bunu. Bir düzenlese ortalığı, diye herkes umudunu ona dikmişti." (D.S. 14)

Paşa (burada Gürsel Paşa da, ismet Paşa da, başka herhangisi Paşa da olurdu), ihtilalcilerin kendi elleriyle uzattıkları "dizginleri" sımsıkı tuttu.

Kimdi Paşa'nın M.B.K.'deki evlatlarını kışkırtan?

Dündar Seyhan.

Kimdi bu kışkırtmaya "Lebbeyk Hazırım" diyen? Alpaslan Türkeş.

Gölgeden artık iyice güneşe çıkmış olan Dündar Seyhan diyor ki:

"Roma kara ataşeliğine atandım. Amerika'da bulunan ailemi alıp Roma'ya nakletmek için memleketten geçici olarak ayrılmak zorunda kaldım. Türkiye'ye veda etmeye gittiğim zaman, o da Başbakanlık müsteşarlığından ayrılmak üzere masasının gözlerini topluyordu... İçine düştüğümüz tereddüt havası, bize ilk rauntta sımsıkı bir direkt çekiyor ve sersemletiyordu." (D.S. 14)

O besbelli durumda "TEREDDÜT" geçti mi? Ne gezer. İ.İ.'nin o sıralar C. Gürselle buluşmaları bir yana 9.6.1966 günü bile Gölgedeki Adam dahi halâ Paşa'yı o günlerde şöyle görüyordu:

"İşlere karışmasının etkisiz kalabileceğinden çekiniyordu herhalde. Yahut da, onun için gerekli tedbirlerin tam olarak alınma zamanı gelmemiştir. Hep pasif, hep çekingen, hep babacan "aga"lık davranışlarıyla yetiniveriyordu." (D.S. 14)

1960 Ekim başında "Roma'daki görevine katılan" Gölgedeki, sık sık haberleştiği Kabibay'a en sonra:

"Mademki siz en yakın arkadaşlarınızı memlekete çağırabilmek gücünü kendinizde bulamayacak hale geldiniz, o halde çok yakın zamanda, benim sizleri yurt dışında karşılamam, artık mukadder bir felaket olmak yolundadır." (D. S. 14) diye yazmıştı.

"Kabibay, Yassıada'dan telefonla aradı. Durumun iyiye gittiğini, endişe edecek bir şey bulunmadığını söyledi." (D.S. 14)

BASKIN ÖYLE OLMAZ, BÖYLE OLUR: SON DİREKT

Neye, kime güveniyordu? Herhalde 9 kilit noktaya yerleştirdikleri 9 ihtilalciye. 13 Kasım gecesi bu 9 kişiden 5'inin durumu şöyle oldu:

1 - Aydemir: (asıl vurucu güç: Harbiye) "Komitenin parçalanmasını" istedi.

2 - Ünsalan: (ikinci güç: Jandarma Okulu) "baskına uğradı.

3 - Güventürk: (İstanbul Garnizonu) kime olsa "Pestil çıkarır"... Bütün vurucu güçler arasında bağ kuracak olan:

4 - Asutay: (Milli Emniyet Başkan Yardımcısı) ile,

5 - Kumuşoğlu: (Milli Emniyet İstanbul Müfettişi)... belki de Roma'da Gölgedeki Adamla kumpas kurtluya gönderilerek Türkiye sınırları dışına atılmışlardı.

"14 Kasım 1960... eski ihtilalci iki arkadaşım, Kurmay Albay Naci Asutay ve Nejat Kumuşoğlu İtalya'yı ziyarete gelmişlerdi... Napoli'de kaldığımız bir pansiyonda sabah gazetelerini elimize aldığımız zaman beklediğimiz korkunç sonucu öğrenmiş bulunuyorduk... Başta Kabibay olmak üzere, Türkeş ve diğer yakın arkadaşlarımızın Komite üyeliği hakları ellerinden alınmış, emekliye sevk edilerek tevkif edilmişlerdi... Biz eski ihtilalcilerin onlar için tam zamanında düşündüğümüzü, Öne almışlar, onlar bize uygulamışlardı." (D.S. 15)

Ve uygulama adamına göre oldu. Tereddütlü Kabibay'a, uzattığı tabancası için: "İnşallah sana kendi elimle iade ederim" denerek "İnsanlık ve mahviyetkarlık gösterildi."

Tereddüsüz "Türkeş'in evine Kızıloglu'nun adamlarıyla saldırılmış, kapıları kırılmış, beş çocuğu çılgına dönmüş, polislerin elinden babalarını almaya savaşmışlar ve etraf felaketli bir manzara seyretmiş!.. (D.S. 15)

BİRLİK YERİNE: BÖL VE HÜKMET

Karşılarında, dolaysız olarak, kendilerinden başka hiç kimse görünmediği zaman, bile, kendi kendilerini sırf *prejüjeleri* ve *tereddütleriyle* nakavt eden ihtilalciler, sırtlan yere gelince şaştilar.

Kimdi onları kündeğe getiren?

Etliye sütlüye karışmaz görünen *"hep çekingen, hep babacan"* Gürsel "aga" mı? Kabibay'ın, aş içinde bir kaşık tuz bulsun gibilerden eliyle ihtilale kattığı, *"eksiksiz sevgi, yakınlık"* gösteren Madanoğlu veya Komitede bile bulunmayan Kızıoğlu gibi teknik aygıtlar mı?...

Kurucu Meclis, teşkilatlı yurttaşların tayinleriyle kolay toplandı. Ona gerçi işçi sınıfının siyasi örgütleri sokulmadı; ama sendikalar sokuldu. M.B.K. fiilen yoktu; ama kimse 27 Mayıs yoktur diyemiyordu.

Komitenin bir kısmını makaslayarak ihtilalin devamlılık ve akıcılık niteliğini kökünden budadıklarını zannedenler, fikri doğuşların nedenlerini araştırıp meydana çıkarma yerine, olayları günlük olarak düzene sokma heves ve gayretinden ileri tek adım atamamışlardı." (D.S. 16)

Çünkü *"13 Kasım operasyonu"*, Ordu içinde Devrimci küçük burjuvaziyi *"makaslamış"*, geri kalanları büsbütün ümitsiz bir hoşnutsuzluğa sürüklemişti. Subay kadrolarına, pekiyi anladıkları *"Birlik ve Beraberlik"* parolası atılmıştı. 27 Mayıs kardeşi kardeşe düşürmeyi önleyecekti.

"Tabiidir ki, bu ne nutukla, ne de (Kardeşlik haftası) tertibi ile olabildi... (Partiler üstü) olamamıştı M.B.K.. (Kardeşler arasındaki kavga) önlenmiş, fakat (Kardeşler arasındaki husumet) giderilememişti. Bilakis artmıştı. Yaygın bir kanaat (14'ler kalsaydı, bunlar gerçekleşecekti) şeklinde tecelli etti. Bu kanaate ulaşanları (14) lerin adamı olarak nitelemek doğru olmaz. Esasen biz, fikirlerin peşinde adam görmeye alışkın olmalıyız. Adamların peşine uşaklar yakışır." (D.S. 17, Talat Turhan'ın mektubu)

FİNANS-KAPİTALİN DEDIĞİ OLUR

Finans - Kapital: *"Birlik - Beraberlik"* ütopyasını değil, esnek egemenlik istiyordu. Azınlığın bir ülkede egemen olması için ise: *"Böl ve Hükmet"* parolasıyla, bütün güçleri kendi aralarında dağıtıp, Finans - Kapital yönünde birleştirmekti.

CHP hizbi DP hizbini sözde Orduya devirtmişti. Şimdi karşısında, emirlerine uymayan bir Ordu küçük burjuvazisi görmek istemiyordu:

"CHP partizanları, ihtilali kendi muhalefetleri ile hazırladıklarını, meyveyi olgunlaştırdıklarını, fakat bu meyvanın Silahlı Kuvvetlerce (MBK üyeleri tarafından) koparıldığını ve iktidarı kendi tabii hakları olduğu hissinden kendilerini kurtaramadılar." (D.S., 17, Mektup)

Bu kanı ile CHP bir yandan, kendi gönülleriyle halka, 27 Mayıs gasp etmiş bir Ordu gösteriyordu; öte yandan eski DP, gönüllüleri kanalından, Ordu Menderes'i asacak bir CHP aleti gibi tanıtılıyordu.

Böylece, azıcık Reform isteyerek Halkı tutmaya kalkışan Ordu küçük burjuvazisi, her iki (akıllı ve akılsız) Finans - Kapital hizbi tarafından Halka karşıymışça kötüleniyordu.

Ordu, solculara "faşist", sağcılara "komünist" diye umacılaştırılıyordu:

"CHP teşkilatınca iktidara sahip çıkmıştır. Bu husus, kutuplaşmaları önlemek şöyle dursun, artmasına sebep olmuştur. Bu hal, eski vahim duruma ilaveten, fikri ve hissi alanda, Silahlı Kuvvetlerle CHP'li olmayan halkı karşı karşıya getirmek gibi berbat bir sonuç doğurmuştur." (D.S., 17, Talat Turhan mektubu).

BEŞİNCİ BÖLÜM

**27 Mayıs'ın
Sentetik İncelenimi**

27 MAYIS'IN SENTETİK İNCELENİMİ

VATAN HİZMETİ

27 Mayıs ihtilalinin bitmez tükenmez ayrıntıları ve o zavallı "*Canım kadar sevdiğim Talat Aydemir*" (D.S., 19) lerin başını yiyen sarsıntılar üzerine nice şeyler söylenebilir. Sonuç bakımından hepsi aynı kapağa çıkar.

Adsız ihtilal severlerden Talat Turhan, D.S.'a mektubunda diyor ki:

"Sene 1960.. Sene 1965. Sadece 5 sene.. Tarih ölçüleri içinde bir saniye... Oysa, bu beş sene bir asırlık ölçüye sığacak hadiseler sahne oldu." (D.S., 17)

Yığınlar açısından Devrimlerin bir günde öğrenilenler, durgun yüzyıllar boyu propaganda ve tahriklerle öğrenilemez. Ancak, Finans - Kapital çağındayız. En açık olaylar, en içine işlenmez Mason perdeleriyle gizlenir. Talat Turhan da ona dikati çekiyor:

"Bence, diyor, bu devrenin önemli hususiyetlerinden biri de; perde önünde geçen olayların, perde gerisinde olanların ancak binde biri ölçüsünde olduğu hususudur. Geçen hadiseler, ihtilaller, açığa çıkmış veya çıkmamış diğer teşebbüsler, mahkemede dahi vuzuha kavuşmamıza imkân vermedi."

"Gizlilik ve kapaklılık belki 27 Mayıs 1960 - 15 Ekim 1961 arasında tabii bir özellikti. Ya ondan sonraki açık rejimdeki aynı tip davranışlar? Bütün bunlar düşünebilen, düşünmek isteyen, memleket sorunlarına bir çözüm yolu arayan münevverler için inkişafı hayal sebebi oldu."

"O halde, bu devre hakkında yazılacakların hakikate hizmet etmesi, karanlıklara ışık tutması, bir vatan hizmeti olacaktır." (D.S. 17)

Aşağı ki satırlar, o hizmeti, Vatan hizmetini, ufak tefek tekararlamalardan korkmaksızın yerine getirmek çabasıdır.

BAŞLICI KAYNAK ÜZERİNE

Bu incelemede en çok B. Dündar Seyhan'ın "*Gölgedeki Adam*" yazısına başvurduk. Gölgedeki adamı tanımıyoruz. Doğru mu yazıyor?

Hatıraların çıktığı gazetede "*Tabii Senatörler*" genel imzalı bir açıklama çıktı. D.S.'nin yazılarını "*Yurt dışından takip ve tespit edebildiği şahsi görüşler*" (D.S., 32) olarak "*ciddi*" saymıyorlar ve "*sorumsuz*" buluyorlar. Ve bir müjde veriyorlar:

"*Tabii Senatörler olarak bütün olayları ileride objektif bir görüşle yüce Türk milletine ve ilgi duyan dünya efkâr'ı umu-miyesine sunacağız.*" "*Bugün için açıklamayı milli menfaatler bakımından uygun bulmamaktayız.*" diyorlar.

Yanılmıyorsak, "*Tarihe malolmuş ye gelecekteki genç kuşaklara ışık tutacak nitelikteki olayları*" Tabii Senatörler diye bir kollegya yayınlamış olmadı. Yalnız o "*Açıklama*"dan üç gün sonra, aynı gazetede, bu yol adı sanı belli bir Tabii Senatör'ün şu "*Açıklama*"sı ile karşılaştık:

"*Tabii Senatör ve Senato Başkan Vekili Kadri Kaplım dün bir açıklama yaparak, Tabii Senatörler adına gazetemizde yayınlanan Gölgedeki Adam başlıklı yazılarla ilgili açıklamadan bir haberi olmadığını bildirmiştir.*

Kaplan, bu husustaki düşünce ve mütalaasını gerekirse ayrıca beyan edeceğini de söylemiştir." (D.S. 35)

Ondan sonra gerekmemiş olmalı ki ilgili başka bir açıklamaya rastlanmadı.

Öteki Emekli Kurmay Yarbay Avni Eevli (27 Mayıs devrinde Harbokulu 3. Tabur Kumandanı) imzalı uzun açıklama yalnız Muzaffer Özdağ'ın Gürsel'i İzmir'den getirmediğini yazıyor ve getirenler arasında Eevli'nin "müsaade"siyle bulunduğu gibi şeylerle uğraşiyor. Sonunda kimi Orgenerallerin (C. Sunay, M. Alankuş) "*Dündar Seyhan'dan çok daha vatanper-ver*" olduklarına yağ çekiyor.

Bize gelince, birincisi gibi sonuncu açıklamayı da pek "*ciddi*", yani aydınlatıcı bulmadık. Bizce Gölgedeki Adamın "*Sorumsuz*" kalabilmiş olması daha "*ciddi*" oluşuna yaramış sayılabilir.

Jandarma Genel Komutanı Em. General Abdurrahman Doruk'un kısa "*Açıklama*"sı, ise kendisinin "*Güdümcü*" sayılmasını "*Tarihin takdirine*" bıraktıktan sonra, Eminsu'ların sivil görevlere girmelerine D.S.'in "*Karşı ihtilal hazırlayabileceklerini empoze ederek buna engel*" olduğunu, o yüzden "*Komitenin karşısına Eminsu'ların dikilmesine sebep*" olduğunu,

"Halen Paris'te bulunan bir sınıf arkadaşım Albayla, emekli olan bir Albayın maddi zararı bir milyon liraya yakındır" hesabını yapıyor.

Bu arada, eskilerin "intak'ı hak" (doğrunun dile gelmesi) dedikleri çeşitten de bir sözü hatırlatıyor. Dünder Seyhan:

"Avrupa'dan döner dönmez, Komite arkadaşlarına: Eğer siz Orduyu yemezseniz, Ordu sizi yiyecektir. Birlik Komutanlarını derhal emekliye sevk edelim."

Demiş. Böyle demediği yazılarından belli. Yalnız, "Orduda Paşa bırakmanın" sakıncasını öne sürüyor. Ondan galat olmalı. Kimi Paşa, Ordunun ruhu olmakla birlikte, Paşa demek Ordu demektir sayılmasa gerek.

Bütün bu nedenlerle, "Gölgedeki Adamin "İhticaca salih" (belgelenime elverişli) olduğu kanısına vardık. Ve yararlandık. Hatta biraz da fazlası ile yararlandık.

27 MAYIS'TA İKİ CEPHE

M.B.K.'nin "temize havalesi" bundan çok önce Finans - Kapitalce "hazırlanmış"tı.

27 Mayıs hangi sosyal çelişkileri ortaya vurdu?

Bunun üzerine pek az belge verildi. Genel sözler bir yana. Gözleme dayanan canlı olayı, 27 Mayıs'ın vurucu lideri şöyle anlatıyor:

"Harbokoluna yüzlerce kişinin getirildiğini haber aldım. Bizim kararımız, Kabine üyeleri ile mahut takrire imza koymuş olan 4 mebus dışında başka kimseyi tevkif etmemekti. Fakat halk, büyüğü küçüğü, çoluğu çocuğu, hatta kedisi köpeği ile bu hareketi o kadar candan bekliyormuş ki, penceresini açan, eline telefon rehberini almış;

"- Şu evde falanca var... Onu da götürün...

"- Bu adam da onlardandır, milyonlar vurmuştur...

şeklinde hemen bütün mebusları ve yakınlarını toplatmışlar." (C. Madanoğlu: "İfşa ediyor!", Adalet, 16 Aralık 1961)

Türkiye halkı bu idi. Hisse, hayale kapılmıyordu. Karşısında "Milyonlar vurguncu"sunu görüyor ve toplatıyordu. Çelişki açıldı:

1 - Finans - Kapital (milyonlar vurmuş)

2 - Halk cephesi.

Devrimci subaya tuhafça gelen bu olay, Finans - Kapital (Kodaman sermayeci ve toprak ağası) için korkunçtu. Halkın Ordu ile tek cephe kurması bütün egemen çevreleri telaşa düşürdü.

İFLAS BORUSU

Bir şey unutuldu. 27 Mayıs siyasi bir olaydı, ama o patlan-gıç, sosyal ve ekonomik çıkmazın ürünü idi. Eğer, toplumun temel konularında gerekli çözüm yolu bulunmazsa, politika ki-remitliğinde başarılacak bütün kotarışlar, zaman kazanmaktan (Tarihte boşuna zaman yitirmekten) öteye geçemezdi. 27 Ma-yıs konuları çözmek şöyle dursun, koyamamıştı bile.

27 Mayıs sabahı, "Örfi İdare Kumandanlığı çalışanlar maz ha-le gelmişti... Saat 11'e doğru ihtilal subayları stenli muhafızla-rın arasında ciplere binerek Genel Kurmay Başkanlığına gitti-ler... Gürsel'i İzmir'den getiren uçak, Güvercinlik alanına ini-yordu... İhtilalci subaylar Şura salonunun önünde tek saf ha-linde sıraya girip kendisini karşıladılar. Gürsel, evvelce sadece üçünü tanıdığı subayları birer birer tebrik etti... Bütün Bakan-lıkların müsteşarları çağırılmıştı... Maliye Bakanlığı Müsteşarı Sait Naci Ergin hazinenin elinde sadece 85 milyon lira kaldığı-nı bildirmişti." (A. İpekçi, Ö.S. Coşar: "İhtilalin İçyüzü", Milli-yet 1 Mart 1965)

Bu 85 milyon rakamı, Türkiye'nin 27 Mayıs sabahındaki ekonomi temelinin aynasıdır. 85 milyon lira 30 milyon nüfusa dağıtılsa, adam başına 2 lira 85 kuruş düşer. Devletin 1960 yılı gideri 7 milyar 320 milyon, borcu resmi rakamla 9 milyar 342 milyon lira. Bırakalım milletin yaşamasını, DEVLET deni-len şeyi 85 milyon lirayla yalnız ve ancak 4 gün ayakta tutmak (giderlerini karşılamak) mümkün. Alacaklıları Devletin karşısı-na çıksa, 110 lira istedikleri halde 1 lira bile ödenemeyecek 4 günlük ömrü kalmış bir Devletin 110 kere iflas durumu... Tür-kiye'yi Emperyalizmin dümen suyuna sokmuş güdücü sınıfla-rın egemen siyasetinden çıkmıştı.

İKİ EGEMEN SOSYAL ZÜMREMİZ

Türkiye'nin EGEMEN POLİTİKASI, iki sosyal ZÜMRE'nin te-kelede idi:

- 1 - FİNANS - KAPİTAL zümrelerinin politika örgütü, eski DP idi. (Bugün AP oldu);
- 2 - DEVLETÇİLİĞİMİZ zümrelerinin gelenekcil örgütü, CHP idi, CHP'dir.

İkisi arası çırpınan MP - CKMP - Hür. P. ve ilh. gibi yönsüz, yarı küçük - burjuva, yarı burjuva ve derebeyi partileri, ancak yukarıdaki çifte düşman ikiz - kardeş "Büyük Parti" gemileri için safra rolünü oynuyorlardı ve oynuyorlar.

Sosyal ilişkileri bakımından iki egemen zümreden *Devletçiliğimiz*, üstte güreştiği zaman bile, Türkiye'de sırf Finans - Kapital zümrelerini yetiştirmek ülküsü altında çalıştı. İkinci Cihan Savaşı Türkiye'nin Finans - Kapital zümrelerini yeni bir harp zenginliğine kavuşturup kemiklendirince, uluslararası Finans - Kapitalin Amerikan Emperyalizmi kanadına ("*Amerikan Yardım/na*") var gücüyle dayanan Özel Sermaye, artık Devletçiliğimize haddini bildirmenin zamanı geldiğini açıkladı.

Tek parti zamanı Devletçiliğimiz Finans - Kapitalin sırtında ve üstün *görünüyordu*; çok parti zamanı Finans -Kapital Devletçiliğimizin sırtına çıktı. Aslında bu hep böyleydi, ama görünüşle millet aldatılmak isteniyordu. Devlet ve Devletlu'dan üstün şey olur mu? denilerek, Finans - Kapitalin aslan payı kesişleri "Devletin hikmeti icabı" gösteriliyordu. Osmanlı alışkanlığıydı bu...

İkinci Cihan Savaşından beri bu gösterişe lüzum kalmadı. Finans - Kapital: "*Bu ülkede Efendi, benim*" dedi. Düne kadar kapısında vurgun yaptığı velinimetini Devletçiliğimizi kötiledi, Devletlularımızı boğaz tokluğuna alt kapıkulu durumuna soktu. Efendi pozuyla yukarıdan konuşma ya alışkın Devletlular şereflerinin zedelendiği ölçüde, enflasyon ve pahalılıkla keselerinin de dibine darı ekildiğini fark ettiler.

Devlet parası ile geçinen askerlerin sayısını Allah bilir, Amerikalı bilir, ama Millet bilmez. O bilinmeyen askerlerle birlikte Devlet kapıkulları net yarım milyon kişiyi çok aşar. Ortalama 4 kişilik aileleri ile sayılırsa, Devlet kapısında geçinen nüfus 2 milyon insan ederdi. 27 Mayıs günü bu 2 milyon Kapıkulu nüfusu ile 2 bin civarı Finans - Kapital zümresinin 8-10 bin kişilik nüfusu göz göze gelmişlerdi. Baskın basanın olduğu için, kuvvet dengesi bir gecede Finans - Kapitalin aleyhine, Devletçiliğimizin lehine dönüvermişti.

Geri kalmış Türkiye'de, en "*ileri*" sömürü sistemini sağlamak isteyen Finans - Kapital, çok ağır ve kalabalık Devletçiliğimizi yaratmış ve geliştirmiş idi. Bu devletçiliğimizin bir gün başına dertler açabileceğini, basma topladığı cinleri dağıtmayan sihirbaz durumuna düşeceğini 27 Mayıs gösterdi. Alt sınıf ve tabakaların hesabı yoktu.

27 Mayıs üst tabakalarda bir "*kozların paylaşılması*" oldu. Bu koz paylaşmada, prensiplerden çok pazarlık rol oynadı. O yüzden ihtilali tutanlar halkı bu işe karıştırmak istemediler: SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI koydular. İhtilale *uğrayanlar* bu jesti

pek beğenmekte kusur etmediler. Tek şartları ihtilalcilerin çabuk gitmeleriydi.

DP KUDURDU: CHP'Yİ ISIRACAK

Finans - Kapital, çarçabuk parti rekabetiyle "Dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan olacağım" kendi kendisine ispatlamak zorunda kaldı. DP diktası ansızın İskambilden şato gibi yıkılmıştı. Aynı sarsıntıyı geçiren CHP kanadının kodamanları ölünün mirasına konacak mıydı?

Birbirlerini gözü kararmışlıktan uyararak için "*Düşük*" DP Finans - Kapital grubu, sınanmış provokasyon metodunu tezgahladı. Londra'nın lanse ettiği "*Kuvvetli Albay*" "Başbakan Yardımcısı" Alpaslan Türkeş mızrabı ile aldı sazı eline. Sen misin DP'ci "*Her mahallede bir milyoner*"i vurguncu diye kündeye getiren? "Öleceksek hep birlikte ölürüz: Beni denizde boğulmaya bırakırsan, sana dört elle yapışırım. Hep birden denizin dibini boylarız!" Finans -Kapitalin DP kanadı CHP'li rakiplerine o dille mızrağın ucunu gösteriverdi.

Yerli, yabancı gizli servislerin himmeti ile bir "*Havadis*" gazetesi sahneye çıkarıldı. Orada işlenen ana tema şu oldu:

"Bir defa DP kendi kendisinin kurbanı olmuştur. 1950'de: 'Devr'i sabık yaratmayacağım' diye sanki Türkiye'de hiç hesap sorulmayacakmış intibasını doğurmuştur. Sonra İsmet Paşa rakiplerini sinsice suça itmştir. Ne demek: "Benim zamanımda çekilerseniz kurtulursunuz"sözünün manası? Yani, ne yaptınızsa hesabı sorulmayacak!" (Havadis'ten aktaran: Akis, 26 Kasım 1966, No. 649)

"Kol kırılсын yen içinde": Finans - Kapital DP'de Amerika'yı iktidara getirir getirmez, Menderes "Herkesin yaptığı yanında kâr kalacak" anlamında, "*Devr'i sabık yaratmayacağız*" demişti. DP aşınıncı, İsmet Paşa, aynı amaçla, DP'ye "*Benim zamanımda çekil*" ki vurgunların yanma kalsın, demişti. DP Yassıda'ya tıklılınca, Finans - Kapital "Paşa"ya: sen benim bir kolumu kurtarmazsan, "alacağın olsun" anca beraber, kanca beraber gideriz! demek istiyordu: "Öyleyse hepimizden hesap sorulsun!" Sorulsun da görelim. CHP vurguncularının boyunu. "Onlar mı has, biz mi has"? "Bu memlekette" "zenginlik" (yani Vurgun) düşmanlığı ne demek?

"DP devrinin zengini varmış. Atatürk devrinin zenginleri, İsmet Paşa devrinin zenginleri? Onlar ne oluyordu?" "Şimdi, İhtilale düşen görev, hem CHP ve hem de DP devrinin hesabını sormaktı." (Keza)

Bu üslup tam Entelicens Servisin mutfağına yakışır alangle bir şantajdı. Çörçil'in İkinci Emperyalist Savaşı sırasında anlatığı fıkranın ta kendisiydi. DP ısırılmıştı, kudurarak ölecekse, şimdi oturmuş, başka kimleri ısırıp kudurtacağıının listesini çıkarıyordu.

27 MAYIS'IN SON GÖREVİ

Bu işlerde herkesten daha sınıngılı olan İnönü, hemen ku-lağı delik Damad beye sinyali çekti. Şu yazının altında kim ya-tıyordu? M. Toker açıklıyor:

"İsmet Paşanın çok dikkatini çekti. Benden bunun kimin ka-leminden çıktığını öğrenmemi istedi." "Peyami Safa'nın, dedi-ler. Fakat başka bir söylenti: Türkeş... Havadis'i ele almış bu-lunan "beg"ler grubuyla, Gökhan Evliyaoğlu ve arkadaşları ile temas kurmuştu... Türkeş'in bu ilgisi, Babîli'de, bu çevre ta-rafından açık açık söylenip duruyordu." (Akis, keza)

Ve Finans - Kapitalin gizli servisleri her yanda zincirlerinden boşandırıldı. Ne imiş o "açık açık söylenti"? Hiç Finans - Kapi-talin millet önünde alını açık hesaplaşma namusu bulunur muydu? Toy Türkeş, görünürde bir zavallı yemdi. Maksat onun altında örtülü, "gizli" duran çelik olta iğnesini gereken balığın gırtlığına geçirtmekti. Damad, ilk tehlike zili çalar çalmaz, hangi mekanizmaların nasıl işlediklerini güzel güzel anlatıyor:

"Yaz (1960) içinde önce bir iki gün dergiye gelip benimle görüşen, sonra benim ve Nüvit Yetkin'in aracılığı ile İsmet Pa-şayı gören bir Kurmay Subay, Gürsel'le İnönü arasındaki ilk GİZLİ TEMASI teşkil etti. Kurmay Subay'ın Gürselden getirdi-ği haber şuydu: Albay Türkeş sanıldığı kadar kuvvetli değildi. Ve Gürsel kendisini Başbakanlık Müsteşarlığından alacaktı."

Hapı yutmuştu "Kuvvetli Albay". Kötü bir soğulcan gibi, ol-tanın ucunda, kullanılmadan atılıverecekti. Görevi, şu kombi-nezona bir teyel olmaktan ibaretti. Damad'ın matbaasına "Ro-man tarzı eserler" bastırma bahanesiyle gide gele yol eden:

"Binbaşı Eevli, 27 Mayıs günü Gürsel'i İzmir'den alıp Anka-ra'ya getiren uçakta bulunanlardan biriydi... İsmet Paşa, Bin-başıyla görüştü. Eevli ona, Gürselden naklen, Komite (MBK) içindeki gelişmeleri anlatmış." (Akis, keza, 61)

"6 Ağustos 1960 akşamı saat 21 civarında Heybeliada'da İsmet Paşa'nın evinin merdivenlerinde.. Gürsel ile İsmet Pa-şanın ikinci defa karşı karşıya gelişleri" (Akis, keza, 62) fo-toğraflandır.

Finans - Kapital 27 Mayıs'a iki şey için razı idi:

1 - *Kişi* nedeni: Amerika'nın "artık" istemediği Menderes'ten kurtulmak;

2 - *Teknik neden*: Yıkılacak kadar tersine dönmüş Ordu üst kademe enflasyonunu gidermek...

Eskiyen iskambil kâğıdı kişi, 27 Mayıs, gecesi değişmişti. Ordu ehramında dengesizlik yaratan durum da, tam o sıra giderilmişti. Öyleyse, görevi biten 27 Mayıs çekilmeliydi. Gürsel ile İnönü Paşa'nın buluşması o "eşref saat"e rastlıyordu. 27 Mayıs, Halkı da, Üniversiteyi de, Orduyu da karşısına almıştı. Finans - Kapital rahatça 27 Mayıs'tan kurtulma ortamını 27 Mayıs'a hazırlamıştı:

"*Cemal Gürsel Heybeliada'da İsmet Paşa'ya geldiğinde M.B.K. meşher "Ordudaki tensikati" da yapmış ve kendisini bir desteğe muhtaç hissediyordu.*" (Akis, keza)

27 MAYIS'IN BAŞININ BAĞLANMASI

İ.İ. Paşa "*Tensikat*"a karşı idi. Aralarında ne konuşulabilirdi? Cumhuriyet Tarihinin iki "Tükenmez" içkisi yürekler acısı bir yüzeylikle ortaya kondu:

1 - Din.

2 - Kürt.

Her iki konunun temeli, *Toprak* ve *Demokrasi* iken, 40 yıldır ne yapılmıştı? Eşek önünde değnek gösterilerine arısının yuvasına hiç dokunmaksızın, deliği girilmişti. Din duygularıyla oynamak ta, tepede ağalıkla elense etmekle yığınlarda yalnız *Din* ve *Ağalığa* dört elle sarılmayı kıskırtırdı. Çünkü hiç yoktan din adamı ile ağa "*mazlum*" durumuna sokulup, ezilen yoksul halk önünde ezilen *Kahramanlar* rolüne itiliyordu.

Ne çare ki 27 Mayısçılar, kırk yıldır Devrimcilik deyince bu iki işlemden başkasını öğrenmemişlerdi. O gün de kırk yıllık sıngılı İ.İ. Paşa'dan ders almaya gelmişlerdi:

1 - *Din Problemi*: Rahmetli Cemal Gürsel:

"*Dinde bir reform düşündüklerini dini irticai teşekküllerin elinden kurtarmak arzusunda olduklarını, bir Din Şurasını içtima çaçıracaklarını söylemiş.*"

Bu ütopyaya karşı eski Paşa:

"*İbadetin Türkçeleşmesini gözünüz tutuyor mu? diye sormuş. Gürsel, tutmadığını bildirmiş. Tepkiden korktuklarını anlatmış. İsmet Paşa: "Yazık" demiş.*" (Akis, keza, s. 64)

"*Yazık*" o ibadeti Türkçeleştirmek, 27 Mayıs'ı daha kestirmeden temizleme yolunu açabilirdi.

2 - *Kürt Problemi*: Antika sömürü sistemi genellikle tüm *Türkiye'de* nasıl "*Din*" meselesi ile karıştırılıyorsa, tıpkı öyle özellikle *Doğuda* "*Kürtçülük*" meselesi ile maskeleniyordu. Ne var ki, bizim "*General*" olduktan sonra kanunla yasak edilmiş bulunan "*Paşa*" titriyle çağrılmaktan hoşlanan ve doğrusu da bu olan Paşalarımız, yerli-yabancı (Antika + Ultramodern) sömürüyü değil, ona giydirilen kaftanı önemsiyorlardı. O alışkanlıkla, Cemal Gürsel:

"*Kendisini tedirgin eden... Doğudaki Kürtçülük hareketine geçmiş. Bunun Ağalar tarafından geliştirildiğini söylemiş ve ağalara karşı tedbir düşündüklerini açıklamış.*" (Akis, keza)

Ne tedbiri? Doğudaki Toprak ilişkilerinin kılına dokunmaksızın, İ.İ. Paşa'nın vaktiyle yaptığı gibi, birkaç ağayı Batı'ya sürgün edip "modernleştirmek"... "Sivas'a 15 yıl sürgün"... Eski Paşa yenisine içinden kim bilir nasıl gülerек:

"*Bunun çıkar yol olmadığını, vaktiyle denendiğini, Halk'ın Ağa'sına o zaman daha fazla bağlandığını söylemiş. Kürtçülük cereyanına karşı en iyi mücadele usulünün Kürt asıllı kimseler arasındaki LİDERLERİN Türklüğe ısındırılması, Memleket ve Millet hizmetinde onlara rol verilmesi, Topluma kazandırılması olduğu fikrini savunmuş, öteki yoldan kaçınılması tavsiyesinde bulunmuş.*" (Akis, keza, s. 64)

İ.İ. Paşa, bunu söylerken, besbelli Gürsel Paşayı göz önünde tutuyordu. Ordu'da ona da "Aga", yahut "Kürt" denmemiş miydi?

27 Mayıs Kaptanı gemisini burada karaya oturturken, "Deniz burada biter" demişti. "izzet'i ikram ile Bab'ı Hükümetten" çekilmenin adına "*Seçim*" deniyordu. İ.İ. Paşa açıkça, boyunlar kırılmadan, "*Seçim tarihini*" soruyordu.

"*Gürsel, bunların ancak 1961 Ekiminde yapılabileceğini kesinlikle ifade etmiş.*" İ.İ. Paşa: "Bu tarihi kesinlikle derhal ilan ediniz" demiş.

"*Cemal Gürsel bunu yaptı.*" (Akis, keza, s. 64)

İHTİLALE BAŞ NASIL SEÇİLDİ?

27 Mayıs'ın Başı neden o kadar kolay ve çabuk bağlandı? Devrimcilerin parçalılığından. Niçin o denli "*Birlik*" etiketi altında "*Bölümlülük*" ve çatışkanlık patladı? Elbet bunun temeli: Devrimcilerin "*sosyal yap*/"larına dayanıyordu. Modern toplumda, modern bir devrim, ancak modern üretimde dolaysızca ilişkili modern sınıflara dayanırsa *Ömürlü İktidardan* söz

edilebilirdi. Küçük burjuvazi Antika Toplum armağanı bir *tabaka*, kat kat tabaklaşmış bir yığındı.

27 Mayıs devrimcileri o tabakalardan biri idiler. Kendi başlarına iktidarda sonuna dek kalamazlardı. İyapıları gibi, toplum ilişki - çelişkileri buna elvermezdi. İktidarı iki rahmetten birinin temeline oturtmak zorunda idiler. Modern iki sosyal özgülük vardı:

- 1 - Finans - Kapital (En *kodaman* Sermayeci+Ağa ortaklığı),
- 2 - İşçi Sınıfı...

Bu tartışılmaz gerçeklik açısından, 27 Mayıs bölünüş ve çözümlüşleri, daha kuruluşundan belliydi. Vurucu güç'ün Öncü Örgüt tekniğine en kritik anda bakmak yeter. Durumu en açık ve edebi kesinliği ile özetleyen Sayın General Cemal Madanoğlu'ndan örnek almaktan daha öğretici hiçbir şey olamaz.

İhtilale seçilen Lider için iki versiyon var. Biri Sayın Koçuş'inkidir. Batıda NATO manevraları oluyor. Oto içinde B. Koçuş Gürsel Paşayla yalnız kalınca, meseleyi çıtlatıyor. Gürsel'in ilk sorusu şu oluyor:

"- *Kuvvetli misiniz?"*

Tam o sıra, Devrimci genç subaylar, baskın ve panik geçirilmektedirler. Ama "*kuvvet*" nerede? Kara Kuvvetleri Komutanı C. Gürsel'de. O katıldı mı, daha başka "*Kuvvet*" aranır mı? Anlaşılan bunu bilen B. Koçuş, sözü bastırıyor:

"- Demir gibiyiz, Paşam!" Ve Cemal Gürsel 27 Mayıs İhtilaline baş oluyor. Sayın Madanoğlu Paşa'nın anlattığı daha da kısa ve ilginç oluyor. Diyor ki:

"Biz buna (ihtilale) karar verdiğimiz zaman, fazla kalabalık değil, 4-5 kişi idik. Kararımızı Gürsel Paşa'ya açalım dedik. Yanına gidip meseleyi açtığımızda:

"- *Tamam!.. dedi, kabul ederim. Tek şartla. İhtilali yaptığımız tarihten itibaren, üç ay zarfında seçime gidilecek. Kabul mü?"*

"*Derhal kabul ettik ve ilk kararımız bu oldu.*" (C.M.: "*İfşa Ediyor!*", keza)

Demek askerler de, sosyal temele oturtulmamış bir Devrimin yaşayacağına inanmıyorlar ve demokratırlar. Yalnız, Finans - Kapital'den göbük bağı kopunca, Türkiye oylarının Tefeci - Bezirgan Hacığa ağlarından kurtulabileceğini, "*Hür*" olacağını umuyorlar.

"*Aradan zaman geçti. Biz, Gürsel Paşanın da iştiraki ile lazım gelen planları hazırlıyorduk. Bir gün Gürsel bizi çağırıldı:*

"- Beni buradan alıyorlar, dedi. Fakat gitmek istemiyorum. Ne yaparsak hemen yapalım. Sonra fırsat kalmayacak.

"Düşündük. Hemen yapamazdık. Zira çok kan dökülmesi ihtimali vardı. Planlarımız, ince teferruatına kadar hazırlanmıştı. Bu itibarla:

"- Paşam, dedik. Siz hiç endişe etmeyin ve gidin. Biz planın geri kısmını, gene sizinle irtibatı devam ettirerek tamamlarız. Harekete geçtiğimiz gün gelirsiniz."

"Paşa bunu makul karşıladı. Katiyen kan dökülmesini istemiyordu. Çaresiz, ayrılıp İzmir'e gitti." (C.M., keza)

İhtilalin Başu böyle oldu.

"YAR BANA BİR EĞLENCE

"ÇABUK BİZE BİR ANAYASA!"

İhtilalin "İktidar" problemi daha az ilginç olmadı.

"Planlarımıza orada (Askeri Şura'da) devam ederken vakit nasıl geçiyordu? Anlayamıyorduk. Bir de baktık ki akşam olmuş. Yani 26 Mayıs akşamı."

Komando başları, kimi, "Önce benim emrimi verin" der, kimi, "Dört tank ister". "Bu arada, radyoda okunacak mesajlar da hazırlanmaktaydı."

"Mesela tebliğün birinde:

"- İKTİDAR devralınmıştır.

"Sözü geçiyor, hemen atılıyor:

"- Yok yahu... Öyle değil, İDAREYİ devralmıştır... Deyin, şeklinde müdahale ediyorum."

İhtilal yapılıyor. "Köşe başları" tutulmuş. "İKTİDAR" mı değişiyor, "İDARE" mi? "İktidar" ağır bulunuyor. "İDARE" daha yeğnik geliyor. Ve bu yeğniklik nasıl bir "idare" kurulacağı problem olunca, biraz daha eterleşiyor. C.M. Paşa anlatıyor:

"O tarihten (İhtilal gecesinden) 15-20 gün kadar evvel Bahçelievler'de bir ahabın evinde yemeğe davetliyim. Yemekte yaşlı bir misafirleri daha vardı. Profesörmüş. Biliniyor ki, hemen her gün iktidarın suiistimallerinden bahsedilirdi. Gene o mevzu açılmıştı. Üst katta oturan bir komşuları da aşığı indi. Genç bir adamdı:

"- Birader, dedi. 4 milyon lira falanca çalmış. Ne olacak bunun sonu? Benim burama gelmişti:

"Ne bağırıyorsun e adam! diye çıkıştım. Ne olarsa olacak elbet...

"İşte o gece, o evden çıkarken şoförüne:

"- Bana bak, dedim. fiu boz ev var ya, burayı iyi belle."

Komandolar ve Halk, Harbokulunu vurguncu ile doldurmuşlar. "Ortalık ana baba günü." "Radyoda tebliğler yayınlanmaya başlamıştı. Birden aklıma geldi. Şoförü çağırttım.

"- Hani, dedim. Sana Bahçelievler'de bir ev göstermişim. Boz bir ev. Hatırladın mı? Git o evdeki ihtiyar adamla, üst katta oturan genci al, bana getir.

"Ben, işe dalmıştım. Bir ara odada bir iki sivil vardı. Onlara işaret ederek:

"- Ne bekliyor bunlar? dedim. Alın götürün Harbiye'ye...

"Meğer çağırttığım ihtiyar profesörle, üst katta oturan adammış. Derhal farkettim. Profesöre hitaben:

"- Rica ederim, baba, birkaç profesör adı yazın.

"Dedim. Bir liste yaptı. Meğer hepsi İstanbul'danmış. Neyse bunları çağırttım. Uçakla getirtilmelerini söyledim. Niyetimiz, birkaç profesörün yanına Askeri Temyiz azalarını, Danıştay azalarını katıp Meclise sokmak. Güvendiğimiz adamları Meclisin kapısına dikip, gelen mebuslardan temiz olanları içeri almak, olmayanlara:

"- Senin adın şu hadiseye karışmış...

"- Sen falan meseleye rey vermişsin...

"Diyerek, onları sokmamak, içerdekilerin üzerine kapıyı kapatıp:

"Çabuk bize bir Anayasa yapın, derhal seçimlere gideceğiz... demekti. "

Seyfiye (Kılıççılar: Silahlı Kuvvetler) ihtilalde "İlmiye" (Bilimciler) ile böyle buluştular. "İdare" denilen "İktidar"ın prensipleri o denli tesadüfe ve aceleye geldi.

M.B.K. -KABİNE- İYİ SAATTE OLSUNLAR

İlk İhtilal Meclisi'nin kuruluşu büsbütün iğreti görünüyor. Eğer "İlmiye" hocaları bizim Kılıççılara: "Siz mebusları serbest bırakırsanız, kendiniz de gayri meşru olursunuz" demeseler İhtilalciler Menderes hükümetini devirmekle yetinip, eski Meclis'le Anayasa ve Kanun çıkaracaklardı. "Fazla düşünmeye vaktimiz yoktu." (C.M., keza)

Profesörlere: "Siz, hukuken ne yapılması gerekiyorsa yapın." diyorlar.

"Biraz sonra, iki genç subay geldi. Kurmay Subaylar, Muzafer ile Numan imişler. Ben "Çifte Kerametler" derim onlara... Selam verdiler:

"- Biz de hukuk tahsil ettik. Müsaade ederseniz onlarla birlikte çalışalım pašam...

"Dediler. Ben de:

"- Hayhay, daha iyi olur...

"Dedim. Bunlar da bu şekilde aramıza girdiler. Esasen, örtüne gelen giriyordu. İsteyen içeride kalıyor, isteyen çıkıyordu. O arada, başkaları da kapı aralığından sızsa, onlar da girip bizimle çalışabileceklerdi. Neticede, içerde bitişik odada çalışan İLİM heyeti, bir Komite kurmuşlar ve karar vermiş, biraz da, bizim Çifte Kerametlerin gayretiyle adedi arttırılmış, fakat, asıl alınması gerekenler değil, rasgele ve bu arada, Çifte Kerametler de dahil, bir Komite üyeleri listesi yapılmış. Bu Komitenin fazla bir iş görmeyeceğini düşünerek, üzerinde durmadık. Pekî, teşkil etsinler de, kimden isterlerse etsinler, şeklinde düşündük. Zira bu Komitenin geniş bir salahiyeti, o zaman mevzubahis değildi.

"Eğer, Komitenin, geniş salahiyetler alacağını düşünseydik, bize o gece elinde harita ile yol gösteren, sokakların nasıl tutulacaklarını, kaç tankın kafî geleceğini söyleyen ve planı muvaffakiyetle tatbik eden Albayları, Yarbayları, diğer subayları alırdık. Asıl hizmeti onlar gördü." (C.M., keza)

"Komite resmen faaliyete geçmişti... Komiteyi teşkil edenlerin ilan edilmesi lazımmış. Mademki öyleydi:

"- Pekî, ilan edin.

"Dedik. Tutup ilan ettiler. 38 kişi olarak, yani o anda orada bulunan subaylar olarak ilan edildi."

"Kanunlar çıkarılmaya başlanmıştı. Şu halde Komiteyi teşkil edenler, Teşrii vazife görmektedir. Açık bir oturumda yemin etmeleri gerekir.

"- Öyle olsun, dedik. Artık icap ne ise yapalım."

Görüyoruz. Sanki gizli bir el her şeyi belirli yönde, tesadüf-müşçe kaydırıyordu. Hükümet de aynı elin işi oldu:

"İçerdeki Komite, bir Kabine kurulmasını kararlaştırmış, kimlerin kabineye alınacağını aşağı yukarı tespit etmişti. Haber verdiler. Gürsel Paşa ile görüşüp halletmelerini söyledik. Tayinler yapıldı. Alpaslan Türkeş'i de Başvekâlet Müsteşarlığına tayin etmişler. Doğrusunu isterseniz, ben o zaman Müsteşarlığı mühimsemedim. Bir nevi memuriyettir, dedim. Ama sonraları baktım ki, bu memuriyet değilmiş, bayağı Başbakanlık gibi bir şeymiş.

"Bununla beraber üzerinde fazla durmadık." (C.M., keza)

ASKER SİYASETLE UĞRAŞMAZ

Burada, ezeli, "Askerin Siyasetle Uğraşmaması" denilen "cılve" ve "alinyazısı" ile Sınıflı Toplumun en önemli altüstlüğü yapılıyor. *İktidar* gibi hayati konuda Devrimciler en saf çocuksu gönül cömertliği içinde, herkese güveniyorlar, ne denirse yapıyorlar. Hele öneri "İlmiyye"den geliyorsa, en ufak tartışma düşünülüyor. Meclise "isteyen" giriyor. Hükümet, "aşağı yukarı tespit" ediliyor.

"Bunları hep ilim adamları ileri sürüyordu."

Askerler, eski alışkanlıklarıyla, iyi dilekli saydıkları her "oto-ritece kuzu kuzu itaat ediyorlar. Aslında, "ilim adamı" dedikleri kimler? En az kendileri (askerler) kadar politikadan yasak edilmiş kapıkulları. Osmanlı İmparatorluğunda, "İlmiye" denilen Bilgin Hocalarla, Seyfiye (Kılıççıl)lar arasında gerçekten büyük ayırt olabiliirdi. Asker, baltacılıktan Paşalığa, Sadrazamlığa çıkabiliirdi. O onun bilgi eksikliğini İlmiye hakkıyla bütünlüyebilirdi. O gelenek güdülüyor.

Bugün ise, bir Kurmay Subay, pek çok profesörden çok daha *gerçekçi* bir politika kültürü edinebilir. Devrim yapmaya dek ilerlemiş askerler, profesörünkinden çok daha bol olan aylak saatlerinde biraz kendilerini bilime vermişlerse, Devrim Stratejisinde ve Taktiğinde fazla bilgin olmasa da, yapılanları ana çizgilerinde denetleyebilirler. Mustafa Kemal bunun en parlak örneğidir. Ama gene de Tarihçil Gelenek ve Görenekler, Kılıççılarımızı Bilimciler önüne tam teslimiyet iyi dileğine büründürüyor. En ufak kuşku, içlerine doğmuyor.

Bu iyi dileğe, çabuk ve kolay gelen başarının iyimserliği de katılınca, işi yapanların, öyle gelişigüzel kurulmuş bir Komiteden çekinecek şeyleri kalmamış gibi gelebilir. "Hava" bu. Şeylerin kendiliğinden akışı ile iş sarpı sanrıca ne olacaktı?

"Komiteden fazla iş beklemediğimiz için, -ki nasılsa derhal seçimlere gidecektik- Komiteyi kimlerin teşkil ettiği üzerinde durmamıştık. Fakat Komite müzakereleri arttıkça durum değişmeye başladı. Hemen her gün, Komiteye yeni bir yetki tanınıyordu. Öyle hale geldi ki, Komite tam manası ile bir Kuru-cu Meclis havasına girdi." (C.M., keza)

Ve "*İktidar*" gibi sınıflı toplum politikasının en önemli Şah damarı, şakacıktanmışça, kimse farkına varmadan, bütün ağlarını yurt içine ve yurt dışına germiş Finans-Kapital şebekesinin pençesine düştü.

Türkiye'de, askerden başka siyaset altüstlüğü sağlayan hiç kimse bulunmadığı halde, gene de, evelallah, askerin siyasetle "asla ve kafa iştilal etmemesi" prensibi bundan daha güzel bir ucube yumurtlayabilir miydi?

DEVLETÇİLİK YÜKÜ VE HALKIN KIRILIŞI

27 Mayıs, "Memleketi" öyle bir iflas durumunda teslim almıştı. Şimdi ne yapacaktı? İhtilale katılan subaylardan Talat Turhan mektubunda yazıyor:

"27 Mayıs, umutsuz insanlara umut, zulmette bulunanlara ışık, idealistlere şevk ve heyecan getirmişti."

Konu: Türk milleti için taşınmaz bir yük haline gelen *Finans - Kapital* sömürüsü ile *Devletçiliğimizin* baskısı idi. Finans - Kapital: Devletçiliği suçlamakla kendisini haklı çıkarmaya ve hoşnutsuzluğu Devletçiler aleyhine çevirmeye çalışmıştı. Memleketi saran Tefeci - Hacığa ağlan sayesinde başarı da kazanmıştı: D.P.'nin üst üste aldığı oylar bunu gösteriyordu. Finans - Kapital ile Devletçiliğimiz, bir ipte ilci cambaza dönmüştüler.

Devletçiliğimiz, Menderes'in Emperyalist ağalarını gocundurması gibi şartlardan yararlanarak, bir anda DP iktidarını devirdi. Ama Tasarruf Bonoları vb. davranışlarıyla, sermayedarlara verilecek kredileri halktan Devlet zoruyla koparttı. Bununla ispat etti ki, Finans - Kapital sömürüsünü sınırlandırmak şöyle dursun, katmerlendirmek yolunu tutmuştu.

Kendi *Devletçi* baskısı da azalmadı. Maaş - ücret ve Kadro sayıları 1957 yılı 351.293 iken, 1960 yılı 401.179 idi: DP çağının son 3 yılında Devletçiliğimizin yükü 50.114 kişi (yüzde 12) artmıştı. DP'yi deviren 27 Mayıs çağındaki 3 yıl sonunda 1963 yılı Devlet hazinesinden geçinenlerin sayısı 478.715'e çıktı. (Bunun içinde asker kadroları yoktu): "Devletli"lar 77.596 kişi çoğalmışlardı. Devlet parası ile geçinenler Finans - Kapital (DP) devrinde her yıl %4, Devletçiliğimiz (27 Mayıs) devrinde her yıl %5.3 oranında artıyordu. 3 yılda yalnız sivil memur yükünü 27 Mayıs % 16'dan fazla arttırmıştı.

Halk 27 Mayıs'ı niçin bir kurtarıcı gibi karşılamıştı? Bu değişiklik sonunda, *Sömürü* (Finans - Kapital) ve *Baskı* (Devletçiliğimiz) yüklerinin hafifleyeceğini umduğu için. Halk, üç yıl sonra açıklanacak istatistik rakamlarını bilmez. Ama sırtındaki yükün eskisinden beter ağırlaştığını duyar. Artık dünyanın

en güzel ve kandırıcı sözleri, onun derisi, kemiği ile duyduklarını yalanlayamaz. Halkımızın bin yıllarca denemeleri de ona şu acı gerçeği öğretmiştir: *"Gelen gideni aratır."* 27 Mayıs'la gelen, yukarı ki çıplak rakamların belirttiği şey, her gün artan hayat pahalılığı idi. Hele birdenbire, Finans - Kapital sabotajı yüzünden kriz biçiminde bastırılmış olan işsizlik, çalışan yığınları aç bırakmıştı. Siz istediğiniz kadar, ekonomimizi baltalayanlar Finans - Kapitalistlerdir, deyin. Patlak veren işsizlik karşısında, Kapitali yağlamak için Vergileri arttıran iseniz, halk gideni arayacaktır. Nitekim öyle oldu. Menderes'in tekerlenişinde işkilli bir bayram eden halk, işsizlik başlayınca, Menderes'i Eyüp Camiinden her gece Ak ata (Demir Kır Ata: A.P. kurulmadan önce, AP sembolüne) bindirip dolaştırdı. Artık, halkoyuları çoğunluğunun AP'ye akışı, Finans - Kapitalin sihirbaz kutusundan ejderha çıkar gibi, "sandıktan çıkışı" ve her şey gibi 27 Mayıs'la birlikte Devletçiliğimizi de zafer arabasına AP sembolü Beygir olarak takısı önlenebilir miydi?

BÜYÜK MEMUR - KÜÇÜK MEMUR

27 Mayısçılar, Türkiye'ye egemen olan iki zümreden DEVLETÇİLİĞİMİZ zümresi yiğitleriydi. Devletçiliğimiz kişilerinden tepede olanlar, Finans - Kapital ile kaynaşmış sayılabilirler. Bu yüksek gelirli kadro 1957 yılı 929 kişi iken, 1960 yılı 1222 kişi oldular: 3 yıllık Finans - Kapital egemenliği altında yüksek memur artışı 293 kişidir. DP'nin Finans - Kapital egemenliği altında 3 yıl geçerken Devlet kapıkullarının toptan sayılan % 12 artmış, bunlar içinde yüksek kapıkullarının sayısı %31.6 (neredeyse 3 kata yakın) artış göstermiştir. Her yıl enflasyon yüzünden maaşların üçte bire yakın gerçek değerlerinden düştükleri düşünülürse, yüksek maaşlı memur artışı DP çağı için "normal" sayılabilir.

Devletçiliğimizin keskin egemenliği günleri olan 27 Mayıs çağının 3 yılında ne olmuştur? 1,2,3 (150 ila 100 lira asli maaşlı) ilk üç barem derecesine giren yüksek memur sayısı 2163 kişi olmuştur. Sayıca DP dönemindeki artışın 3 katından fazla bir artış! 27 Mayıs'la birlikte enflasyonun durdurulduğu iddia edildiğine göre, Devletçiliğimiz sanki bir yüksek memur furyası yapmıştır. Mutlak ve askerler dışı toptan memur sayısı üç 27 Mayıs yılında %16 oranında arttığı halde, yüksek memur sayısı %77 oranında çoğalmıştır.

Finans - Kapital egemenliği (DP) sırası, memurlar toplamı içinde yüksek kapıkullarının sayısı 3 kata yakın hızla artmışken, Devletçiliğimizin egemen olduğu 27 Mayıs sıraları yüksek memur sayısı 5 kata yakın artmıştır. DP çağında enflasyon gibi bir özür öne sürülebilirdi; yüksek memur oranının gerçek olmaktan ziyade, para kıymetinin düşmesinden ileri geldiği söylenebilirdi. 27 Mayıs için öyle bir muazzeret öne sürülemedi. O zaman. Finans - Kapital (DP ve AP ağzıyla): Siz para enflasyonunu durdurduğunuzu söylüyorsunuz, ama memur enflasyonunu 3 kal yüksek memur enflasyonu 5 kat fazla arttırdınız, diyebilir. Ve bu suçlama halk önünde yapılırsa, oylar bir yol daha gericilerin kasalarına akar.

SİLAHLI KUVVETLERİN SOSYAL YAPISI

Devletçiliğimizin kapıkulu zümresi (maaşlı, ücretli memur, müstahdemleri) Genel bütçede 14 barem derecesiyle maaşlı, 16 derecede ücretlidirler. Maaşlıların ilk 3 derecesi (150 - 125 - 100) lira asli maaşlarıyla, en yüksek "*Devletlular*" olarak kolayca *Finans - Kapital* zümrelerine kaynaşabilirler. Onlara *Burjuva - Devletluları* diyebiliriz. 4 üncü barem derecesinden aşığıdaki kapıkulları, bütün bitmez tükenmez (ve Personel Kanunu ile daha da içinden çıkılmaz ehram dehlizlerine çevrilmiş) basamaklarına rağmen, hepsi de toptan, KÜÇÜK BURJUVA adı ile Batı bilim diline girmiş olan geniş, alacalı tabakaların bir koludurlar. Büyük *Burjuva - Devletluları*, maaşlı kapıkulları içinde 1960 yılı binde 7 idiler. 27 Mayıs'ta biraz çoğaltılarak yüzde 1'e çıkarıldılar. Bu oran, tıpkı, Türk milleti içinde burjuvaların sayıca oranını andırır.

Demek, Devletçiliğimizin temel zümreleri, kapıkulları -mızın % 99'unu tutan *Küçük burjuva* durumlu ve çıkarılı kişilerdir. 27 Mayıs'ta, Finans - Kapitali bir vuruşta sırtüstü düşüren ihtilalciler de bu devletli Küçük burjuvalardır. İstanbul bir binbaşının, Ankara bir yüzbaşının vurucu gücüyle düştü.

M.B.K. içinde bir çeşit Generaller "*Taklib'i Hükümeti*" yapılcıya değin, hatta yapıldıktan iki yıl sonralara dek Albay Cuntaları, Finans - Kapitale akla kararı seçirtti. İntihar durumu gelişinceye değin Albay Cuntaları ile paşalar arasındaki "*Harb'i dahili*", Küçük burjuvazi ile Butik Burjuvazi arasında geçen tipik davranış ve düşünce ilişkileri çerçevesinde yürüdü.

Silahlı Kuvvetlerin bu sosyal yapısı göz önünde tutulmadıkça, 27 Mayıs'ın ne kendisini, ne sonrasını anlamaya yol bulunamaz.

ALBAY: ORDUNUN NEYRENGİ NOKTASI

Devletçiliğimizin bir de Finans - Kapital ile kaynaşmış yüz-de bir bile tutmamakla birlikte, her zaman suyun başını kesmiş büyük Devletlularını, Paşaları izleyelim. Silahlı Kuvvetler yığınının kritik sınırı albaylardır. Albay, henüz Paşa olamamış, ama olmaya aday, Arafat'ta bekleyen alt basamaktır. Silahlı kapıkullarının 10 basamağını aydın - küçük burjuva sayıp, onların her küçük burjuva gibi iki uç (Büyük burjuvazi ile Proletarya) arasında zikzak sallandığını belirtmiştik. Sallanan rütbe basamaklarını birer rakkasa benzetirsek, 10 küsur basamak içinde kaderine en az katlanan ve dolayısıyla en büyük yayılım yapmaya elverişli rakkas, Albaylar grubudur. Çünkü bir sağa gidişte Paşa, bir sola gidişte Emekli olma şansı Albayın kapışım çalar. Albaylık, Sırat köprüsüne benzer. Binecek boynuzlu kurbanın varsa, seni Paşalık Cennetine dek götürür; yoksa en ufak bir yanlış adım, insanı emeklilik denilen Cehennemine gayya kuyusuna düşürür. Bu bakımdan Albaylık basamağı, ya hep, ya hiç parolalıdır. Rakkasın bir ucu Cennette, öbür ucu Cehennemde gidiş gelişleri bundandır.

Albayların, Generaller üzerine besledikleri kanılar, hiç de güllük gülistanlık değildir. 27 Mayıs'ta, Silahlı Kuvvetler tasfiyesi (temizliği) ehramı düzeltirken yapılan General kıyımı ve kırımı bunun belgesidir. Bir kalemde yüzlerce paşa saf dışı edildiği halde, Albaylar hınçlarını alamamışlardı. D.S., eliyle Emekliye gönderdiği ve dama taşı gibi oynadığı Paşalar için şöyle der: *"Orduda General bırakmanın hatasını ilk adımla gözlerimle gördüm."* (Gölgedeki Adam, 12). Kendi açısından haksız da değildi. Finans - Kapitale geçecek kadar yakın olan Büyük Devletlular, yıldırım harbinde nakavt olsalar bile, küçük burjuva yangınlarının, harman yangınları gibi, çok yayılsa bile, vaktinde yetişilirse, çabuk söndürülebileceğini binlerce yıllık denemeleriyle bilirlerdi.

D.S., eliyle hizaya getirdiği bir Paşa örneği üzerine şöyle der:

"Alkoç gibi sapına kadar asker doğmuş ve asker yaşamış bir general, daha ilk günde duyduğu reaksiyonu uzun müddet içinde saklayamamış, 1961 yılının 6 Haziran'ında patlak veren sessiz ihtilalde askerce direnmeleri yüzünden Emekli olmuştur. Orduda kalan diğer bazı generaller ise, ellerine geçirdikleri her fırsatta, ihtilalcilerden duydukları kompleksin acısını çıkarma yoluna sapsmışlardır." (Gölgedeki Adam, 12)

ABDÜLHAMİT PAŞALARI

Finans - Kapital, Devletçiliğimizin alt Küçük burjuva tabakalarından yediği yumrukla yere düşünce, ilk tutamağı, o zamana dek DP eliyle başına taş yağdırdığı Ulu Devletlu Paşaların Paşasına sarılmak oldu. İki tarafın ortak yanları vardı: Finans - Kapitalle Devletçilik çekişirken "SÖZ AYAĞA DÜŞMÜŞ"tü. O kadarı denilmemişti. Güreş olmalı, ama takke düşüp, kel görünmemeliydi. Anladık, Finans - Kapital Devletçiliğimizi İsmet İnönü'nün kişiliğinde boğmaya kalkmakla boyundan büyük halt karıştırmıştı. Ancak, gemi aziya almış küçük devlet kapıkullarının da, içinde sıcak sıcak kâr aşısı pişen kazanı kaldırıp devirmeleri gibi Devrimcilikler istenmiyordu. Ne imiş o 50 tane ağayı yerlerinden tedirgin etmek? Gürsel Paşa da, velev çarıksız köylüden gelmiş olsa bile, Aga - paşa olmamış mıydı? Bizde Demokrasi vardı. En müstebitimiz Abdülhamit, Birinci Cihan Savaşının başında, Başkumandan Vekili Enver Paşa'ya şöyle dememiş miydi?:

"- Enver Paşa, sana oğlum diyorum, evet, çünkü sen de benim aileye karıştın... Cümlece malumdur ki, Gazi Müşir Osman Paşa, Tokatlı Osman iken, Plevne'deki kahramanlığından dolayı şan ve şöhret sahibi olmuş, müşirliğe kadar terfi ettirilmiş tir. Onun oğullarını kendi hanedanımıza intisap ettirdim. Derviş Paşayı da Lofçalı bir vatandaş iken Batum'daki kahramanlığı üzerine şan ve şöhret sahibi bir kumandan olarak terfi ettirdim. Oğlunu da hanedanımıza damat olarak kabul ettim. Gene bilirsiniz ki, Müşir Gazi İsmail Paşa da, Kürdistan'da lalettayin bir fert idi. Şarkta Moskoflara karşı kazandığı zaferler üzerine, onu en yüksek kademeye kadar terfi ettirmiş, oğlunu da hanedanımıza damat yapmışım. Ahmet Muhtar Paşaya gelince, o da Bursalı bir katırcının oğlu iken, Şarkta, Moskoflara karşı gösterdiği kahramanlık ve hizmetlere mükâfaten, hükümdarlık payesinde Mısır fevkalade komiseri yaptım. Senelerce de aynı vazifede bıraktım. Hanedanımızdan bir gelin de vermek istedim, fakat o bir Mısırlı Prensesi tercih etli... Oğlum Enver, 33 sene saltanat sürdürdüm, Padişahlığım müddetince FERDİN HÜRRİYETİ-NE, şahsiyetine daima taraftar idim. Fakat keyfemayeşa bir Hürriyet, gelişigüzel bir serbestiyi de hiçbir zaman hoş görmedim. Milli ananelerimizin bozulmasına da taraftar olmadım. Avrupalıların medeniyetini daima takdir ederim... Ben de bu medeniyetin iyi taraflarını, hatta Sarayıma getirdim. Yıldızda Cuma ve Pazartesi geceleri temsiller, konserler verilmesini emret-

miştim... Bu toplantılara Haremi, Sultanları, Damatları, hatta Haremağalarımla kalfalarını dahi davet ettim. Ben de güldüm, onlar da güldüler; ben de dinledim, onlar da dinlediler, seyrettiler, neşelendiler veya mahzun oldular. Maksadım, Saray, halka örnek olsun, Garbin ilerlemeleri YUKARIDAN AŞAĞIYA memlekete KONTROLLÜ girsin diye idi. Arzum, Rumeli ve Anadolu halkının içtimai seviyesinin yükselmesini teşvik idi." (H. Ertürk İki Devrin Perde Arkası, s. 158 - 160, İstanbul, 1957)

Bizim Abdülhamidimiz bile tevekkeli "Kızıl Sultan" adını almamıştı. Batıcı idi, Medeniyetçi idi, Halkçı idi. Her şeydi. Yalnız "YUKARIDAN AŞAĞIYA"cı ve "KONTROL"cu idi.

"Kızıl Sultan"> alaşağı edip onun yerine geçen Finans - Kapital Sultan'ın, Devletçiliğimiz denilen velinimetinin temsilcisi İsmet Paşa ile Gürsel Paşa'nın, neyi nasıl konuştuğunu bize ancak yarınki Tarih öğretebilir, demiştik. İ.İ. Paşa'nın damadı onu açıkladı.

BİRLİK DEMEK: PARÇALILIK DEMEKTİR

Türkiye'de "Birlik olma" sözü her ağzın parolasıdır. 27 Mayıs bile "Milli Birlik" adıyla Demokrat Parti iktidarını devirdi. Sonra, Milli Birlikçiler ikiye bölündüler: Önce içlerinde yarıya yakın ayrı düşünenlerden 14 Birlikçiyi baskınla ayırıp sınır dışına attılar. Atılan 14'ler "Birlik" miydiler? Hayır. 4'ü Türkeş çevresinde Faşizan, 10'u Kabibay ve Erkanlı çevresinde daha Halkçı iki parçaya bölündüler. Faşizmi hoş görenler CKMP'ye girdiler. Halkçılığı hoş görenler CHP'ye girdiler.

14'leri atanlar "Birlik" miydiler? Hayır. Daha 14'ler sınır dışı edildiği gün, Madanoğlu grubu ötekileri ortadan kaldırmaya girişti. Ötekiler, Gürsel mihverdi çevresinde (Menteş - Seyhan - Aydemir) grupları ile Silahlı Kuvvetler Birliğini kurdular. Kimin adına "Diktatör" kesilmek istediği açıklanmayan Madanoğlu grubunu temizlediler.

Sahnede "Birlik" kalmış mıydı? Tam tersine, Üçlük, (Menteş - Seyhan-Aydemir), ve Gürsel grubu katılınca Dörtlük, Sunay grubu katılırsa Beşlik, Altılık, Yedilik ve ilh. parçalılık besbelliydi. Hepsinin tek dayanağı Silahlı Kuvvet'ti. Ama Silahlı Kuvvet ne idi?

Daha doğrusu Silahlı Kuvvet kime: hangi Ekonomi temelini ve hangi Sosyal güce dayanıyordu? Bunu kimse düşünmedi. Herkes, elma şekerini yalayan bayram çocuğu gibi, kendi elinde tuttuğu "Silahlı Kuvvet"i yalayıp karşındakine nispet ediyor, ara sıra gözdağı veriyordu.

Devletin başına, Cumhurbaşkanı Gen. Gürsel, Silahlı Kuvvetlerin başına Genelkurmay Başkanı Gen. Sunay getirilmişti. Bu iki Orgeneralin parçalı grupları kader birliği etmişlerdi. Gürsel'in "Tabii Senatör"leri, Sunay'ın "Kuvvet Kumandanları" vardı.

Ama 3 Albaylar grubu gerçek gücü ellerinde tuttuklarına inanıyorlardı. Gürsel'in *Sivil* güçler, Sunay'ın *Asker* güçler başına getirilişleri, Albayların dilekleriyle olmamış mıydı? Cuntalar, Sivil ve Asker güçleri kukla gibi ellerinde oynatabileceklerini sanıyorlardı... Maddi *güç* durumu bu idi.

Ondan sonra asıl önem, manevi durumda idi. Niçin ve neye karşı oynanıyordu? *Genel genel sözlerden* başka hiçbir şey söylenmiyordu. O genel sözlerde ise herkes, her zaman, kolayca oybirliğinde görünebiliyordu. Sözlerin altında yatan objektif ve elle tutulur *Ekonomi* ve *Sosyal* gerçeklik, herkesin özel durumuna göre yorumlanıyor ve boyuna değişiyordu.

Toplum yaşantısı ise her türlü genel sözler ve özel eğilimler dışında bir gerçeklikti. Bu gerçeklikle, en az 5 türlü özel eğilim arasında ütopyaya gelmez çatışma kaçınılmazdı.

TÜRKİYE'DE SİYASETLE KİM "UĞRAŞIR"?

Türkiye'de ekonomi temeli *Finans - Kapitaldi*. Banka ve Şirketlerin egemen olmadıkları bir üretim dalı yoktu. Bu *madde temeli* üzerinde iki sosyal ve siyasi güç egemendi:

1 - Bilinçlenmiş biricik Sosyal örgüt olan *Banka -Şirket* sermayesi ile ona göbüklerinden bağlı *Tefeci - Bezirgan* zümreleri:

2 - *Özel teşebbüsü* her ne pahasına olursa olsun Türkiye'de geliştirmek için kurulmuş olan *Devletçiliğimiz* sermayesine midelerinden bağlı *Kapı - Kulu* zümreleri... *Silahlı Kuvvet* Başlan, bu ikinci Devletçi zümrelerden başkası olamazdı.

Yalnız o *"Başlar"* bildiğimiz canlı baş değillerdi. İçine ne konulursa onu çalan makinelerdendiler. Kimisi eski olurdu: fonograf, laterna gibi, kimisi en son model: ordinatör, teyp gibi... Ama hepsi *"disiplin gereği"* isteseler içlerine konulandan başkasını çalamazlardı. Onların içlerini kimler doldururdu? Batı dünyasında *bir tek*, Kapital doldurur. Bizde doldurucular iki tektir:

1 - *Finans - Kapital* zümrelerinin örgütü eski DP, yeni AP idi.

2 - *Devletçiliğimizin* gelenekcil örgütü CHP idi...

İkisi ortası çırpman MP - CKMP - YTP yönsüz Küçük burjuva, Vahşi Burjuva, kimi Tefeci - Bezirgan, Eşraf, Ayan partileri olarak, ancak iki büyük gemi için safra rolünü oynuyorlardı.

İki siyasi zümreden 5 bölüm "*Milli Birlik*"çilere en yakın ve etkili olanı, CHP devletçiliği idi. Çünkü 5 bölümün beşi de, CHP gibi Devletçiliğimizin ürünü idiler. CHP lideri İnönü, bütün 5 bölüm gibi *Silahlı Kuvvetlerden* çıkmıştı.

İnönü, 5 bölükten hangisine en yakındı? İsmet Paşayı elbet Gürsel ve Sunay Paşalardan iyi kimse anlayamazdı. Nitekim öyle oldu.

AP, başına Pala Paşayı geçirmekle iyi maskelendi. Pala Paşa da, Gürsel ve Sunay Paşalar gibi, "*Bu memleketi*" İsmet Paşa'dan başkasının güdemeyeceği kanısını saklamadı.

Egemen sosyal sınıf münasebetleri, bir anda Tek parti çağındaki kadar *tek kişilerin diktatörce - hakemliğine* bırakıldı. Daha 27 Mayıs ertesi Gürsel Paşa İsmet Paşaya teslim olmuştu. Askeri Cuntaların kuş uçurtmadığı günlerden bir 30 Ağustos "Zafer Bayramı" günü, İsmet Paşa, her normal Parti Şefi gibi Silahlı Kuvvetlerin başı olan Genelkurmay Başkanına "*Arz'ı tebrikat*"a gider gitmez, Sunay Paşayı kendi yönüne çevirdi. Böylece egemen sosyal zümreler yeniden Sivil Devlet başı (Cumhurbaşkanı Gürsel) ile Silahlı Kuvvetler başını (Genelkurmay Başkanı Sunay'ı) kendi yörunesine oturtmuştu.

ASKER YALNIZ HİYERARŞİ İLE UĞRAŞIR

O sistem içinde kendilerini *gerçek güç (Zinde Kuvvetler)* sayan 3 Albaylar Cuntasını yola getirmek basit bir gün meselesi oldu. Adı işitilmedikler bir yana, bilinen her 3 Cunta, 14'ler kadar birbirlerine de güvençli değillerdi. Aralarında ve hele Cuntalarla Silahlı Kuvvetler arasında biricik ortak bağ: *Hiyerarşi* (silsilei meratip) idi. Hepsi birden: *ast üste itaat eder*, düşünce ve davranışında oybirliğini yaşıyorlardı.

Hiyerarşi çekici şeydi. Kurulan yeni *Silahlı Kuvvetler Birliği* 3 Albaylar Cuntası gibi, 3 Paşalar düğümünü de sımsıkı kenetlemişti. Orada alınacak her karar, bir anda Silahlı Silahsız bütün Devlet Kuvvetlerini tek vücut olarak şahlandıracaktı. Başta Genel Kurmay Başkanımız gelmek üzere bütün Silahlı Kuvvetler ayağa kalkıp uygun adım yürüdü mü, onun karşısına, evvel Allah, kim çıkabilirdi? Sefil sivillere kim bakar! Asıl "*Zinde Kuvvetler*" Silahlı Kuvvetler, Mitoloji kahramanı Aşil idi. 27 Mayıs şahlanınca kim gık diyebilmişti?

Her şey güzel, hesaplı, yerinde idi, Aşil'i atom bombası bile vuramazdı. Yalnız bir küçük noktacık unutulmuştu: *Aşil'in topuğu!* Bütün öteki Kurmay Planları, dönüp dolaşıp o topuğa dayanıyordu... Hani şu, bir üst karşısında: "OI!" emri patlatıl-

dı mı, "Rap!" diye hep birden hizaya gelip birbirine mahmuz sesiyle çarpan topuk'lar yok mu? O hiyerarşi, Aşil'in topuğu idi. Ve hiçbir yerine ok, kurşun, mızrak işlemeyen yiğit Asil, yalnız o topuğundan bir çöple dahi vurulsa öldürülebilirdi.

"Zinde Kuvvetlerin" ruhu Silahlı Kuvvetlerdi, *Silahlı Kuvvetlerin* ruhu: *Hiyerarşiydi*. Hiyerarşinin ruhu... Paşa!.. 3 Paşa Devletçiliğimize ve Pala Paşa halkasıyla *Finans - Kapitale* sırtlarını dayayınca, karşılardaki 3 Albaylar Cuntası o Ruhla canlanan ve onsuz yaşayamayacak olan bir beden durumunu peşin kabul etmiş oluyordu.

HİYERARŞİ HİYEROGLİFİ

İhtilalin vurulurluğunu, 27 Mayıs'ın en ateşli düşünceler yansıtan bir en adsız kahramanı, özel mektubunda şöyle idealleştiriyordu:

"*Silahlı Kuvvetlerin, mazisini asırlardan alan, bir örf, anane ve anlayışı vardı. Bu anlayış içinde HİYERARŞİ'nin rolü ve önemi münakaşa götürmeyecek kadar büyüktür.*" (Talat Turhan, Mektup, Gölgedeki Adam'a, 17)

İhtilal nedir? *Altüstlüktür*. Bu kural Ordu için başka türlü nasıl olur? Bir küçük subay bir büyük rütbeliyi yerinden oynatamayacaksa, buna *İhtilal* denir mi? Mustafa Kemal, kendisinden kat kat üst İzzet Paşayı ve benzerlerini, kız kaçıran gibi, Eskişehir'den Ankara'ya tutsak getirmişti. O sıra İzzet Paşa Sadrazam, Mustafa Kemal "Silk'i askeriden tard" edilmiş bir idamlıktı. Buna "*Asırlardan... örf ve an'ane*" ne yapsındı?

Yüzyılların gelenek görenekleri, hiç münakaşa götürmeyecek" ise, "*mazisini asırlardan alan*" Padişahlık, "*HİYERARŞİ'nin* en dokunulmazı, insanüstü bir tepe, bir "*Allahın gölgesi*" değil miydi? Sultan, yüzyılların tartışılmaz dokunulmazlığında bir Tanrıçıl hiyerarşi anıtı idi. Mustafa Kemal, daha beş on yıl önce bir Makedonya kasabasında efkârlandıkça leblebi ile düz rakı içen yüzbaşı, ondan da beş on yıl önce bakla tarlasında karga kovalayan bir "Çoban Mustafa" idi. Yapmalı gütmeli miydi o Anadolu ihtilalini, devirmek' miydi koskoca "Al'i Osman" hiyerarşisini?

Görüyoruz ki, her şey gibi, *gerçeklikten* kopmamak şartıyla, hiyerarşi de "*münakaşa götürür*"dü. Ama bizim keskin ihtilalciler, ona dayanamıyorlardı. Örneğin, İhtilal Komitesi yeni Devlet yetkilileri seçmişti. Seçenler yüzbaşı, seçilenler Orjeneral olduğu için kim kime yön verecekti? İhtilalci Subay orada çarpılıyor. Ve acı acı yazıyor:

"Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Kumandanları Komitenin tabii üyeleri olmaları şöyle dursun, MBK üyeleri bu zevatı emir ve kontrolleri altında gibi kabul eden bir görüş ve davranışın zebunu olmaktan kurtulamamışlardır. Bu davranışın tezahürü olarak Haziran 1961 olayları esnasında yüzbaşı rütbesindeki bir Komite üyesinin Genelkurmay Başkanının masasına yumruk attığını görmenin bedbahtlığına uğradık." (T.T. , keza)

Masaya da olsa "yumruk atma"nın yeri ve zamanı eleştirilebilir. Kumandanları MBK'ne almak da tartışılabilir. Ama, hiyerarşiye aykırı olduğu için, görev verilenleri "Kontrol" etmemek nereye varır? Gene aynı İhtilalcinin aynı mektubunda az önce yakındığı oldubittiye:

"En önemlisi, 13 Kasım Operasyonunun, mütebaki 23 Komite üyesini memur derecesine düşürmüş olmasıdır.

Öyle ya, 14 Komite üyesini paketlemek gücünü kendisinde bulan zevat, diğerleri için de benzeri tasarrufla bulunabilirdi. Bu gerçek (23) ler için Demoklesin kılıcı olmayacak mıydı?" (T.T., keza, 18)

Ve o oldu.

SIYASET DİZGİNİ - HİYERARŞİ KANTARMASI

Ordu, Geniş küçük burjuva yığınları içinde azınlığın azınlığı olan *Aydın* zümrenin de onda biri güç sayılan azınlığı (Subaylar kadrosu)dur. Onu bütün ulu Küçük burjuva bocalayışlarından korumak için, burjuvazi otomatik *Hiyerarşiden* başka yol bulamamıştır. 27 Mayıs'ı yapan Silahlı Kuvvetler de o niteliktedir.

Ölüm cephelelerinde kükreyerek dövüşmek için biçimlenmiş silahlı *Aslanları*, sosyal konularda egemen sınıfların yörüngesine uslu uslu girmiş birer yumuşak başlı kuzu yahut *At* gibi kullanılmak üzere, Modern Kapitalizm iki yalın uysallaştırma ve otomatlaştırma aracı icat etmiştir:

1 - Uysallaştırmanın ÖZÜ: Ordunun *Siyasetle uğraşmaması*;

2 - Otomatlaştırmanın *BİÇİMİ*: Altın üste mutlak uyması, *Hiyerarşi*...

Siyasetin *dışında*, Hiyerarşinin içinde kalmak, o sert, o keskin, o yalın kılıncı çetin olmak üzere yetiştirilmiş insanları, her an, en akla gelmedik bahane ile saf birer çocuk gibi yedmiye yeter de artar bile. 27 Mayıs'ın açıklı bir *Krah*'la yıkılışını: bütün "umut"ların, bütün "ayd/nl/k"ların bütün "*idealistliklerin* yok oluşu sayan bir Subay Talat (Turhan), başarısızlığı "*Hiyerarşi*" kıtlığına bağlar. Devrimci Asker geleneğini ölümüne dek

savunan başka bir Subay Talat (Aydemir), Ordu "*Siyasetin içerisine*" girdiği için, (Orduyu siyasetten kurtarmak için?) isyan bayrağını kaldırır!

Güler misiniz? Ağlar mısınız?

Sonra aynı zeki subayların, "*yumuşak başlı*" general istemeyişlerine ne buyrulur? T. Turhan şöyle yakınır:

"*Generaller seviyesindeki tasfiye yapılırken, yumuşak başlı olanların orduda bırakıldıklarını anlamak, benim An kara'da ki ilk müşahedelerimden biri olmuştur. Eğer bu müşahedem doğru ise ve eğer bunun bir vebali varsa, size ait olduğunu kabullemeniz lazım.*" (T.T, keza, 18)

Burada gene "*vebal*" sosyal küçük burjuva niteliğinde değil, kişilerde aranıyor. General yumuşak başlı olmayacaktı. Elde olmayarak, fıkra akla geliyor:

"- *Adın ne?*

"- *Mülayim.*

"- *Sert olsan ne yaparsın!"*

Siyaset kimin elinde? Asker deyimi ile "*Cambazların*" elinde. General de, siyaseti o cambazlara bıraktığı için, aynı cambazların emrinde. Sert olsa ne yapabilir? Dizginleri politikacıda. Kantarması da kendi *Hiyerarşi'si*. Kıpırdayabilir mi?

AKRABANIN AKRABAYA ETTİĞİ

Madem asker Hiyerarşi (Mafevk) uydusudur, işte MBK en üstte. Ona da uysa ya!

Bunu sanmak, küçük burjuvaziye tanınamaktır. *Silahlı Kuvvetler* denilen ayrıcalı aydın Subaylar, belki de çok haklı olarak, Devrimi hep birden yaptıkları halde, içlerinden ilkin 38, sonra 24 kişinin neden parsayı toplayacağına katlanamıyorlardı. En tepedeki 27 Mayısçılardan bile, hangisini dinleseniz: MBK'ne seçilenlerin "haksız iktisap" suçlusu olduğuna inanacak olursunuz. Hele, Gürsel İzmir'e kirışı kırınca yerine getirilen Madanoğlu için, MBK hemen hemen gelişigüzel neydiğü belirsizler göstergesidir.

Bir de MBK'ne çıkamamış aslanları düşünelim. "*Neden o tepede de, ben değilim? Ne eksikim var? Artığım ortada*" kompleksi, küçük burjuvazinin vazgeçilmez iflah olunmazlık felsefesidir.

"*Ama, şu kadarını söylemek isterim ki; tabii senatörlük müessesesi bugün ne kadar şimşekleri üstüne çekiyorsa, Milli Birlik Komitesi üyeliği de Silahlı Kuvvetler içerisinde o ka-*

dar antipati ile karşılandı. Fakat o günün şartları altında, kimse ağzını açarak bu konuda konuşmaya cesaret edemedi." (T.T. , keza, 17)

Hep aynı okulda, aynı kışlada, her gün birbirlerinin en insancıl zaaflarını kaçırmamışlar. Tanımadıkları politikacı Vurgun veya Hacıağa çocukları ise, Subaylara, Burjuva Hür Basınıncı, her gün birer yarı - tanrı kapasite üstinsan gibi şişirilmişler. Senin, benim gibi "asker parçası" da ne oluyormuş, o "Esra-rengiz" Devlet yücelerinde? Kompleks bu.

"Bu müessesenin (MBK'nin), Silahlı Kuvvetler mensupları için en HAYSİYET KIRICI (biz majüskülledik. HK.) tarafı, Vatanperverliğin inhisar altına alınmış olduğunu görmeleri olmuştur. Zamanla bu vatanperverlik inhisarı MBK üyelerine yakın olanlara da teşmil edilmiş veya böyle zannedilmiştir. Bu camia dışındakiler psikolojik olarak bu hassas konuda aşağılık kompleksine duçar olmuşlardır." (T.T. , keza, 17)

"Kimse kendi köyünde Peygamber olamamış" denir. En satılık Finans - Kapital uşağı, siyaset dehası gibi sunulur, en be-yinsiz Hacıağa yarması politika kaplanı diye gösterilir: tutar. Subay, subayın kendisi gibi insan olduğunu düşündükçe, en küçük eksikliğe karşı isyan eder. Vurguncu saltanatını melan-kolik bir stoisyence süzer de, tepedeki arkadaşının gizli günahına engizisyonu az görür.

"Şu kadarını yazmadan geçemeyeceğim ki; bir kısım Komite üyeleri, 27 Mayıstan sonra devekuşu misali başlarını kuma sokarak her şeylerin gizlenebileceğim tahmin ettiler ve bu tahmine uygun davranmakta bir sakınca görmediler." (T.T., keza)

Bu "Akrabanın akrabaya, akrep etmez ettiği" psikolojisi, sermayeci rekabet dünyasında, küçük dükkân eğiliminin "af-fetmez" küçük burjuva ham sofuluğudur. Her küçük burjuva ortamını kasıp kavurarak, Kodaman tuzağına gözü bağlı av eder. Artık ne söylense "boş" olur:

"İhtilal Komitelerinin kuruluş ve icraatından bahsedilir. Ya-sama ve yürütme organlarını elinde bulunduran kimse ile bir Tümen Kumandanı arasındaki münasebetten söz edilir... Hep-si boş... (T.T., keza)

Ve gerçekte de, MBK'nin yıkılışına "en çok tesir eden" şey, "Komite üyeleriyle Silahlı Kuvvetler mensuptan arasındaki münasebetlerden doğar." (T.T., keza)

YAPIDAN GELEN BOCALAMA

27 Mayıs Silahlı Kuvvetlerin eseri idi. Silahlı Kuvvetlerin yüzde li büyük burjuva Devletluları, yüzde 99'u küçük burjuva Kapı - kulları'dır. İster silahlı, ister silahsız olsun Küçük burjuvazi, modern bir sosyal sınıf değildir. Ya üst (Finans - Kapitalist) zümrelere katılmak ve sivrilmek "mutluluğuna" kavuşacaktır (Paşalar gibi); yahut alt (işçi) sınıfına karışıp onun kaderini paylaşacaktır.

Albaylıktan yukarı, Paşalığa fırlamak şansı, ister istemez devrede kulaktır. Menderes çağı, Silahlı Kuvvetleri tepesi üstünde duran bir ehram gibi Paşa enflasyonuna uğratmıştı. :27 Mayıs'ın ilk işi aşırı sayıda paşaları azaltmak oldu. Paşa kalabalığına atılan tırpanda, onun için, tedbirden çok Paşa olamamışların Paşa olmuşlara karşı duydukları Küçük burjuvaca altlık kompleksi rol oynadı.

Küçük burjuvazinin, pek çok patlangıçlara kapı açan bu altlık kompleksi, o tabakaları boyuna iki uç arasında bocalatır. Şimdi inanılmaz atılganlık gösteren bombalaşmış küçük burjuva, az sonra en küçük başarısızlık önünde çatlayarak en korkunç paniklere uğrayıverir. Bu yüzden ölümü de göze alır da, tutarlı ve sürekli kararlılığı göze alamaz. Olmadık vesile ile yanardağlaşır; akla gelmedik bir bahaneyle söner, kül olur gider. 27 Mayıs ihtilalcilerinin sonuna dek kurtulamadıkları karsarsızlık ve istikrarsızlıklarına bakıp da, şu veya bu kişinin özel davranışını suçlamak yanlıştır. "Birbirine düşmek" diye tanınan ve adım başında rastladığımız davranış çaprazlığı, kişileri belirlediren sosyal sınıf olamamak veya sosyal bir sınıfın oturaklı durumunu bilincine çıkaramamış olmak yüzündendir.

İLK COŞKUNLUK

İhtilalcilerin nasıl, en iflah olmaz küçük burjuvaca bir uçtan öbür uca sallandıklarını en iyi anlatan, gene kendileridir. 27 Mayıs'tan 3 yıl önceydi. Menderes Harbiye hücrelerine 9 Subay'dan önce, Vatan Partisini sokmaya hazırlanırken ihtilalciler yalın kılıncı, ateş püskürüyorlar:

"1957 seçimlerinin arifesinde İktidar rahatsızdı, muhalefet rahatsızdı ve biz (yani ihtilalci Subaylar) rahatsızdık. İki Komite halinde çalışan birliğimiz, 1957 ağustosunda Ateşdağlı'nın müdahalesiyle birleşmişti. Aydemir'in de bulunduğu teşkilata Güventürk Başkan, ben Genel Sekreterdim." (D. Seyhan, Gölgedeki Adam, 29 Mayıs 1966, No. 3)

İhtilalin Hükümet Darbesi için Teşkilat tamam. Türkiye'nin dizginlerini elinde tutan üst tabakalar: iktidar da, Muhalefet de, Silahlı Kuvvetler de "*Rahatsız*". (Halkı sormayalım. O evel ezel, "Bir yangın olsa da, azıcık aydınlık görsem" der ebedi Şarkta). Alttakiler "*Artık, edemiyoruz*", üsttekiler "*Artık, güdemiyoruz*" demişler. Tam ihtilal havası egemen, ihtilalci teşkilatlar, görünmeyen gizli illerle itilirce KENDİLİĞİNDEN (daha doğrusu kendiliğindenmişçe) çığ gibi büyütülüyor. Gidişe herkesten çok ihtilalciler şaşıyor:

"Bizim ekip, diyor D.S. , o günlerde çoğu ile Ankara'da toplanıyordu. Kimse kimseyi davet etmiş değildi. İçgüdü mü desem, akliselim mi desem, Türkiye'nin yarınına olan endişe mi desek yahut memleketin o eşsiz, kahraman ve fedakâr evlatlarına tanrının bir ilhamı mıdır bilmem, birer, ikişer Ankara'ya kayı kayıveriyorlardı." (Gölgedeki, keza)

Dikkat edelim. Derlenişte belirli hiçbir PRENSİP ve DÜŞÜNCE görülüyor. O ezelden beri varmış gibi geliyor yığıtlere. "Kayı Kayıverişler" de, yetmiş yedi buçuk "Entelicens"in, "İstihbaratin cirit attığı bir ülkede "Tesadüf" sayılıyor. Ve bütün "ideoloji", en tipik Küçük burjuva tükenmezi, mistisizm'dir: "*İçgüdü*", "*Akliselim*", "*Endişe*", "*İlham*"...

Bu denizin içinde yüzen İhtilalci Silahlı Kuvvetler: DP'yi (Finans - Kapital hizbini) "*Bıktırıcı, usandırıcı*" buluyordu. Her gün baklava yenilse bıkılır ya... O kabilden, ağzımız başka bir çaşnı tatsın gibilerden "*değişiklik*" nasıl olacak? Başka şık yok: "İki Rahmetten biri"... DP olmayınca CHP'ye tutunulacaktı. Devletçiliğimiz, Silahlı Kapıkullarına elbet daha yakın akrabaydı.

BİRİNCİ PANİK

"Hepimiz iktidarın değiştirilmesi konusunda birleşiyorduk. O halde mesele kendiliğinden ortaya çıkıyordu. Memleket idaresinde tecrübeli bir teşkilat olan CHP ile iş ortaklığı yapmak. CHP ile anlaşabilirsek, hemen iktidara son vermeliydik. Böylece Ateşdağlı CHP ile temasa vazifeli kılındı." (Gölgedeki, keza)

DP'nin dayandığı Finans - Kapitali kim beslemiş bü-yütmüştü? Devletçiliğimiz CHP'si. İhtilalcilik CHP'ye sn tını dayamakla, Küçük burjuvaziyi, dolaylıca da olsa Finans - Kapital arabasına çeki beygiri yaptığını fark edemiyordu. Bunun üzerine en ufak bir umut kıvılcımı, küçük burjuva heyecanını alevler içinde bıraktı. "*Barutçu* (CHP kapıkulu), *Orduevinde yapılan teklifi gayet müsait karşılamış ve esaslarını Paşaya ulaştırıp ertesi gün kaimi bildireceğini söylemiş.*" (Keza)

Söyler söylemez, bütün küçükburjuva "İçgüdü", "İlham" okları yaylarından fırlıyor. Ne durursun? Vurun Allahını seven!

"F. Güventürk (İhtilal Başkanı) Polatlı'da Topçu Okulunda te-kâmül kursundaydı... Bir kısım subayları etrafına toplamış ve hemen bir harekete ikna etmişti. Yine Polatlı'da bulunan Kurmay Yarbay Baha Vefa Karatay, arkasına bir hayli tabancalı subay katarak Ankara 'ya gelmiş. Orduevinin alt salonunda postu sermişti. Havada kısmi bir aleniyet vardı. Pervasız bekleyiş hemen hemen açıkça göze çarpıyordu." (Gölgedeki, keza)

Küçük burjuvazi böyle kolayca ateş alırdı. Ne zamana dek? "İlham"ın yerini "Endişe" tutuncaya dek. Heyecan bir dinamitti. Kayayı da uçururdu, insanı da. "Akliselim"ın tekerine bir çöp takılsa, akan sular durur, hoşafın yağı kesilirdi, küçük burjuvazide. Nitekim öyle oldu. D.S. acıklı acıklı anlatıyor:

"O akşam İsmet Paşa'nın cevabını getirecek Ateşdağlı'yı bekliyorduk. Sinirler herkeste açıkça gergindi. Her ne pahasına olursa olsun, işi bitirmeye azimli Subayların içlerinde birleşmiş potansiyele akım kanalı bulamamaktan asabiyet; biraz sonra tam bir kırgınlık haline gelecek, bir kısmı umudunu yitirmiş olarak bir kısmı da yeni umut ufuklarına doğru dağılıp gideceklerdi... Ateşdağlı, İsmet Paşa'nın cevabıyla dönmüştü. Paşa: "Onlar böyle şeylere karışmasınlar, CHP seçimi mutlak kazanacaktır" demiş." (Keza)

Ve panik başlamış. Paşa'ya hangi gün başvurulduğunu bilmiyoruz. Ama 9 Subay olayının "Kasım ayı ortalarında" başladığını Gölgedeki Adam pekiştiriyor. İki olay arasında bağ kuramayalım. Sonuç değişmez.

9 SUBAY: İKİNCİ PANİK

27 Mayıs ihtilalcilerimizde, ilk günden son güne dek hiç şaşmaksızın sürüp gitmiş bulunan düşünce ve davranış zaafı, hep ve yalnız küçükburjuva karakteristiklerinden doğmuştur. 1957 yılı, Albaydan alt subaylar, bir toplantıda hükümeti toz etmeye karar verivermişler.

Patavatsızlık, küçük burjuva karakterinin ikinci vazgeçilmez ekidir. Bindiği dalı kesmek, kendi kendine güvensizliğin ihane-te varan kaypaklığıdır. Böyle bir davranış üzerine, 9 Subay tutuklanınca, bütün o dün "Ya devlet başa, ya kuzgun leşe" diyen kahramanlar, "külahını kurtaran kaptandır" durumu ile çil yavrusu oluvermişlerdir. Kasım ortalarında Ankara'dan İstanbul'a dönen Dünder Seyhan, gördüklerini şöyle özetler:

"9 Subay hadisesi ortaya koymuştur ki, ihtilale karışmayı tekabül etmiş bir kısım arkadaşlar, sadece kâra ortak olmaya gelmişlerdir. Bunlar içinde düstur: "Devlet başa"dır. O zaman, kuzgunun leşe konması ihtimali, bir kısım vatanseverleri(!) köstebek gibi toprağın altına saklanmaya zorlamıştı." (Gölgedeki Adam, No. 3)

Bu durum, D.S.'in alaya aldığı "Vatanseverlerin korkaklıklarından mı ileri geliyordu? Kişi olarak hepsi şerefli Türk ordusunun seçme yiğitleriydiler. İyi dilekleri ve fedakârlıkları, ha deyince, her zaman ölüme seve seve atılışlarından belliydi. Ancak, Sosyal bir konuda, bilinçlerine çıkaramadıkları Politika dalgaları içine düşünce, kararsız küçük burjuva eğilimleri, bir kısmını olsun, pekte sebep yokken, fare deliği aramaya kendiliğinden itmmişti.

Ayrı ayrı her birine sorsanız, onların kendileri de neden öyle sindiklerini bilemezlerdi. "Ellerinde değildi" başka türlü davranmak. İçlerinden anlayamadıkları bir güç (sosyal yapıları) hepsini farkına bile varmaksızın böylece yöneltivermişti. Buna, cesaret, kahramanlık veya vatanseverlik ölçüleri vurulamazdı.

İnsan, her şeyden önce sosyal hayvandı. Bu bakımdan Politik davranış ve düşüncede, belirli bir Sosyal Sınıf açısından yola çıkmamak, yolu şaşırmaq ve şaşkına dönmek için en kestirme yoldu. İhtilalcilerin *pusulayı* şaşırılmalarının baş sebebi, modern toplum politikasında, modern olmayan bir kalabalığın (küçük burjuva yığınlarının) düşünce ve davranış eğiliminden sıyrılamamasıydı.

SINIF PUSULASIZLIK

27 Mayıs'a, bu sırf *Küçük burjuva* yayılımı ile girildi, bir anda "yer yerinden oynadı". Baskın Zafer getirince, hava cümbüş fişekleriyle donandı. Artık bu gidişi ejderhalar çıksa durduramazdı. Yalnız, Küçük burjuvazinin kendisi bal gibi durdurur ve hatta tersine yüzgeri ettirebilirdi. Başkalarının onları vurmasına hacet yok, onlar kendi kendilerinin hakkından gelirlerdi. Burjuvazi için yapılacak tek iş azıcık beklemektir. Küçük burjuvalar er geç, kararsızlıkları içinde birbirlerine düşecek, birbirlerini ele vereceklerdi.

Sınıf pusulası bulunmayan küçük burjuvazinin, sınıf pusulası bulunan Büyük Burjuvaziye alt oluşunu en açık seçik ispatlayan belge, "14'ler" olayıdır. 27 Mayıs, "dostun, düşmanın" karşı duramadığı bir gerçeklik olmuştu. Finans-Kapital örgütü

DP, "Müslümanım" diyemeden tuz buz olmuştu. *"Kimdi o, milletin ruhu bile duymaksızın deli gömleği giydirilerek enterne ediliveren Cumhurbaşkanından polis kabadayısına dek 300 kişicik?"* Finans - Kapitalin *"Artık güdemiyorum"* diyen son sözü.

Şimdi ne yapılacaktı? İktidara gelmek değil, orada tutunabilmek için, Finans - Kapitalin 7 bin yıldır turşuya çevrilmiş Şark Küçük burjuva yığınlarını esrarkeş durumuna soktuğunu unutmamak, yeni bir Sosyal Sınıfa: Modern İşçi Sınıfımıza güvenerek, fırsat kollayan Büyük Burjuvaziyi geniş halk yığınlarından tecrit etmek gerekti.

Türkiye'de Finans - Kapitalin yaydığı afyonkeşlikten milleti uyaracak Program ve Tüzük 1954 yılından beri, Teorik Gerekeşi ve Pratik davranışlarıyla hazırды. Vatan Partisi, hemen yapılabilecek işi, 27 Mayıs'ın ertesinde MBK'ne Birinci Açık Mektubu ile sundu. 10 Temmuz'da daha geniş İkinci Açık Mektup ve Gerekeç - Program -Tüzük ile tekliflerini belirtti. MBK'nde "rezonans" görülmedi.

Bugün *"Sosyalist"* olduklarını savunan TİP ve YÖN liderlerinin bile, Sloganlarına dek kendilerine mal ettikleri Vatan Partisi'ne karşı duydukları alerji ve güttükleri baltalama göz önüne getirilirse, siyasetle ömründe uğraşmamış MBK yiğitlerinin duymazlıkları anlaşılmayacak şey değildir.

Zafer, 27 Mayısçıları sarhoş etti. Politikanın *Sosyal Sınıflara* dayandığını unutturdu. Basit ihtilal tekniği ile her şeyin yürürebileceği sanıldı. Ahbaplık ve kişi güvenliği ile her düşümün çözüleceğine inanıldı. Bu tutumun ne denli temelsiz ve en ufak bir çöp kaçmasıyla tepesi taklak gittiğini, Gölgedeki Adam'dan iyi anlatan olamaz.

KOMİTE KURULURKEN

Komite kurulurken durum şuydu:

"İhtilalciler ve böyle olağanüstü olaylarda külah kapmasını becerebilen bazı fırsat düşkünleri, bir masa etrafında oturabilmektedirler. Bu türedilerden bir kısmı peşinen tasfiye edilir. Bazıları da sorumluluktan kaçar... Komite teşkil edilinceye kadar bütün yetki ve ihtilalcilerin akıbeti, Cemal Gürsel'in iki dudağının oynamasına bağlıdır. Aslında, ihtilale, yıllarca çalışmış bir komite önyak olmuştur, ama. Cemal Gürsel, pekâlâ, ordunun yüksek rütbelilerinden bir konsey kurarak, duruma, bir anda, istediği şekilde hâkim olabilirdi," "İhtilalciler kendi gelecek statülerinin derdine düşmüşlerdir... İhtilalcilerle... hareke-

te katılan bir takım kimselerin, birlikte ele geçirdikleri iktidarı paylaşmada her şeyden evvel, KENDİ YETKİ VE ŞAHISLARINI garanti altına almayı esas kabul etmeleri kadar tabii bir davranış olamaz." (Gölgedeki, No. 5)

MBK prensipten önce ŞAHISLARI garanti edince, aslında nasıl seçildiklerini kimsenin bilmediğini D.S.'in da yazdığı ŞAHISLAR karşı karşıya kaldılar. Aylar geçiyor, Finans - Kapital vakit ve insan kazanıyordu. Halk unutulmuştu. Ortada halâ, sağcısının "Muasır medeniyet seviyesi" dediği, solcusunun "Çağdaş Uygarlık düzeyi" tilciklerle "Öztürkçe"ye çevirdiği bir genel söz dolaşıyordu.

"Bu iş için bilim otoriteleri görevlendirilmişti... Onlarda ciddi bir çalışma düzeyine giren pek yoktu... Komite üyeleriyle birlikte resim çektirmek ve basına demec vermek pek hoşlarına gidiyordu... Komitecilerin çoğunda ise zafer sarhoşluğunun ağdalı sersemliği devam ediyordu. Koca bir iktidarı birkaç saat içerisinde devirebilen bir güce sahip olanların, ayrıntısı çokça problemlerin halline medar olacak ciddi bir planlama düzeyi içine girmeyi kabul edecek manevi bir olgunluğa kavuşmamış olmalarını, belki tabii görmek lazımdı. Ama aradan bir ay geçmiş, bolca laf etmekten başka hiçbir işe BAŞLANMAMIŞTI. Hatta yapılacak işlerin ne envanteri, ne önceliği tespit dahi edilmemişti." (Gölgedeki, 6)

RUHLARI SARAN PANİK

İş "bolca lafla kalsa ne iyi. Kimlerin, niçin alındığı bilinmeyen Komite'de Finans - Kapital boş duracak değildi. Önce "Demokratik" yönden "Fikir ayrılıkları" çıkacaktı: "Ortada henüz belli fikirler ve bu fikirlere göre ayrılmış grupmanlar bulunmamasına rağmen, yakın bir gelecekte hizipler kurmaya kadar" gidileceği çabuk anlaşıldı. "Bilhassa Ordu kademelerinde, Komiteyi kuranların kimliklerine karşı bir kıskançlık duygusu ve eleştirme isteği doğmaya başlamıştı." (Keza)

Küçük burjuvazinin tükenmez şarabı "kıskançlık" işletilmeye başlamıştı. Gerisini kızıştırmak kolaydı. Çünkü, "Yüzyıllarca el sürülmemiş Türkiye problemleri... içinde, geleceğin birçok kuşakları, kurtulamadığı Taş devri koşullarında savaşmaya mahkum edilecekti." "İktidarı bir an evvel bırakarak, sırtlarının çekemeyeceği ağır sorumluluktan kurtulmayı, şahisleri için tek emniyet garantisi olarak görüp kabullenenler ard

düşüncelerini ne kadar saklamaya çalışsalar, davranışlarıyla maksatlarını belli ediyorlardı." (Keza, 7). Bu ruhlardaki panikti. Küçük burjuvazi, Finans -Kapitalden kopmuş, ama oturaklı bir Sosyal Sınıfa bağlanamamıştı.

Kendisini muallâkta asılı kalmış duyuyordu. O sıra 2 milyon TEŞKİLATLI işçi Sınıfını göremediğine göre, nereye dayanacaktı? D.S. açıkça yazıyor: *"İhtilalcilerin hangi kuvvete dayanarak iktidarı devam ettirdikleri belli değildi."* (Keza, 7). Sözde, şu fark ediliyordu:

"CHP'nin karşısında bulunan geniş halk kitlelerinin siyasi eğilimlerine yön verecek ve bu büyük halk kitlelerinde siyasi şuur yaratıp memleket hayrına bir mihrakta toparlayabilecek bir siyasi teşkilatlanma kaçınılmaz zorunluluk olarak ortada duruyordu." (Gölgedeki, 8). İş olarak ise yapılan birinci teklif, Komitenin her davranışını baltalamaya başladığı açığa çıkan *"Sivil Hükümet"*! Kontrol etmekte toplandı.

Bunun için her Bakanlığa ayrılan 5 kişilik Komisyonunda kimler bulunacaktı? *"Resim çektirme, Basına bildiri verme"* dalgacılığı ile Anayasa hazırlığını çıkmaza sokan *"Üniversite"* (Gençliği değil, onu frenleyen Kodamanlığı) bir yana bırakılırsa, Bakanlığı denetleyecek olan Komisyon gene Bakanlığın kendisi ile... büsbütün şaheser bir seçki olarak PİYASA öne sürülüyordu:

"Komisyonların personeli, Bakanlıkların, Üniversitenin ve sırasında Piyasanın tarafsızlık ve yetkililikle tanınmış şahısları teşkil etmelidir." (Gölgedeki, 8) deniyordu.

"Piyasa", Finans - Kapitalin ta kendisiydi. Peynir tulumu o *"tarafsız ve yetkili"* kediye teslim ediliyordu.

BİNİLEN DALI KESİŞ EMNİYETİ

Ondan sonra alınan bütün tedbirler, bütün milleti MBK'ne düşman etmek için özene bezene seçildiler. Hepsi bir yana, 27 Mayıs'ı iki *"Zinde Kuvvet"* yapmış sayılıyordu: Üniversite ile Ordu. Çarçabuk, *Ordudaki* kadro enflasyonu, en acıklı kayırmalarla tırpan atma biçimine sokuldu. *Üniversitede* kimin, neden atıldığı bilinmeyen tasfiye yapıldı. 27 Mayıs'ın ilk heyecanlı sembolü olan *Beyazıt Meydanı* bile atılan satırdan payını aldı. 7 yıldır çamur kusan bir yanardağ ağzına çevrildi... Bırakalım halkı, milleti, 27 Mayıs kendi kendisini cezalandırıyordu.

Bu işe Finans - Kapital katıla katıla gülmediyse bile, saygısından değil, daha çevirecek nice dolapları bulunduğu için, kıs kıs güldü. Yönsüzlük, pusulasızlık son haddine varmıştı. Bütün

ihtilal, silahlı kuvvetlerin eseri idi. MBK'ne *Silahlı Kuvvetler de kocunmuştu!* İktidar "baba bir hırsız tuttum"a dönmüştü. İhtilalciler, en büyük zafer şarkıları söylenirken, kişi olarak yarınlarından korkuyorlardı. Hazır ellerinde dizginleri tutarken başvurulacak son tedbir, kişilerin emniyetini sağlama bağlamaktı: *"İlk olarak yaptığım teklif, bir Milli İstihbarat Teşkilatının kurulması lüzumu olmuştur."* (Gölg., 7)

Bu nasıl oldu? Çok basit: *"Komite bir Emniyet Grubu teşkil etmişti. Başkanlığına Kabibay'ı oturtmuşlardı. Yanına yardımcı olarak Karaman, Esin, Sölmazer'i almıştı. Bu Emniyet Grubu, Komite namına, Türkiye'deki bütün aktif kuvvetleri kontrol ediyordu..."* Komitenin reformları yapmadıkça gitmemesini isteyen Albaylar grubu böylece kendisini *"Emniyete"* almıştı.

Finans - Kapitale dayanan Paşalar Grubu ise, bir an önce tası tarağı toplamak istiyordu. MBK'nin Halk içindeki itibarını kırmak için yapabileceği her çareye başvuruldu.

BİRBİRİNİ YEME

Birinin ötekisini temizlemesine sıra geldi. Onlar zaten kişi çatışmasındaydılar. *"9 Temmuz Çankaya toplantısında kurulmasına karar verilen 9 kişilik Komite Grubu, ikinci toplantısından sonra hiçbir zaman bir araya gelmedi. Sami Küçük böyle bir grubun kurulduğunu hemen Komiteye açıkladı ve bu da yeni çekişmelere konu oldu... Komitenin mihrakını teşkil eden kişiler birbirlerini çekemiyorlardı... Sami Küçük, sınıf arkadaşı olmasına rağmen, Türkeş'e karşı... Sezai Okan ise Özdağ'ın demeçlerine içerlemekte... Halim Mentesh, Napoli'den gelir gelmez Komite Komisyonlarında vazife almış ve o günden itibaren de, Havacı Komite üyeleriyle aynı fikir ve yönde görülmüştü."* (Gölg., 13)

Bu çıkmazda hayır görmeyenlere göre: *"Komitede ihtilalin gayelerine aykırı çalışmaları görülen dört - beş kişinin memleket dışında mecburi ikamete gönderilmesi meseleyi kökünden temizleyecekti."* (Gölg., 14)

Karar?

İşte o güçtü. *"Her gece, saat en az üçe kadar çoğu zaman Türkeş'in odasında birbirimize giriyorduk."* *"Türkeş her an hazır... Kabibay, ihtilalin motoru, belkemiği ve koordinatörü idi... İhtilale Madanoğlu'nu ve Küçük'ü o karıştırmıştı. Onların, kendisine, dolayısıyla yakın çevresine bir düşmanlık tertiplemesi, aklının ucundan geçmiyordu, hayal edemiyordu."* (Gölg., , 14)

Böyle samimidir, küçük burjuvazi. Ahbaplığa büyük değer verir. Bütün hesapları küçük psikoloji, içgüdü, ilham üzerine yapar. Çoban aşkı besler. Herkesi kendi gibi bilir. Ve çoğu da evindeki pazarı, çarşısına uymaz. D.S.'in deyimiyle:

"Hâlbuki ihtilalin, ortalığı kasıp kavuran ortamında kullanacak hesap makinesi, piyasadan satın alınacak cinsten değildi." (Keza)

Çünkü Piyasa, Finans - Kapital kurdunun ağzıdır. Ve o kurdun çoban aşkı yok, dini, imanı çıkardır. Çıkarma gelmeyen, babası olsa ezer. Isıramayacağı eh, sonra koparmak için, şimdi öper.

FİNANS - KAPİTAL E ALARM

"Türkiye'deki bütün aktif kuvvetleri kontrol" eden ateşli Albayların bütün planlarını bir anda altüst etmek için en entipüften bir kör tesadüf yetiverdi.

"Açık belirteyim, diyor Gölgedeki Adam, hepimiz tam bir karar birliği içindeydik. Fakat bu karar uygulandığı zaman, kimin memleket dışına gönderileceği ne tespit edilmiş, ne de bu konu tartışılmıştı. Hele Cemal Gürsev'in gerek mevkii, ve gerekse şahsı hakkında özel bir hükme varmak hiç kimsenin aklının ucundan dahi geçmemiştir." (D.S., 14)

Demek *"Sabahın üçlerine dek birbirlerine girmeleri"* havanda su dövmekti. Bir yanda *"Karar birliği içinde"* olmak, ötede kararın *"kime uygulanacağını"* *"aklın ucundan"* geçirmemek, küçük burjuva *kararsızlığını* maskeleyenin en tehlikeli sathı-maili idi. Finans - Kapital delisine taş andırıp, *"gel beni ye"* demekti.

Finans - Kapital Gürsel Paşayı çoktan açmaza golü misti. Bunu fark etmeyen kudretli Albayların, karanlık küçük burjuva dehlizlerinde birbirlerini çarpmaları bekleniyordu. O zaman, Gürsel Paşa'ya *"Gidiyorsun ha!"* demek belgesi ele geçecek ve bütün "fincancı katırları" kolayca ürkütülecekti. Nitekim, kararsızlığın ve iki uç arasında sallanışın alacakaranlığında beklenen yarı komik, yarı trajik karambol ansızın gelip çattı:

"Bir gün Yurdakuler (27 Mayıs'ın Ankara - İstanbul bağıncentilmence kollayan en samimi Albay), yakın arkadaşlarımızla konuştuğumuz bir yerin kapısından, benim, alınan kararı uygulamakta gecikmemizi eleştiren bir konuşmamı, tesadüfen duymuş ve derhal soluğu Komitede alarak duyduklarını Genel Kurula getirmiş. Ortalık hemen kötüsüne karıştı. Aslında Yur-

dakuler'in bu telaşlı hareketi, benim şahsıma duyduğu bir iğbirardan doğmuyordu." (Gölg., 14)

Görüyoruz. Hep o karanlıkta esrarengiz çelik çomak oynamaktan hoşlanır temiz yürekli küçük burjuva ikirciliği, kendi kendisinin dizbağlarını kesiyordu Kimin ne yapacağı bilinmezse, herkes birbirinden kuşkulanacaktı. Ve bu ara, kimsenin kötü niyeti yokken, bütün küçük burjuva eğilimleri birbirlerini dehşet içinde bırakarak "kötüsüne karışacaktı."

"O (Yurdakuler), bu konuyu, örneği ile ortaya getirerek, anlaşmazlıkların, Komitenin sonucunu nereye kadar götüreceğini delilleriyle ispatlamak istemiştir. Gayret tam tersine hizmet etti. Niyetimizin duyulması, fikir anlaşmazlığı içinde bulduğumuz kişilere zamansız alarm işareti çekmek olmuştur.

"Bu alarmı alanlar, hemen faaliyete koyuldular. Ordu birliklerinde yakın arkadaşları, kumandan olan Komite üyeleri, bu Sayın Kumandanlara hulus çakmaya başladılar. Birbirleriyle bu yönde yarışa koyuldular. Her fırsatta herkes ordu içerisindeydi. Kita Komutanlarının isteklerini yerine getirmek için çalışmak, Komitenin tek gayreti haline geldi." (Keza)

Böylece, Milli Birlik Komitesi, bir vuruşta tuzla buz edilen aynaya dönmüştü. Her parçası, başka insan yüzü gösteriyordu. Yuvasındaki örümcek gibi ağlarını germiş bekleyen Finans - Kapitalin işi, şimdi o "püzl" parçalarından, teker teker yararlanıp, "Kudretli Albayları" sinek avlar gibi avlamaktı. Bunu en çok Albaylar sezip, külahını kurtaran kaptandır parolasına sarılmışlardı. *"Kimse artık prensiplere (hangi prensiplere?) bağlı kalmayı aklına getiremiyordu." En büyük külah Gürsel Paşa'nın elindeydi. Bütün Albaylar, namlıları indirip, yeniden o külahın altında dizi kol nizamına girmişlerdi:*

"UMUTLAR, yine Gürsel'e yöneldi. Dizginleri bir toplasa di-yorduk. Bekliyorduk. Bir düzenlese ortalığı diye herkes umudunu ona dikmişti." (Gölg., 14). Paşa ise: "Hep pasif, hep çekingen, hep babacan "AGA"lık davranışlarıyla yetiniveriyordu." (Keza)

Küçük burjuva (istediği denli "Aydın" olsun), gene ezeli esnaf ve tevekkülcü köylü katlanması ile gözlerini "Aga"sına dikmişti. Gökten ne yağar ki, yer kabul etmezdi? Gökte nelerin geçtiği yere yağanlardan belli idi. ilk hamlede "Aga, bir taşla iki kuş vurmuştu bile. Bunlar her şeye hazır "Türkeş" kuşu ile "Ne duruyoruz?" diyen Seyhan kuşu idi." Seyhan kuşu, çok tabii bir şeymiş gibi Cepheden uzaklaştırılışını şöyle anlatıyor:

"Roma kara ataşeliğine atandım. Amerika'da bulunan ailemi alıp Roma'ya nakletmek için memleketten geçici olarak ayrılmak zorunda kaldım. Türkiye'ye veda etmek üzere uğradım. O da Başbakanlık müsteşarlığından ayrılmak üzereydi... Türkiye'nin müsteşarlıktan ayrılmak zorunda bırakılması bizim grubun ilk yenilgisiydi... Yanlış durum muhakemeleri yüzünden içine düştüğümüz TEREDDÜT havası, bize ilk rauntta sıkı bir direkt çekiyor ve sersemliyorduk." (Gölgedeki, 14)

Albaylar, bir vuruş yapacaklar. Kime? Bilmiyorlar.

Yakalanıyorlar. Sürgün edilişlerini "Amerika'daki aileyi" getirmeye bağlıyorlar: en kritik günde Küçük burjuva bahanesi: "Viran olası hanede evlad'ü iyal var!" Yedikleri "sıkı direkt"in, nereden geldiğini bilmezlikten geliyorlar. Onu cankurtaran simiti yapıyorlar... Küçük burjuva tepkisi buydu: "Vurdumduymaz". Oysa "Hep çekingen, hep babacan" Paşa - Aga, Ekim'de yaptığı vuruşu, daha Temmuz'da Paşaların Paşasıyla çoktan kararlaştırmıştı. Türkiye adlı Altay Zümrüt - Anka kuşu ile Seyhan Hüma kuşu kafeslendikten sonra, öteki yırtıcı kuşlar torbada kekliktiler.

MBK'NİN AZAMETİ VE İNHİTATI

MBK'nde kimse kimsenin kılına dokunmayacaktı. Anayasa kertesinde yeminli namus, şeref kararları alınmıştı. Kararı kim uygulayacaktı?... Bir veya iki yahut üç Paşa. Siyaset Paşaların "elinde" görünüyor. Paşalar kimin elinde?

Görünüşte 1 numaralı Paşa, Cemal Gürsel. Ömründe hiyerarşiye itaatten başkasını öğrenmemiş bulunan C. Gürsel, daha 1960 yazı başlarken siyasette bir Süzeren (üst) arama sancısına tutulmuştur. Aradığıyla 6 Ağustos 1960 günü buluşmuştur. Hiyerarşi kanununca İsmet Paşa, elbet Cemal Paşadan kat kat üsttür. Ve o gün MBK'nin "kesin tarihte" beceremeyeceği politika alanından çekilip gitmesini emretmiştir.

Bundan kimsenin haberi yok. Paşa Damadı bir Bab'ı Ali sivilinin bilgisi, hatta suç ortaklığı var da, koskoca anlı şanlı, ihtilalci, ateşli asker 38 kişilik Kanun - üstü, İnsan -üstü Milli Birlik Komitesinden hemen hemen kimseciklerin haberi yok. "Böyle gecenin, hayır umulur mu seherinden?" Siyaset dışı ordunun hiyerarşisi böyle buyuruyor.

2 ay 6 gün sonra, (Eski Siyaset + Hiyerarşi) mekanizması kendiliğinden yürüyüşe geçiyor. Artık, şu "Silahlı Kuvvetler mukaddes topluluğunun" (Güventürk, Mektup, D.S., 18) "Ma-

zisini asırlardan alan" (T. Turhan, Mektup D.S.) muazzez Hiyerarşisini tedirgin eden kendini bilmezlere hadleri bildirilmedir. Kim bildirecek? Kimi İsviçre saatleri gibi "Hors concours" (Yarışma dışı) Paşaların Paşasından buyruk almış 1 numaralı "İhtilal Lideri" Cemal Gürsel "Aga" - Paşa.

"12 Kasım 1960 Cumartesi günü öğle üzeri, Gürsel, Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı odasında, Milli Savunma Bakanı ve Kuvvet Kumandanlarına (14)leri paketlemek üzere verilmiş kararı açtığına, fikir tasvip görmüş ve hemen hemen eski tezi savunan veya bu tasarrufun mahzurlarını mütalaa etmek, hazırandan (orada bulunanlardan) hiçbirinin aklına gelmemiştir. Esasen böyle olduğu için, Gürsel ancak yarım saat bu toplantıda bulunarak ayrılmış, kalan zevat için teferuatını görüşmek üzere toplantılarına devam, etmişlerdi." (T. Turhan, Mektup, D.S., 18)

Bunu kim yazıyor? Genelkurmay Başkanının masasında kutsal Hiyerarşinin zedelendiğini "görmenin bedbahtlığına uğradık" diyen kahraman. Gerçi, Gürsel'in yarım saatini anca verdiği "Milli Savunma Bakanı, Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Kumandanları" (hepsi topu 5 kişicik), MBK'nin görevlendirdiği memurlardı. İhtilal Devletinin yeminli yapısını nasıl değiştirebilirlerdi? Bu isyan, o memurların görevlerine meşruluk veren ana kanunu çiğnemeleri demektir.

O yan, "Hiçbirinin aklına gelmemiştir" diye şaşıyor mektupçu. Gelse şaşardık. Beş Paşanın beşi de (Siyaset dışı + Hiyerarşi kulu) değil mi? Onlarca, hiç karışmayacakları Siyasete tek Gürsel karışıyor. "Hiyerarşi" dersin: hiçbir Meşrutiyet Padişahı, Gürsel'e verilen yetkilerden birini rüyasında görmemiş. Devlet Başkanı o, Hükümet Başkanı o, M.B. Komitesi" Başkanı o, Silahlı Kuvvetler Başkanı o. Allah yeryüzüne inseye, ancak bunca yetkili olurdu. Beş Paşacık ona itaat etmeyip kime etsinler?

Gürsel ise, üzerine bindiği MBK dalını kesmenin Teorisini kendi "Üst"ü İ.İ. Paşayla 66 gün önce altmış altıya bağlamış, Pratik tekniğini 5 Paşaya varmadan, başka 2 paşayla kotarmış. Bunu T.T. yazıyor mektubunda:

"Takdir edileceği üzere, bu teferruat (14'lerin nasıl kapana kıştırılacakları: Teferruat) icraya müteallik hususların koordinasyonundan ileri geçmiyordu. Çünkü, bu karar İçişleri Bakanı Kızıoğlu ve Ankara Komutanı (Madanoğlu) tarafından evvelden verilmiş ve teferruatı esasen planlanmıştı." (T.T., mektup)

Gitti, "bir top Amerikan beziyle" 14'ler "tahtalıköye" dahi giderler.

SİLAHLILIK-DEVİRİMCİLİK-KARDEŞLİK

14'lerin "paketlendiği", "yorgan" gitti: "Kavgı bitti" mi?

Asıl o zaman, ortaklık bütünü ile prensipsizliğin mahşer yerine döndü. En başta, 14'leri paketleyenler, kendilerini bekleyen sepetlenmeyi görür gibi oldular.

"13 Kasım operasyonundan sonra bir kısım Komite üyesi muallâkta kaldıklarını hissetmişler, kendi emniyetlerini sağlamak için" (Keza, 18) davranmaya kalkmışlardır.

Çünkü o zamana dek perde ardında pusuya yatmış, devrimcileri adım adım birbirine takıştıran Finans - Kapital, eski yemleme oyununa girmiş, "bir tutam otlı deveye hendek atlatma" yolunu tutmuştu. Hani o Hazineyi tamtakır 4 günlük parayla bırakan ve Devletin parasını Devrimcilerden saklayan Finans - Kapital ajanları yok mu? Onlar kesenin ağzını açmışlardı.

"Tabiidir ki, 27 Mayıs'tan sonra çıkan kanunlar Silahlı Kuvvetler mensuplarını maddeten kalkındırmış ve birçok garanti ve kolaylıkları hizmetlerine amade kılmıştır. Bu gerçeği inkar gayrı-mümkündür." (T.T., D.S., 18)

Ancak rüşvetle kaç kişi satın alınabilirdi? Hele Horasan Erleri gelenekli Halk çocuklarının çoğunluk oldukları Türk Ordusu, yalnız "Bahşiş"le, aylıklı asker durumuna sokulabilir miydi? Madde alışverişini Menderes de giderayak denemişti. Şimdi "Tatminsizlik manevi" idi.

"Silahlı Kuvvetler mensupları memlekete hizmet etmek yansısında ön planda olmak için vasatı müsait addediyorlardı... En önemlisi sayılabilecek diğer bir husus da, 27 Mayıs'ın o tarihe kadar arzulanan reformları getirememiş olmasıdır, denilebilir. Silahlı Kuvvetler mensupları 27 Mayıs'tan beklediklerini görmemiş olmanın ıstırapı içindeydiler." (T.T. , keza, 18)

MBK'nden halka yararlı iş beklerken, onun kendi kendisini kökünden kazımaya girişmesi üzücü idi. 14'leri "paketleme" çözüm getirmek şöyle dursun, kapıları devrimcilerin yüzüne kapamaktı.

"Bu tasarruf, 27 Mayıs'a gönül bağlamış olanları, 14 Komite üyesinden daha çok müteessir etmişti."

14'ler aranmıyordu.

"MBK'ne bel bağlayan idealistler muzdaripti. Ondan beklediklerinin kuvveden fiile çıkmadığını görüyorlardı. (Partiler üstü) olamamıştı MBK... (Kardeşler arasındaki kavgı) önlenmiş, fakat (Kardeşler arasındaki husumet) giderilememişti. Bilakis

arttırılmıştı. *Yaygın bir kanaat* (14'ler kalsaydı, bunlar gerçekleşecekti) *şeklinde tecelli etti.*" (T.T. , keza, 17).

Genç subaylar böyle koyuyorlardı problemi. Hz. Muhammet! *"İnnemel müslimüne İhve!"* (Hiç kuşku yoktur ki, Müslümanlar kardeşirler) dememiş miydi? Ezici çoğunluğu Müslüman olan Türk milleti büsbütün kardeşti. Kardeşlik neden bozuldu? Onlar kiremitlikte miyavlayan DP - CHP ve ilh. politika mart kedilerini görüyorlardı. Kardeşliği bu Partiler bozuyordu. Silahlı Kuvvetler *"Partiler üstü"* olmalıydılar.

Olabilirler mi? İşte olmuşlardı. Silah, Yasama, Yürütme elerinde idi. Neden Türkiye bir kardeşlik ülkesi olmamış, betelleşiyordu? Çünkü CHP'nin *Tek* parti peklığı 27 yıl ekonomimizi *Tekelci* vurgunla dondurmuş; o peklikten kurtuluş umudu ile tutulan DP'ci çok parti, ülkeyi yetmiş yedi buçuk Emperyalist çıkarma allak bullak etmişti. *Tefeci - Bezirgan* kapitalin 27 yıl köye yasak ettiği traktör, *Finans - Kapital* eliyle köye girince, Sosyal Sınıf bölümlenme ve çatışmalarını azdırmıştı. 20. yüzyıl ortasında *Kapitalizm* yolundan kalkınma, *kardeşi kardeşe* düşürmekten başka sonuç getirmezdi.

Şimdi *kardeşlik* mi isteniyor? Kapitalizm *şerrinin* yarattığı bir *hayır* vardır. Türkiye'de hızla yeni insan ilişkileri ve *İşçi Sınıfı* doğmuştu. Gittikçe büyüyor, örgütleniyor, bilinçleniyordu. Böyle gelişen bir milyonluk Üretici Güçler Ordusu hesaba katılmadıkça, hiçbir Devrim tutunamaz, hiçbir "Reform" gerçek değer kazanamazdı. İşçi Sınıfının gerçekleştireceği *Kardeşlik*, Sosyalizm adını alıyordu, İşçi Sınıfı, ne kendisini, ne başkasını *sömürtmek* istemediği için, toplumumuzun eksiksiz *Kardeşlik* Özlemine şartsız kayıtsız gerçekleştirebilecek biricik Sosyal Sınıfı.

Küçük burjuvazi hem Antika Yığındır, hem ölürken bile gözü Sömürü çöplüğünde kalan horozdur.

SİLAHLI KUVVETLERİN PARÇALANIŞI

1960 yılı, Silahlı Kuvvetlerimizden, katkısız *kardeşliğin* tükenmez *özgücü* olan İşçi Sınıfını görmesi beklenemezdi. O yalnız kendi silah gücüne güveniyordu. Özlediği kardeşlik için tez elden bir *"Birlik"* daha yaratmaya girişti. *"Milli Birlik Komitesi"* ölmüştü. Yaşasın *"Silahlı Kuvvetler Birliği!"*

Onu kimler kuracaktı? Onu, Devrimci Subaylardan iyi kim anlatabilir? Rahmetli Talat Aydemir, 21 Mayıs savunmasına şöyle başladı:

"MBK'nin geçici Anayasası bizzat yapanlar tarafından çiğnenmişti. İşte bu hadise Silahlı Kuvvetler içerisinde çok yıkıcı bir reaksiyon yarattı."

Böylece ne oldu? 27 Mayıs Devrimi ile Silahlı Kuvvetler Milleti kardeş kavgasından kurtarmak istemişti. Bu yol 14'ler ve MBK intihar edince: *Orduyu* kardeş kavgasından kurtarmak günün parolası yapıldı. "Çok yıkıcı tepki"yi kimler göğüsleyecekti? MBK içinde kalanlar ikiye bölünmüşlerdi; MBK dışında olanlar da, içlerinde ayrı ayrı parçalar olarak gene ikiye bölünmüşlerdi. 4 Bölük birbirlerine zıt, içlerinde pek çok çelişikti.

1.MBK.'nde *Kalanların bir Bölüğü: Başının çaresine bakıyordu.* "23 Komite üyesinin bir kısmı, bilhassa havacılar kanadı, kendilerini emniyette hissetmemişlerdir. Karşılıklı ve gizli çekişmeler arasında kendilerine elinde kuvvet bulunduran ihtilalciler arasından müttefik aramışlardır. Bunu da bulmakta güçlüğü uğramamışlardır. Çünkü Madanoğlu ve yanındakiler, 14'leri tasfiye ettikten sonra, iktidarı kayıtsız şartsız kullanma yoluna sarmışlar, Komitenin gerisine pek aldırış etmez olmuşlardır." (D.S. , 19)

T. Aydemir savunmasında bu olayı şöyle belirtir:

"(14)ler yurt dışına sürüldükten sonra geri kalan 23 Komite üyesi, grup grup ordu içinde aşiret reisi gibi taraftar toplamaya başladılar."

2. MBK'nde *Kalanların Öbür Bölüğü: Kendisini kendisine yeterli buluyordu: MBK'nden başka her birliğe karşıydı: "Silahlı Kuvvetler Birliğine elinde Kuvvet bulunduran MBK üyelerinin girmemeleri ve bu teşekkülün devam üzere karşısında bulunmaları"* (T.T., Mektup, 18) ondandı.

Böylece, MBK içinde kalanlar iki büyük gruba parçalanmıştı.

MBK dışında olanlar da gene iki büyük gruba parçalanmışlardı.

3. (14)ler veya *Onlardan Görünenler:* T. Aydemir, savunmasında, (14)leri karşısında görüyor. Çünkü 14'ler de, onları atan 23'ler gibi, Aydemir'i Devrim sırasında saf dışı bırakmışlardır. Ama 14'lere arka çıkanlar bulunduğunu ve örgütlenmeye çalıştıklarını, onlara karşı çıkması için vesile yapmıştır:

"Ayrıca (14)lerin mağdur olduklarına inananlar da ordu içinde bir teşkilat kurmaya kalktılar." (T. Ay., Savunma)

Bunlar T.T.'ye göre idealistler olmalıydılar. 14'leri değil "Reformları" isterler.

4. Bu iki zıt kutup karşısında önce bir *yığın* gibi görünen "*Eski İhtilalciler*" duruyor:

"*Bu hal (14'leri tasfiye edenlerin zılgıtı), kuvveti elinde bulunduran eski ihtilalcileri de tedirgin etmeye başlamıştır. Komitenin bir kısmı ile müşterek hareket, kendi istikballerinin garantisi bakımından uygun görünmüştür.*" (D.S., 19)

Ancak bu sonuncu yığın bir bütün değil, tam bir Babil kulesidir. Başlıca: a) *Ankara grubu*, b) *İstanbul grubu* diye ayrılan, sonra birleşmeye çalışan, en sonunda darmadağın olan derlenmeler sayılıyor. Ama öyle Şehir adıyla bir araya konulamazlar. Ancak, kaç kişi iseler, o kez eğilim ve akım temsil ederler. Her grup, T. Aydemir'in dediği gibi, birer "*Aşiret reisi*" çevresinde, zaman zaman toplanıp dağılan kaynaşmalardır.

Bunları Kişi adı ile nitelemek olasıdır:

a) *T. Aydemir grubu: Kara Kuvvetleri.*

b) *H. Mentеш grubu: Hava Kuvvetleri.*

c) *F. Güventürk grubu: Konspirasyon için Konspira-törler.*

Silahlı Kuvvetler için "*Birlik*" sözcüğü son kerteye dek "*Birliksizlik*" gerçeğinin tersine deyimlendirilmesi oluyordu.

CUNTALARIN ÖZETİ

Üç Albaylar Cuntası, daha söylenirken: "1" değil, "3" idiler. Başka türlü olamazdı. Çünkü hepsi *HALK* çocukları idiler. Halkımızın ağır basan *Sosyal* yapısı (*Köylü-Esnaf-Aydın*) denilen en az 3 kümeli ve Batı'da Küçük burjuvazi adı verilen yaygın tabakadan kaynak alıyordu.

Bu *Küçük Mülk* düşkünü muazzam kalabalığımız : "*KÜÇÜK*" oluşu ile alt tabakalara ve işçi Sınıfına yatkındı; "*MÜLK*" özlemi ile üst sınıflara ve Finans - Kapital zümresine tutkundü. Aşil'in *TOPUĞU* Hiyerarşi ise, topuktan girecek Ok'un zehriyle durduracağı yürek (KALB): Rütbe - Mülk eğilimi idi.

Topukta açılacak her yara, yıldırım çabukluğu ile Kalbe giden *BÜYÜKLÜK* yolunu bulmamazlık edemezdi. Nece fakir çocuğu küçük aydın, o yoldan akılları durduran çabuklukla büyük, ulu, evliya, peygamber, hatta Tanrı olmuştu.

İnönü *Devletluları* mihverinde dönen 3 Paşa, uzun denemeleriyle bu madeni işletmek için yaratılmış üç varyant oldu. Küçük mülklü geniş tabakanın içinde sanki İsmet Paşa: *Aydın*, Sunay Paşa: *Esnaf*, Gürsel Paşa: *Köylü* yığınlarımızın eğiliminde işbölümü yaptılar.

3 Albay Cuntalarında, ufak bir ayarlama ile Menteş grubu: *Aydın*, Seyhan grubu: *Esnaf*, Aydemir grubu: *Köylü* eğilimli sayılabilirlerdi.

İsmet Paşa, Silahlı Kuvvetler içinde en parlak ve bol geliri aydın durumunda olan Havacılar grubunu Menteş ile gereken yöne kolayca çekti.

Sunay Paşa Cuntaların içine ustaca girip başa geçti, Dündar Seyhan grubunu aktif hizmetten pasif istihbarata çekerek tecrit etti.

27 Mayıs'ın sezdiği Reformlar mı yapılacaktı? İki şartla:

1 - *Dört Silahlı* Kuvvetin (Kara, Deniz, Hava, Jandarma) kaldırılması ile

2 - *Hiyerarşi* kuralı bozulmaksızın...

Genç subaylar *Silahlı Kuvvetler Birliği* biçiminde, az çok Demokratik bir toplantıda idiler. İsmet ve Sunay Paşalarla *fotoğraflar* çekildi. AP'nin seçim zaferi üzerine Meclisi dağıtma kararı çoğunlukla alınınca iş değişti. Hareketin tekerine önce birinci şart sokuldu: Menteş grubu Karma Hükümet denenmelidir diye çeküdi. Devrim masasının Havacılar ayağı koptu.

14'ler yoklandı. Seyhan - Aydemir (Esnaf - Köylü) eğilimi direnince: ellerinden ikinci şart çekildi: Genelkurmay Başkanı Sunay Paşa, "Ben yokum" dedi. Genç subaylar cuntasının başsız ve havada asılı kalması, Devrim arabasının ikinci tekerine çomak soktu. Esnaf eğilimli D. Seyhan grubu da, o dramatik "*Alarm*" gecesinde tapayı attı.

Gönderilmiş olduğu besbelli bir Havacı subay: Aydemir'e havacıların isyana hazır oldukları haberini getirdi. 21 Mayıs olayını zorla kıskırttı. Bu provokasyona rağmen, Harbiyelilerin beklenmeyen Hava saldırısına uğrayınca panik yapmalarına rağmen, son küçük burjuva zaafı, ihtilalcilere Finans - Kapitalin acımaksızın sinsisi hazırladığı öldürücü oyunu oynadı.

CUNTA KURULUŞU VE PRENSİPSİZLİĞİ

T.T.'ye göre:

"Talat Aydemir, Halim Menteş, Selçuk Atakan, Silahlı Kuvvetler Birliği'nin nüvesini teşkil eden Cuntanın kurucuları arasında sayılmalıdır. Bunlardan sonra, Nuri Hazer, Necati Ün-salan, Şükrü İkin vs. sayılabilir."

Grupların ilişkileri tam küçük burjuva "*Aile münasebetleri*" veya "*Hisim Akraba*", "*Eş Dost*" deyimleri ile çeşitlenen "*Ahbab Çavuş Meclisleri*" (Coterie) örneğine uyar.

"28. Tümen Kumandanı Nuri Hazer, Emanullah Çelebi ve Menteş'in yakın akrabaları, Ankara'da yegâne kuvvet olan 28. Tümenden azami ölçüde faydalanmayı mümkün kıldı.

"Halim Menteş'in Hava Kuvvetleri Kumandanım ikna ederek teşkilatın emin ve süratli kuryeler aracılığı ile yapılmasına geniş ölçüde hizmet etmesi."

"Harbokulu Kumandanı Talat Aydemir'in aynı safta bulunması, müteakip iştirakçilerin katılmalarını kolaylaştırdı." (T.T., Mektup)

Böylece teyellenen Ankara Cuntası ne yaptı? Türkiye "İki Payitahtlı" idi. İstanbul ve Ankara "Bafl"larını elinde tutan, geri kalan Türkiye "Gövde"sini sürüklerdi. Bu basit kural, yalın asker mantığından kaçamazdı. Aydemir - Menteş'le Ankara "torbada keklik" olunca, İstanbul'a sıra geldi. Orada "Kuvvet" bir her ne olursa olsun konspirasyon tiryakisi Paşanın elindeydi: Güventürk!

"Ankara'da Aydemir, Ünsalan, Ata kan, Hazer ve diğerleriyle "Silahlı Kuvvetler Birliği"ni kurmada antant kalan Halim Menteş ve Komite üyeleri, İstanbul'da en uygun kumandan olarak Güventürk'ü GÖZLERİNE KESTİRMİŞLER (majüsküllüyen H.K.) ve ona başvurmuşlardır. Güventürk'ün karakterini iyi bilen Menteş için bu, gayet akıllıca bir kapı çalışı olmuştur. Paşanın, gizli teşkilat kurmaya ve teşkilat içerisinde lokomotif olmaya dayanamayacağı bir eğilimi vardır. Menteş, Paşanın bu niteliğini çok iyi kullanmış ve onun aracılığı ile 1 inci Ordu bölgesindeki kumandanları da, aynı isimli teşkilat altında toplamaya muvaffak olmuştur.

"Pek kısa bir zaman sonra, İstanbul ve Ankara'da kurulan bu iki ayrı teşkilat, birleştirilmiş ve ucu Genelkurmay Başkanına kadar uzatılarak ZİNCİR tamamlanmıştır." (D.S., 19)

Burada herhangi bir Prensip yok, delikanlının hoşuna giden kızı "gözüne kestirmesi" gibi metotlar var. Amaç? "Türkiye'de iktidarın bir elden başka bir ele kayma"sı. Niçin? Çünkü "Silahlı Kuvvetlerde... çeşitli fikir akımlarına katılmış olanların, çeşitli zümrelerce siyasi istismar vasıtası yapılmasını önleme hareketi, elbette atılmış olumlu bir adım" imiş!

Silahsız bir Devlet içinde bir Silahlı Devlet "zinciri" kuruyor. Diyarşi (Çifte İktidar): Sivil - Asker ikiliği kuruyor. Tek prensip: "Siyasete alet edilmemek?" Hangi Siyaset? Belli değil: "çeşitli fikir - çeşitli zümre". Ordu siyasetin değilse neyin aletidir? Kimse bilmez ve sormaz. Yeniçeri Gülbankı:

"Nice başlar kesilir bu meydanda: soran bulunmaz!"

Bu gerçeği anlamayışın en son kurbanı olan rahmetli Albay Aydemir, 21 Mayıs davasında, savunurken, şöyle diyordu:

"Artık Ordu, muhtelif fikir cereyanlarına göre muhtelif zümrelere hizmet için siyasetin içerisinde BOCALAMAYA başlamıştı." (D.S., 19)

CUNTA İŞLEYİŞİ

Böyle kurulan bir Cuntanın nasıl işleyeceği bellidir. Bunu bize en ilginç biçimi ile 6 Ağustos 1961 olayı gösterir. Finans - Kapital politikası, o Küçük burjuva "Kazan kaldırışın" bastırma için, sorumlu yerlere getirdiği Paşa'larla temizleme hareketine geçti.

"İktidarın fiilen sahibi olduklarını iddia edenler kurulmuş bu teşkilatı dağıtmak ve ileri gelenlerini tasfiye etmek yollarını araştırmaya başlamışlardır." (D.S., 19)

"Bir Cumartesi günü Korgeneral Cemal Madanoğlu, zamanın Kara Kuvvetleri Kumandanı Celal Alkoç, Milli Müdafaa vekili Orgeneral Muzaffer Alankuş ile birlikte, Türk Silahlı Kuvvetleri Birliği teşkilatını tasfiye etmek için emeklilik listesini hazırlamışlardı." (Talat Aydemir, Savunması, 21 Mayıs)

İlk vuruş, Hava gücünden başladı.

"O zaman liderlik yapan Hava Kuvvetleri Kumandanı İrfan Tansel'i emekli etmek için Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunayla teklif ettiler." (T. Aydemir, keza)

Bu, deliye taş andırmak mıydı? Yoksa Silahlıları birbirine düşürme oyunu muydu? 6 Ağustos günü Güventürk'ün "S.K.B. arkadaşlarına yazdığı mektup" ilginçtir:

"Silahlı Kuvvetler mukaddes topluluğunun elbette birdenbire meydana, gelmediği hepimizce malumdur. Milli Birlik Komitesinin infisah etmesiyle memlekette 3-5 kişilik bir diktatorya kurulması ihtimali muvacehesinde her türlü maddi mevkileri ve ihtirasları bir tarafa atarak ve benim odamda yazılan anda el basarak kendimizi milletimize feda ettiğimizi bildirdik ve bu ahdin etrafında üzüm salkımı gibi toplandık, kuvvetlendik ve idealist Erkânı Harbiye Reisimizin etrafını çelik bir ağ gibi sardık. Kuvvetimizin ilk tezahürü de göz bebeğimiz Hava Kuvvetleri Kumandanı Korgeneral İrfan Tansel'in uğradığı haksız muamelenin tashihinde oldu." (Güventürk, Mektup)

Bütün "Güvenç": henüz "odamda", "feda", "üzüm salkımının Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay elinde bulunuşuna dayanıyordu.

Genelkurmay başkanı (Tansel'in temizlenmesini sözde) kabul etmedi. Fakat Washington daimi üyeliğine tayininin çıkmasına mani olmadı." (T. Aydemir: Savunması)

Ve 1. Tansel, Washington dönüşünde 1. no.lu statükocu ke-silecekti.

Masum çocuklarla böyle oynanılıyordu. Onlara sahne, he-yecan, ahd, yemin yetiyordu. Şu dramatik çıkışlara bakın: "Prudhon".

"Sizlere hitap edecek olan son sözlerim olduğu için ve yarın-
nın da tarihine mal olacağı için açıkça yazıyorum. Mucip (Atak-
lı), Şükran (Özkaya), Çelebi (Emanullah) ve Halim Mentеш be-
nim odama gelip:

"- Gürsel Paşa bizi feshedecek, dediği anda masamın gö-
zünden tabancamı çıkarıp, elimi üzerine koyup:

"- Şerefim üzerine yemin ederim ki, tek tabanca kalsam yi-
ne silahla mukavemet ederim, dediğimi onlar hatırlarlar. Arka-
sından derhal Emin Arafı çağırdım ve onunla ilk konuşmayı
yaptım. Bu heyetin Ordu Kumandanına (Cemal Tural) çıkma-
larını kararlaştırdık. Ve onlar gidip konuşacaklar, ben yarıda il-
tihak edecek idim. Ertesi günü Ordu Kumandanının yanına ta-
yin edilen randevu saatinde gittiğim zaman, hiçbirisi mevzuu
açmaya CESARET EDEMEMİŞ (majüskülliyen H.K.) idi. Mevzu-
u ele alarak derhal ortaya attım ve Ordu Kumandanım (Cemal
Tural!) da bu fikirde olduğunu bize izah etti."

"Bir gece, mahdut bazı arkadaşlarla benim odada toplandık
ve YEMİNİN sureti yapıldı. Faruk Gürler Paşamız tarafından
tashih edildi. Bu konunun da Faruk Paşamıza nasıl açıldığım
kendileri iyi bilirler. Ve idealist ağabeyimin bu işe EL ATIP o
gün, bugün ne kadar büyük bir tevazu içerisinde bize BAŞ-
KANLIK ettiğini de hepimiz biliriz." (Güventürk, Mektup)

Sen ben bizim oğlan. Benim oda, senin oda. Tabanca, ant-
laşma. "Şeref üzerine yemin"... "Son söz... Tarihe mal ola-
cak..." Hep "Paşa (C. Gürsel) bizi feshedecek". "Aman Paşaya
(C. Tural) çık". Derken "Cesaret" tükenmiş. Paşa (F. Gürler)
"bu işe el atıp., bize başkanlık et."

"Buna muvazi olarak, canım kadar sevdiğim Talat (Aydemir),
Nuri Hazer ve Ankara grubu aynı düşünce etrafında toplanmış-
lardı. İş süratle genişledi. 61 inci Tümen karargahında vaki bü-
yük toplantımızdaki konuşmalarımızı, ondan sonra daimi kurula
seçilmeyi müteakip Ordu Kumandanı ile vaki 4.5 saatlik görüş-
meyi ve müteakip bütün hadiseleri yaşayan bütün arkadaşlarım
bilmektedir." (Güventürk: Mektup, 6 Ağustos 1961)

Bu satırları yazanın Talat Aydemir asılırken, canını daha fazla sevdiği görülecektir. Ve Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay Paşa, Gürsel Paşa yerine Cumhurbaşkanı olurken, yazarın 4.5 saat görüştüğü Ordu Kumandanı, Genel Kurmay Başkanı olacaktır. Çünkü Güventürk'ün tam yukarı ki mektubunu kâğıda döktüğü gün, 11. Paşa ile C.G. Paşa, Heybeliada'da 27 Mayıs'ın başını bağlamışlardı.

27 MAYIS MİRASININ REDDİ

Aslında bütün o heyecanlı filimler niye oynanıyordu? Onu yalnız gizli rejisör Finans - Kapital hazretleri biliyordu. Aktörler, kendilerine pay edilmiş mutlu, mutsuz oyunları başarı yahut başarısızlık ile oynuyorlardı. 27 Mayıs'a özenen mutsuz 21 Mayıs'm "Baş" kahramanı Talat Aydemir, kurban kesilirken bile şöyle savunuyordu:

"İşte bu durum karşısında kendimi vazifeli hissettim. Ankara'da ki yakın arkadaşlarımla bir FİKİR etrafında toplanarak, Ordu içinde parçalanmaya meydan vermemek, yavaş yavaş Ordu'yu MBK üyelerinin elinden kurtarmak için Silahlı Kuvvetler Birliği adı altında bir teşkilat kurmaya başladık."

Demek "FİKİR" denilen şey, Orduyu parçalamamak, Ordu Devrimciliğini temsil ederken, üç beş paşaca kuşa çevrilen 27 Mayıs ruhunun inmeli bedeni Milli Birlik Komitesine Coup de Grace (son "lütuf vuruşu")nu indirmektir... Acep, yanlış mı? Sözü yapılan işe bırakalım. Heybeli'de Gürsel'le İnönü Paşaların buluşmasından tam 11 ay sonrası, 6 Haziran 1961 idi.

Tasfiye haberi Genelkurmay İkinci Başkanı Korgeneral Muhtetin Onur'dan alınınca: *"Ankara'daki Kuvvet Kumandanları birbirimizi alarma geçirdik"* diyor T. Aydemir. *"Örfi İdare Kumandanı Madanoğlu, Muhafız Alay Komutanı Osman Köksal'dan başka kendisine yardımcı bir tek kıta kumandanı bulamamıştı."* Sunay *"İstanbul'dan uçakla acele geldi... Tarihi bir gün yaşandı. Arkadaşlar namına BEN, konuştum."* (T. Aydemir, Savunma)

Arada gene hiç tınılmıyan bir "sıvış" oluyor. Yazılı karar, tasfiyenin muhbiri eliyle Sunay'a iletiliyor, akşam. *"Sabahleyin yerine ulaşmadığını gördük"* deniyor. Belli ki yerine gitmiş, Finans - Kapitalin eline geçmiş ve vakit kazanılmış. Babacanlar aldırmayıp, şimdiki Genelkurmay Başkanı (o zaman Kara Kuvvetleri Kurmay başkanı Tümgeneral) *"Memduh Tağmaç ve M.M.V. Müsteşarı Tuğgeneral Nüşet Bulca ile aynı ulti-ma-tomu"* Genelkurmaya dayıyorlar.

Bu tuhaf prosedürden çok dayatılan "Ültimatom" önemlidir. 6 madde'den 1 incisi, Tansel'i "Hava Kuvvetlen Kumandanlığına iade" ediyor. 2 nci madde: M. Alankuş (M.M.V.) ile C.Alkoç'u (K.K.K.) ve 2. Ordu K. Korg. Şefik İlter ile Deniz Kuvvetleri Kumandanı Kora. Zeki Özek'i "emekliye sevk" ediyor, İlter'le: MBK'ne, Özek'le Kara Kuvvetlerine karşı Deniz Kuvvetleri çıkarılıyor.

Ondan sonra, 3. madde: "Hava Kuvvetlerinde bizim harekâtımıza karşı duranlar... tanzim edilecek listeye göre emekliye sevkedilecek" diye Havaacılar da Karacılara karşı çıkartılıyor.

İlerideki bütün kıpırdanmalar gibi, Aydemir'in 21 Mayıs prononçiamentosu da hep o havacıların (hatta önce birlikmiş gibi görünerek kışkırttıkları) yumruklarıyla bozguna uğratılacaktır.

Geri kalan 4, 5 ve 6 ncı maddelerin üçü de hep *Milli Birlik Komitesi'ni* toz etmenin "Ültimatom"udur. Aynen:

"4 - Korgeneral C. Madanoğlu Örfi İdare Kumandanlığından, Albay O. Koksal Muhafız Alay Komutanlığından alınacak, MBK'deki eski vazifelerine dönecekler."

"5 - Orduda yapılacak tayin, terfi ve tasfiyelere MBK üyeleri karışmayacak."

Bu iki madde: MBK'nin her gerçek güçten bıçakla kesilip ayrılmasıdır (Tecrit).

"6 - MBK üyelerinden hiçbirisi bundan sonra MBK'nden tasfiye edilmeyecek ve istifaya zorlanmayacaktır."

Yani, erkekliği çıkarılmış MBK, içinden herhangi bir canlılık çıkmaması için, bütünü ile mumyalanıp zararsız hale getirilerek rafta saklanacaktır.

D.S. diyor ki: "Olay Türkiye'deki ihtilal zincirine yeni bir hal kanın eklenmesidir. 27 Mayıs ihtilalini yapan Türk Silahlı Kuvvetleri, ihtilalin ve iktidarın gerçek sahibi olarak kendi malına el koymuş görünmektedir." (D.S., 19)

Öyle mi? Sonuç ortada. Ordu, siyaseti "Politika cambazlarına" (Finans - Kapitale) bırakmış. Ordu: otomatik hiyerarşi ile bütün dengesini bir tek kişi - tepesi üzerine oturtmuş. İyi kötü Ordunun malı MBK'ne birinci "14'ler operasyonu" takma bir kalb dikmiş, ikinci "6 Haziran operasyonu" kalbin kaç saat işleyeceğini belirten ölüm kronometresini takmış.

Bu ordu nasıl, hangi "malına sahip" çıkabilirdi? 6 Haziran'da Ordu "Mirasın reddini" yapmıştı. Kendi 27 Mayısını kendi eliyle Fosilleştiriyordu. Türk milletini bir avuç sadakaya satmış en köpoğlu (Finans - Kapital + Tefeci -Bezirgan) DP'yi, mezarın-

dan AP biçiminde hortlatmakla, 27 Mayıs'ı, ana babası bilinmeyen, köşe başında bulunmuş bir aşk çocuğu gibi, Amerikan üslurine teslim ediyordu.

DEVRİMCİ KARARSIZ - KARŞI DEVRİMCİ KARARLI

Yurt dışındaki: "14'ler, Ordu içinde azımsanmayacak bir kitlenin desteğine mazhurdur." (D.S., 23). Ama: "Havacılardan bir kısmı: Fevzi Arsin, Komiteden Haydar Tunçkanat en katırları olmak üzere, (14)lerle kâfi surette bir işbirliğine yanaşmıyorlardı." "Mucip Ataklı ve Halim Menteş... İleride ancak (14)lerin bir kısmı ile" işbirliği yapılabilir fikrindeler. (D.S., 23)

14'lerin kendilerine gelince.. 22 Eylül'de Berne'de:

"Dündar Taşer'in evinde 3 gün geceli gündüzlü devam eden toplantılarda... teşkilat haline gelmeleri sorunu tekrar ortaya atıldı... Evvelden beri devam edegelen ve bir teşkilat haline gelmelerine engel olan LİDERLİK meselesi (Türkeş mi olacak, Kabibay mı?) yüzünden, 14'lerin bir teşkilat haline gelme ümitlerini bir hayli sarsarak toplantı dağılımı." (D.S., 24)

Ya S.K.B.? "Ankara'da, siyasi ortam hepten karmakarışık olduğu günler yaşıyordu." (D.S., 24). "Müdahaleciler" çoğunluktu. Meclisi toplanmadan dağıtacaklardı. "Güdümcüler", Meclisin kuracağı hükümeti dışarıdan güdeceklerdi. Gittikçe azalıyorlardı.

Devrimci Cephe böyle en sallantılı küçük burjuva kişicil dağınıklık içinde bocalarken, Finans - Kapital, yedek gücü Taşra Tefeci-Bezirgan sınıfım kuyruğuna takıp iktidarı tekeline geçirmek için her şeyi yapıyordu. 14'ler içinde halâ "Lider" yapılmak istenen Türkeş'in desteklediği "Demokrat Parti'nin varisi AP": "27 Mayısçılara kin ve intikam gazabı içinde", "Gözlerimin içine bakın, ne dediğimi anlarsınız gibi sloganlarla, elin 3 parmağı aşığı doğru tutularak sehpa işareti" (D.S., 24) veriliyordu.

Paşa statükosu çoktan tutunmuştu. 6 Ağustos 1961 günü Heybeli'de İhtilalin Lideri C. Gürsel Paşa, 30 Ağustos 1961 günü Zafer Bayramında Silahlı Kuvvetlerin Lideri C. Sunay Paşa kafese konmuştu.

"30 Ağustos 1961... Protokole dahil zevat, Kurmay Başkanını tebrik etmişlerdi. Bu vesile ile CHP Genel Başkanı ile Orjeneral Sunay arasında hususi bir görüşmeden sonra, Sunay'ın görüşünde tam bir değişme olduğu bilinmektedir." ("Rahmetli Avni Doğan" yazısı, D.S., 26)

Nitekim kesin seçim sonucunun ertesi günü, İstihbarat Başkanı Tuğg. Refik Kurttekin'in odasında Jandarma Genel Ku-

mandanı Tuğg. Abdurrahman Doruk "Durumun yürüyebilmesi için tek hal tarzı" olarak şu iki "şartı yazıverdi":

"1 - Cemal Gürsel Cumhurbaşkanı olacak.

"2 - İsmet Paşa Başbakan olacak."

"Bana ve benim gibi düşünen SKB'nin çoğunluğuna göre bu hal tarzı, uygulanması tasavvur edilenlerin en kötüsü idi." (D. Seyhan, 25)

Bu plan üzerinde roller üleşiliyor.

14'leri: Genelkurmay Başkanı Sunay tehdit ediyor (eski Türkçe yazısıyla talimat):

"1 - Badema katiiyen siyasi hayatta bulunmayacaklar.

"2 - Ordu personeline her ne şekilde olursa olsun siyasi bir telkinde bulunmayacaklar.

"3 - Kafiiyen toplantı yapmayacaklar.

"Bu hususlara riayet ettikleri takdirde kendilerini her zaman onore edeceğimi, aksi takdirde kendileriyle hiçbir suretle ilgilenmeyeceğim gibi, aksi hareketlerinin hesabını da soracağımı bilmeleri gerekir."

İşte 27 Mayıs sabahı, "vasıtalarna el konulduğu" için "evlerinden karargaha kadar yürüyerek gelmiş", "haberdar edil-memelerine karşı anlayış göstermiş" (D.S., 2) olan Sunay, iktidara çıkıp öğüdü alınca böyle zılgıt vuruyordu.

14'leri İhtilal Başkanı Gürsel her zamanki "babacan"lığıyla okşuyor:

"Kadri Kaplan ve M. Yurdakuler'in gayretleriyle Gürsel'in ağzından 14 üyenin vatanperver olduğu, demokratik nizamı korumaya kararlı buldukları, aradaki ihtilafın metot farkından ileri geldiği" "deklarasyon" yapılıyordu. (D.S., 25)

DOST VÜCUDA DÜŞMAN BAŞ

21 Ekim 1961 günü saat 14.30 Harb Akademisinde, İstanbul S.K.B. (Silahlı Kuvvetler Birliği) 11 general (içlerinde R. Tulga ve C. Tural Korgeneral, 2 Tümgeneral, 1 Tümamiral, 3 Tuğgeneral, 3 Tuğamiral), 28 Albay (3 deniz, 2 hava, 1 topçu, 1 istihbarat olmak üzere hepsi kurmay) ve 1 tek tanecik de Kurmay Yüzbaşı! ittifakı şu kararı alıyor:

"A - Türk Silahlı Kuvvetleri 15 Ekim 1961 günü yapılmış olan seçimden sonra gelecek yeni Türkiye Büyük Millet Meclisi fiilen toplanmadan evvel duruma müdahale edecektir.

"B - İhtilali milletin hakiki ve ehliyetli mümessilleri-na tevdi edecektir.

"C - *Bütün Siyasi Partiler faaliyetten menedilecek, Seçim neticeleri ile Milli Birlik Komitesi feshedilecektir.*

"D - *Bu kararın tatbiki 25 Ekim 1961 'den sonraki bir güne tehir edilemeyecektir."*

Burada ilgi çeken şey: artık MBK'ni dolduran Albaydan küçük rütbeli kimseciklerin "protokole" sokulmamasıdır. Millet Meclisi yerine "*Milletin hakiki mümessili*" kim? Belli değil. Yalnız arada MBK yok ediliyor! Ankara SKB'nden Aydemir, Atakan, Akkoç, Mentеш uçakla İstanbul'a koşuyorlar. "*Hava Kuvvetleri... tasvip etmemekle beraber çoğunluğun kararına uya-caklar.*" Gece, Ankara Mürted Havaalanında Ankara SKB'de protokolü imzalar.

Ama "*Güdümcüler hemen haberi gerekli yerlere ulaştırdı, tabii... "* (D.S. 26) Kim o? "*...göz önünde tutmadığımız faktör: İsmet Paşa ile mücadele etme usulünü gerektiği gibi öğrenememiştik... O, kaleyi... içinden fethederdi... Hasımlarını kendi aralarında çarpıştırır ve her iki taraf en mecalsiz hale düştüğü zaman, kâfi darbeyi iki tarafa birden indirirdi... Olayların olgunlaşması ve fırsatlardan azami faydalanmak için... tam si-per, uzun bir sabırla avını beklemek taktiği... "* (D.S., 27)

O zaman ne olacak? Hiç bir karar yokmuşça Meclis toplanacak. İstihbarat Şefinin "hal tarzı" ile Gürsel Cumhurbaşkanı, İnönü Başbakan olacak. Gemlerini kemiren subaylar ise, içlerine sokulan "statüko" ajanlarıyla "*Başkumandan*" emrinde Ordu Parlamentolaştırılacak. "*Müdahaleciler - Güdümcüler mücadelesi bitip tükenmek bilmeyen müzmin bir hal alacak.*" (D.S., 28)

"*Başkumandan*" kim? Sunay. Ne diyor? "*Siyasi akış gayet iyi*" diyor. "*Bugünü beğenmiyoruz, istikbalden de çok endişeliyiz*" diyen Jandarma Okul Kumandanı Alb. Ünsalan'a, "*Memleketi mutlak yeni bir ihtilalin kurtaracağını, Ordu içinde çeşitli grupların ihtilal teşkilatı kurmaya devam ettiğini, ancak Başkumandan başta olmak üzere yapılacak bir müdahalenin Silahlı Kuvvetleri parçalanmak felaketinden kurtarabileceğini*" söyleyen Aydemir'e:

"*Orgeneral Sunay... her ne şekilde olursa olsun bir ihtilale taraftar olmadığını kat'i surette ifade eder.*" "*Başkumandan, İsmet Paşa bir tarafa, Türkiye öbür tarafa*" demektedir." (D.S., 28)

Merkez Kumandanı Kur. Alb. Selçuk Atakan: "*Alt kademelerden kumanda mevkilerinde bulunanlara yapılan tazyik, tesirini her gün arttırmaktadır... Biz bu tazyikin müşevviki değiliz. Eğer öyle telakki ediliyorsa, derhal istifa etmeliğimize*

veya emekliye sevk edilmemize müsaade buyrulmasını arz ediyoruz" diye konuşunca, piyaz hazırdır.

"Başkumandan, kendi mevkiini işgal ettiği müddetçe (Sakin beni bırakmayın H.K.) hiç kimsenin genç kumandanların kılina bile dokunamayacağını kesin olarak vaat eder ve orduca İnönü iktidarının desteklenmesi gerektiğini söyleyerek toplantıyı dağıtır." (D.S., 28)

Lafla "Başkumandan" ihtilale yürütülür mü?

Böylece Kelle ile Vücut birbirine mükemmel çatıştırılmıştır. Vücut Kelleye: "Buyur. Yürüyelim" diyor; Kelle Vücuda: "Beni atarsan, sen de ölürsün. Otur halt etme!" buyuruyor. Sanki muzip bir operatör, dost bir vücuda, düşman kellesi takmıştır.

VÜCUT: LAFLA İKTİDAR ARAR

Bari vücut ne istediğini biliyor mu? O hepsinden firaklı. El-lerinde müthiş kuvvetler bulunduran "Birlik Kumandanları", Tarihöncesindeki Gaziler Meclisini andıran Silahlı Parlamentosundan kuzu usluluğu ile "dağıtılınca", hapları patlıyor. "Aralarında birleşerek... alt kademede ki subaylara vardıkları kararı yazılı olarak duyururlar:

"1 - Demokratik rejimde Silahlı Kuvvetler bir şahıs veya zümreyi destekleyemez. Bu hareket Anayasaya aykırıdır." (Ne güzel SÖZ değil mi? Ardından gelene bakalım). "Silahlı Kuvvetler CHP'ni desteklemeye devam ederlerse, siyasetin içinde kalacak ve muhalefet tarafından yıpratılacaktır." ismet Paşa, ismet Paşa aleyhtarlığı yaptırıyordu!

Mantiğa "Pes!" değil mi? Gene meşhur "SİYASET" ortaya çıktı. Aman siyaset yapmayalım. Ne yapalım? CHP'yi desteklemeyelim. Eğer söylenene inanılıyorsa, sonuç ne ola ki? CHP'nin düşmesi... Finans - Kapitalin Allahtan istediği bir gözdü, Allah ona iki göz veriyordu. Silahlı Kuvvetler CHP'yi ve ismet "Şahmı" desteklemedi mi, yerine Morrison firmasının yedeğe başka hazırladığı AP gelecek. Belki İ.İ. Paşa da onu istiyor. Ama henüz "zamanı mı ya?"

"2 - İnönü ve CHP'den başkasına iktidarın verilmesinin memleketi anarşiye götüreceği Kumandanlarca kabul ediliyorsa, hiçbir şahıs ve zümre menfaatine olmamak ("Hadi canım sen de!" diyor böyle laflara İ.İ.Paşa) ve Atatürk ilkelerini esas alan bir düşünce etrafında plan yapmak şartıyla ancak iktidara el konulabilir."

Felsefe bu. Ve bu felsefeye en çok Cuntacı CIA'nın aklı yatmaz mı? Hem, bu "iktidara el koyma" yolu "siyasetin içi"

olmayacak mı? Hepsi bir yana, "Atatürk" bu işe niçin karıştırılıyor? Cumhuriyetin ilan edileceği gün, Meclisteki Hocalar, Saltanatı kaldırmanın "fier'i Şerife" (O zamanki Anayasaya) uyup uymayacağını tartışıyorlardı. Tartışma uzayınca Mustafa Kemal ne yaptı? Bir sıranın üstüne fırlayıp, o derin ulema efendilere haykırdı:

"- Efendi, efendi! Saltanat kimseye Şer'i Şerif icabıdır diye ne verilmiş, ne alınmıştır. İktidar kuvvetle, zorla alınır!"

Kritik durumda "Atatürk ilkeleri" bu idi. Değerli Birlik Komutanlarımız ise, kırk yıl önceki ulema efendilerin ilkesine, tartışmayla ihtilal yapmaya girişiyorlardı! Bu, tartışmayla gelmemiş olan 27 Mayıs, tartışmayla gömme merasimine dönüyordu. İktidar Finans - Kapitale başka türlü geçebilir miydi? Aksiyon adamları, söz ebesi kesilmişlerdi. Samimi olduğu ölçüde Birliği dejenere ediyorlardı.

Bu "Samedani Komediyi" "Siyasetçilerin manevrası" gibi gören Bay D.S., "ilk cephe çatlağı" sayıyor. "Ve sonradan ustalıkla kullanılmak üzere bu çatlak daima büyütülmüş ve bir gedik haline getirilmeye çalışılmıştır." diyor. "Siyasetçilerin (Finans - Kapital aygıtları denilmek isteniyor)... bu vesayet müessesesine artık bir son verilmesi lazım geldiğini gizliden gizliye hesapladıkları muhakkaktı.

"Fakat her şeyden evvel, Silahlı Kuvvetler Birliğinin ortadan kaldırılması meselesi bir siyasi manevra işiydi ve zamana ihtiyaç gösteriyordu. Bundan evvel, yapıları ihtimali her gün kuvvetlenen bir müdahaleye karşı tedbirli davranmak, müdahale taraftarı olanları oyalamak icap ediyordu.:

"Yapılan bu toplantı, siyasi kışın patlatmak derecesine varan baskı tesirini azaltmak için, sisteme takılmak istenen muvakkat bir emniyet supabı idi." (D.S., 28)

KARŞIT CEPHELER KURULUR

Finans - Kapital'in "Fit sokma" oyunları için, her bakımdan, maddesi ve manası yıpratıcı bunalımlarla, hayır-şer bocalayışlarıyla kıvranan, çaresiz dar gelirli Küçük burjuvaziden daha hasret ortam bulunur mu? Burasını herkesten iyi, Firavunlar ve Nemrutlar çağından Bizans kanalı ile her türlü "Böl ve Hükmet" mirasına konmuş bulunan Finans - Kapital bilir.

Ansızın ve sinsi sinsi bütün devrimcilerin araşma bir kuşku girmişti. Menteş, Hazer, Dünder Seyhan'a:

"Aydemir ve etrafının Silahlı Kuvvetler Birliği teşkilatını sabote edici faaliyetini anlattılar. Talat, herkesin altından adam çalıyor, kendine bağlıyordu." (D.S., 29)

"Bana "Şah damarım" kadar yakın olan arkadaşlarımdan Necati Ünsalan durumun nezaketini tamamen kavramış... Fakat o da Aydemir'in ve çevresinin, Silahlı Kuvvetler Birliği teşkilatını kundaklamaktan çekinmediği kanaatinde... Selçuk Alakan ateş püskürüyordu. Birlik ve beraberlik fikrinin dejenere edilmesinden doğacak elim akıbeti sayıp döküyor, bunun başlıca sorumluluğunu kısmen havacılara ve çokça Aydemir'e yükliyordu."

Ötede "Aydemir, kendisine atfedilen faaliyetten ve art fikir isnadından tamamen habersiz göründü. Havacıların güdümlü demokrasiyi yaşatmak için kendilerini alet olarak kullanmaya devam ettiklerini, Silahlı Kuvvetler Birliğinin bu yüzden yıpratıldığını, her zaman SİYASET çilerle işbirliği halinde olduklarını, ALT kademedeki teşkilat unsurlarının bir müdahalenin yapılması istikametindeki zorlamalarına dayanmanın büyük güçlüklerle mümkün olabileceğini izah etti." (D.S., 29)

Böylelikle, Silahlı Kuvvetler içinde Finans - Kapitalin daha başlanırken açtığı KARACI - HAVACI yarası, alabildiğine irinlendirilip işletiliyordu. Bu işi ancak İSTİHBARAT Başkanlığı yapabiliirdi. Gen. Kurttekin tam "tavşana kaç", ama hele "ta-zıya tut" diyordu. Görünüşte "ne şiş yansın ne kebab" stiline kullanıyordu.

a) Bir yanda, "Kurttekin de, Talat ve destekçilerinin tutumunu tasvip etmez görünüyordu."

b) Öte yanda, "Ancak, General, evvelce verdiğimi prensip kararının bozulmaması hususunda tam bir anlayış ve gayret göstermekteydi." (D.S. 29)

Bu birbirinden ayrı iki varyantmış gibi gösterilen iki davranış da aynı şey değil miydi? Daha "dar geliri" olan Karacıların sözcüsü T. Aydemir, Devrimcileri değil, gericisi Finans -Kapitalistleri, "Siyasetçiler" sayıp kötülüyordu. İstihbarat Aydemir'i "tasvip" etmemekle Devrimden yana olmadığını sezdirdiyordu. Yalnız "prensip kararı" dediği şeyle "suret'i haktan gelerek" Devrimcileri oyalama taktiğini güdüyordu. "Prensip kararı" ne idi? Devrimcileri birbirine düşürme kesinleşinceye değin, "Baş-kumandan" gemi altında dizginleyip, durgunluğu kokuşmuşluğa çevirtmenin düzmeceliği idi. Kurttekin o noktada açıkltı:

"Başkumandanın etrafında parçalanmaksızın toplanabilmek için toplanabilmek ümidini kaybetmemiştii. Bu bakımdan, hangi taraftan gelirse gelsin, ayrılığa müncer olan , davranışları reddediyor, Başkumandanın karar ve emirleri çerçevesinde kalma -

yı MEMLEKET HAYATİYETİ'nin tek şartı görüyor, sadece, Kumandanın noktâi nazarına göre hareketi ve grupların hiçbirine katılmayı esas olarak kabullenmiş bulunuyordu." (D.S., 29)

Bundan daha açık seçiği can sağlığı idi. Başkumandan çoktan kararını vermişti. Ona "göre hareket": Devrimin Karşı - devrime dönüşmesi idi. Direnen Albayları dondurmak, için "Başkumandan"d\.. Devrimcilerin başucuna en büyük yetkiyle dikilmişti. "Taraf" tutmamak, ayrılanları birleştirmek değil, daha çok birbirine kapıştırmak için oluyordu. "Gruplardan hiç birine katılmama", onları çil yavrusu gibi dağıtma taktiğinden geliyordu.

Yoksa Finans - Kapitalin "sincabı hazretleri" kendi cephesinde kararını vermişti. "İti hinziyre musallat" edecekti. Ordunun üst kaymağını kendine çekip açıkça savaşa katmıştı bile:

"Genelkurmay Başkanlığında vazifeli generallerden bir kısmı, başta İkinci Başkan Memduh Tağmaç (şimdiki Genelkurmay Başkanı, H.K.), Silahlı Kuvvetler Birliğine tamamen dirsek çevirmişler, buldukları mevkiden alabildikleri YETKİ oranında teşkilatın İLERİ GELENLERİYLE çatışma halinde bulunuyorlardı."

Finans - Kapital avını, sabırlı bir örümcek çabasıyla her yanından öldürücü ağlarıyla sarmıştı. Devrimciler o ağ-ıçindeki sinekler gibi, birbirlerine düşüp çırpındıkça, büsbütün kısıvrak bağlanıyorlardı, ilkin Deniz ve Hava ile Kara Kuvvetleri arasında açılan çatlaklar, gittikçe "Kuvvet" in kendi içine işliyordu. Hele Kara Kuvvetleri kalabalığı ölçüsünde çatırdıyordu:

"İşte, Kara Kuvvetleri kanadında meydana gelmiş anlaşmazlıkları bertaraf etmek üzere, bu Kuvvetlerin İLERİ (geride gelenler hep yok. Hiyerarşi!) unsurları arasında bir toplantı tertip etmekle başladık." (D.S., 29)

BİR "BOMBA" PROTOKOL DAHA: DEVİRİMİN DİNAMİTİ

Devrimcilerin korktukları şey, her birinin ta içinin içinde yatan tek kişi - kahraman olarak ortaya çıkıvermek tehlikesiydi. Onun için daha önce sözleşmişlerdi:

"Şartlar ne olursa olsun, katiyen birbirimize haber vermeden münferit bir harekete katılmamaya karar verdik." (D.S., 29)

Hava - Kara vb. çatlakları yarılnca, Karacılar olsun bir derlenme denediler:

"Ünsalan, Aydemir, Arat, Ata kan, Kemal Güner ve diğer bazı arkadaşların katıldığı toplantıyı Jandarma Okul Kumandan-

liğı odasında yaptık. Herkes o güne kadar aralarındaki anlaşmazlığa sebep olan SÖYLENTİ ve ŞAHSİ görüşlerini, karşındakini itham etmekten çekinmeksizin tam bir rahatlık ve açıklıkla ortaya döktü."

Ve hepsi de nasıl bir fitne oyununa geldiklerine içten şaşıtlar: "Sonunda, bütün söylenenlerin ve EVHAM derecesine varan görüşlerin, teşkilat mensuplarının yüz yüze gelmemelerini fırsat bilen BOZGUNCU unsurlar tarafından İNŞA edilmiş, MAK-SATLI TERTİPLER'den başka bir ciddiyet taşımadığı kolaylıkla anlaşılıverdi." (D. S., 29)

Oyuncak edildiklerini gören 54 yüksek subay 9 Şubat günü bir "bomba" (Protokol) daha imzalıyorlar.

"1 - Türk Silahlı Kuvvetler Birliği HİYERARŞİK nizama uygun olarak iktidara el koyacaktır.

"2 - Harekât için HAVA KUVVETLERİNİN muvafakatinin alınması şarttır.

"3 - Harekât, 28 Şubat'a kadar icra edilecektir."

Niçin? "Seçkin"lerle "Reformlar" yapmak için. Ne Reformu? Kimse tartışmaz. Ne var ki, araç 3 madde "Harekatin yapılamayacağını 3 defa tekrarlamaktan başka pratik hiçbir anlam taşımıyordu. Küp küp üstüne konmuştu:

1 - Hiyerarşi Başkumandan karşıydı:

"Bşkumandanın kesin surette bir müdahaleye taraftar olmadığını" Gen. R. Tulga bildiriyordu.

2 - Havaacılar karşıttı:

"General Tulga'ya hitaben:

"- Paşam size gelip dayanıyor."

General müteredditti:

"- Haklısınız. Fakat Hava Kuvvetlerinin durumunu hallede-medik ki... "

3 - "İmzalanan protokol tarihi ile uygulama arasına, büyük bir gafletle, 19 günlük bir mühlet koymuştuk. Halbuki 21 Ekim protokolünü önlemek için Paşaya 19 saatin bile kafi geldiğini çok iyi biliyorduk." (D.S., 31)

Demek bu Protokol: "Bomba" değil, "Gel beni ye!" idi. Yahut "bomba" ise, devrimciler onu kendi temellerini dinamitlemek üzere koyduklarını "çok iyi biliyorlardı."

Öyleyse? Bizim silahlı çocuklar İhtilalle bile bile lades oynuyorlardı. Bir yanda: "Memleketin üzerine çđ gibi yuvarlanmaya hazır o muazzam gücün önüne kim dikilecekti?" sorusunu açıyorlar; ötede, "Ortada da gizli olarak cereyan eden bir faaliyet yoktu" (D.S., 32) diyorlar. Biri (Alb. Unsalan bağırıyor:

"Ya şimdi harekete geçeriz, yahut bu müzmin duruma kâfi son veririz." Ötekisi (R. Ülgenalp: V. Kor. Komut.) sesleniyor: "Arkadaşlar. Lakırdı ve fikir gösterileriyle zaman kaybediyoruz. Biz, Kumandan olarak, maiyetimizin yüzüne bakamaz hale geldik. Ne olacaksa bir an evvel olsun." (D.S., 30)

"Bütün bu kargaşalığın ve feci durumun sorumluluğunun birkaç kişinin sırtına yıkılacağını daha o geceden anlamak için kahin olmaya lüzum yoktu." (D.S., 32)

O gece 18 Şubatı. 19 Şubat. "Başkumandanlık odasında" bir toplantı. Kuvvet Kumandanları, Jandarma Genel Kumandanı ve 3 Albay. Alb. Ünsalan bütün o blöfü andıran ajitasyonların korku nedenini açıklıyor:

"27 Mayıs temelinde olan bizleri ortadan kaldırmak için her çareye başvuracaklardır. Bizi mukadder olan felaketten siz dahi kurtaramayacaksınız."

Alb. Atakan panik içindedir:

"Sizin düşüncelerinize bizimkiler uymayabilir. Bu takdirde, emekli edilmeye veya istifa etmeye hazırız."

"Başkumandan... samimi olarak" neredeyse ağlayacak:

"Evlatlarım, beni bırakıp nereye gidiyorsunuz? Ben bugüne kadar bütün icraatımı sizlere güvenerek yaptım. Size şeref sözü veriyorum, cesedim sokaklarda çğnenmedikçe kılınıza kimse dokunamayacaktır." (D. S., 33)

Bu babayani çığlık, Aydemir evlat asılırken kulaklarında çınladı mı, kim bilir? Çünkü "Evlatlarım!" çığlıklı artarda uzun toplantı ve tartışmalar, Finans - Kapital şebekesine vakit kazandırıp, devrimci kanadı soyut deşarjlarla yalnız gevşetmeye yarıyordu:

"19 Şubat toplantısı, gerilmiş sinirlerde, 20 Şubat gecesine kadar genel bir gevşeme etkisi yaptı. Durumun normale döndüğüne dair ortada henüz belli emareler görünmüyordu, ama HUZUR havasının tatlı meltemini de hissetmiyor değildik." (D.S., 33)

PROVOKASYON

"Halbuki siyasetçiler var kuvvetleriyle taktiklerini uygulamaya girişmişlerdi." (D. S., 23)

Finans - Kapital, her Devrimci davranışı: yasaklamakla kalmasaz, kışkırtır da. Devrimcilerden kurtulmanın en zararsız biçimi, provokasyon'dur. Biraz daha kazançlı Havacılar karşı züğürtçe Karacılar kullanmaktan kolayı var mıdır? "Siyasetçiler

ve statükocular, koskoca Silahlı Kuvvetlerin iki ayrı Kuvveti ile oyun oynamaya kalkmışlardı. Türk Devletini felakete sürükleyen korkunç bir oyun.

"Bir tarafa gidiyorlar, "Albaylar Cuntası'nın ihtilal yapacağı haber veriliyor. Bu haber İstanbul'a kadar ulaştırılıyor." İstanbul Teşkilatının KARA ORGANLARINI dahi endişeye atıyorlar.

"Öbür tarafa koşuyorlar, "Havacılar alarma geçti. Başkumandan ve Kara Kuvvetlerinin ileri gelenlerini tevkif ettiler." diye haber veriyorlar... Birlikleri kendi kendilerine alarma ve harekete geçiriyorlar.

"Bir Kuvvet, diğerlerinin aleyhine alarma geçiyor... İhtilal yapmasına mani olacak... Ne ile? Silahlarıyla tabii... Gözü kızmış, bulanmış tahrikçilerin.

"Hedef kimdir? Ve nedir? Artık açıkça belli olmuştur: Türk Silahlı Kuvvetler Birliğinin ileri gelenleri arasına nifak sokmak, bir kısmını bir kısmına yedirmek.

"Bir kısmını bir kısmına yedirdikten sonra, geride kalanları da kendileri yiyecek, ona da vakit gelecek... Evvela İktidarın bir ucuna oturmuşlar temizlensin, geriye kalanların da elbet kârı görülür... Nitekim gördüler de..." (D.S., 34)

"Her şey su üstüne çıkmıştı denebilir. Hükümet ve statükocular, her sonucu göze alarak tam bir saldırıya geçmiş bulunuyorlardı. Fakat bu taarruzlarında direkt olarak kendilerini karşınızda görmüyordunuz. Silahlı Kuvvetler içinde zamanla edinmeye muvaffak oldukları taraftarlarını üzerinize salıyorlardı. Hedeflerini de iyice küçülmüşlerdi. Sorumlu olarak ortaya sadece birkaç Albay atıyorlardı. Sanki 12 gün evvel 9 Şubat protokolünü 54 yüksek rütbeli subay imzalamamıştı. Bütün hedefleri Ankara'daki "Albaylar Cuntası" idi. İlk hamlede onun da hepsini karşlarına almıyorlar, sadece Aydemire çullanmakla yetiniyorlardı." (D.S., 36)

Hani ya, Vatan, Millet, Sakarya? Finans - Kapital için hiçbir yok. Siyasi iktidar var. Küçük burjuvaziye bırakır mı hiç İktidarı? Onlar, Türk Subayı kadar zeki, aydın kişiler de olsalar, çocuk oyuncağı bahanelerle birbirine düşürülebilir ve kullanıldıktan sonra acımaksızın kırılıp atılırlardı.

PROVOKASYONDA ELE VERİLENLER

Bu trajediyi, Gölgedeki Adam'ın hatıraları sonunda polis romanından daha heyecanlı akışıyla okuyabiliriz. 21 Mayıs olayının Yargılanması sırasında T. Aydemir'in savunması şöyle özetler:

"22 Şubat 1962 günü Genelkurmay Başkanı beni saat 11.00'de makamına çağırdı. Yanında Kara Kuvvetleri Kumandanı Orgeneral Muhittin Önür, Jandarma Genel Kumandanı General Abdurrahman Doruk, Jandarma Okul Kumandanı Kur. Alb. Necati Ünsalan, Merkez Kumandanı Selçuk Atakan vardı. Bana hitaben:

"- Evladım, seni himayeme alıyorum. AVRUPA'YA, nereye istersen dört seneliğine tayin ediyorum. Okul Kumandanlığından alıyorum. Çünkü dün gece tank taburuna ve kıtalara alarmı sen vermişsin."

Oysa, saat 02.00 suları, Tank Taburu Kumandanı Yarb. Hal-dun Dora, sorulunca şöyle diyor:

"- Havaacıların alarma geçerek evlerden subay ve astsubaylarını otobüslerle topladıklarını tespit ettik. Arkadan Kumandanlarımızı ve siz büyüklerimizi Havaacıların tevkif ettiği haberi geldi. Biz de Kara Kuvvetleri olarak sizleri kurtarmak için harekete geçtik. Bu gece her şeyi yapmaya hazırız."

Buna karşı Ünsalan: "- Öyle şey yok. Tabura dön ve alarma son ver." demiştir. Aydemir'in gönderdiği Kur. Bnb. Bahtiyar Yalta da: "- Albay Aydemir'in ricası, hemen Tabura dönmemiz ve alarma son vermenizdir." emrini vermiştir. (D.S., 34). Bunu "Başkumandan" duymamış olabilir mi?

Aydemir, onun için savunmasına şöyle devam ediyor:

"- Böyle bir şey yapmadığımı kıt'aların daha önceden yapılan planlara göre otomatikman, Hava Kuvvetlerinin alarma geçmesiyle, karşı alarma geçtiklerini, bilakis bir yanlışlığı ye faciayı önlediğimi söyledim. İnanmak istemiyordu: "Ne yapayım? Hükümet Başkanı İnönü böyle istiyor" dedi.

"Anlaşamadık. Dışarı çıkarıldım. Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı Hüsnü Özkan Hava Kuvvetlerini alarma geçirmiş. Genelkurmay Başkanlığına bir ulti-matom vererek, bizim başımızı istiyordu.

(Tabancasını Başkumandanın masasına koyarak):

"- Buyurun tabancamı, intihar et, deyin edeyim. Fakat ben Hava Kuvvetlerinin emriyle şuradan şuraya kımıldanmam."

Bu oyunun birinci perdesi. İkinci perdeyi Gölgedeki anlatıyor:

"Generaller ve Albaylar Başkumandanın odasının yanındaki salona geçerler. Bir akşam evvelki olaylar hakkında yüzleştirme yapılmak üzere Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı General Hüsnü Özkan'ın çağırılması uygun görülür."

"General Özkan tam bir şiddet ve hakaret pozuyla salona girer. Kara Kuvvetleri Kumandanı Orgeneral Önür'e hitaben:

"- Sen beni ne yüzle çağırırsın? Sen değil misin bizi alarma geçiren ve alarmda tutan? Şimdi de bizi albaylara muhatap ediyorsun.

Ve Aydemir'i göstererek:

"- *Tekmil bozgunculuğu meydana getiren budur.*" dedikten sonra, Ünsalan ve Atakan'a döner:

"- *Bunları severim*" der.

"*Sonra da, Hava Kuvvetleri Kumandanı'nın İstanbul'dan dönüşüne kadar, alarmı kaldırmayacağını söyleyerek çıkar gider...*" (D.S., 35)

Karşı-devrimin saldırı taktiği son kerteye dek gizli, geniş ve rahat tutulmuştur. Gene de olaylar önünde, Başkumandan İ.İ. Paşayı ele vermiştir; Havacı Gen. Özkan Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Öbür'ü ele vermiştir. Yiğitlik yarışı için yetiştirilmiş bulunan askerler, küçük hesaplara pek kötü alet edildiklerini görünce dayanamamışlar, baklaları ağızlarından çıkarı çıkarı vermişlerdir.

Finans - Kapital, fakir Türkiye'nin kaç yılda nelerle yetiştirdiği Halk çocuğu Subayı çerez niyetine harcamakta hiçbir vicdan üzgüsü duyamaz. Ya havacılar yenilirse? Finans - Kapital: "*it ölürse kardan, kurt ölürse kârdan*" demiştir. Umurunda mı? Hangisi üstün gelse, en son oturumda kendisi hakem olacaktır.

FİNANS - KAPİTAL MÜNAFIKLIĞI:

ASKERİ DÖNDÜRÜŞ

Finans - Kapital, MBK'ni SKB'ne yedirmişti. Şimdi Silahlı Kuvvetler Birliğini yenilir kılmak için, mülayim ateşte pişiriyordu. Pişirim iki türlü oldu:

1 - *Tecrit*: Devrimcileri Kuvvet Kumandanlıklarından uzaklaştırdı.

2 - *Fit*: Devrimciler arasına sinsice münafıklık ve fit sok.

Bu olağanüstü basit çocuk kandırma oyunu, cin gibi Kurmay Subaylara nasıl uygulanabildi? Sırf Küçük burjuva sosyal karakterleri ince ince sömürülerek...

Güçlerden uzaklaştırmanın örneği Dünder Seyhan'dır.

"*Ekim 1961'de bana vaat edildiğinin aksine, Zırhlı Birlikler Okul Kumandanlığı yerine, Genelkurmay Başkanlığı Sivil İşler Şubesi Müdürlüğüne tayinim çıkmıştı.*

"*Bu tayinin, tasmin ve vaat edildiği gibi çıkarılmamasına sebep, BAŞKUMANDANIN ETRAFINDA kurulu olan TEZVİR makinesinin aleyhimde işletilmesi olmuştu.*

"27 Mayıs evvelisinde ve sonrasındaki davranış ve kanaatlerimi, kendi ÇIKARLARINA uyacak şekilde eğip bükmesini beceren TEZVİR halesi beni, hangi şartlar altında bulunursam bulunayım, mutlak bir ihtilal tarafı olduğum şeklinde YETKİLİLERE takdim etmekte kusur etmemişlerdi." (D.S., 29)

"Yetkili" tepedeki "Başkumandan" kişi de olunca, kişi ise çoktan "atı alıp Üsküdar'ı geçmiş" bulununca, Devrimcilere sabotaj ve tecritten başka ne beklenebilirdi? O zaman dükkâncık ve sen-ben rekabeti küçük burjuva gerisinin bütün kurtları vıcık vıcık "Tevzir", dedikodu pisliğini fişkılaştırmaktan daha lezzetli bir halt yiyemez olur. Hem bu yalnız tek yanlı: yalnız bitmez, tükenmez, umulmaz, beklenmez, "düşmancıklar" yanından gelmekle mi kalır? Nerede! "Dostlar yağmada ciddayı mephut" (düşmanları şaşakalmış) bırakacaklardır.

"Beni yakından tanıyanlar da aksi yönde gayretlerini esirgememişlerdi. Bu birbirine ters yönde çalışmalar üzerine, ortalama bir hal çaresi bulunmuş, her ihtimale karşı, emrimde kuvvet bulunmaması uygun görülmüş." (D.S., 29)

Her gün, her alanımızda akan diz boyu pislik: Düşman: "Sakin ha! Patavatsız, ihtilal patlatır" temasını işler, Dost: "Sakin ha! Beceriksiz, ihtilali engeller..." akılcıl soysuzlaştırmasını yutturur. Ve en sonunda namuslu bir tek adam kalmışsa, onu da şu kepaze keçiboku "fikir" sahtekârlıklarıyla örtüp, gübrelere üstünde rahatça eşelenip, Finans - Kapital efendilerinin ahırında tavukları yumurtlatan horoz efe geçinirler.

Küçük burjuvazi bu rezilliğinde öylesine "samimi", öylesine "masum"dur ki, en gülünç maskaralıklarını, kimseciğin çakmayacağı son derece "kurnazlık" imişçe bayağı ciddi ciddi pozlarla uygular. Devrimci askeri nasıl tecrit edelim? Sivil sektöre atmakla. E, Silahlı Kuvvetler içinde "Sivil" ne arasın? Uydu ruveririz. İşte yolu:

"İstihbarat Başkanlığı emrinde yeniden ve İDARETEN açılacak ÖZEL bir Şube Başkanlığında, Türk Silahlı Kuvvetleri Birliği faaliyetini yakından kovuşturmak, (14)ler ve sair SİYASET pozisyonu içinde bulunan teşekküllerle temas temin etmek ve bu hususlarda Başkumandanlık karargâhının bir YETKİLİ cüzü olarak çalışmam karar altına alınmıştı."

Devrimciye: "Seni göz hapsine aldık" denmeyecek de, sen ne kadar Devrimci ("Siyaset pozisyonu") varsa onların hepsini göz hapsine almaya YETKİLİ ve de "BAŞKUMANDANLİK"tansın denecek! Bu kerte şatafatla Karşıdevrim em-

rinde Devrimcileri casuslama görevinin bir Küçük burjuva için aldaticılığına bakın ki, rolünün tersine çevrilişi önünde Devrimci de şundan başka söyleyecek söz bulamıyor:

"İstihbarat Başkanı General Kurttekin, Başkumandanın bu hususta MUVAFAKAT ini almıştı. Görevimi tebliğ ettiler, YADIRGAMADIM. Vazifenin yerini ve şeklini kıymetlendirmede alışkanlığım teşekkül etmemişti." (D.S., 29)

Ondan "kıymetlendirme" bekleyen kim? Devrimci, Devrimcilere karşı "*muhibir'i saadık*" "pozisyon"una sokuluyordu. Hepsi o kadar. Ve bir yol daha Devrimci askerlerin kafasına Sofistlerden beri herkesçe anlamı bilinen SİYASET, en abrakadabran bir tanımlama ile çivileniyordu. *Siyaset*, sosyal sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkiler zanaatı değildi. Ya ne idi?

Asker: *Finans - Kapital* politikasına kul köle oldukça bu "*Siyaset*" yapmamak oluyordu. Asker, Halk ve Devrim yararına sosyal sınıf ilişki ye çelişkilerini mi değerlendiriyor? Aman Tanrım! Yangın var! SİYASET yapıyor, maazallah "*asker siyasetle iştilal ediyor.*" Bu kıyamet alametini yazdıysa bozsun. Tü, tü, tü.. Tövbe estağfurullah: SİYASET ha? Asker dediğin yalnız gericiliğin ve Sermayenin emrine sokulmamış "*siyasi pozisyon içinde bulunan teşekküller*" kovuşturabilir. Yoksa dünya batar! Asker siyasetle... asla ve kafa, ne münasebet, ölse uğraşamaz, zinhar!

Amma velâkin, en domuzuna gericî politika şampiyonluğu yaptın mı, korkma. Ha bak "Ağa" bu "Kaka siyaset" değil, "*Cici Vatanperverlik*"tir. Asker de olsun, yap yapabildiğin kadar, şereftir.

İHTİLAL Mİ? BLÖF MÜ?

Devrimciler *soyut* ülkü içiyorlardı, ideal sarhoşuydular. Finans - Kapital olağanüstü ayık, somut hedefleri teker teker kitabına uydurup yıkıyordu. Çünkü *Siyasi İktidar* ihtilalin eliyle ona teslim edilmişti. O yaparsa *haklıydı*. Devrimci, kuvvetli iken bile haksız düşüyordu. Ve hem, ne orostopoğlu Şark kurnazlıkları ile birer birer yoklaya korka insan harcıyordu?

Şu Albaylar içinde bir gölge dolaşım işleri karıştırıyordu. Onu nasıl durduralım? Emrine *birlik* "Kuvvet" vermemek için İstihbarat Başkanlığında bir uydurma "*sivil*" göreve atalım. Ya orada da boş durmazsa? Öyleyse oyalayalım. D.S. yazıyor:

"12 Şubat günü, Başkumandanın verdiği emre uygun olarak Genelkurmay İstihbarat Başkanlığındaki özel görevime

başlamak üzere... gittim... Yazılı emri kovuşturduk. II. Başkanın (hani şu oldum Allah dirsek vuran M. Tağmaç'ın) masasında takılıp kaldığını... haber verdiler. Doğru amirim Harekât Başkanı Gen. S. Sancar'a gittim... General meseleye yeni muttali olduğunu, araya bir miktar zaman koymanın uygun olacağını söyledi ve bana 15 gün izin verdi." (D.S., 31)

Harekât 28 Şubat'a kalmayacaktı: D.S. 26'sına dek açıklar livası. Finans - Kapital elebaşları bellemiş, teker, çifter icaplarına bakıyor. İçlerinde en atılgan Lider durumunda olan Aydemir'i parmakla gösteriyor. MBK havacılarından Mucip Ataklı'ya, Haydar Tunçkanat'a resmi, emekli Alb. Ekrem Acuner'e sivil kıyafette: *"- Ne oluyor, ihtilale mi kalktınız?"* dedirtiyor.

22 Şubat. Havacılar bile, ne kötü role düştüklerini anlayınca, kahırlarından ağlıyorlar. Ünsalan telefon ediyor: *"Hv. Alb. Fevzi Arsin yanımda. Bizi içine düşürdükleri durumdan fevkalade müteessir, ağlıyor."* (D.S., 37)

Devrimciler o gün: *"Ataklı ve Tunçkanat hakkında kanuni işlem yapılmasını"* istiyorlar. (D.S., 37). Karşı taraf, son vuruşu için, toptan temizliğe girişmiş. Hem saat 10.00'da, hem saat 13.00 de:

"Emir Subayı, Merkez Kumandanı Alb. Selçuk Atakan, Harboku Alay Kumandanı Alb. Alpogut, Muhafız Alay Kumandanı Alb. İlkin, 229. Piyade Alay Kumandanı Alb. Erkan ve Tank Tabur Kumandanı Yb. Dora'nın Genelkurmay Karargahında enterne edildiklerini bildirdi.

"10 dakika sonra, Genelkurmay Karargahından da haberi teyit eden bilgi aldık." (D.S., 37)

Bütün bu ve benzeri olaylar Finans - Kapitalin saldırıya geçtiğini, Türk Subayını Türk Subayına kırdırmakla da olsa dilediğini yapacağını yüzde yüz ispatlıyor. Devrimciler ne yapıyorlar? *"Beklediğimiz UZLAŞMAYI kolaylaştırmak"* (D.S., 38) diyorlar.

Ordu Devrimcilerden yana *"229. Piyade Alayı hariç.. Ankara'daki bütün birlikler bizim emrimizdeydi. Çubuk'taki 230. Piyade Alayı Ankara'ya çağırılmış, Alay Kumandanı gelir gelmez bize katılmıştı... Etimesut'tan Genelkurmayın emriyle Ankara'ya celbedilen Tank Birliği Bnb. Şükrü İnanç'ın emrinde Bahçelievler yol kavşağına gelince bizim emrimize girdiler... Harb Okulu öğrencileri ne beklediğimizi soruyorlardı. "Sizin bir damla kanınız dünyaya bedeldir" karşılığını veriyordum."* (D.S., 39)

Besbelli, İhtilalciler kararsızdılar. 27 Mayıs gibi "Kansız İhtilal" umuyorlardı. Oysa 27 Mayıs gizli ve apansız bir baskındı. Kendileri güpegündüz, caddelerde, İnönü'nün oğlundan Paşa babasına öğüt vermesi isteniyordu. "Savunmaya düşmek Devrimin ölümüdür" denir. Devrimcilerinki bir savunma bile değildi. Tam bir küçük burjuva blöfü ile oyunu kazanmak, "sayı ile galip" çıkmak sevdasıydı. Onu Finans - Kapital kurdu çakmaz olur muydu?

İhtilalci şöyle diyor:

"Biz iktidar için silah arkadaşlarımızın kanına susamış vampirler değildik... Sonuna kadar her çareye başvurmalı, bir uzlaşma ve çıkar yol aranmalıydı." (D.S., 38)

İHTİLALLE İŞİMİZ YOK

"Siyasetçiler ve statükocular, iktidarlarının sonu anlamına aldıkları bir uzlaşma dairesine yanaşmaktansa, memleketi şu korkunç durumun içerisine atmayı göze almış bulunuyorlar." (D.S., 40)

Nelerine güveniyorlardı? İhtilalciler de orasını üstü kapalı geçiyorlar. "İhtilal hareketini durdurmak demek, eldeki Kuvvetlere rağmen boynunu bile bile ipe uzatmaktır." (D.S., 40) diyorlar. Kuvvet İhtilalcide değil mi? İşte insana en güç gelmesi gereken şey burada yatıyor:

İhtilalcileri asıl yüzgeri eden gerekçe başkadır. Onu şu rumuzlu satırlarda okuyoruz:

"Durumun Türkiye aleyhine beynelmilel ihtilatlar yaratması mümkündür... Oluk gibi kan akacaktı... Ya Alb. Ünsalan'ın çizdiği müthiş tablo..." (D.S., 40)

"Beynelmillel ihtilat", Türkiye'yi üs yapmış Amerika'dan başkası kim olabilir? Demek, alinyamız bir yol daha yabancıların elinde. Ancak bu da, devrimcil düşünce ve davranışa benzemiyor. Mustafa Kemal, Erzurum ve Sivas Kongrelerine katılırken, "Beynelmillel İhtilatlar" şimdikinden korkunçtu. Emperyalizm Türkiye'yi silah gücüyle dize getirmişti.

Açıkçası, ihtilalci ihtilalden korkuyordu. İkide bir yazıyor:

"Birliklerin, yeni gelen kumandanları tutuklayarak kendiliklerinden, kendi akıllarına, estiği gibi hareket etmeye kalktıklarını şöyle bir göz önüne getiriniz... Memleketin ne büyük bir felakete sahne olacağını, korkunç bir anarşinin ortalıkta nasıl kol gezeceğini tasavvur etmek çok kolay olur. Ve bizim Harbökulunda neden birliklere alarm vermediğimiz ve emir ve ku-

manda sorumluluğunu neden omuzlarımıza aldığımız açıkça anlaşılır." (D.S., 38)

Kurtuluş Savaşında Mustafa Kemal'in böyle düşündüğünü "göz önüne" getirelim. "Kurtuluş" nereye varırdı? Çünkü Saltanat ve Emperyalizm orada da Anzavur Paşalar, Yunan orduları bulmuştu. Bütün görünenlere göre 27 Mayıs'tan sonraki bütün krahların temeli, her şeyi Küçük burjuva ikircilliği ile ele almaya dayanıyordu. Bunun insanı en şaşırtıcı örneği şu olaydı:

"Genelkurmay Başkanlığında enterne edilen kumandanlar yerine yeni atananlar gönderilmeye başlandı.

"Kur. Alb. Cihat Alpan, Muhafız Alayına giderek Alayın kumandasını ele almış. Bu esnada, Harbokulu emrinde bulunan Muhafız Alayı Süvari Grubunun Kumandanı Bnb. Fethi Gürcan, kendi inisiyatifi ile Alay Karargâhına giderek Alb. Alpan'ı tev-kif etmiş ve Alayın Kumandasını ele geçirmiş.

"Binbaşı Gürcan namuslu, mert, memleket sever ve cesareti hudutsuz olan bir kişiliğe sahipti. Muhafız alayının emir ve kumandasını aldığı zaman Köşkte: Cumhurbaşkanı, Başbakan, Hükümet üyeleri ve Kuvvet Kumandanları toplantı halinde bulunuyorlarmış.

"Bnb. Gürcan, Alb. Aydemire telefonla bu toplantıyı haber vermiş ye hareket tarzı hakkında talimat istemiş. Aydemir de:

"- Bizim onlarla işimiz yok, bırak gitsinler... demiş.

"Bu olaydan 18.00'de haberim oldu." (D.S., 38)

Albay ihtilal yapacak ama İktidardakilerle işi yok!

Bu tutum içinde elbet, ikircilikle sallanan: "Bir kısım birlikler meşru nizama bağlılıklarını bildirmişlerdi. İleri hareketin bir iç harbe müncer olması kaçınılmaz bir sonuç olacaktı." (D.S., 39)

FİNANS - KAPİTALİN ÖCÜ

Devrim'in anası başka nasıl ağılatılır? Çocukları da ağılatılır.

"Aydemir, Birliklerin irtibat subaylarına ve okuldaki subay öğrencilerine: Harekâttan vazgeçildiğini" bildirdi.

"Harbokulunda, saat üçten sonraki tablo da hazindir... Gençlerin gözlerinden ip gibi yaş iniyordu.

"Hiçbirinin kendi akıbetine aldırış ettiği yoktu. Hep, kafalar-da 27 Mayıs'ta hedeflerine ulaştırmayı ideal olarak taşımışlar-dı. İşte her şey yine bitmişti. Türkler kim bilir daha neler çe-kecekti." (D. S., 40)

"Bnb. Gürcan 21 Mayıs 1963 olayları sonunda idam edildi." (D.S., 38) Hem, Aydemir'den kaç gün Önce asıldı!

Suçları, kurulmuş provokasyon tuzağına düşmekti.

İdamdan kurtulanlar: "Şeref ve haysiyetini ihlal etmek suretiyle disiplinsizlik" suçunu tarif eden madde ile emekliye atıldılar.

21 Mayıs'ta, aynı suçsuz subaylar başlarından geçenleri şöyle yazdılar:

"Dört gün Emniyet Birinci Şubede sandalye üzerinde bekle-tildik... Et kamyonlarıyla nakledildik... 14'lerden Rifat Bay kal vardı. Birbirimize kelepçelediler... Demir kapı... Tepeleme pis-lik dolu helâ... Laf anlamamak için emir almış nöbetçi. Bize iş-kence etmek için talimat almışlardı... Akkoyunlu devamlı ku-suyor, kendini taştan taşa atıyordu. Doktor hastaneye kaldırıl-ması gerektiğini söylüyordu... Ama bu yetkiyi elinden almış-lardı... Bu korkunç manzara önünde Muzaffar Özdağ'ın kahrın-dan hüngür hüngür ağladığı gözlerimin önünden hiç gitmez.

"Ziyaret günleri ailelerimize çektirdikleri eziyet ve cefa an-latmakla bitirilemez. Bir memleketi işgal eden düşman bile tu-tukladığı kişilere böyle eziyet ettirmez. Esir kamplarında, hat-ta tahşit kamplarında bize yapılan muamelelerin misallerini göstermek kolay değildi. Bir de Yassıada tutukluları 27 Mayıs-çılardan şikayet ederler." (D.S., 41)

Evet, Finans - Kapital, Türk subayından Yassıada'nın öcünü böyle aldı, ve onunla yetinmiş de hiç niyetli görünmüyor. "E pu si move!"

Acıklı ayrıntılar uzundur... MBK, aslında bir *Cunta* taslağıydı. Sosyal prensipli bir *Parti* değildi. Ne değişik bir *Ekonomi* düzeni tanıyor, ne belirli bir *Sosyal sınıf* bilinci taşıyordu. Mil-letin, DP çığıyla hızlanan *Proleterleşme* (çelişik sınıflar çatış-ması) gidişinden tedirgindi. O gidişin *Ekonomik* ve *Sosyal* kaçınılmazlığını bir Politik klişe formülü ile önlemeye çalıştı. *Cun-talardan* ve kışkırtıcı elemanlardan gelişigüzel derlenmiş *Ko-mite'ye Milli Birlik* adını verdi.

TÜRK ORDUSU HANIMLAŞAMAZ

Oysa Birlik, *Modern* toplum anlayışında *Birliksizliğin* ta ken-disi oldu. Çünkü *Antika* toplum anlayışında bir Lonca, usta ile çırağı nasıl birlik gösteriyorsa, tıpkı öyle, Paşa ile Subayı birlik göstermek istemişti. Orduda, Paşa'la r Ustalar'dı, Albaylar *Kal-falar'dı*, daha alt subaylar *Çıraklar'dı*. Ordu ilişkileri bu Lonca ilişkilerine uygundu. Yetki ve Sorumluluk ustadaydı (Paşadaydı). Kalfalar (Albaylar) ancak ustaları kandırabildikleri ölçüde

etken olacaklarına inanmışlardı. Çıraklar ne yapsalar, kendi başlarına iseler, isyancı durumuna düşerlerdi.

Bu Antika yapısı ile Silahlı Kuvvetler, kaç Paşa varsa o kadar Bölük'tüler; kaç Albay varsa o kadar Eğ/V/m'diler; kaç subay varsa o kadar Asi idiler. Gerçekten *Birlik* olması için, ister istemez Lonca dışı Modern Toplum Sınıflarından birine uymak zorunda idiler.

19. yüzyılda o sınıf, egemen *Kapitalist* sınıfı idi. Ordu bu sınıfın emrinde az çok oturaklı ve tutarlı, *kendi Siyaset dışı Hiyerarşisini* yaşardı. *Burjuva Ordusu* adını alırdı. *Derebeşilik* yadigârı Toprak ağaları nasıl Kapitalizmde *Modern* (Büyük Emlak Sahipleri) sınıfı oldularsa, tıpkı öyle, *Lonca* armağanı Ortaçağ *Çeriliği* de siyasetten uzak tutularak kapitalist düzeni içinde özel bir Toton Şövalyeleri gibi Silahlı Tarikat halinde saklandı.

20. yüzyılla birlikte, Kapitalist sınıfı, bütünü ile sınıf olarak *egemen* olmaktan çıktı. Yalnız *Finans - Kapital* adını alan *Tekelci - İratçı* bir zümre mutlak güçlülüğe erdi. Toplumda kapitalist sınıfının çoğunluk zümreleri ikinci kerteğe atılınca, *Burjuva Ordusu* sosyal dayanaklarını yitirdi. Artık eski *Milli Ordu'nun* yerine, Antika çağın aylıklı askerlerini andıran, *Sömürge Ordular* türedi. Anayurdun Silahlı Kuvvetleri de, bir İmtiyazlı Kast durumuna sokuldu.

Türkiye'de, oldu olasıya tümüyle ülkeye bir genlik getirmiş Kapitalist *sınıfının*, şartsız kayıtsız *egemenliği* tanınmadı. 19. yüzyıl boyunca Kapitalist *sınıfının* yalnız *Kompradorlar* zümresi (yani yabancı sermaye ajanları) Türkiye'ye egemen idiler. Cumhuriyetle birlikte Kompradorların yerini *Finans - Kapitalist* zümresi tuttu. Türk Ordusu Birinci Kurtuluş Savaşında Kompradorların dolaylı dolaysız ihanetleriyle dövuştü. Zafer üzerine bir Klasik Burjuva Ordusu olması düz mantıkla beklenebilirdi. Serbest Rekabetçi Kapitalizm çağı geçmişti. Finans - Kapitalin Sömürge Ordusu olması için ise: ne ekonomik, ne sosyal şartlar elverişli değildi.

Türkiye'nin Finans - Kapital zümresi, *Tarihcil Devrimler* gelenekli ve daha dün *Milli Kurtuluş* savaşı yapmış Türk Ordusunu, Kore Savaşı gibi uzak serüvenlerde *Sömürge Ordusu* yapmayı denedi. Türk askeri, Emperyalist lüks imtiyazı içinde yaşayan Amerikan askerine "*Hanım*" adını takarak döndü. O basit "*Hanım*" sözcüğünün çok yanlı derin anlamlarını, Türk olmayan bilemez.

Finans - Kapital Antika "*Moskof*, modern "*Gomoniz*" korkuluğunu var gücü ile sömürerek Türk Ordusunu NATO vb. ne katarken "*Han/m*"laştıracacağını umdu. Ekonomice ve Sosyalce

bunun olanağı yoktu. Ne Türkiye genlikli bir modern kalkınmış ekonomi temeline sahipti; ne Finans - Kapital oturaklı ve tutarlı bir kapitalist sınıfının bütünlüğünü ve kendince haklılığını, meşruluğunu temsil ediyordu. O yüzden Türk Ordusu gerek maddesi, gerek ruhu ile, Finans - Kapitalin ne imtiyazlı metropol kasti, ne sömürge aylıklı askeri olamadı.

27 Mayıs bu ekonomik ve sosyal Kritik durumu gidermek yerine büsbütün açığa vurdu. Menderes DP'si, Türk subayını *lojman* vb. yem borularıyla "*evcilleştireceğini*" umdu. Aldığı karşılık umut verici olmadı. Demirel AB'si, *Orko* vb. yem borularıyla DP'nin CİA'dan öğrendiklerini yeniden uygulamaya çalışıyor. Bu, Hacığa çocuklarını Meclislerde "*Transfer*" etmek yahut halkoynlarını kasaba tezgâhında pazarlamak kadar kolay olacağa hiç benzemiyor.

O zaman Türk ordusuna tek yol kalıyor: *Halk Ordusu* olmak. 27 Mayıs ve sonrası, o çabanın bir denemesidir. Bilince çıkamadığı için kör dövüşüne dönmüştür.